

Vergaderjaar 2000–2001

27 400 XIV

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 2001

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	blz.		blz.
A.		E.	
ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WESTVOORSTEL	2	BIJLAGEN BIJ DE BEGROTING	1
Wetsartikelen 1 en 2 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)	2	Bijlage 1	2
Wetsartikel 4 (agentschap LASER)	2	Bijlage 2	8
Wetsartikel 5 (agentschap Bureau Heffingen)	2	Bijlage 3	10
Wetsartikel 6 (agentschap Plantenziektenkundige Dienst)	2	Bijlage 4	17
		Bijlage 5	23
		Bijlage 6	24
B.		Bijlage 7	45
ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING(SSTAAT)	3	Bijlage 8	50
		Bijlage 9	52
C.		Bijlage 10	54
TOELICHTING PER BEGROTINGSARTIKEL	49	Bijlage 11	61
1. Uitgaven en verplichtingen	54	Bijlage 12	64
2. Ontvangsten	141	Bijlage 13	67
		Bijlage 14	68
D.		Bijlage 15	74
TOELICHTING BIJ DE AGENTSCHAPS-BEGROTING(EN)	166		

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingen die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begroting van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor het jaar 2001 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2001. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2001.

Met de vaststelling van deze wetsartikelen wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 2001 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in de onderdelen B en C van deze memorie van toelichting.

Wetsartikel 4 (agentschapbegroting LASER)

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van baten en lasten en van kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het agentschap «LASER» voor het jaar 2001 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in onderdeel D van deze memorie van toelichting.

Wetsartikel 5 (agentschapbegroting Bureau Heffingen)

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van baten en lasten en van kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het agentschap «Bureau Heffingen» voor het jaar 2001 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in onderdeel D van deze memorie van toelichting.

Wetsartikel 6 (agentschapbegroting Plantenziektenkundige Dienst)

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van baten en lasten en van kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het agentschap «Plantenziektenkundige Dienst» voor het jaar 2001 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in onderdeel D van deze memorie van toelichting.

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

B. ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING

Memorie van Toelichting

Algemeen Deel

Behorende bij de begroting van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor het jaar 2001

Inhoudsopgave

1.	Hoofdpijnen van de beleidsontwikkeling	4	5.3	Agrarische natuurverenigingen	29
1.1	Algemeen kader	4	5.4	Vermindering milieubelasting door mest en ammoniak	29
1.2	Financieel kader	10	5.5	Vermindering milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen	30
2.	Versterking van het landelijk gebied	13	5.6	Verbetering dierenwelzijn	31
2.1	Algemeen	13	5.7	Klimaat en energie	32
2.2	Groen in en om de stad	14	5.8	Duurzame visserij	33
2.3	Kwaliteit van de omgeving	14	5.9	VN-Commissie voor Duurzame Ontwikkeling	33
2.4	Gebiedsgericht maatwerk	15			
2.5	Recreatie	15			
2.6	Duurzaam waterbeheer	16	6.	Voedselveiligheid	34
2.7	EU-programma Landelijk gebied	16	6.1	Bevordering voedselveiligheid en diergezondheid	34
			6.2	Identificatie- en registratiesysteem	36
3.	EHS en internationaal natuurbeleid	17	6.3	Diervoeders	37
3.1	Algemeen	17	6.4	Kwaliteitsborging: garantiesystemen en modernisering van keuringen	37
3.2	Versterking van de EHS	18			
3.3	Natte natuur	18	7.	Kennis en innovatie	38
3.4	Programma Beheer	19	7.1	Biotechnologie	38
3.5	Grondbeleid	19	7.2	Ontwikkelingsperspectief voor het kennis- en innovatiebeleid	39
3.6	Implementatie Habitat- en Vogelrichtlijn	20	7.3	Agrarisch onderwijs	40
3.7	Natuurbeleid Noordzee en Waddenzee	20	7.4	Wageningen UR	41
3.8	Biodiversiteit	21			
3.9	Internationaal natuurbeleid	21			
4.	Economisch perspectief agroketens	22	8.	Bestuurlijke en organisatorische aangelegenheden	41
4.1	Concurrentiekracht	22	8.1	Organisatorische ontwikkelingen bij LNV	41
4.2	Herstructurering primaire sectoren	23	8.2	Emancipatiebeleid LNV	42
4.3	Structuur visserijsector	25	8.3	Sturing en toezicht	42
4.4	Pacht	25	8.4	Uitvoerende diensten	42
4.5	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)	25	8.5	Zelfstandige bestuursorganen	43
4.6	Multilaterale organisaties	27	8.6	Bestuurlijke samenwerking	43
4.7	Emancipatiebeleid	28	8.7	Modernisering PBO	44
			8.8	Euro-aanpak	44
5.	Bevordering duurzame productie	28	8.9	Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording (VBTB)	45
5.1	Stimulering duurzame landbouw	28		Trefwoordenregister	46
5.2	Bevordering van biologische landbouw	28			

1. HOOFDLIJNEN VAN DE BELEIDSONTWIKKELING

1.1 Algemeen kader

Visie

De beleidsterreinen van LNV zijn diep geworteld in onze samenleving. Dit komt tot uitdrukking in de betrokkenheid van het ministerie bij tal van discussies die zich kunnen verheugen in een brede belangstelling. Of het nu gaat over voedselveiligheid, biotechnologie, dierenwelzijn, de inrichting van het landelijk gebied of de instandhouding van de biodiversiteit, telkens wordt intensief geparticipeerd in het maatschappelijk debat en wordt (mede) sturing gegeven aan de beleidsontwikkelingen op deze terreinen. Daarbij is een heldere visie op de gewenste beleidsdoelen onontbeerlijk.

Die visie is er. Op afzonderlijke thema's zijn zeer recent of worden binnenkort fundamentele beleidsnota's gepubliceerd. Deze nota's vormen een nadere uitwerking van reeds eerder ingezet beleid, met name in de nota Kracht en Kwaliteit (TK 1998–1999, 26 446, nr. 1). Zij dragen tegelijk bouwstenen aan voor nog te verschijnen beleidsstukken, zoals de Vijfde Nota voor de Ruimtelijke Ordening en het Tweede Structuurschema Groene Ruimte (SGR2). De dynamiek van dit beleidsproces speelt zich af tegen de achtergrond van een integrale (middel)langetermijnvisie op het landbouwbeleid en het beleid voor natuur, bos en landschap. In de nota's Voedsel en Groen en Natuur voor mensen, mensen voor natuur presenteert het kabinet de hoofdlijnen van het beleid ter zake. De aard en omvang van de overheidstaak kan niet los gezien worden van de veranderende omgeving en voortdurend zal moeten worden beoordeeld welke verantwoordelijkheden behoren tot het publieke domein en welk handelen van de overheid mag worden verwacht.

De samenleving van nu is niet die van over tien jaar. De consument zal zijn eisen ten aanzien van de kwaliteit van het voedsel, de wijze waarop zijn voedsel geproduceerd wordt en de samenstelling van de daarvoor benodigde grondstoffen verhogen. Ook zal de toenemende levensstandaard gevolgen hebben voor onder meer de volkshuisvesting en de daarmee verband houdende eisen aan de fysieke kwaliteit van de woonomgeving, in de stad en op het platteland. In Natuur voor mensen, mensen voor natuur wordt de aanpak beschreven van het natuurbeleid in brede zin voor de komende 10 jaar, vanuit het besef dat natuur en landschap essentiële elementen zijn in een leefbare en duurzame samenleving. Met natuur voor mensen, mensen voor natuur wordt aangegeven dat het natuurbeleid en de daaruit voortvloeiende inrichting van de natuur moeten aansluiten bij de wensen van de samenleving en dat de natuur door mensen bewerkt en ontwikkeld, beheerd en beschermd wordt.

Innovatie

Een krachtig innovatievermogen is een voorwaarde voor de maatschappelijke legitimatie van de agrosector. De moderne agro-ondernemer moet in staat zijn zich voortdurend aan te passen aan zijn veranderende omgeving. Maatschappelijke wensen ten aanzien van natuur en milieu, productiewijze, dierenwelzijn en voedselveiligheid dienen een geïntegreerd onderdeel van de agrarische bedrijfsuitoefening te zijn. In Voedsel en Groen zijn daarom stimulansen opgenomen, waarmee het innovatievermogen van het agrocomplex wordt geactiveerd. Een aanzet hiertoe is

het Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster, dat onderdeel wordt van de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek. Via het Innovatienetwerk zal een forse impuls gegeven worden aan het innovatievermogen van het agrofoodcomplex en het cluster groene ruimte. Het Innovatienetwerk zal ook een platformfunctie vervullen om regionale, nationale en internationale innovatie-initiatieven op elkaar af te stemmen.

De wijze waarop financiële middelen voor innovatie worden ingezet, zal de komende jaren worden aangepast. Het kabinet zal een Agro-innovatiefonds van publieke en private middelen opzetten, dat een deel van het Stimuleringskader zal vervangen. Vooral voor innovatieve projecten met commerciële vooruitzichten zal het fonds functioneren als revolving fund. De publieke middelen in het Agro-Innovatiefonds zullen breed van karakter zijn, vanwege de verwevenheid van veel innovatieprogramma's met niet specifiek aan LNV gelieerde beleidsterreinen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Eén van de pijlers van Voedsel en Groen is de uitwerking van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemer. De agro-ondernemer zal zich scherp bewust moeten zijn van de maatschappelijke wensen ten aanzien van onder meer voedselveiligheid, natuur en milieu, productiewijze en dierenwelzijn. In de komende periode zal met een stevig maatregelenpakket de betrokkenheid bij elk van deze beleidsterreinen worden onderstreept.

Voedselveiligheid

De betrouwbaarheid van ons voedsel bestaat bij de onberispelijkheid van alle schakels in de voedselketen. Dat legt een grote verantwoordelijkheid op alle bij de voedselproductie betrokken sectoren: de primaire sectoren in het produceren en leveren van betrouwbare grondstoffen en de secundaire sectoren in de verwerking van die grondstoffen tot een kwalitatief hoogwaardig eindproduct. Daarbij dient de producent zich rekenschap te geven van de voorwaarden die de consument stelt ten aanzien van de productie van zijn voedsel. Maar alleen een open oor voor de roep van de consument is niet voldoende; naast de consumer concerns staan de producer responsibilities. De overheid vraagt van de producent eigener beweging blijkt te geven van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de voedselveiligheid. De verantwoordelijkheid van de voedselproducent heeft in Voedsel en Groen een specifiek accent gekregen door het voornemen om private systemen van ketengarantie en -certificering verder te (doen) ontwikkelen. De voedselproductieketen zal door middel van zelfcontrole waarborgen moeten geven voor de veiligheid van het eindproduct. Daarbij spreekt vanzelf dat een goede communicatie tussen de schakels in de keten essentieel is om volksgezondheidsrisico's in de voedselproductie te minimaliseren.

Meer markt is niet minder overheid. De bescherming van de volksgezondheid is een publiek belang, waarop de overheid primair aanspreekbaar is. De overheid stelt voorwaarden aan de hand waarvan en schept kaders waarbinnen private ondernemers hun activiteiten kunnen ontplooiën. Daarnaast ziet de overheid toe op de manier waarop private systemen van ketencertificering functioneren. Door resultaten van productcontroles openbaar te maken, nodigt de overheid het bedrijfsleven uit zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid van de producten die het de consument aanbiedt.

In de nota Voedsel en Groen is aangegeven dat de vorming van één nationaal voedselcontrolebureau gewenst is. De komende periode zal dit nader worden onderzocht en uitgewerkt. Controle-activiteiten op het terrein van de voedselveiligheid staan in directe relatie tot de norm waaraan de te controleren producten moeten voldoen. Om te komen tot een eenduidige en wetenschappelijk onderbouwde normstelling wil het kabinet investeren in de totstandkoming van een hoogwaardig onderzoeksinstituut. Deze gedachte sluit aan bij het initiatief tot het instellen van een Europese Voedselautoriteit (EVA), zoals verwoord in het Witboek Voedselveiligheid. In het kabinetsstandpunt naar aanleiding van het Witboek, dat in het voorjaar aan de Kamer is gezonden (bij brief van 31 maart 2000, TK 1999–2000, 26 991, nr. 5), is krachtig steun aan deze gedachte gegeven. De EVA kan een harmoniserende rol vervullen door mede controle uit te oefenen op de controle instanties van de lidstaten.

De bestrijding van salmonella en campylobacter zal krachtig ter hand worden genomen. Het Plan van Aanpak ter bestrijding van deze zoönosen is tekort geschoten. Het in mei 2000 gepubliceerde rapport Voedselinfecties van de Gezondheidsraad heeft hierover duidelijke signalen afgegeven. Op korte termijn zullen wettelijk normen worden vastgesteld. Op de naleving daarvan zal nauwlettend worden toegezien.

Milieu

In het jaar 2001 zal verder worden gewerkt aan de realisering van – mede in EU-verband overeengekomen – milieudoelen. Het begrotingsjaar zal voor een groot deel in het teken staan van de wijziging van de Meststoffenwet ter zake van de introductie van het systeem van mestafzetovereenkomsten en de aanscherping van de verliesnormen in Minas in 2002/2003. Dit wetsvoorstel is in de brief van 10 september 1999 (TK 1999–2000, 26 729, nr. 1) aangekondigd. Een goed functionerend systeem van mestafzetcontracten veronderstelt evenwicht op de mestmarkt. Om die situatie binnen handbereik te krijgen is dit jaar gedurende twee maanden de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV) opengesteld. Dit heeft ertoe geleid dat ongeveer 7,5 miljoen kg fosfaat (f 405 mln) is aangeboden. Hiermee kan een flinke stap voorwaarts worden gezet in de richting van het doel om 21,5 mln kg fosfaat uit de markt te halen. Het succes van de regeling heeft het kabinet ertoe doen besluiten veehouders in 2001 nogmaals in de gelegenheid te stellen gebruik te maken van deze regeling onder de dan geldende voorwaarden.

Met ingang van 2001 zullen de verliesnormen in Minas verder worden aangescherpt. Hiermee wordt een stap gezet in het traject naar de realisering van de doelstellingen zoals vastgelegd in de Europese Nitraatrichtlijn. De definitieve stikstofverliesnormen voor grasland zullen pas kunnen worden vastgesteld aan de hand van de uitkomsten van het derogatieverzoek dat in het kader van de Nitraatrichtlijn bij de Europese Commissie is neergelegd en dat middels een RIVM-rapport wetenschappelijk verantwoord onderbouwd is. Het derogatieverzoek heeft de brede en voor het welslagen hiervan onontbeerlijke steun gekregen van het parlement in het algemeen overleg van 25 mei 2000.

De herstructurering van de intensieve veehouderij vergt ook aanpassingen in ruimtelijke zin. Met de Reconstructiewet concentratiegebieden krijgen provincies een instrument in handen waarmee de afstemming van

de belangen van het agrarische bedrijfsleven met die van natuur en milieu optimaal kan plaatshebben. De pilotprojecten laten in dat opzicht hoopvolle resultaten zien.

Het realiseren van natuurdoelen in een gebied stelt eisen aan de milieu- en watercondities. Op termijn zijn milieucondities nodig die aanzienlijk verder gaan dan de tussendoelstellingen voor 2010 uit het NMP3. In het NMP4 zal het kabinet aangeven hoe het milieubeleid op langere termijn zal bijdragen aan adequate condities voor de gewenste natuur in Nederland.

Dierenwelzijn

Bij de herstructurering van de verschillende agrosectoren spelen naast milieudoelstellingen overwegingen van dierenwelzijn een prominente rol. De inwerkingtreding van het gewijzigde Varkensbesluit vormt een onlosmakelijk geheel met de Wet Herstructurering Varkenshouderij (WHV). De besluitvorming over de huisvesting van vleeskuikenouderdieren en de afschaffing van de legbatterij in Europees verband zijn eveneens onderdeel van een breder beleid ten aanzien van de pluimveehouderij. Het rapport van de Commissie Alders zal de komende periode onderdeel zijn van besluitvorming over de toekomst van de pluimveehouderij.

In de komende maanden zal nader gesproken worden over de problematiek van de afbouw van de nertsenhouding.

In Voedsel en Groen is aangekondigd dat de komende jaren nieuwe stappen zullen worden gezet in het maatschappelijk debat over dierenwelzijn. Hierover zullen binnenkort aan de Tweede Kamer voorstellen worden gedaan.

Natuur en landelijk gebied

Onlangs is het beleid voor natuur en landschap voor de komende tien jaar gepresenteerd met de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur. De beleidsvoornemens in deze nota moeten een stevige impuls geven aan de kwaliteit van natuur en landschap en de betekenis van natuur voor de samenleving. De uitvoering van deze beleidsvoornemens zal een flinke inzet vergen van alle betrokkenen: overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers. Natuur voor mensen, mensen voor natuur is in dat opzicht het startpunt van een nieuwe fase in het natuurbeleid.

De realisering van de EHS zal met kracht worden voortgezet. Het voornemen is om tot 2018 jaarlijks gemiddeld 6500 ha EHS-gronden te realiseren door verwerving, inrichting en overdracht aan de eindbeheerders of door middel van particulier natuurbeheer. Dat vergt vanaf het begrotingsjaar een forse inspanning, niet in de laatste plaats vanwege de snel stijgende grondprijzen. Over het grondprijnsbeleid en de gevolgen daarvan voor de realisering van de natuurtaakstellingen zal nog in 2000 aan de hand van de uitkomsten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Grondbeleid een kabinetsstandpunt verschijnen.

De samenhang binnen de EHS zal verder worden versterkt door de realisering van een zevental robuuste verbindingzones per 2020. Deze verbindingen betekenen een belangrijke uitbreiding en versteviging van grotere eenheden natuur in ons land, niet alleen door de oppervlakte van de verbindingen zelf, maar vooral ook door de schakeling van EHS-gebieden ten gevolge van de verbindingen. De oppervlakte bos zal door

het realiseren van de robuuste verbindingzones toenemen ten opzichte van de in het SGR opgenomen taakstelling. Ook wordt gewerkt aan de totstandkoming van hoogwaardig groen in en om de stad.

In de inrichting en het beheer van het landelijk gebied spelen naast de landbouw, die meer dan de helft van het Nederlandse grondoppervlak beheert, ook natuur, recreatie en wonen een belangrijke rol. De overheid zet actief middelen in om elk van die functies tot haar recht te laten komen, afzonderlijk of in combinatie. Natuur voor mensen, mensen voor natuur kiest voor een offensieve landschapsaanpak. Het streven is daarbij om de kwaliteit van circa 400 000 ha landelijk gebied aanzienlijk te verbeteren door gericht te investeren in zo'n 40 000 ha kenmerkende landschapselementen (groen-blauwe dooradering). Tevens zullen ruimtelijke ontwikkelingen op alle schaalniveaus worden getoetst op kwaliteit, waarbij onafhankelijke deskundigen de overheden bijstaan. In het kader van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en het SGR2 zullen deze uitgangspunten en concepten worden afgewogen en hun doorvertaling krijgen in het ruimtelijk beleid. Met de thans beschikbaar gestelde bedragen voor de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur kan reeds de helft van de ambitie voor robuuste verbindingen (13 000 ha) en de kwaliteitsimpuls landschap (200 000 ha) worden gefinancierd.

In internationaal verband blijft Nederland zich sterk maken voor een goede implementatie van het Biodiversiteitsverdrag. Dat brengt niet alleen verplichtingen met zich mee ten aanzien van het realiseren van de EHS, maar vraagt ook inspanningen op het terrein van de soortenbescherming.

Internationale oriëntatie

In de WTO worden de onderhandelingen over liberalisering van de landbouwsector voortgezet. Door de toenemende liberalisering en de daarmee gepaard gaande afbouw van tarifaire handelsbelemmeringen voor de land- en tuinbouw, wordt de mate waarin van deze marktopening kan worden geprofiteerd mede bepaald door de mate waarin voldaan kan worden aan de kwaliteitseisen die aan producten worden gesteld. Vooral ten opzichte van ontwikkelingslanden ziet het kabinet in het licht van deze ontwikkeling de noodzaak tot het plegen van extra inspanningen, in het bijzonder in EU-verband. Het is onder meer zaak aandacht te besteden aan tijdige en heldere communicatie over nieuwe en bestaande normen. In EU-verband zal door Nederland blijvende aandacht worden gevraagd voor de noodzaak van investeringen in voorzieningen en het verlenen van technische assistentie in deze landen, die ertoe bijdragen dat zij de aansluiting met de internationale markt niet missen.

Nederland zet in op een volledige overname van het veterinaire en fytosanitaire acquis op het moment van toetreding van MOE-landen tot de Europese Unie. De nieuwe lidstaten zullen op deze punten nog forse inspanningen moeten plegen.

Biotechnologie

Biotechnologische ontwikkelingen bieden enorme kansen voor de toekomst. Het benutten van de mogelijkheden die deze technologie biedt, moet de aandacht voor de risico's evenwel niet doen verslappen. Wetenschappelijk onderzoek naar de potentiële gevaren zal dan ook een

blijvende stimulans krijgen. Dit neemt niet weg dat genetische modificatie van landbouwgewassen een belangrijke bijdrage kan leveren aan de terugdringing van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De toepassing van genetisch gemodificeerde organismen die gezondheidsbevorderende voedingscomponenten maken, kan de volksgezondheid op een hoger peil brengen.

Duidelijke informatie aan de consument over de toepassing van gemodificeerde grondstoffen in de voedselketen is absoluut noodzakelijk om een breed vertrouwen te wekken. Een en ander laat onverlet dat de keuzevrijheid van de consument gegarandeerd dient te worden. Een ggo-vrij marktsegment voedingsmiddelen zal daarom blijven bestaan. De biologische landbouw kan hierin een waardevolle rol vervullen.

Biologische landbouw

Het kabinet heeft dezer dagen de beleidsnota Biologische Landbouw 2001–2004 gepresenteerd. Voor de uitvoering van de voornemens in de beleidsnota wordt ongeveer f 85 mln ingezet, bovenop de reguliere middelen voor biologische landbouw.

Dierziektebestrijding

Het wettelijk instrumentarium op het terrein van de dierziektebestrijding wordt uitgebreid. In het begrotingsjaar zal naar verwachting de behandeling plaatshebben van de wijziging van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD), waarmee dierenartsen een meldplicht krijgen bij constatering van onduidelijke dierziekten. Gezondheidsproblemen bij dieren die niet rechtstreeks tot een bepaalde dierziekte te herleiden zijn, kunnen op deze manier toch goed in kaart gebracht worden. De zogenaamde slijtersproblematiek illustreert de noodzaak van de codificatie van deze meldplicht. Dit wetsvoorstel is medio 2000 voor advies naar de Raad van State gestuurd.

De evaluatie van de varkenspestepidemie (TK 1997–1998, 25 229, nr. 49) heeft doen zien dat het wettelijk instrumentarium ter bestrijding van dierziekten toereikend is. De effectiviteit van de regelgeving is evenwel niet los te zien van de manier waarop individuele ondernemers hun verantwoordelijkheid vormgeven. Om de betrokkenheid van de houder van dieren te accentueren is in de wijziging van de GWWD een bepaling opgenomen die verplicht tot het nalaten van handelingen die bijdragen aan de verspreiding van een wettelijk aangewezen besmettelijke dierziekte en het treffen van maatregelen om verspreiding te voorkomen.

Een novum binnen de GWWD is de introductie van tuchtrechtelijke handhaving bij medebewind. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de productschappen PVV en PPE om gespecialiseerde rechtspraak ten aanzien van een bepaalde groep belanghebbenden mogelijk te maken. Naast de tuchtrechtelijke maatregelen, zoals opgenomen in de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie (WTB), te weten berisping, geldboete en openbaarmaking van de tuchtbeschikking op kosten van de veroordeelde, is in de wijziging van de GWWD een extra tuchtmaatregel opgenomen inhoudende het onder verscherpte controle stellen van de betrokkenen op zijn kosten, voor ten hoogste twee jaren. Met dit instrumentarium worden de productschappen optimaal geoutilleerd om normconform gedrag af te dwingen.

De strafmaat in de WED voor overtreding van voorschriften die betrekking hebben op het voorkomen van besmettelijke dierziekten wordt verhoogd. Opzettelijke overtreding van deze voorschriften zal wordt aangemerkt als een misdrijf, waarop een gevangenisstraf van maximaal zes jaren of een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd.

Het illegaal gebruik van groeibevorderaars kan niet alleen schade toebrengen aan het welzijn van het dier, maar ook aan de volksgezondheid. Van de huidige strafmaat voor het toedienen van deze middelen, die in vergelijking met ons omringende landen laag is, gaat onvoldoende preventieve werking uit. Ook deze strafmaat zal daarom fors worden verhoogd. De hoogte van de strafmaat wordt afgestemd op de mate waarin belangen van de volksgezondheid door gebruik van illegale groeibevorderaars worden geschaad.

1.2 Financieel kader

De begroting van de uitgaven voor 2001 is ten opzichte van de meerjarencijfers in de begroting 2000 verhoogd met f 219 mln. De toename van de LNV-begroting wordt vooral veroorzaakt door de volgende mutaties.

Meerjarencijfers totaal uitgaven (x f 1 mln.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000	3 900	3 818	3 838	3 730	3 800	3 800
NBL 21 eeuw	50	50	100	100	100	100
EHS	79	88	86	82	65	68
Innovatiefonds	40					
Biologische Landbouw	15	25	20	15	10	
Natte natuur / Landschapsbeheer	17	17				
Voedselveiligheid	15	20	20	10	10	10
Agenda 2000	13	18	18	18	18	18
Leerlingenstijging	3	18	18	18	18	22
Mestbeleid	482	- 40	- 53	- 14	- 35	
Plattelandontwikkelingsplan	46	28	18	20	20	24
Intrekking heffing DGF	- 44	- 116	- 108	- 106	- 104	- 104
Overige ¹	172	111	87	79	68	101
Stand Ontwerpbegroting 2001	4 788	4 037	4 045	3 953	3 971	4 040

¹ Dit is het saldo van de ramings-, loon- en prijsbijstelling, eindejaarsmarge, interdepartementale overboekingen en herschikkingen. Bovendien is voor het jaar 2000 extra geld beschikbaar gesteld (f 25 mln), t.b.v. betaling oude verplichtingen, voor landinrichting en verdroging.

In het kader van de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur wordt, voor de periode 2000 tot en met 2020, in totaal circa f 2,0 mld extra beschikbaar gesteld voor de aanleg van groene verbindingzones (robuuste verbindingen) tussen de natuur- en reservaatgebieden uit de EHS en voor de verbetering van de kwaliteit van het landelijk gebied (kwaliteitsimpuls). Met deze bedragen kan reeds de helft van de ruimtelijke ambitie voor «robuuste verbindingen» (13 000 ha) en «kwaliteitsimpuls landschap» (200 000 ha) worden gefinancierd. Dit betekent een verdere versterking van de EHS en de identiteit en kwaliteit van het landschap. Voor de realisatie van de EHS, conform het afgesproken ambitieniveau, worden extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de stijging van de grondprijzen.

Ten behoeve van de bevordering van de biologische landbouw wordt, bovenop de reguliere middelen, in de periode 2000 tot en met 2004 een

bedrag van totaal f 85 mln beschikbaar gesteld. In de beleidsnota Biologische Landbouw 2001 tot en met 2004 wordt aangegeven via welke maatregelen de overheid de groei van de biologische productie zal ondersteunen.

Innovatie is één van de drie strategische beleidspijlers uit de nota Voedsel en Groen. In Voedsel en Groen wordt de vorming van het Agro-Innovatiefonds aangekondigd: een fonds waarmee toekomstgerichte vernieuwende investeringen zullen worden gefinancierd. Het innovatiefonds wordt gevoed met publieke en particuliere middelen (50/50) en heeft deels het karakter van een «revolving fund». Om vanuit de overheid een snelle impuls te geven aan innovatie is, ten behoeve van het innovatiefonds, in 2000 eenmalig f 40 mln toegevoegd aan de LNV-begroting. Op dit moment wordt gewerkt aan een verdere uitwerking van het fonds.

De extra middelen voor de uitvoeringskosten van Agenda 2000 zijn nodig voor het ontwikkelen, beheren en onderhouden van de nieuwe inkomensregelingen. Daarnaast is in 2000 voor het eerst het instrument cross-compliance geïntroduceerd, waarbij producenten die inkomstenstoelagen ontvangen daarvoor een tegenprestatie op milieugebied moeten leveren. Dit verzwaart de uitvoering van regelingen voor inkomstenstoelagen, zowel administratief als controletechnisch. Door overheveling van budget uit EOGFL-Oriëntatie naar EOGFL-Garantie worden er voorts zwaardere beheerseisen vanuit de EU gesteld aan de uitvoering van het Plattelandsontwikkelingsplan (POP). Alleen erkende betaalorganen mogen in dit kader betalingen verrichten. Vanaf 2001 is f 18 mln per jaar aan de begroting toegevoegd voor de financiering van deze extra uitvoeringskosten.

Voor de periode 2000 tot en met 2005 is in totaal f 85 mln extra beschikbaar gesteld voor aanvullende maatregelen voor met name de verscherping van het toezicht op de diverse schakels in de productieketen. Het uitgangspunt voor de aanvullende maatregelen is de ketenbenadering en de analyse van de productieprocessen. De overheidscontrole richt zich dan ook vooral op de kritische plekken binnen de ketens en risicovolle producten.

Als uitvloeisel van het Regeerakkoord en om de uitvoering te versnellen is de begroting voor 2000 en 2001 verhoogd met f 17 mln voor de natte natuur en het landschapsbeheer. Deze verhoging komt bovenop de geldmiddelen die reeds bij het vorige Regeerakkoord aan de begroting van het ministerie van LNV tot en met het jaar 2010 zijn toegevoegd.

De verwachting is dat de instroom in het agrarisch Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs (voorheen VBO) en vooral het Leerweg Ondersteunend Onderwijs (voorheen Individueel landbouwonderwijs) de komende jaren zal toenemen. De toename van het aantal leerlingen maakt het noodzakelijk de begroting voor de komende jaren structureel te verhogen met f 18 mln.

In het kader van de mestproblematiek is de begroting van LNV generaal verhoogd met f 332 mln in 2000. Binnen de reconstructiemiddelen op artikel 13.03 inrichting was reeds meerjarig f 150 mln voor het mestbeleid gereserveerd. Deze middelen komen via een kasschuif al in 2000 beschikbaar.

Vanaf 2000 wordt het POP opgenomen in de begroting voor wat betreft de uitgaven en ontvangsten van de rijksregelingen.

Met betrekking tot het Diergezondheidsfonds is met het bedrijfsleven overeenstemming bereikt over een nieuwe financieringsstructuur bij de bestrijding van dierziekten. Als gevolg hiervan komen de voorgenomen rijksheffingen met betrekking tot de bestrijding van dierziekten bij runderen, varkens, pluimvee en schapen te vervallen en wordt er een garantiesystematiek ingevoerd. Daarbij stelt het bedrijfsleven zich garant voor de financiering van besmettelijke dierziekten bij varkens voor f 500 mln, bij runderen voor f 500 mln, bij pluimvee voor f 25 mln en bij schapen en geiten voor f 5 mln.

Op 1 januari 2001 wordt de nieuwe Wet inkomstenbelasting 2001 ingevoerd. Hierbij vindt een verschuiving plaats van belastingen op inkomen naar belastingen op consumptie en milieu. De IB-tarieven worden fors verlaagd, mede door de inzet van extra budgettaire middelen, ruim f 6 miljard. Ook voor de LNV-beleidsterreinen zal de invoering van het nieuwe IB-stelsel gevolgen hebben. Het ondernemerspakket, dat deel uitmaakt van het nieuwe IB-stelsel, is gericht op versterking van het ondernemerschap. De tweede tranche van dit pakket bevat voorstellen die het aanpassingsvermogen van ondernemingen aan veranderende omstandigheden bevorderen. Het betreft ondermeer verlaging van de kapitaalsbelasting, verruiming van de fiscale doorschuifregeling, van belang bij bedrijfsovername, invoering van de herinvesteringsreserve en intensivering van de investeringsaftrek. In dit pakket zijn verder faciliteiten opgenomen voor de herstructurering van land- en tuinbouw, waarmee een bedrag is gemoeid van structureel f 50 mln. Dit betreft ondermeer een doorschuifregeling voor de fiscale claim over stille reserves bij staking van de onderneming ingeval sprake is van overheidsingrijpen. Dit is met name van belang bij bedrijfsverplaatsing en bij overschakeling naar andere bedrijfsactiviteiten. Voor ondernemers die het bedrijf beëindigen, maar in de bedrijfswoning blijven wonen en belasting verschuldigd zijn over de meerwaarde van die woning wordt een betalingsregeling van 10 jaar ingevoerd, ingeval er liquiditeitsproblemen zijn.

De fiscale regeling Duurzame Ondernemingsaftrek (DOA) zal ook gaan gelden voor andere vormen van duurzame landbouw dan de biologische landbouw. Voorwaarde daarvoor is dat bedrijven in het bezit zijn van een certificaat in het kader van Stimulans Duurzame Landbouw (SDL). Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie Geluk (TK 1999–2000, 26 800 XIV, nr. 41). Voor de toepassing van de DOA wordt voor de landbouw uitgegaan van één duurzaamheidsniveau. Om de duurzame landbouw nog een extra stimulans te geven wordt de DOA-aftrek van f 15 000 verhoogd tot f 22 500. Met deze verruimingen is structureel een bedrag gemoeid van f 100 mln, waarvan f 20 mln wordt gefinancierd uit de terugsluisvergroening. Hiernaast zal de milieu-investeringsaftrek (MIA) worden uitgebreid met diergezondheids- en dierenwelzijnsinvesteringen. In de MIA wordt verder een nieuwe schijf ingevoerd van 40% voor landbouwbedrijfsmiddelen die nu zijn opgenomen in de 30%-schijf van de MIA. Deze maatregel kost structureel f 10 mln. Met deze maatregelen wordt een forse impuls gegeven aan bedrijven die op duurzame wijze produceren. De voorstellen behoeven nog de instemming van de Europese Commissie.

In het kader van de derde tranche vergroening van het belastingstelsel zal ondermeer de ecotax en de grondwaterbelasting voor zelfonttrekkers

verder worden verhoogd. De hieruit voortvloeiende lasten worden geheel teruggesluisd door middel van een verhoging van de zelfstandigenaftrek, een verruiming van de energie-investeringsaftrek en door verruimingen van de duurzame ondernemingsaftrek. Om het gebruik van WKK-installaties op peil te houden worden fiscale maatregelen getroffen, die ook mede voor de glastuinbouw van belang zijn.

De vrijstelling van overdrachtsbelasting voor grond ingeval van landbouwstructuurverbetering wordt verruimd. Dit is met name van belang voor grondgebonden bedrijven die in verband met extensivering van de productie het bedrijf willen uitbreiden. Dit leidt tot een jaarlijkse lastenvermindering van f 10 mln.

Voor groene beleggingen en durfkapitaal (voorheen tante Agaath) is in het nieuwe belastingstelsel, naast de vrijstelling van deze beleggingen in box 3, voorzien in een extra aftrek van 2,5% in box 1. Hierdoor zal de effectiviteit van deze regelingen op peil blijven. Dit is ondermeer van belang voor de biologische landbouw, natuurontwikkeling, groen labelkassen en de bedrijfsopvolging.

De ecotax-vermindering voor zogenoemde boscertificaten zal ingaan met terugwerkende kracht tot 1 januari 2000. Door deze regeling kan voor de aanleg van nieuw bos, via het Nationaal Groenfonds, aan bosbouwers een extra bijdrage worden verstrekt van eenmalig f 10 000 per ha. Verder wordt een verruiming van de OZB-vrijstelling voor natuurterreinen in beheer van natuurlijke personen in voorbereiding genomen.

2. VERSTERKING VAN HET LANDELIJK GEBIED

2.1 Algemeen

De versterking van het landelijk gebied is gericht op kwaliteitsverbetering en het in onderlinge samenhang ontwikkelen van de verschillende functies in het landelijk gebied. In 2000 is en wordt een aantal beleidsnota's uitgebracht die richtinggevend zijn voor het LNV-beleid van de komende jaren. Dit zijn met name de nota's Natuur voor mensen, mensen voor natuur, Voedsel en Groen. Het in de nota Voedsel en Groen vastgelegde uitgangspunt is dat de grondgebonden landbouw een bijdrage moet leveren aan de kwaliteit van de gehele groene ruimte. Agrarische ondernemers zullen «landschappelijk verantwoord» moeten werken. Om de ruimtedruk, die vooral in de Randstad buitengewoon hoog is, te verminderen, moet de uitdaging worden aangepakt functies als wonen, werken, infrastructuur, water en groen met elkaar in combinatie te brengen. Het integrale ruimtelijke kader wordt neergelegd in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening van VROM.

De ministers van LNV en VROM hebben de Tweede Kamer bij brief van 30 september 1999 (TK 1999/2000, 22 880, nr. 41) geïnformeerd over hun beslissing om het SGR te herzien en te komen tot een SGR2. In de PKB SGR2 zullen de ruimtelijke en instrumentele consequenties van ondermeer de nota's Belvedere, Natuur voor mensen, mensen voor natuur en Voedsel en Groen worden aangegeven. De inzet is erop gericht dat het SGR2 mogelijkheden biedt om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen die de vitaliteit van het landelijk gebied ten goede komen. Essentieel daarbij is een offensieve, integrale strategie voor het landelijk gebied, met oog voor regionale differentiatie en het combineren van functies. Versterking van

de kwaliteit en identiteit van het landschap weegt expliciet mee bij keuzes voor ruimtelijke ingrepen. Er dient daarbij sprake te zijn van een versterkte koppeling tussen doelen, middelen en instrumenten.

2.2 Groen in en om de stad

Investeren in de kwaliteit van de samenleving vraagt ook om investeren in hoogwaardig groen in de stedelijke omgeving, groen met een hoge belevingswaarde, gebruikswaarde en ecologische waarde. Hiermee wordt een verbetering van het woon- en werkklimaat, en daarmee van het vestigingsklimaat, beoogd en zullen de mogelijkheden voor recreatie dicht bij huis voor de stedelingen toenemen. Dit alles is sterk afhankelijk van de lokale en regionale behoefte. Gemeenten en provincies spelen daarbij dan ook een cruciale rol.

In het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) geeft het rijk samen met de betrokken provincies en gemeenten een impuls aan het groen in en om de stad. Dit betreft dan zowel kleinschalig groen op buurt- en wijkniveau als grootschalig groen in de zin van parken en groene verbindingen tussen de stad en het landelijk gebied. Hiertoe zijn door de betrokken steden en provincies streefbeelden en plannen opgesteld. Daarbij worden tevens de mogelijkheden verkend van financiering vanuit gemeenten, provincies en private partijen, en wordt nagegaan of vanuit het rijk aanvullende inspanningen nodig zijn. In de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur worden in het kader van het programma «Stedelijk Natuurlijk» aanvullende taakstellingen geformuleerd bovenop hetgeen is overeengekomen in het kader van onder meer het SGR en de VINAC. Dit alles moet ertoe leiden dat in 2020 de kwaliteit van de leefomgeving in en om de stad aanzienlijk verbeterd is, door herinrichting van de stedelijke omgeving, het realiseren van hoogwaardig groen in combinatie met recreatie, het verbeteren van de samenhang tussen groengebieden en het vergroten van de bereikbaarheid van het groen. Concreet betekent dit dat continuering van het bestaand beleid in de periode tot 2020 circa 15 000 ha extra groen oplevert alsmede 450 kilometer groene verbindingen. Daarbij wordt bezien hoe met name de Randstadgroenstructuur kan worden versneld. De aanvullende taakstellingen leiden tot de realisering van nog eens 10 000 ha, door deze te koppelen aan de nieuwe bouwopgaven die voortvloeien uit de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. Dat wil zeggen dat nieuwe investeringen in woningbouw en bedrijventerreinen gepaard gaan met nieuwe investeringen in natuur en landschap (rood-met-groen/blauw). Een adequate waarborg voor een samenhangende ontwikkeling van rood en groen, en de wijze waarop integrale planvorming, financiering en realisatie plaatsvinden, worden in het kader van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en de herziening van het SGR uitgewerkt.

2.3 Kwaliteit van de omgeving

Het landelijk gebied buiten de EHS en buiten de directe nabijheid van de stad verdient versterking van landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden. De nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur zet daarom in op een algemene kwaliteitsverhoging van het landelijk gebied door een meer offensieve landschapsaanpak bij ruimtelijke inrichtingsopgaven en door investering in landschappelijke verbetering en duurzaam beheer van waardevolle cultuurlandschappen (de kwaliteitsimpuls landschap). Door gericht te investeren in zo'n 40 000 ha kenmerkende landschapselementen wordt de kwaliteit van ongeveer 400 000 ha

verbeterd. Voor een eerste tranche van deze investeringen zijn middelen beschikbaar gesteld, waarmee circa de helft van deze ambitie kan worden gefinancierd. In overleg met de provincies worden voor de inzet van middelen regelingen opgesteld.

Aanvullend op de EHS vragen (inter)nationaal waardevolle cultuurhistorische gebieden ruimtelijke bescherming. In de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening wordt aangegeven welke Belvedere-gebieden PKB-bescherming behoeven. Dit geldt in ieder geval voor de gebieden die op de Werelderfgoedlijst staan. De middelen voor de uitvoering van de Nota Belvedere worden in 2001 beschikbaar gesteld via een subsidieregeling voor gebiedsgerichte en thematische projecten, gericht op versterking van de cultuurhistorische aspecten bij ruimtelijke plannen. Concreet geeft LNV, samen met betrokken gemeenten en provincies, al uitvoering aan het rijksproject Nieuwe Hollandse Waterlinie. Met het Groenfonds en het Restauratiefonds wordt de mogelijkheid uitgewerkt van revolverende fondsen voor de financiering van projecten die gericht zijn op de Belvedere-doelen. In 2002 zal de aanpak van Belvedere geëvalueerd worden.

2.4 Gebiedsgericht maatwerk

Het beleid voor het landelijk gebied biedt ruimte voor regionale differentiatie en gebiedsgericht maatwerk. Onder andere met het reconstructiebeleid wordt hieraan invulling gegeven. De provinciale besturen zijn gestart met de zogenaamde pilots in de reconstructiegebieden. Naast de resultaten van de pilots, zullen ook de beëindigingsregeling veehouderijtakken en de «ruimte-voor-ruimte» aanpak worden meegenomen bij het opstellen van de reconstructieplannen. De reconstructie kan zodoende optimaal inspelen op de reeds in gang gezette en te verwachten dynamiek in het landelijk gebied. De reconstructieplannen zullen worden uitgevoerd op basis van de Reconstructiewet, waarvan de parlementaire behandeling wordt afgerond. Er ligt een belangrijke relatie met de uitvoering van het nitraatbeleid en de herstructurering van de melkveehouderij, waarvoor de commissie Koopmans voorstellen zal ontwikkelen.

Om de integrale en gebiedsgerichte aanpak in het landelijk gebied op basis van maatwerk en snelheid te bevorderen, wordt verder uitvoering gegeven aan de herijking van de Landinrichtingswet. Bovendien wordt een aantal bestaande regelingen op het gebied van milieu (BGM), landschap (WCL) en verdroging (GeBeVe) gebundeld in de Subsidie-regeling Gebiedsgericht Beleid (SGB). Bezien zal worden of op termijn nog andere gebiedsgerichte regelingen een plaats zullen krijgen in de SGB.

2.5 Recreatie

In vervolg op het verkennings- en discussietraject dat eind jaren negentig heeft plaatsgevonden, zal de Tweede Kamer een Beleidsbrief Recreatie ontvangen. Hierin wordt aangegeven welke beleidsinzet de komende jaren nodig is om adequaat in te spelen op de maatschappelijke behoefte om te recreëren in het landelijk gebied in 2020.

2.6 Duurzaam waterbeheer

Bij de inrichting van gebieden, de realisatie van natuur- en landschapsdoelen en de agrarische bedrijfsvoering speelt water een steeds belangrijker rol. Daarbij geldt het motto van het World Water Forum (maart 2000): er kan te veel, te weinig en te vies water zijn.

De Commissie Waterbeheer 21ste Eeuw heeft onlangs haar rapport uitgebracht. In 2001 staan de kabinetsreactie op dit advies en de EU-Kaderrichtlijn Water centraal in de verdere invulling van het waterbeleid. De ruimtelijke implicaties worden vastgelegd in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

Waterconservering en waterberging kunnen op regionale schaal uitstekend samengaan met de ontwikkeling van toegankelijke natte natuur. Voor de agrarische sector zijn twee elementen van belang. Waterproductie kan een inkomstenbron vormen voor de landbouw en een ander waterbeheer kan zorgen voor duurzame beschikbaarheid van voldoende en kwalitatief goed water. LNV zal in samenwerking met andere departementen, andere overheden (waaronder uiteraard de waterschappen) en maatschappelijke organisaties, de bestaande instrumenten inzetten om deze verandering te begeleiden. Tevens zal het door LNV gefinancierd onderzoek meer gericht worden op duurzaam waterbeheer in relatie tot de voedselproductie, zoals toegezegd tijdens de Ministeriële Conferentie bij het Wereld Water Forum.

In de Milieubalans 2000 en de rapportage door de provincies (Verdrogingskaart 2000) wordt geconstateerd, dat het tempo van de verdrogingsbestrijding achterblijft bij de doelstelling. Wel zijn er veel projecten in voorbereiding. De inspanning voor de verdrogingsbestrijding zal daarom ook op het beoogde peil moeten blijven. De regeling voor gebiedsgerichte bestrijding van de verdroging (GeBeVe) wordt naar verwachting op 1-1-2001 geïntegreerd in de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid (SGB). Daardoor kunnen de maatregelen beter op basis van de watersysteembenadering worden toegepast en beter worden afgestemd met andere functies in het landelijk gebied. De beschikbare middelen voor verdrogingsbestrijding worden in het budget voor deze regeling opgenomen.

In 2001 zal elke provincie in het kader van het Provinciale Waterhuishoudingsplan het Gewenste Grond- en OppervlaktewaterRegime (GGOR) moeten vaststellen. Dit GGOR zal tevens maatgevend zijn voor de watercondities die horen bij de door de provincie vastgestelde streefdoelen voor de natuur. In de toekomst zouden de operationele doelen ten aanzien van de verdrogingsbestrijding gekoppeld moeten kunnen worden aan de GGOR. Hoe aan deze relatie vorm kan worden gegeven, wordt nog in overleg tussen provincies, waterschappen en rijk nader bepaald.

2.7 EU-programma Landelijk gebied

Samen met de provincies is in 2000 besloten tot het opstellen van het EU-programma Landelijk Gebied. Hiermee zal invulling worden gegeven aan de diverse programma's waarvoor de EU middelen beschikbaar stelt (Plattelandsontwikkelingsplan (POP) Nederland, Doelstelling 2/Reconstructie en LEADER+).

Het POP geeft de ambitie aan van Nederland voor de ontwikkeling van het platteland voor de periode 2000–2006. De strategie van het plan is gebaseerd op twee uitgangspunten: herstructurering naar een duurzame landbouw enerzijds en verhoging van de kwaliteit van het platteland anderzijds. Het plan heeft betrekking op geheel Nederland, waarbij aandacht wordt besteed aan de bijzondere regionale situaties. De afspraken tussen rijk en provincie worden vastgelegd in een bestuurs-overeenkomst op hoofdlijnen en provinciale uitvoeringsprogramma's. Het rijk is eindverantwoordelijk voor uitvoering van het POP. Het jaar 2001 is het tweede uitvoeringsjaar. Met het plan wordt Europese co-financiering verkregen van gemiddeld f 124 mln per jaar. Rijk en provincies zullen naar verwachting gemiddeld f 140 mln respectievelijk f 62 mln per jaar bijdragen.

Rurale Enkelvoudige Programmeringsdocumenten (EPD's)

De middelen die in het kader van de Doelstelling 2/Reconstructie vanuit de Structuurfondsen door de EU beschikbaar worden gesteld, f 372 mln voor de periode 2000–2006, dienen via EPD's geprogrammeerd te worden. Rijk en provincies zorgen gezamenlijk voor de nationale financiering van de EDP's. Het kabinet beoogt hiermee onder meer een impuls te geven aan de noodzakelijke reconstructie van delen van Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg om hier ruimtelijke, economische en sociale ontwikkelingen te stimuleren. De provincies hebben de regie bij de uitvoering van de plannen.

LEADER+

Het communautair initiatief LEADER+ richt zich op plattelandsontwikkeling en heeft als belangrijkste doel het stimuleren en integreren van lokale initiatieven voor de ontwikkeling van het platteland. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen steun voor gebiedsgebonden, geïntegreerde en experimentele strategieën voor plattelandsontwikkeling, steun voor samenwerkingsverbanden tussen gebieden en op transnationaal niveau en de vorming van een netwerk voor plattelandsgebieden binnen de Gemeenschap. In totaal is in de periode 2000–2006 ongeveer f 172 mln beschikbaar aan Europese middelen. Per landsdeel (Noord, West, Oost en Zuid) wordt een programmeringsdocument opgesteld. De provincies hebben hierbij het initiatief en zullen ook zorgdragen voor de financiering van het nationale deel.

3. EHS EN INTERNATIONAAL NATUURBELEID

3.1 Algemeen

In de kabinetsnota Natuur voor mensen, mensen voor natuur is aangegeven dat de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), het samenhangend stelsel van natuur- en bosgebieden voor de veiligstelling van ecosystemen en soorten, kern van het natuurbeleid is en blijft. Met de EHS wordt mede invulling gegeven aan de internationale verplichtingen zoals het Biodiversiteitsverdrag en Europese richtlijnen. De EHS is onderdeel van het te ontwikkelen Pan-Europees ecologisch netwerk (Natura 2000).

Eind 1998 zijn aan de Tweede Kamer voor de periode 1999 tot en met 2002 de na te streven tussendoelen voor de realisatie EHS gemeld. Voor het eind van 2001 zijn vrijwel alle nadere begrenzings, met name van bestaande bos- en natuurgebieden, door de provincies afgerond en is de kwaliteitsverdeling aan de hand van natuurdoeltypenkaarten in bestuurlijke afspraken tussen LNV en de provincies vastgesteld. Deze afspraken worden ruimtelijk verankerd in het SGR2, conform de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur. In 1999 is ongeveer 5500 ha verworven. Het voornemen is om tot 2018 jaarlijks gemiddeld 6500 ha EHS-gronden te realiseren door verwerving, inrichting en overdracht aan de eindbeheerders of door particulier natuurbeheer.

Voor de realisatie van de taakstelling zijn het aanbod van grond en de sterk gestegen grondprijzen van belang. Voor de prijscompensatie grondverwerving is gemiddeld circa f 80 mln per jaar extra beschikbaar gesteld.

3.2 Versterking van de EHS

Om de kwaliteit van de EHS te versterken wordt in de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur extra ingezet op verbeteren, verbinden en vergroten. Zo wordt onder meer de ruimtelijke samenhang binnen de EHS vergroot en tegelijkertijd geïnvesteerd in grotere eenheden natuur door de realisatie van zeven robuuste verbindingen tussen grote natuurterreinen. Bovendien krijgen natte onderdelen een zwaarder accent. Op korte termijn wordt gewerkt aan een natte as «Van Biesbosch tot Lauwersmeer» en aan een verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug (met elkaar, met rivieren en met de Oostvaardersplassen). Voor de robuuste verbindingen komen in het kader van Natuur voor mensen, mensen voor natuur extra middelen beschikbaar, zodat een begin gemaakt kan worden met de realisatie van de ongeveer 27 000 ha verbindingen. Met de thans beschikbaar gestelde bedragen kan reeds de helft van de ambitie voor robuuste verbindingen (13 000 ha) worden gefinancierd. Voor de belangrijkste van de ongeveer 20 grote eenheden zal gezamenlijk met betrokken overheden en beheerders worden onderzocht op welke wijze het kwalitatieve functioneren kan worden geoptimaliseerd. Dit onderzoek wordt in 2002 afgerond. Op basis daarvan zal besluitvorming over te nemen maatregelen plaatsvinden. Ook de kwaliteitsimpuls landschap (zie paragraaf 2.3) draagt bij aan een beter functioneren van de EHS.

3.3 Natte natuur

Karakteristiek voor Nederland zijn de vele waterrijke gebieden, die vaak ook van internationale betekenis zijn. Natuur voor mensen, mensen voor natuur zet dan ook versterkt in op natte natuur, waarmee een wezenlijke bijdrage aan de (inter)nationale biodiversiteit wordt geleverd. Hier kan worden voortgeborduurd op de succesvolle aanpak uit het rivierengebied: optimaal benutten van kansen voor het samengaan van natuur, waterbeheer, veiligheid en duurzaam gebruik.

De ontwikkeling van natte natuur in en langs de rijkswateren gebeurt in nauwe samenwerking tussen LNV en V&W. In het Regeerakkoord zijn voor de periode 1999–2010 extra middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van natte natuur (f 756 mln). In 2000 werd voor de programmering van deze middelen de Samenwerkingsafpraak «Veiligheid en Natte Natuur» door LNV en V&W getekend. In de Zuid-Hollandse Delta en het IJsselmeergebied zal tot 2010 ongeveer

6000 ha grootschalige, natte natuur worden ontwikkeld met de mogelijkheid voor recreatief medegebruik. In Noord-Nederland vindt zowel beekherstel plaats als herstel van zo'n 500 ha natte natuur in het Friese meren/laagveengebied. Het ecologisch herstel van rijkswateren krijgt een stimulans door onder meer natuurvriendelijke oevers, vistrappen en een doorlaatvoorziening voor het Veerse Meer. In de periode 2001–2002 is voor onderstaande voornemens een bedrag van f 70 mln gereserveerd. In samenhang hiermee zijn afspraken gemaakt voor extra natuurontwikkeling bij de besteding van de f 1,2 mld ICES-veiligheidsmiddelen voor het rivierengebied: tot 2015 zal 3000–4000 ha nieuwe natte natuur worden ontwikkeld langs de Rijntakken en de Maas, aanvullend op de EHS en de NURG-afspraken.

3.4 Programma Beheer

In 2001 worden de nieuwe subsidieregelingen voor het beheer van natuur, bos en landschap voor het tweede jaar uitgevoerd. Daarmee is de overgang van de oude naar de nieuwe regelingen afgerond, waardoor agrarisch en particulier beheer in het natuurbeleid een vaste plek hebben verworven.

Het stelsel kent twee regelingen: de Subsidieregeling Natuurbeheer, voor gebieden met de hoofdfunctie natuur of bos, en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer, voor gebieden met de hoofdfunctie landbouw. Beide regelingen kunnen zowel binnen als buiten de EHS worden ingezet voor het realiseren van natuur- en landschapsdoelen.

Op grond hiervan kan in de loop van 2001 een oppervlakte van 10 000 ha, waarvan 5000 ha binnen het Groene Hart, gericht op weidevogelbeheer voor subsidie in aanmerking komen. Daarnaast kan voor een areaal van 20 000 ha een beheerspakket voor ganzenbeheer worden afgesloten. Verwacht wordt dat dit in 2001 voor meer dan de helft van deze oppervlakte het geval zal zijn. De belangstelling voor het onderdeel «agrarisch natuurbeheer» is zeer groot.

3.5 Grondbeleid

Het grondbeleid is weer sterk in de politieke en maatschappelijke belangstelling komen te staan. De sterke grondprijsstijging van de afgelopen jaren en de lage grondmobiliteit vormen belemmeringen voor (tijdige) realisatie van het SGR/EHS-beleid. Compensatie van de prijsstijging heeft plaatsgevonden tot het niveau van 31 december 1999; ook is op behoedzame wijze rekening gehouden met een zekere prijsstijging in de komende jaren. Afgesproken is dat de prijsontwikkeling jaarlijks opnieuw zal worden bezien.

In het kader van een thans lopend Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Grondbeleid worden vanuit het overheidsperspectief de problemen op de grondmarkt geanalyseerd en beleidsvarianten ontwikkeld. Aandachtspunten daarbij zijn onder andere de verdeling van kosten en baten van overheidsinvesteringen en van bestemmingswijzigingen. Verwacht wordt dat eind 2000 het kabinetsstandpunt Grondbeleid wordt uitgebracht. Voor LNV zijn in dit kader vooral van belang de problematiek rondom de realisering van de EHS en de robuuste verbindingen, alsmede een meer samenhangende realisatie en financiering van groene en rode functies.

3.6 Implementatie Habitat- en Vogelrichtlijn

Dit jaar zijn 49 gebieden aangewezen als speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn. Gedurende het proces van de aanwijzing hebben nieuwe telgegevens geleid tot gewijzigd inzicht in de begrenzungen. In het najaar van 2000 wordt daarom een vervolgpprocedure voor een uitbreiding van vijf bestaande gebieden en de aanwijzing van een geheel nieuw gebied gestart. Deze vervolgpprocedure wordt naar verwachting in 2001 afgerond.

Voor de Habitatrichtlijn is het kabinet in afwachting van de lijst van gebieden van communautair belang. Deze wordt opgesteld door de Europese Commissie op basis van de aangemelde gebieden door de verschillende lidstaten. Zodra deze lijst van gebieden van communautair belang is vastgesteld, worden deze gebieden aangewezen als speciale beschermingszones op basis van artikel 27 van de Natuurbeschermingswet.

De implementatie van de rechtsgevolgen van de Vogel- en Habitatrichtlijn zal in 2001 verankerd worden in nationale wetgeving (art. 6 Habitatrichtlijn). Om de toestand in de speciale beschermingszones te kunnen monitoren en evalueren volgens de eisen van de EU-richtlijnen, wordt de gegevensvoorziening aangepast.

3.7 Natuurbeleid Noordzee en Waddenzee

Noordzee

De Noordzee is het grootste kerngebied van de EHS (7 miljoen ha). Het is echter ook een multifunctioneel gebied, zodat een goede afstemming van gebruiksfuncties op de ecologische en landschappelijke waarden essentieel is. Om deze afstemming te verbeteren zijn in 2000 richtinggevend ecosysteemdelen voor de Noordzee beschreven. Eén van de elementen in het project Ecosysteemdelen Noordzee is de relatie tussen natuur en visserij. Overleg met andere departementen en gebruikers van de Noordzee over de mate waarin en de manier waarop doelen bereikt moeten worden, zal eind 2000 plaatsvinden. In de eerste helft van 2001 verschijnt een plan van aanpak en zal het beleidsvoornemen voor duurzaam gebruik van de Noordzee naar de Tweede Kamer worden gezonden.

Waddenzee

De regering beschouwt de Waddenzee als een samenhangend natuurgebied van groot internationaal belang. In samenwerking met Duitsland en Denemarken is de afgelopen jaren met het opstellen van de gemeenschappelijke beginselen en ecologische doelen belangrijke voortgang geboekt. In het najaar van 2001 zal de negende Trilaterale Regeringsconferentie te Jutland in Denemarken worden gehouden. Alle landen houden vast aan en zetten in op doorwerking van de tot nu toe gemaakte afspraken in de Verklaring van Stade (de laatst gehouden Regeringsconferentie) en het Trilaterale Waddenzee Plan. Inzet op doorwerking houdt in dat andere overheden, de lokale bevolking en belangengroepen sterker bij de internationale samenwerking worden betrokken. Daartoe worden momenteel, bij het begin van het agendavormingsproces, meerdere consultaties gehouden. Uit de consultaties is onder andere naar voren gekomen dat het accent moet worden gelegd op doorwerking en bredere verankering van bestaande afspraken en dat meer aandacht nodig is voor calamiteitenbestrijding, watervervuiling en historisch medegebruik

op de eilanden. Ook blijkt uit de consultaties dat een krachtiger beleid gewenst is ten aanzien van vuil dat op zee overboord wordt gezet. Andere overheden, bevolking en gebruikers zullen ook in het verdere traject betrokken worden.

Binnenkort zal deel 1 van de herziene PKB Waddenzee door het kabinet worden uitgebracht, waarbij mede wordt ingespeeld en voortgebouwd op de lijnen die de internationale samenwerking heeft voortgebracht.

3.8 Biodiversiteit

Nederland wil een geloofwaardige en gezaghebbende bijdrage leveren aan het internationale natuurbeleid. Eén van de hoofdpijlers daarvan is het Verdrag inzake Biodiversiteit. Het Nederlandse beleid voor biodiversiteit is integraal onderdeel van de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur.

Voor de bescherming van (ernstig) bedreigde diersoorten zullen in 2001 vijf nieuwe soortenbeschermingsplannen worden opgesteld, conform de Meerjarenspraak Soortenbeleid uit 2000 tussen LNV, provincies en soortenbeschermingsorganisaties.

In de EU blijft Nederland aandringen op uitvoering van de EU-Biodiversiteitstrategie en bijbehorende actieplannen (onder andere voor landbouw, visserij en internationale samenwerking) en op het beschikbaar stellen van voldoende middelen, door prioritering binnen de beschikbare budgetten, voor de ondersteuning van programma's van nieuw toetredende landen voor het behoud en beheer van biodiversiteit.

Nederland zal in het voorjaar van 2002 de zesde Conferentie van Partijen van het Biodiversiteitsverdrag organiseren.

Eind 2000 publiceert het kabinet op basis van de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur en het vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4) een uitgebreide programmering van het Nederlandse internationale beleid voor biodiversiteit. Dit is tevens het vervolg op het Programma Internationaal Natuurbeheer (PIN) 1996–2000. Daarnaast zal in 2001 in een aparte notitie worden aangegeven op welke wijze het beleid voor ontwikkelingssamenwerking een verdere bijdrage kan leveren aan het behoud van biodiversiteit.

3.9 Internationaal natuurbeleid

Nederland zet in Europees verband in op de verdere ontwikkeling van een Pan-Europees ecologisch netwerk en voor een stevig natuur- en biodiversiteitsbeleid. Ook waar het gaat om de integratie van natuur en biodiversiteit in het sectorale beleid en het plattelandsbeleid. Bijzondere aandacht krijgt de integratie van biodiversiteit in sectorale programma's, zowel in het Nederlandse beleid (bijvoorbeeld voor ontwikkelingssamenwerking) als in het beleid van internationale organisaties als de FAO en WTO.

Ook zal Nederland de samenwerking versterken tussen instanties op het terrein van de biodiversiteit en bossen. Aandachtspunt is het vergroten van het areaal als natuurgebied te beschermen bos. De afgelopen jaren heeft Nederland zich mondiaal ingezet voor de ontwikkeling van een juridisch bindend instrument voor bossen. Deze discussie heeft in VN-kader nog niet tot resultaat geleid. In de laatste zitting van het International Forum on Forests (IFF) in april 2000 is besloten te komen tot een United Nations Forum on Forests (UNFF). Binnen UNFF zal de

discussie over een juridisch bindend instrument worden voortgezet. Over de institutionele ophanging van het toekomstige UNFF is nog geen besluit genomen. Nederland is voorstander van een ophanging van het UNFF in de buurt van de VN-Commissie voor Duurzame Ontwikkeling, omdat daarmee het integrale karakter van de behartiging van aangelegenheden van «sustainable forest management» het best tot zijn recht komt.

Aangezien de discussie rond een «Bossenverdrag» nog niet tot resultaat heeft geleid, legt Nederland de nadruk op de uitvoering van bestaande afspraken over bosbeheer. Dit betreft de overeengekomen principes voor duurzaam bosbeheer in het kader van het Intergovernmental Panel on Forests (IPF) en bovengenoemde IFF met de bijbehorende actievoorstellen, het bossenwerkprogramma van het biodiversiteitsverdrag en de EU-Bossenstrategie.

4. ECONOMISCH PERSPECTIEF AGROKETENS

4.1 Concurrentiekracht

Maatschappelijke acceptatie van producten en productiewijze is een voorwaarde voor de economische duurzaamheid van de agroketens. De economische kracht wordt in belangrijke mate bepaald door de internationale concurrentiepositie van het Nederlandse agrocomplex. Dit is het belangrijkste thema van de nota Voedsel en Groen. In deze nota geeft het kabinet aan dat de agroketens vanuit een sterke uitgangspositie de komende jaren belangrijke uitdagingen tegemoet kunnen treden:

- Versterken van de maatschappelijke binding door maatschappelijke waarden te creëren en te respecteren;
- Bruggen slaan naar andere sectoren en technologieën om in de belangrijke innovatieve ontwikkelingen mee te kunnen gaan;
- Inspelen op de vergroting en verdieping van het Europese speelveld als uitvalsbasis voor sterk ondernemerschap.

De overheid zal het agrocomplex in zijn streven naar marktoriëntatie stimuleren en waar mogelijk ondersteunen om op de veranderingen in de omgeving en op nieuwe marktbehoeften te anticiperen. In Voedsel en Groen is aangegeven welke nieuwe beleidsimpulsen het kabinet wat dit betreft voor ogen staan. Een van de initiatieven is de vorming van een Agro-Innovatiefonds van private en publieke middelen. Als onderdeel van het LNV-innovatiebeleid zal dit fonds een bijdrage leveren aan de vernieuwingen waaraan het agrocomplex gestalte moet gaan geven. Een deel van het LNV-stimuleringskader wordt in dit verband vervangen door het Agro-Innovatiefonds, dat het karakter krijgt van een revolving fund. Daarnaast draagt de overheid bij aan het concurrentievermogen van het Nederlandse agrofoodcomplex door onder meer het fiscaal beleid in algemene zin, een voorwaardenscheppend ruimtelijk ordeningsbeleid en de versterking van een hoogwaardige kennis- en logistieke infrastructuur. Het agrobédrijfsleven wordt met verschillende instrumenten aangespoord de ambities ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen op te schroeven.

In 2000 is een evaluatie uitgevoerd van de instrumenten die ten behoeve van het exporterende agrobédrijfsleven worden ingezet. In de door externen uitgevoerde benchmark worden de inspanningen van de Nederlandse landbouwposten in het buitenland, op het gebied van handels- en investeringsbevordering, vergeleken met die van concurre-

rende landen. De resultaten van de studie worden meegenomen in de beleidsontwikkeling en instrumentatie voor de exportbevordering.

4.2 Herstructurering primaire sectoren

Regeling Beëindiging Veehouderijtakken

De omslag naar een maatschappelijk verantwoord ondernemerschap in de veehouderijsectoren, waarbij waarden als dierenwelzijn, dierethiek en milieubescherming leidend zijn, is volop gaande. Door de herstructurering van de veehouderijsector wordt de uitgangspositie om te kunnen voldoen aan de wensen en eisen van de toekomst versterkt. Om in 2003 te kunnen voldoen aan de milieudoelstelling (Nitratrichtlijn) zal vermindering plaatsvinden van de omvang van de veestapel. Dit zal worden geflankeerd door sociale maatregelen waaronder het Sociaal Economisch Plan (SEP) voor de veehouderij. Het SEP voor de veehouderij loopt van 2000 tot 2003. In totaal is voor flankerende maatregelen f 56 mln beschikbaar. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat in 2001 enkele duizenden veehouders gebruik maken van de mogelijkheden die het SEP biedt. Door de opzet van het SEP met regionale aanspreekpunten, regionale voorlichtingsbijeenkomsten en regionale klankbordgroepen is geprobeerd een laagdrempelige voorziening te realiseren.

In het kader van het flankerend beleid is in 2000 de Regeling beëindiging veehouderijtakken (RBV) opengesteld. In de eerste tranche zijn ruim 3500 aanvragen ontvangen. In totaal is circa 7,5 miljoen kg fosfaat, van de ten doel gestelde 21,5 miljoen kg, aangeboden. In 2001 zal openstelling van de tweede tranche plaatsvinden. De ervaring met de RBV in 2000 leert dat de varkenshouderijsector het grootste aandeel levert in de reductie van het mestoverschot.

Melkveehouderij

In de concentratiegebieden en de gebieden met droge zandgronden is er de noodzaak om milieudruk veroorzaakt door de melkveehouderij sterk te verminderen. LNV en VROM hebben een commissie van deskundigen gevraagd voorstellen te doen voor stimulerende maatregelen gericht op bevordering van structurele grondgebondenheid van de intensieve melkveehouderij in deze gebieden. Op basis van de adviezen van deze commissie zullen in 2001 beleidsmaatregelen worden getroffen. Hiervoor is in de periode tot 2010 f 450 mln gulden beschikbaar.

Varkenshouderij

Het perspectief voor de varkenshouderij ligt in een kleinere, maar duurzame sector. Hiertoe is in 1998 onder meer het systeem van varkensrechten geïntroduceerd. De afwikkeling van de terugmelding van de bij Bureau Heffingen geregistreerde hoeveelheid varkensrechten per bedrijf, die als gevolg van rechterlijke uitspraken ernstig is vertraagd, zal naar verwachting voor een groot deel van de bedrijven vóór eind september 2000 plaatsvinden. Voor die bedrijven die een beroep doen op het gewijzigde Besluit Hardheidsgevallen en op de gewijzigde Regeling voor Voorloperbedrijven zullen de terugmeldingen eind 2000 zijn afgerond.

Betrouwbaarheid van het product en maatschappelijke waardering voor de productiewijze zijn voor de toekomst van de sector van groot belang. Certificering is een belangrijk instrument om de betrouwbaarheid van het product aan te geven en te waarborgen dat het productieproces voldoet

aan de hoge eisen die daaraan door de consument worden gesteld. De kennis en ervaring die zijn opgedaan in de door LNV gesteunde experimenten van groepen varkenshouders in samenwerking met maatschappelijke organisaties, kunnen naar verwachting in 2001 en volgende jaren worden toegepast in algemeen toegankelijke certificeringssystemen. Een voorwaarde voor maatschappelijke waardering voor de intensieve veehouderij in het algemeen en de varkenshouderij in het bijzonder is een goede landschappelijke inpassing van deze sector. Het reconstructieproces moet in dit opzicht de nodige dynamiek brengen in de gebieden met veel intensieve veehouderij.

Pluimveehouderij

Ook de pluimveehouderij zal de komende jaren een omslag moeten maken op het gebied van milieu en dierenwelzijn. Eind 1999 heeft het pluimveebedrijfsleven samen met maatschappelijke organisaties in de Stuurgroep heroriëntatie pluimveehouderij een visie op de toekomst van de pluimveehouderij opgesteld. In deze visie, die in de jaren 2000–2001 nader wordt uitgewerkt, zijn voorstellen opgenomen om in het komend decennium knelpunten van de pluimveesector op het gebied van milieu en dierenwelzijn op te lossen. De in de visie neergelegde voorstellen sluiten voor een belangrijk deel aan bij de nationale en internationale beleidsmaatregelen die de komende jaren op het gebied van milieu en dierenwelzijn binnen de pluimveesector zullen worden getroffen. In 2001 zal naar verwachting een wijziging van de Meststoffenwet in werking treden die strekt tot invoering van een stelsel van pluimveerechten. Hoofddoel van deze wetswijziging is de omvang van de pluimveestapel te bevroeren. De sector zal zich bovendien moeten voorbereiden op de maatregelen die binnen het integrale kader van het nieuwe mestbeleid worden getroffen. Door deze ontwikkelingen zal een situatie ontstaan waarin vrijwel iedere ondernemer de komende jaren toekomstbeslissingen moet nemen of heroverwegen. De inzet van het beleid is om bedrijven die doorgaan in dit veranderingsproces een betekenisvolle stap voorwaarts te laten zetten, zodat toekomstige maatschappelijke knelpunten tot een minimum beperkt worden.

Glastuinbouw

Mede op aangeven van de Tweede Kamer is de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG) in 2000 opnieuw opengesteld. Op basis van een evaluatie is de regeling aangescherpt. Een meer wezenlijke aanpassing van de RSG is voorzien in 2001, waarbij de regeling zal worden gericht op individuele bedrijven of groepen van bedrijven in bestaande gebieden die een bijdrage leveren aan de herstructurering. Het in januari 2000 met de sector overeengekomen Bestuurlijk Afsprakenkader begint zijn vruchten af te werpen. Begonnen als initiatief vanuit het rijk en de sector geniet de gewenste ruimtelijke ontwikkelingslijn van projectvestigingslocaties toenemend draagvlak bij andere overheden, individuele tuinders en projectinitiatieven. Met de openstelling van de nieuwe Stimuleringsregeling inrichting duurzame glastuinbouwgebieden (Stidug) worden projectvestigingen gestimuleerd. Naar verwachting zal uiterlijk begin 2001 de toewijzing naar aanleiding van de eerste Stidugopenstelling plaatsvinden. Binnenkort zal op initiatief van LTO en met betrokkenheid van LNV een stallingsbedrijf worden opgericht. Dit bedrijf heeft als taak glastuinbouwgronden met een blijvende glastuinbouwfunctie tijdelijk in voorraad te

nemen. Het draagt daarmee bij aan de voortgang van het herstructureringsproces. Via BBL wordt hiervoor f 10 mln beschikbaar gesteld.

In 2000 heeft een vervroegde evaluatie van het Convenant glastuinbouw en milieu (Glami) plaatsgevonden. Het advies van de Stuurgroep om de doelstellingen van het convenant niet aan te passen, is overgenomen. De Stuurgroep zal alle bij het convenant betrokken partijen vragen extra inspanningen te leveren. De in het convenant opgenomen doelstellingen worden vastgelegd in een nieuwe AMvB Glastuinbouw die thans wordt voorbereid en die in 2001 van kracht zal worden.

De Europese Commissie heeft in mei besloten geen bezwaar te maken tegen het aangemelde initiatiefwetsvoorstel inzake vrijstelling onroerende-zaakbelastingen voor substraatteelt, omdat er geen sprake is van staatssteun. Nu de Europese Commissie positief heeft geoordeeld zijn er geen belemmeringen om te bevorderen dat het wetsvoorstel tot wet wordt verheven. De indieners van het wetsvoorstel Vrijstelling OZB voor substraat hebben bij de Tweede Kamer nog een voorstel (TK 1999–2000, 27 215, nr. 2) ingediend om de voorziene wet terug te laten werken tot 1 januari 2000.

4.3 Structuur visserijsector

Op dit moment is een discussie gaande met de Europese Commissie over de toegestane omvang van de vloot in het kader van het Vierde Meerjarige Oriëntatieprogramma (MOP IV) en de resultaten van MOP III. De ontwikkeling van een mogelijke verdere uitbouw van het Biesheuvelsysteem zal na afronding van deze discussie worden voortgezet. De discussie is mede richtinggevend voor structuurmaatregelen in de Nederlandse visserijsector, die genomen kunnen worden met behulp van een Europese bijdrage van maximaal f 68 mln voor de periode 2000 – 2006. Deze gelden komen uit het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) en kunnen met name worden ingezet voor maatregelen die zijn gericht op herstructurering van de vloot. Inzet van de FIOV-gelden in vlootgerichte maatregelen is in de Nederlandse situatie echter alleen mogelijk in de vorm van afbouw van de vloot door middel van sanering. Uitgangspunt daarbij is dat de structuurmaatregelen voor de hele Nederlandse vloot moeten gelden.

4.4 Pacht

De regering heeft op basis van de evaluatie van het pachtbeleid en voorstellen voor een nieuw pachtregime door de Commissie Pachtbeleid geconcludeerd dat modernisering van het pachtbeleid wenselijk en nodig is. In het kabinetsstandpunt worden de contouren van het nieuwe pachtbeleid geschetst.

4.5 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Cross-compliance

Mede op initiatief van Nederland is in Agenda 2000 de verplichting opgenomen om passende milieuvorwaarden te verbinden aan rechtstreekse betalingen (cross-compliance). Dit jaar is een begin gemaakt met de nationale invulling van cross-compliance bij de teelt van snijmaïs en zetmeelaardappelen. In 2001 wordt een uitbreiding naar andere teelten en

producten beoogd. Bij de verdere implementatie zullen de resultaten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek naar beleidsvarianten voor cross-compliance worden betrokken.

Modulatie

Binnen de afspraken van Agenda 2000 is de mogelijkheid opgenomen om op basis van een drietal criteria de directe inkomenssteun te korten met maximaal 20%. De dan beschikbare gelden mogen toegevoegd worden aan het EU-budget voor plattelandsontwikkeling. Ook Nederland gaat gebruik maken van de mogelijkheid tot modulatie van de directe inkomenssteun ter versterking van de kwaliteit van het landelijk gebied.

GLB en uitbreiding EU

In december 1999 is besloten om het aantal landen waarmee wordt onderhandeld over toetreding tot de EU, uit te breiden van zes naar twaalf. Nederland is voorstander van snelle toetreding, waarbij een belangrijke voorwaarde is dat toetredende landen economisch succesvol kunnen integreren in de Europese markt. Hierbij dienen zo min mogelijk tijdelijke uitzonderingen op het «*aquis communautaire*» te worden gemaakt. Met overgangsmaatregelen die inbreuk maken op de interne markt zal zeer terughoudend moeten worden omgegaan. De uitbreiding mag het functioneren van de interne markt niet hinderen.

Nederland is dan ook van mening dat het einddoel moet zijn dat de nieuwe lidstaten volledig worden geïntegreerd in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het kader voor de discussie over uitbreiding en het landbouwbeleid wordt gevormd door de afspraken van Agenda 2000 en de WTO-afspraken inzake markttoegang, gesubsidieerde export en interne steunverlening. Daarbij moet toetreding worden geplaatst in het perspectief van een verdere liberalisatie en aanpassing van het GLB in het kader van de WTO-onderhandelingen. Nieuwe marktordeningen of uitbreiding van de interventiemechanismen zijn niet aan de orde.

In een aantal sectoren zijn er vanuit het markt- en prijsbeleid geen belemmeringen voor een snelle overgang naar een volledige markt-integratie. Dit betreft onder meer de sectoren groenten en fruit, siergewassen, varkensvlees, pluimvee en eieren.

Het Akkoord van Berlijn gaat niet uit van de verstrekking van directe inkomensstoelagen aan de kandidaat-lidstaten. De kandidaat-lidstaten lijken meer gebaat te zijn bij een specifiek beleid gericht op structuurversterking van de landbouwsector en diversificatie van de werkgelegenheid op het platteland, dan bij directe inkomenssteun. Nederland hecht groot belang aan het door de Commissie voorgestelde structuurbeleid, en is van mening dat hieraan in de komende periode meer aandacht dient te worden besteed.

Gezien het feit dat het EU-beleid in een aantal landbouwsectoren wordt heroverwogen, zou moeten worden voorkomen dat het huidige beleid geforceerd wordt toegepast in de kandidaat-lidstaten, terwijl in de nabije toekomst verminderingen op stapel staan. Dit punt is bij uitstek van toepassing in de zuivel- en suikersector. In beide sectoren zal de komende jaren een belangrijke discussie plaatsvinden over de beginselen waarop de marktordeningen zijn gebaseerd.

Tenslotte is het voor de werking van de interne markt van essentieel belang dat het aquis waar het gaat om veterinaire, fytosanitaire en voedselveiligheidsaspecten effectief is op het moment van toetreding. Het is van belang dat de effectiviteit door onafhankelijke monitoring wordt vastgesteld. LNV ondersteunt kandidaat-lidstaten bij de voorbereiding op de toetreding door verschillende projecten en activiteiten op met name veterinair en fytosanitair terrein.

4.6 Multilaterale organisaties

WTO

Eind 1999 is het in Seattle niet gelukt om een brede WTO-onderhandelingsronde over verdere handelsliberalisatie te starten. De onderhandelingen over landbouw en diensten zijn wel van start gegaan. Voor deze onderwerpen waren over het tijdstip van verdere liberaliseringsonderhandelingen tijdens de vorige ronde reeds afspraken zijn gemaakt. Het is van groot belang dat alles in het werk wordt gesteld om een volgende brede onderhandelingsronde gestart te krijgen. Naast de traditionele handelsonderwerpen moet in deze onderhandelingsronde meer aandacht worden besteed aan de raakvlakken van handel met andere beleidsterreinen. Hierbij wordt bedoeld op onder andere dierenwelzijn en toepassing van het voorzorgprincipe op het gebied van voedselveiligheid en milieu. Dit met inachtneming van de belangen van ontwikkelingslanden. De verwachting is dat alleen in het kader van een brede ronde voortgang kan worden gemaakt op deze niet-traditionele onderwerpen. Voor de Nederlandse agrosector biedt mondiale afbraak van tarifaire en non-tarifaire handelsbelemmeringen duidelijke kansen. Wat betreft de afbraak van handelsbelemmeringen blijft het kabinet zich inspannen voor het zo goed mogelijk naleven door derde landen van de voor de agrosector relevante bepalingen van de WTO-verdragen. Aan verschillende landen wordt daartoe onder andere technische assistentie verleend op het gebied van de toepassing van veterinaire en fytosanitaire maatregelen.

FAO

Uit cijfers van de FAO blijkt dat er weinig voortgang is in het bereiken van de doelstelling van de Wereldvoedseltop in 1996 om het aantal ondervoede personen in de wereld met de helft terug te brengen in het jaar 2015. Na vaststelling van het FAO Strategisch Kader 2000–2015, is de aandacht voor het bevorderen van voedselzekerheid nu gericht op het overeenkomen van een plan voor de middellange termijn. Nederland zal zich, onder andere via het lidmaatschap van de FAO Programma Commissie, actief inzetten voor een realistisch plan waarin duidelijke keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld. In het licht van de sectorale benadering op het gebied van ontwikkelings-samenwerking zal Nederland met de FAO samenwerken binnen een meer gericht beleidskader (partnership programma) om onder meer hervormingen binnen de FAO te stimuleren. Hierbij wordt samengewerkt met het Verenigd Koninkrijk, dat een gelijke benadering voorstaat. Onderwerpen in dit kader zijn voedselzekerheid, voedselveiligheid, agrobiodiversiteit en bossen. De regering heeft blijvende aandacht voor concrete acties in multilateraal en bilateraal verband.

4.7 Emancipatiebeleid

Vrouwen spelen een belangrijke rol in de land- en tuinbouw als ondernemer, meewerkend partner en als echtgenote. Vrouwen kijken in het algemeen op een andere wijze aan tegen maatschappelijke en economische vraagstukken, veelal op vernieuwende en de grenzen van het bedrijf overstijgende wijze. In de verdere vormgeving van het emancipatiebeleid zal meer met deze rol rekening worden gehouden, onder andere door vrouwen meer te betrekken bij de beleidsontwikkeling. De eerder in het Actieplan Emancipatie LNV (1999–2003) geformuleerde taakstellingen, worden in 2001 verder uitgevoerd:

1. het uitvoeren van drie Emancipatie Effect Rapportages (EER);
2. de inzet van extra LNV-budget (uit voorlichting en cursorisch onderwijs) voor het vergroten van de participatie van agrarische vrouwen en plattelandsvrouwen bij kennisuitwisseling. Het gezamenlijke voorlichtingsprogramma (opgesteld vanuit het samenwerkingsproces KPN, NAJK, Passage, NBVP, DLV-adviesgroep, AOC-raad, LTO Vrouw en Bedrijf en LTO-advies) zal verder worden uitgewerkt;
3. het implementeren van de resultaten van de commissie Dagindeling en plattelandsvernieuwing. Op basis van het uitgevoerde onderzoek zal duidelijk worden wat de minimaal noodzakelijke infrastructuur voor het landelijk gebied zou moeten zijn om het combineren van zorg en arbeid op het platteland voor mannen en vrouwen mogelijk te maken.

5. BEVORDERING DUURZAME PRODUCTIE

5.1 Stimulering duurzame landbouw

Het voldoen aan bovenwettelijke eisen zal worden gestimuleerd. De voorbereidingen van dit stimuleringsbeleid zijn in een vergevorderd stadium. Om bedrijven die investeren in maatregelen in de sfeer van bedrijfsuitrusting en bedrijfsvoering op verschillende duurzaamheidsthema's positief te onderscheiden, wordt gewerkt aan een systeem van certificering: Stimulans Duurzame Landbouw (SDL). Het gaat hierbij om maatregelen die verder gaan dan hetgeen wettelijk verplicht is. Het voornemen is om bedrijven die in bezit zijn van een SDL-certificaat, in aanmerking te laten komen voor een aantal fiscale regelingen, zoals Vamil, DOA en MIA, en voor garantie door het Borgstellingsfonds.

In de veehouderij gaat het in hoofdzaak om maatregelen op het gebied van ammoniak, mineralen en mest, energie, dierenwelzijn en diergezondheid. Met de invoering van het instrument Stimulans Duurzame Landbouw komt het huidige instrument Groen-Label-stallen te vervallen. In de plantaardige sector worden maatregelen onderscheiden op een aantal milieuvelden zoals gewasbeschermingsmiddelen, energie, bemesting, afval en water. Het instrument Stimulans Duurzame Landbouw bestaat voor deze sector uit twee onderdelen: een certificaat voor de bedrijfsvoering (niveau Milieukeur) en Groen-Label-kas. Naar verwachting zal nog in 2000 een instrument gebruiksklaar zijn om te kunnen certificeren.

5.2 Bevordering van biologische landbouw

De biologische landbouw maakt de laatste jaren een forse groei door. Zowel de productie als de afzet van biologische producten is sterk toegenomen. Vooral consumenten in de meer welvarende landen hechten

bij aankoop van producten in toenemende mate belang aan milieu, dierenwelzijn, en natuur, naast de bestaande aankoopmotieven als prijs, versheid en gezondheid. Gezien deze trend zal de markt voor biologische producten de komende jaren verder groeien. Hier liggen nadrukkelijk kansen voor de Nederlandse land- en tuinbouw.

De beleidsnota Biologische Landbouw 2001–2004 is een uitwerking van de nota Voedsel en Groen. De vraaggerichte benadering, waarbij de marktperspectieven leidend zijn voor ondernemers, staat in deze nota centraal. De gehele biologische keten staat voor de uitdaging om zich in het komende decennium op eigen kracht te ontwikkelen naar een internationaal concurrerende duurzame sector, die midden in de samenleving staat en toonaangevend is in Europa. Dit vergt een nadrukkelijke verantwoordelijkheid van betrokken marktpartijen en organisaties. Samenwerking tussen de biologische en reguliere landbouw is hierbij van groot belang.

Het kabinet zal de ontwikkeling van de biologische landbouw een tijdelijke nieuwe impuls geven gericht op het professionaliseren van vraaggerichte ketens, het optimaliseren van de transparantie en het sluiten van de keten en op kennisontwikkeling en -verspreiding.

5.3 Agrarische natuurverenigingen

Bij brief van 27 juni 2000 (TK 1999–2000, 26 800, XIV, nr. 118) is de Tweede Kamer geïnformeerd over de beleidslijn ten aanzien van «agrarische natuurverenigingen». De rol van deze verenigingen wordt gezien in het kader van het gebiedenbeleid. Door hun kennis en ervaring kunnen de agrarische natuurverenigingen een belangrijke rol vervullen bij het vormgeven van het regionale beleid. Door de uitvoering van projecten kunnen zij bovendien, met steun vanuit het Programma Beheer, bijdragen aan de realisering van het natuur- en landschapsbeleid. Met de provincies zal worden nagegaan welke mogelijkheden het nationale en het EU-beleid bieden voor ondersteuning van deze organisaties. Voor zover concrete voorstellen en initiatieven tot doel hebben om middels een experiment na te gaan of rijksdoelen op bovengenoemde terreinen beter en sneller kunnen worden gerealiseerd dan door middel van het bestaande instrumentarium mogelijk is, kunnen deze financieel worden ondersteund. De uitkomsten van dergelijke experimenten kunnen aanleiding geven tot aanpassing van het reguliere beleid.

5.4 Vermindering milieubelasting door mest en ammoniak

Mede op grond van de door de Europese Commissie uitgebrachte ingebrekestelling wegens onvoldoende implementatie van de Nitraatrichtlijn, gevolg door een «met redenen omkleed advies», is besloten tot een ingrijpende bijstelling van het mestbeleid. Het gaat daarbij om een verdergaande aanscherping van de verliesnormen van het stelsel van regulerende mineralenheffingen en de invoering van een stelsel van mestafzetovereenkomsten. In dat stelsel wordt de omvang van de mestproductie direct afhankelijk gesteld van de aanwendings- en afzetmogelijkheden die daarvoor bestaan. Er is sprake van een integrale benadering van alle veehouderijsectoren. Deze benadering wordt sindsdien uitgewerkt in wet- en regelgeving. Een aanzienlijk deel hiervan zal in 2001 zijn beslag krijgen.

Ten behoeve van de controle en handhaving van het stelsel van mestafzet-overeenkomsten is een adequate perceelsregistratie van belang. In 2000 is hiertoe het project Basisregistratie percelen gestart, waarvan de afronding te verwachten is in 2001.

Met het integrale beleidspakket, waarvan ook de opkoopregeling (RBV) en andere maatregelen in het kader van het flankerende beleid onderdeel uitmaken, wordt naar het oordeel van het kabinet voldaan aan de in het Nederlandse beleid gestelde milieudoelen en de internationale verplichtingen. Nederland heeft bij de Europese Commissie een derogatieverzoek ingediend voor de aanwending van 250 kg N per ha uit dierlijke mest op grasland .

In 2000 wordt een evaluatie van het mestbeleid uitgevoerd, waarbij de nadruk ligt op het functioneren van het Minas. De Tweede Kamer zal begin 2001 over de resultaten van deze evaluatie worden geïnformeerd. Vanaf najaar 2000 tot in 2002 wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd, teneinde in 2002 de landbouwkundige en milieukundige evaluatie van de verliesnormen optimaal te kunnen uitvoeren.

De pijlers voor het ammoniakbeleid worden gevormd door de middelvoorschriften en het regionaal aanvullend beleid. Over het regionaal beleid zijn in het voorjaar van 2000 afspraken gemaakt met de besturen van de «reconstructieprovincies» en de VNG. De minister van VROM bereidt thans een wetsvoorstel voor waarin het regionaal ammoniakbeleid wordt uitgewerkt.

5.5 Vermindering milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen

Eind 2000 komt het kabinet met een beleidsnota Gewasbescherming voor de jaren 2001–2010. Voor het realiseren van een omslag in het denken over en de omgang met gewasbeschermingsmiddelen en het behalen van de milieudoelstelling zal het nieuwe beleid aangrijpen op het niveau van de individuele ondernemer. De belangrijkste richtlijn in het nieuwe beleid is de geïntegreerde teelt op gecertificeerde bedrijven. De plantaardige productie in Nederland zal op termijn gecertificeerd moeten zijn, minimaal volgens de eisen van een nader te formuleren «basispakket». Het huidige niveau van geïntegreerde teelt zal in 2010 gangbaar moeten zijn op alle bedrijven.

In 2001 wordt begonnen met de implementatie van de beleidsnota. Certificatieschema's zullen worden ontwikkeld en certificerende instellingen kunnen zich laten erkennen door de overheid, certificering zal aantrekkelijk worden gemaakt door economische prikkels en een eventuele koppeling van het gebruik van onmisbare middelen aan certificering. Niet-certificeren zal ontmoedigd worden, onder meer door een extra handavingsinspanning.

Belangrijke basis voor vermindering van de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen is het toelatingsbeleid. Hierbij zal de aandacht worden toegesneden op de aansluiting met geïntegreerde teelt en de gevolgen van de beoordeling aan de Europese eisen, welke zal leiden tot een verdere afname van de effectiviteit van het beschikbare middelenpakket. In de beleidsnota wordt een aanpak uitgewerkt die maatwerk en differentiatie in het toelatingsbeleid mogelijk maakt. Het gaat daarbij om het beschikbaar houden van correctiemiddelen, het introduce-

ren van meer middelen van natuurlijke oorsprong en het beschikbaar houden en introduceren van chemische middelen die in kleine hoeveelheden worden toegepast, de zogenaamde kleine toepassingen. Ook worden voorstellen uitgewerkt voor een tijdelijke financiële ondersteuning van toelatingsaanvragen voor kleine toepassingen en middelen van natuurlijke oorsprong. Om de versnippering van kennis en onderzoekscapaciteit voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen in de kleine teeltsectoren te beperken, wordt een steunpunt ingesteld dat zich vooral gaat richten op kennisoverdracht op het gebied van de toelatingsprocedure en het initiëren van activiteiten door het landbouwbedrijfsleven en de industrie.

5.6 Verbetering dierenwelzijn

De laatste decennia valt een voortschrijdende ontwikkeling van de maatschappelijke grondhouding ten opzichte van het dier te constateren. Dit vraagt om een herijking van het dierenwelzijnsbeleid. In de nota Kracht en Kwaliteit is reeds aangekondigd dat het beleid voor dierenwelzijn tegen het licht wordt gehouden. In dit kader wordt uitvoering gegeven aan het verzoek van de Tweede Kamer om een evaluatie van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD) en de vraag deze te benutten voor het opstellen van een beleidsnotitie die integraal aandacht besteedt aan dierenwelzijn.

In de beleidsnota Voedsel en Groen wordt de kern van de discussie rondom het dierenwelzijnsbeleid geschetst. De tijd is rijp voor een maatschappelijk debat over ethische kwesties als de welzijnsproblemen bij vleeskuikens, diertransport, de castratie van biggen en ontwikkelingen in de fokkerij van landbouwhuisdieren. De overheid zal op dit punt het initiatief nemen door een beleidsnotitie dierenwelzijn op te stellen, op basis van de evaluatie van de GWWD en de nota Voedsel en Groen.

In vervolg op de in paragraaf 4.2 genoemde visie van de Stuurgroep heroriëntatie pluimveehouderij, zal door overheid samen met het pluimveebedrijfsleven en maatschappelijke groeperingen concreet uitwerking worden gegeven aan de volgende dierenwelzijnsdoelstellingen:

- *Huisvesting legkippen*
In 2012 wordt het merendeel van de legkippenstapel in alternatieve, welzijnsvriendelijke systemen gehuisvest.
- *Welzijn vleeskuikens*
Verbetering van huisvesting en verzorging van vleeskuikens en het terugbrengen van uitvalpercentage realiseren door aanscherping van de voorwaarden in het kader van de Integrale Ketenbeheersing (IKB). Hierbij geldt dat de bezettingsgraad maximaal 35 kg/m² wordt en de gemiddelde uitval per koppel per jaar binnen 5 jaar – uiterlijk in 2005 – moet worden teruggebracht naar het gemiddelde van de 20% beste bedrijven in 1999.

In lijn met de afspraken gemaakt in bovengenoemde stuurgroep wordt Richtlijn nr. 99/74/EG geïmplementeerd. Deze richtlijn stelt minimumeisen aan de huisvesting van legkippen. Daarnaast kan extra welzijnswinst worden bereikt door middel van afspraken met de sector en maatschappelijke organisaties om in Nederland vrijwillig de volière te stimuleren. Ook wordt uitwerking gegeven aan de afspraken over het welzijn van vleeskuikens.

In EU-verband worden op te stellen welzijnseisen ten aanzien van varkens besproken. Nederland zal in dit verband de groepshuisvesting voor zeugen en de scheiding van lig- en mestgebieden voor vleesvarkens aan de orde stellen. Tevens wordt gesproken over de Transportrichtlijn. Onder andere verkorting van de reisduur en verbetering van de klimaatbeheersing zijn voor Nederland speerpunten.

De Raad voor Dierenaangelegenheden werkt een samenhangende aanpak uit van de welzijnsproblemen bij het houden van exoten. De overheid zal op dit gebied waar nodig regulerend optreden, maar de verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de betrokken maatschappelijke groepen zelf.

5.7 Klimaat en energie

De afgelopen jaren is nationaal en internationaal de politieke belangstelling sterk toegenomen voor de verandering van het klimaat en de wijze waarop het beleid daarop moet inspelen. De internationale onderhandelingen in het kader van het VN Klimaatverdrag en het Kyoto Protocol zijn hiervoor de drijvende krachten.

Voor het LNV-beleid zijn de volgende aspecten van belang: de bijdrage van de agrosector aan verdergaande reductie van de broeikasgasemissies, de rol van de natuur bij de vastlegging van CO₂ en aanpassing van de agrosector en de natuur aan de gevolgen van klimaatverandering. Binnen de door het kabinet beschikbaar gestelde gelden voor het klimaatbeleid worden ook emissiereductieprojecten in de agrosector gefinancierd en worden projecten ondersteund die tot doel hebben om CO₂ vast te leggen.

Binnen de rijksoverheid gaat de primaire verantwoordelijkheid voor de energiebesparing in de agrosectoren over van de Minister van EZ naar de Minister van LNV. Op deze wijze kan sectorspecifieke kennis en ervaring efficiënter worden benut, is synergie in beleid mogelijk, evenals integratie van het instrumentarium. De minister van EZ blijft verantwoordelijk voor het energiebesparingsbeleid op hoofdlijnen en daarmee samenhangende generieke instrumenten. Als gevolg van deze wijziging draagt EZ structurele begrotingsmiddelen over aan LNV. Voor 2001 gaat het om een verplichtingenbedrag van f 6,9 mln voor de primaire landbouw (structureel f 8,1 mln) en structureel f 3,8 mln voor de voedings- en genotmiddelenindustrie. De middelen voor de voedings- en genotmiddelenindustrie zullen met name worden ingezet voor de Meerjarenaafspraken Energie (MJA-E's) en voor onderzoek op het gebied van energiebesparing in de agroketen. De middelen voor de primaire sector worden thans ingezet voor de MJA-E's. Voor de primaire landbouw wordt in 2000 f 3,4 mln van de LNV-begroting ingezet voor onderzoek en voorlichting. Deze bijdrage zal (minimaal) gecontinueerd worden. Behalve voor onderzoek en voorlichting worden de middelen ingezet voor demonstratieprojecten. Het bedrijfsleven in de primaire landbouw draagt zelf ongeveer de helft van de kosten voor de MJA-E's.

Als gevolg van de liberalisering van de energiemarkten is de rentabiliteit van warmtekrachtkoppeling (WKK) en restwarmtegebruik sterk onder druk gekomen. Deze opties hebben in de afgelopen jaren ongeveer 75% van de energiebesparing in de glastuinbouw voor hun rekening genomen. Op bijna een derde deel van het glastuinbouwareaal wordt WKK-energie of restwarmte gebruikt. Het onder druk komen van deze opties betekent een knelpunt voor de energiebesparing in de glastuinbouw. Momenteel wordt interdepartementaal bezien hoe dit knelpunt kan worden aangepakt.

5.8 Duurzame visserij

Doelstelling van het Nederlandse visserijbeleid is het bevorderen van een verantwoorde visserij en een evenwichtige exploitatie van de visbestanden. Hierbij staat de balans tussen economie en ecologie centraal. De betrokkenheid en de medeverantwoordelijkheid van belanghebbenden in de sector zijn daarbij van groot belang.

Naast de visserij in de diverse wateren krijgt ook de kweek van vis, aquacultuur, aandacht binnen het visserijbeleid. In april 2000 is over viskweek een beleids- en onderzoekstraject gestart in samenwerking met de meest betrokkenen, waarbij aandacht wordt besteed aan het welzijn van de vissen, het gebruik van diergeneesmiddelen en het beperken van de negatieve gevolgen voor natuur en milieu.

Naar verwachting zal de herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) in diverse Europese gremia aan de orde komen. Cruciaal in de Nederlandse visie op de herziening van het GVB is dat de betrokkenheid en de medeverantwoordelijkheid van de belanghebbenden in de sector moeten worden vergroot door middel van vormen van decentralisatie van het visserijbeleid, regionalisering en co-management. De rol van de overheid dient in dit verband meer kaderstellend te worden en de regelgeving minder gedetailleerd, waarbij ook de optie van een meerjarenbenadering bij het TAC en quota-instrument in zicht kan komen.

In het kader van het Beleidsbesluit Binnenvisserij (TK 1999–2000, 26 800, nr. 116) wordt hoge prioriteit gegeven aan de bestrijding van visstropen en aan visstandbeheer. In maart 2000 is een traject gestart om de visstropen beter te kunnen bestrijden. Er wordt in overleg met sector en opsporingsdiensten een plan van aanpak opgesteld waarin concrete activiteiten worden uitgewerkt. De hoofdlijnen van dit plan zijn de intensivering van de opsporing in het veld in combinatie met betere afstemming met het Openbaar Ministerie (op korte termijn) en het tegengaan van de afzet van illegale vis via de handel voor resultaten op langere termijn.

De OVB stimuleert en begeleidt de vorming van visstandbeheercommissies voor rijks- en andere binnenwateren. Het betreft de visstandbeheercommissies «nieuwe stijl» waarin de visrechthebbenden samenwerken op het terrein van visstandbeheer en bevissing. De volgende stap is integrale samenwerking met water- en natuurbeheerders. Het gewenste integrale visstandbeheer zal in 2001 door de visstandbeheercommissies worden uitgewerkt in visstandbeheerplannen.

Met producentenorganisaties zijn afspraken gemaakt over de reductie van de visvangst, waaronder die van de paling, in het IJsselmeer. De vaste commissie voor LNV van de Tweede Kamer is hierover bij brief van 4 april 2000 geïnformeerd.

5.9 VN-Commissie voor Duurzame Ontwikkeling

De Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD) van de VN heeft in 1999 de resultaten van de implementatie van Agenda 21 op het gebied van duurzame landbouw, plattelandsontwikkeling en geïntegreerd landbeheer geëvalueerd. Dit vond onder meer plaats binnen een zogenaamde «multi stakeholder dialogue» tussen maatschappelijke groeperingen op het gebied van de landbouw. De FAO/Nederland conferentie over het multifunctionele karakter van landbouw en land

(Maastricht, september 1999) heeft ten behoeve van deze 8^e CSD-bijeenkomst concrete aanbevelingen opgeleverd over de bijdragen die de meervoudige functies van de landbouw kunnen leveren aan het bereiken van duurzame landbouw en plattelandontwikkeling. Deze aanbevelingen hebben voor een belangrijk deel hun weg hebben gevonden naar de CSD-besluitvorming.

Inzake duurzame landbouw en plattelandontwikkeling wordt een aantal vervolgvactiteiten gesignaleerd. Tijdens de FAO-regionale conferentie voor Europa te Oporto (juli 2000) is een dag besteed aan het thema «Multifunctionele karakter van de landbouw».

Verdere uitwerking van de CSD besluitvorming inzake duurzame landbouw en plattelandontwikkeling wordt door Nederland nagestreefd in onder meer een beleidsdialoog op politiek niveau op het gebied van de landbouw tussen enkele landen uit de EU en enkele «counterparts» in Zuidelijk Afrika (South African Development Cooperation). Tenslotte heeft de FAO zich bereid verklaard in januari 2001 de eerste bijeenkomst van de voortgezette «multi-stakeholder dialogue» te faciliteren.

6. VOEDSELVEILIGHEID

6.1 Bevordering voedselveiligheid en diergezondheid

De consument stelt hoge eisen aan de kwaliteit van zijn voedselpakket. De overheid waarborgt de veiligheid van voedsel door regels te stellen, binnen het kader waarvan producenten aan hun verantwoordelijkheid gestalte dienen te geven. De overheid zal zich de komende jaren actief inzetten voor de Nederlandse wensen bij de ontwikkeling van internationale normen voor voedselveiligheid en voedselproductie. De verantwoordelijkheid voor een onbesproken voedselkwaliteit ligt in de eerste plaats bij de producent. Die dient ervoor te zorgen dat gezonde grondstoffen worden gebruikt, die in een gewaarborgd procédé tot veilige eindproducten worden verwerkt. Hiervoor is een goede informatie- en communicatieinfrastructuur tussen de afzonderlijke schakels in de keten noodzakelijk, waarbij individuele bedrijven zich bewust zijn van de eigen invloed op de veiligheid van het eindproduct.

Bevordering voedselveiligheid

Het in januari 2000 gepresenteerde Witboek Voedselveiligheid van de Europese Commissie neemt een hoog beschermingsniveau van de consument als uitgangspunt. Daarin speelt het voorzorgsbeginsel een prominente rol. Hierover heeft de Europese Commissie in februari 2000 een afzonderlijke Mededeling uitgebracht. Op basis van het voorzorgsbeginsel kan de overheid reeds tijdelijke maatregelen treffen bij concrete aanwijzingen voor het bestaan van mogelijke voedselveiligheidsrisico's, zonder dat hiervoor onmiddellijk een sluitend wetenschappelijk bewijs kan worden gevonden. De voorstellen in het Witboek sporen op hoofdlijnen met de ideeën die Nederland in EU-verband al langer uitdraagt. Ook door de Europese Commissie wordt de primaire verantwoordelijkheid voor de veiligheid van voeding bij de producent gelegd.

Het Nederlandse standpunt over het Witboek, zoals dat bij brief van 31 maart 2000 (TK 1999–2000, 26991, nr. 5) aan de Tweede Kamer is gezonden, sluit aan bij de uitgangspunten die zijn beschreven in de nota Kracht en Kwaliteit en zal verder worden uitgewerkt in de Kadernota Voedselveiligheid die rond februari 2001 aan de Tweede Kamer zal

worden aangeboden. Met betrekking tot de LNV-beleidsterreinen zijn vooral van belang de integratie van levensmiddelen- en veterinaire regelgeving, verbetering van de controlesystematiek en snellere markt-toelatingsprocedures voor nieuwe producten en productietechnieken.

De komende jaren zal fors worden ingezet op de totstandkoming van een onafhankelijk, hoogwaardig nationaal onderzoeksinstituut op het terrein van de voedselveiligheid. Het instituut zal op basis van wetenschappelijke analyse deugdelijke informatie moeten leveren op basis waarvan de overheid haar regelgevende en controlerende taken adequaat kan uitoefenen. De oprichting van een nationaal onderzoeksinstituut loopt parallel met het voornemen uit het Witboek Voedselveiligheid om te komen tot een Europese Voedselautoriteit (EVA). Nederland heeft dit onderdeel van het Witboek krachtig ondersteund. In de Nederlandse reactie op het Witboek is daarbij benadrukt, dat de EVA zich niet alleen moet richten op risicobeoordeling, maar ook een rol dient te vervullen in het toezicht op de nationale controlesystemen.

Om de overheidscontrole te verbeteren wordt stroomlijning en herschikking van de vele activiteiten die door de verschillende organisaties worden uitgevoerd op het vlak van controle, keuring en inspectie noodzakelijk. De vorming van één nationaal voedselcontrolebureau is in dit verband gewenst. Met de minister van VWS zal een en ander in gezamenlijkheid worden onderzocht en uitgewerkt.

Een belangrijk aandachtspunt blijft het informeren van de consument over veiligheid van voedsel. De communicatie over voedselveiligheid met de burger/consument zal de komende jaren worden geïntensiveerd. Daarbij zal intensief worden samengewerkt met het Voedingscentrum. Bij calamiteiten is een adequaat risicomanagement van belang, met duidelijkheid over de verantwoordelijkheidsverdeling van overheid en bedrijfsleven en een heldere communicatie. Het Voedingscentrum zal nog in 2000 een aanvang maken met de ontwikkeling en uitwerking van een meerjarig communicatieplan inzake voedselveiligheid. Voor intensivering van de voorlichtingsactiviteiten, de modernisering van het voorlichtings-instrumentarium en de opzet van een database voor vraagstukken rond voedselveiligheid is voor de komende jaren f 5 mln gereserveerd.

In juni 2000 heeft de PVE de eindconclusies gerapporteerd omtrent de aanpak voor het terugdringen van de besmettingsniveaus van salmonella en campylobacter in kippenvlees. De besmetting van salmonella is teruggedrongen van ca. 30% naar 15%, campylobacter van 50% naar zo'n 30 tot 40%. Ondanks de vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt, baren de nog steeds hoge besmettingsniveaus zorgen. De inzet van LNV is om zo spoedig mogelijk een situatie te realiseren waarin aan de consument alleen onbesmet vers vlees wordt aangeboden. In het najaar van 2000 komt meer duidelijkheid omtrent de wijze waarop en wanneer deze doelstelling kan worden bereikt. Het is al duidelijk dat dit van alle schakels in de keten inspanning zal gaan vergen. Op korte termijn zullen in ieder geval wettelijke normen voor salmonella en campylobacter worden vastgesteld.

Voor BSE en scrapie zal de monitoring worden uitgebreid en, op basis van nieuwe testen, geoptimaliseerd.

Op het terrein van de dierziektebestrijding zijn voor de belangrijkste dierziekten beleidsmaatregelenpakketten en draaiboeken vastgesteld of worden in 2000 nog vastgesteld.

Het betreft de draaiboeken Klassieke Varkenspest en Mond- en Klauwzeer die tevens zijn aangepast aan de systematiek van betaalorganen.

Voor de financiering van dierziektebestrijding in de varkens-, pluimvee- en schapen- en geitensector is een convenant gesloten met de betrokken productschappen. Essentie van het convenant is dat de productschappen garant staan voor de kosten van de bestrijding van dierziekten in de betreffende sectoren tot bepaalde overeengekomen bedragen en dat het rijk de eventuele meerkosten draagt. Het systeem van rijksheffingen is daarmee voor de convenantsperiode verlaten.

Voor de varkenssector zijn maatregelen genomen om de kans op insleep en verspreiding van ziekten te verminderen. Nog in 2000 zal voor de rundveehouderij een pakket van preventieve maatregelen worden vastgesteld, waarvan de implementatie deels in 2001 zal plaatsvinden. Eveneens wordt er gewerkt aan een algemene benadering van bedreigingen van de diergezondheid door dierziekten. Op basis hiervan vindt prioriteitstelling voor het opstellen van plannen van aanpak plaats. Voor de schapensector wordt gestart met een risicoanalyse.

In het begrotingsjaar zal een grote dierziektebestrijdingsoefening worden gehouden, waarbij ook het bedrijfsleven zal worden betrokken. Daarnaast zal in overleg met het bedrijfsleven invulling worden gegeven aan een voorlichtingscampagne gericht op preventie en herkenning van dierziekten.

Voor de zeer besmettelijke dierziekten wordt de ontwikkeling voortgezet van een monitorings- en early warning systeem, waarmee deze ziekten in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen worden gedetecteerd. Naast het verder ontwikkelen van instrumenten als vroegdiagnostica en meldverplichtingen zal daarbij speciale aandacht worden geschonken aan de alarmfase, zodat reeds bij een dreiging van een uitbraak van een zeer besmettelijke dierziekte (preventieve) maatregelen kunnen worden genomen. Bij het ontwikkelen van deze detectiemethoden zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij ontwikkelingen die reeds in de sector plaatsvinden in het kader van de gecertificeerde ketensystemen.

6.2 Identificatie- en registratiesysteem

Belangrijke voorwaarde voor een effectieve en efficiënte dierziektebestrijding is een goed functionerend identificatie- en registratiesysteem voor alle diersoorten. Ten aanzien van het verbetertraject voor de identificatie en registratie van runderen (I&R-rund) geldt dat veel technische voorbereidingen in de tweede helft van 1999 zijn getroffen. Een tweetal maatregelen is in de eerste maanden van 2000 geïmplementeerd. Het betreft de koppeling van I&R-doodmelding aan de kadavermelding door de destructor en het online kunnen raadplegen van de database door slachterijen en RVV-medewerkers ter plaatse. In februari 2000 is het traject naar een onafhankelijk bureau I&R ingezet. In de komende maanden zal ook het traject dat moet leiden tot nieuwbouw van het systeem worden gestart. Met uitzondering van de nieuwbouw van het systeem, zal het verbeteringstraject voor runderen in 2000 worden afgerond. Op basis van de ervaringen opgedaan met het verbeteringstraject voor runderen zal in 2000 worden gestart met een analyse van de I&R-systemen van de overige diersoorten. Naar aanleiding hiervan zal worden bezien welke

verbeteringen in de I&R-systemen voor andere diersoorten gewenst zijn. In 2001 zullen vervolgens de beleidsvoornemens worden uitgewerkt.

6.3 Diervoeders

In het Beleidsbesluit Diervoeder (TK 1999–2000, 26 991, nr. 22) zijn de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren neergelegd. In dit beleid staat het voorzorgsprincipe centraal. De maatregelen hebben tot doel om diervoeder(-grondstoffen) van een onbesproken kwaliteit te garanderen. Een belangrijk instrument hiervoor wordt de Kaderwet Diervoeders. Deze wet biedt de rijksoverheid mogelijkheden om adequaat invulling te geven aan haar verantwoordelijkheid voor de veiligheid van diervoeders. Op basis van deze Kaderwet kunnen eisen worden gesteld aan de producenten van diervoeders en aan de kwaliteit van de gebruikte grondstoffen. In de Kaderwet zullen tevens voorzieningen worden opgenomen om adequaat te kunnen optreden in geval van calamiteiten. De diervoederregelgeving is op Europees niveau grotendeels geharmoniseerd. De Europese regelgeving zal in de toekomst geïmplementeerd worden in het kader van de Kaderwet Diervoeders. De Kaderwet Diervoeders zal naar verwachting in 2001 aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

LNV zal zich in 2001 vooral richten op het aanscherpen van voorwaarden die gesteld worden aan het gebruik van diervoeders en (grond-)stoffen die hierin verwerkt worden. Belangrijke elementen hierbij zijn normstelling voor ongewenste stoffen en voorwaarden aan het gebruik van grondstoffen. Verder wordt in communautair verband ingezet op een toelatingsstelsel voor diervoedergrondstoffen op basis van het «nee-tenzij» principe. Tevens zal het in 2000 geïntensiveerde toezicht van de overheid (RVV en AID) op de kwaliteit van diervoeders in 2001 worden voortgezet en verder worden vormgegeven. Ook zal in de ontwikkeling van een early warning stelsel worden geïnvesteerd. Dat heeft tot doel signalen over mogelijke risico's in een vroegtijdig stadium te signaleren. Een verdere optimalisatie van het monitoringstelsel op ongewenste stoffen is hierbij een belangrijk element.

Het bedrijfsleven is en blijft verantwoordelijk om diervoeder van een onberispelijke kwaliteit te leveren die, vanzelfsprekend, voldoet aan de wettelijke vereisten. Met behulp van kwaliteitssystemen op basis van HACCP zullen hiervoor waarborgen moeten worden gegeven. In 2000 zijn hier door de diervoedersector op vrijwillige basis grote stappen voorwaarts gezet. In 2001 zal hieraan een vervolg worden gegeven. De overheid wil naar een wettelijke verplichting tot het hanteren van een dergelijk kwaliteitssysteem.

6.4 Kwaliteitsborging: garantiesystemen en modernisering van keuringen

De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het voedselpakket kan de producent alleen waarmaken binnen het kader van een doorzichtig productieproces. De transparantie van de productieketen maakt het mogelijk dat de overheid haar toezicht met name richt op de kritische momenten in de keten. Bovendien houdt deze transparantie openheid in voor de consument. Het vertrouwen van de consument in de door hem geconsumeerde voedingsmiddelen kan slechts verkregen worden door een betrouwbare informatievoorziening over de wijze van productie en veiligheid van de ingrediënten.

De opzet van private controlesystemen gericht op preventie in de productieketen wordt verder gestimuleerd. Een gezamenlijke inspanning van de partijen in de keten op het gebied van onderzoek, voorlichting en de ontwikkeling van geautomatiseerde systemen voor tracking en tracing is daartoe noodzakelijk. Voor deze gezamenlijke inspanning is in totaal voor de jaren 2000–2004 een bedrag van f 5 mln benodigd.

De ketengarantiesystemen zijn ook van belang voor de modernisering van de vleeskeuring. Hieraan zal in 2001, mede op basis van de resultaten van het in 2000 gestarte pilotproject «Modernisering vleeskeuring», verder worden gewerkt. Het einddoel is om door middel van een systeem van toezicht-op-toezicht in de gehele keten de veiligheid van voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong te garanderen.

De overheid dient – ten behoeve van goed risicomanagement – over informatie te beschikken aangaande de veiligheid van voedingsmiddelen. Daarom stimuleert de overheid de ontwikkeling en uitbreiding van een monitoringsysteem, het Kwaliteitsprogramma Agrarische Producten (KAP), teneinde een adequate kennisinfrastructuur op het terrein van voedselveiligheid tussen betrokken instituten te realiseren. In 2001 zal daartoe geïnvesteerd moeten worden in het (verder) ontwikkelen van meetmethoden en het starten met het opzetten van laboratorium-faciliteiten en een uitvoeringsorganisatie.

Ook de ontwikkeling van early warning systemen (door overheid en bedrijfsleven) wordt gestimuleerd. Deze systemen moeten gericht zijn op het pro-actief identificeren van nieuwe voedselveiligheidsrisico's en zorgdragen voor een snelle communicatie. Een door LNV geïnitieerd systeem wordt nader uitgewerkt en krijgt een structureel karakter. Naar verwachting komt daarvoor in 2000 een eerste opzet gereed. Voor het opzetten van een kennisinfrastructuur op het terrein van de voedselveiligheid tussen betrokken instituten, het ontwikkelen van early warning systemen, het opzetten van een database en het ontwikkelen van indicatoren is een bedrag van f 10 mln gereserveerd voor de periode 2000–2004. Het bedrijfsleven dient vergelijkbare systemen te ontwikkelen om de eigen verantwoordelijkheid inzake de veiligheid van producten te kunnen garanderen.

7. KENNIS EN INNOVATIE

7.1 Biotechnologie

De laatste jaren zijn de ontwikkelingen in de moderne biotechnologie in een stroomversnelling gekomen. Enerzijds neemt de kennis en technologie op dit gebied wereldwijd exponentieel toe, anderzijds krijgt de samenleving steeds meer weet van toepassingen bij plant en dier die op de markt zijn gekomen. Bij planten gaat het met name om de productie van genetisch gemodificeerde gewassen die als grondstof dienen voor voedingsmiddelen, bij dieren gaat het om biomedische toepassingen. In de Nederlandse samenleving, maar ook in andere lidstaten van de Europese Unie, bestaan zorgen over de veiligheid van dergelijke producten voor mens, dier en milieu en worden vragen gesteld over nut en noodzaak. De Tweede Kamer heeft in 1999 hierover uitvoerig gediscussieerd. In dat debat heeft het kabinet toegezegd te komen met een Integrale Beleidsnota Biotechnologie.

Deze ontwikkelingen zullen er toe leiden dat de LNV-inzet op dit terrein wordt versterkt in relatie tot het agrofoodcomplex. Vooral het genoom-onderzoek en de bioinformatica (tezamen genomics) hebben ingrijpende gevolgen voor het agrofoodcomplex en de landbouwwetenschappen. Biotechnologie kan een wezenlijke bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken op het gebied van milieu, voeding en (volks)gezondheid. Daarom wil de overheid voor deze technologie ruimte creëren om zich te ontwikkelen en te bewijzen. Dit doet zij door te investeren in kennisontwikkeling en innovaties en in maatschappelijke appreciatie. De overheid rekent het tot haar taak om op te treden als bewaker en regulator, die bij nieuwe biotechnologische toepassingen de veiligheid, de gezondheid en de keuzevrijheid van consumenten borgt. Daarnaast wil zij ook alle belanghebbenden inspireren tot een constructieve maatschappelijke dialoog over de condities waaronder moderne biotechnologie kan worden toegepast in de voedselproductie. Hiertoe zal een commissie in het leven worden geroepen die het voorgenomen publieksdebat zal organiseren. De inzet is een constructieve ontwikkeling van de biotechnologie zelf, een ontwikkeling die bijdraagt aan de kwaliteit van leven en samenleving.

Voor de uitvoering van dit beleid heeft LNV het projectbureau Biotechnologie in het leven geroepen. Dit bureau zal samen met VWS de strategische vraagstukken op het gebied van biotechnologie aanpakken.

7.2 Ontwikkelingsperspectief voor het kennis- en innovatiebeleid

Met het kennis- en innovatiebeleid wil LNV een impuls geven aan vernieuwingen in de agrosector en in de groene ruimte. Kennis is cruciaal voor de Nederlandse agrosector, gezien het feit dat productiefactoren als arbeid en grond in Nederland duur zijn. De Nederlandse agrosector is daardoor noodgedwongen kennisintensief. In de nota Voedsel en Groen zijn de contouren van het toekomstig kennis- en innovatiebeleid weergegeven voor de agrosector. Ook in de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur speelt het kennis- en innovatiebeleid een belangrijke rol.

De kennismarkt wordt steeds competitiever en internationaler. Innovatie en permanent leren van mensen en organisaties zijn de sleutelfactoren voor succes in de internationale netwerk- en kenniseconomie zoals die zich in toenemende mate ontwikkelt. Hedendaagse innovaties verlopen niet lineair, zoals in het verleden werd verondersteld, maar steeds meer als complex interactief proces. Samen met andere partijen wil het kabinet daarom inspanningen verrichten op een aantal terreinen.

Kennisinfrastructuur

Allereerst blijft het terrein van de kennisinfrastructuur (onderwijs, onderzoek, voorlichting) van groot belang. Gezien de opkomst van nieuwe, generieke technologieën zullen nieuwe eisen worden gesteld aan de LNV-kennisinfrastructuur. Bij nieuwe technologieën valt te denken aan biotechnologie, informatietechnologie en nieuwe materialen (food en non-food). Voor deze nieuwe technologieën is het ook van belang om buiten het traditionele agrocluster te kijken, bijvoorbeeld farmaceutische industrieën, retail en logistieke wereld. Met name Wageningen UR zal zich moeten ontwikkelen tot een netwerkuniversiteit. Door samenwerking in Nederland en Europa op het gebied van fundamenteel, wetenschappelijk onderzoek met relevante disciplines kan de kritische massa van Wageningen UR worden vergroot.

Naast fundamenteel onderzoek en toegepast onderzoek in de pre-competitieve fase wordt ook ervaringskennis, kennis in hoofden van mensen belangrijk. De combinatie van wetenschappelijke kennis en kennis vanuit de praktijk (burgers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties) levert nieuwe inzichten op. De in dit kader gestarte pilots voor regionale innovatienetwerken lopen in 2001 door. Ook het Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster, onderdeel van de NRLO, vervult hierin een belangrijke rol. Dit innovatienetwerk zal de komende vijf jaar in de praktijk werkwijzen ontwikkelen en beproeven waarmee organisaties gezamenlijk kansen op innovaties kunnen herkennen, uitwerken en gereed maken voor implementatie.

De belangstelling en het enthousiasme voor en de kennis van wetenschap en technologie worden, samen met OCW en EZ, krachtig gestimuleerd. In het kader van de in april 2000 verschenen nota «Boeiend, betrouwbaar en belangrijk; nota wetenschap en techniekcommunicatie» wordt hiervoor over een periode van vier jaar gezamenlijk een extra bedrag van bijna f 12 mln uitgetrokken.

Innovatievermogen

Naast bovengenoemde onderwerpen, met name betrekking hebbend op de kennisinfrastructuur, is een tweede terrein binnen het kennis- en innovatiebeleid van belang, namelijk dat van het innovatievermogen van de actoren in de agrosector en in de groene ruimte. In het verlengde van bovengenoemd ontwikkelingsperspectief zal ook hier het accent verschuiven van financiële ondersteuning van innovatieve ondernemers naar ondersteuning van integrale vernieuwingen, vernieuwingen waarbij meerdere ondernemers c.q. meerdere bedrijfstakken betrokken zijn. Hieruit kunnen win-win-situaties ontstaan, waarbij meer doelen worden gerealiseerd (bijvoorbeeld èn economische versterking èn milieuwinst). Naast de eerdergenoemde inzet op strategische samenwerking (netwerken) betekent dit het beter benutten van het huidig subsidie-instrumentarium voor innovaties. Een deel van het Stimuleringskader zal opgaan in een Agro-Innovatiefonds, een revolving fund met publieke en private middelen. Daarmee wordt het bedrijfsleven ook risicodrager bij de financiering van innovaties. Voorts zal contra-financiering (de contractueel verplichte inzet van LNV-programmamiddelen bij deels extern gefinancierde projecten) worden ingevoerd waarmee Wageningen UR beter kan inspelen op de maatschappelijke vraag naar onderzoek en meer marktgericht kan opereren.

Tot slot wordt het LNV-innovatiebeleid sterker gericht op maatschappelijk relevante thema's. Zo wordt de inzet van onderzoek naar biologische bedrijfssystemen in het praktijkonderzoek versterkt. Bij DLO worden nieuwe onderzoeksactiviteiten naar de biologische productie van plantaardige uitgangsmateriaal en naar de verpakking en bewaring van biologische producten gestart in 2001. Daarnaast wordt het onderzoek ingezet om de kennis over de biotechnologie te vergroten en de discussie daarover te stimuleren. Het betreft hier vooral het verbinden van deze nieuwe technologie met de maatschappelijke discussie over de wenselijkheid ervan.

7.3 Agrarisch onderwijs

Binnenkort wordt een visie op het agrarisch onderwijs aan de Tweede Kamer gezonden. Hierin wordt het toekomstperspectief voor het agrarisch onderwijs geschetst. In de visie wordt het belang aangegeven van de

aanpassingen in het agrarisch onderwijs. Centrale elementen daarbij zijn de vernieuwing van de agrarische opleidingen in aansluiting op het verbrede agrodomein en de toekomstgerichtheid van het agrarisch onderwijs. Opleidingen worden sterker toegesneden op nieuwe thema's zoals maatschappelijk verantwoord, innovatief en flexibel ondernemerschap.

LNV zal het inslagbeleid versterken om het landbouwonderwijs beter als instrument voor het LNV-beleid te benutten. Vernieuwing van de inhoud zal gericht worden gestimuleerd. Daarnaast zal de introductie van nieuwe leerconcepten worden ondersteund.

Voor het praktijkleren dat door de Innovatie- en Praktijkcentra (IPC) wordt verzorgd, is vanaf het schooljaar 1999/2000 vraagsturing geïntroduceerd. Besloten is om voor de andere activiteiten van de IPC's nadrukkelijker het profijtbeginsel te hanteren. Door deze ontwikkeling zullen de IPC's zich ontwikkelen als marktorganisaties. Een gevolg hiervan is dat de positionering in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs op termijn heroverwogen moet worden.

7.4 Wageningen UR

De afgelopen periode is, onder andere als gevolg van het kabinetsstandpunt Herijking van de LNV-kennisinfrastructuur (Peper), veel geïnvesteerd in veranderingen in de kennisinfrastructuur. Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) vormt hier een belangrijk onderdeel van. Wageningen UR komt tot stand door de vorming van een samenwerkingsverband tussen de Stichting DLO – verzelfstandigd per 1 juni 1999 – en Wageningen Universiteit. In de loop van het jaar 2000 zullen het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV) en het Plantaardig Praktijkonderzoek (PPO) met de Stichting DLO fuseren. Interne integratie van Wageningen Universiteit, de DLO-instituten en het praktijkonderzoek zal zich verder voltrekken in de vijf kenniseenheden Plant, Dier, Agrotechnologie en Voeding, Groene Ruimte en Maatschappijwetenschappen.

8. BESTUURLIJKE EN ORGANISATORISCHE AANGELEGENHEDEN

8.1 Organisatorische ontwikkelingen bij LNV

De sterk toegenomen aandacht in de maatschappij voor voedsel en voedselveiligheid, de belangstelling voor het gebruik van de groene ruimte, de gewijzigde opvattingen over rol en betekenis van de landbouw in de samenleving, alsmede de veranderende verhoudingen binnen Europa en de EU vereisen reflectie op de positie, organisatie en werkwijze van LNV. LNV wordt steeds meer het ministerie van landbouw, natuurbeheer en voedsel(veiligheid). LNV functioneert bovendien in een maatschappij waarin innovatie hoog op de agenda staat. Het is daarom noodzakelijk dat het departement zich bezint op innovatief beleid en zichzelf voortdurend blijft vernieuwen. Binnen het ministerie van LNV worden daarom nieuwe impulsen gegeven aan de ontwikkeling van de organisatie, zodat tijdig op veranderingen kan worden ingespeeld.

8.2 Emancipatiebeleid LNV

Naast het vergroten van de participatie van vrouwen in hogere functies, is het behouden van vrouwen in de organisatie een thema waaraan LNV de komende jaren aandacht wil besteden. Hoewel de instroom van vrouwen vrijwel gelijk is aan die van mannen (47% versus 53%), is de uitstroom van vrouwen beduidend groter dan hun aandeel in het totale personeelsbestand (41,5% van de uitstroom is vrouw). Lopend onderzoek naar de oorzaken daarvan moet leiden tot een gerichte aanpak om de uitstroom terug te dringen. Hierbij is bijzondere aandacht voor de combinatie-mogelijkheden van werk en zorg nodig.

8.3 Sturing en toezicht

Onlosmakelijk verbonden met de beleidsinhoudelijke thema's zijn de veranderingen in het bestuurlijke landschap. Naar aanleiding van de discussies over de (reikwijdte van de) ministeriële verantwoordelijkheid en toenemend belang van verantwoording over beleidsuitvoering en beleidsrealisatie is besloten om in een notitie helder aan te geven welke taakafbakening tussen publiek en privaat op welk LNV-terrein passend wordt geacht en welke rolverdeling tussen publieke organen wordt nagestreefd. Met name de internationale dimensie vraagt uit een oogpunt van ministeriële verantwoordelijkheid bijzondere aandacht. Met het wetsvoorstel Toezicht Europese gelden heeft het kabinet een eerste stap gezet om op rijksniveau nakoming van internationale verplichtingen in het gehele openbaar bestuur beter te waarborgen. Ook op andere terreinen is versterking van bevoegdheden op centraal niveau onontkoombaar. De wijze waarop dit op de terreinen van LNV richting territoriaal of functioneel gedecentraliseerde organen, alsmede richting zelfstandige bestuursorganen het beste kan gebeuren, wordt onderdeel van de hiervoor bedoelde notitie. Dat geldt ook voor de wijze van aansturing van de beleidsuitvoering en van het toezicht daarop.

Voor de Inspectie van het Landbouwonderwijs is de Toezichtwet voor het Onderwijs mede van kracht. Belangrijke elementen die deze wet regelt, zijn de positie van de Inspectie, waarbij de onafhankelijkheid van de oordelen wordt gewaarborgd, de kwaliteitskenmerken die worden beoordeeld en de werkwijze bij het uitvoeren van het toezicht. Voor toezicht en inspectie wordt een goede afstemming met kwaliteits-systemen bij de onderwijsinstellingen zelf en de werkwijze bij de Inspectie van het Onderwijs van OCW beoogd.

8.4 Uitvoerende diensten

Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees

Het jaar 2001 zal bij de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) in het teken staan van de voltooiing van het in 1998 ingezette veranderingsproces. De teamvorming van het keuringspersoneel zal definitief verankerd worden in de organisatie en zo ook het integraal management. De RVV zal het pad ingeslagen zijn naar een topkeuringsinstelling. Voor alle medewerkers is er een opleidingstraject, waarmee de benodigde kennis en vaardigheden op peil blijven. Invoering van de agentschaps-status met bijbehorend baten/lastenstelsel wordt per 1 januari 2002 mogelijk geacht.

Algemene Inspectiedienst

Het kabinet heeft op 15 december 1999 aan de Tweede Kamer laten weten dat er een duidelijker onderscheid moet komen tussen diensten met een bestuurlijke inspectietaak en bijzondere opsporingsdiensten die zijn belast met strafrechtelijke handhaving. In de brief van de minister van Justitie wordt een samenvatting gegeven van het onderzoeksrapport «Transparantie en samenhang in de bijzondere opsporing». De AID blijft belast met zowel opsporing (een algehele opsporingsbevoegdheid) als «handhaving van de beleidsinstrumentele wetgeving».

Plantenziektenkundige Dienst

Vanuit de Plantenziektenkundige Dienst (PD) is op basis van een externe organisatiediagnose een organisatieveranderingsproces van start gegaan. De managementstructuur van de buitendienst zal worden aangepast aan de groei en aan de toenemende kwetsbaarheid van kritische processen. De inbedding van de buitendienst in de organisatie als geheel zal worden versterkt. Naast de reguliere taken participeert de PD in twinningrelaties met kandidaat EU-lidstaten door intensieve samenwerking met zusterorganisaties van Midden- en Oosteuropese landen. Nieuwe samenwerkingsovereenkomsten zijn gesloten met Polen, Slovenië en Tsjecho. Met ingang van 1 januari 2001 zal de PD voor het uitvoeren van importinspecties van plantaardig materiaal een kostendekkend tarief in rekening gaan brengen bij importeurs.

Bureau Heffingen

De toename van taken van Bureau Heffingen door nieuwe wet- en regelgeving heeft een sterke groei van het personeelsbestand tot gevolg gehad. Bovendien heeft het Bureau Heffingen de status van agentschap gekregen. Om de inrichting van de organisatie hierop toe te snijden is een organisatieontwikkelingstraject in gang gezet dat in 2001 zijn beslag zal krijgen.

Belangrijkste uitgangspunt in de ontwikkelde visie is de externe oriëntatie. Bureau Heffingen hecht groot belang aan een goede dienstverlening aan de doelgroep waarbij een klantgerichte benadering voorop staat. Daarvoor zet het bureau in op de uitvoering van werkzaamheden op basis van duidelijke plannings en via helder beschreven procedures. Op deze manier kan de kwaliteit gewaarborgd worden en kunnen voortgang en mogelijke risico's inzichtelijk gemaakt worden.

8.5 Zelfstandige bestuursorganen

Sinds 1 januari 2000 functioneert het College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen als zelfstandig bestuursorgaan.

Een extern onderzoek naar de marktperspectieven van de Organisatie voor de Binnenvisserij als private organisatie is inmiddels afgerond. Over de uitkomsten van dit onderzoek vindt nog nader beraad plaats.

8.6 Bestuurlijke samenwerking

In het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS), afgesloten tussen de gemeenten, de provincies en het rijk, is vitalisering van het platteland benoemd als één van de drie kernthema's. Het BANS beoogt door een andere werkwijze, maar zonder ingrepen in de structuur van het binnenlands bestuur, bij te dragen aan de beheersing en oplossing van maat-

schappelijke vraagstukken. In december 1999 is afgesproken dat er een nieuwe aanpak in het plattelandsbeleid moet worden gevonden: niet langer reactief, maar gericht op initiatief. Onderdelen van de nieuwe aanpak zijn:

- versterking van de sociale en economische vitaliteit in samenhang;
- in een beperkt aantal pilotgebieden concreet aan de slag gaan;
- faciliteren van de lokale en regionale initiatieven (innovaties);
- meerwaarde creëren (aansluiten op bestaand beleid, dubbelingen voorkomen);
- beleidsmatige belemmeringen wegnemen (ontkokering, ontschotting, deregulering)

Op voordracht van IPO en VNG is in 13 gebieden van start gegaan met pilots voor versterking van de sociale en economische vitaliteit. De Minister van LNV coördineert op rijksniveau de inzet van de verschillende betrokken departementen. In het halfjaarlijks overleg tussen de BANS-partners wordt de voortgang bewaakt en worden de knelpunten geëvalueerd. In het voorjaar van 2001 zal een eerste balans van de resultaten worden opgemaakt.

In het kader van de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling tussen provincies en LNV/VROM is afgesproken dat het rijk de beleidsdoelen vaststelt, de provincies aan het roer staan bij het uitwerken daarvan in concrete plannen en dat de uitvoering in overleg met gemeenten plaatsvindt door uitvoeringsdiensten op basis van regelingen die door de EU zijn goedgekeurd. Dit laatste is onder meer van belang voor het verkrijgen van medefinanciering van de EU. Deze afspraken leiden ertoe dat er een bestuursovereenkomst en een uitvoeringscontract zullen worden gesloten tussen provincies en LNV/VROM over het gebiedsgericht beleid. Dit stelsel vervangt de bestaande afspraken. Tevens zal het bestaande stelsel van regelingen voor het landelijk gebied worden gestroomlijnd en vereenvoudigd.

8.7 Modernisering PBO

Op 1 juli 1999 is de wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie, die verband houdt met de modernisering van het PBO-stelsel, in werking getreden. Met deze wijziging zijn de mogelijkheden voor bedrijfslichamen om regelgeving op te stellen nader ingekaderd en is het toezicht van de rijksoverheid op bedrijfslichamen versterkt. Met de overige bij het PBO-stelsel betrokken ministeries wordt nadere invulling gegeven aan het gewijzigde toezichtsarrangement van de rijksoverheid. Bij de hergroepering en clustering van bedrijfslichamen is inmiddels een reductie van het aantal bedrijfslichamen van 38 tot 28 gerealiseerd. Een reductie tot 18 is voorzien.

8.8 Euro-aanpak

De aanpassingen die noodzakelijk zijn om de introductie van de euro bij LNV in goede banen te leiden verlopen volgens schema. De aanpak bij LNV voorziet in een centrale regie en een decentrale uitvoering. De Projectgroep Euro LNV rapporteert periodiek over de voortgang van het implementatietraject ten aanzien van de interdepartementaal afgesproken mijlpalen. In 2000 zal de realisatiefase worden afgerond. In de eerste helft van 2001 zullen de aanpassingen aan de systemen worden getest. De aanpassingen op het juridisch domein verlopen volgens het interdepartementaal afgesproken tijdpad. De aanpassing van wetten, AMvB's en

ministeriële regelingen vindt plaats via een rijksbreed wetgevingstraject. In 2001 zullen met name de ministeriële regelingen worden aangepast, dit conform de overeengekomen afrondingsregels. De communicatie over de invoering van de euro en de voorlichting aan doelgroepen op de LNV-terreinen worden in 2001 voortgezet.

8.9 Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording (VBTB)

In het verleden hadden wijzigingen van de begrotingsopzet doorgaans een technisch karakter. Deze keer is dat niet het geval. De insteek vanaf begroting 2002 is een begrotingsindeling naar algemene beleidsdoelstellingen, die vervolgens worden uitgewerkt in operationele doelstellingen gekoppeld aan te hanteren instrumenten en in te zetten middelen. Deze systematiek vraagt om het helder formuleren van reële en haalbare tussendoelen en meer aandacht voor de meetbaarheid hiervan (onder andere door het gebruik van streefwaarden en kengetallen). De begroting 2002 zal aan de VBTB-uitgangspunten moeten voldoen. Daartoe is binnen LNV een traject uitgezet waarin een en ander in verschillende stappen wordt uitgewerkt. Het plan van aanpak, waarin de verbeteringen ten opzichte van de voorbeeldbegroting zijn opgenomen, is met brief van op 8 mei 2000 (TK 1999–2000, 26 573, nr. 18) naar de Tweede Kamer gestuurd.

TREFWOORDENREGISTER

Agenda 2000 10, 11, 25, 26
Agrarisch onderwijs 3, 40
Agrarische natuurverenigingen 29
Agro-innovatiefonds 5, 11, 22
Ammoniakbeleid 30

BANS 43, 44
Belvedere 13, 15
Biodiversiteit 4, 18, 21, 22, 27
Biologische landbouw 3, 9, 10, 28
Biotechnologie 3, 4, 8, 38, 39, 40
BSE 35

Campylobacter 6, 35
Commissie voor Duurzame Ontwikkeling 3, 33
Concurrentiekracht 3, 22
Convenant glastuinbouw en milieu 25
Cross-compliance 11, 25

Dierenwelzijn 3, 4, 5, 7, 23, 24, 27, 28, 29, 31
Diergezondheidsfonds 12
Diergezondheid 3, 12, 28, 34, 36
Diervoeders 3, 37
Dierziektebestrijding 9, 36

EHS 3, 7, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 19, 20
EU-Kaderrichtlijn Water 16
EU-programma Landelijk gebied 3, 16
Europese Voedselautoriteit 6, 35

FAO 21, 27, 33, 34
FIOV 25

Gewasbescherming 30
Glastuinbouw 24, 25
GLB 3, 25, 26
Groen in en om de stad 8, 14
Grondbeleid 3, 7, 19
GVB 33
GWWD 9, 31

Habitatrichtlijn 20
Herstructurering 6, 7, 15, 17, 23, 24, 25

Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster 5, 40
Innovatie 4, 5, 22, 39, 40, 41
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 14
I&R 36

Kennis- en innovatiebeleid 3, 39, 40
Kennisinfrastructuur 39
Ketencertificering 5
Klimaatbeleid 32

Kracht en Kwaliteit 4, 31, 34
Kwaliteitsimpuls landschap 10, 14, 18

Landinrichtingswet 15

Meerjarenafspraken Energie 32
Melkveehouderij 15, 23
Mestafzetovereenkomsten 6, 29, 30
Mestbeleid 11, 24, 29, 30
Meststoffenwet 6, 24
MIA 28
Minas 6, 30
Modulatie 26
MOP 25

Natte Natuur 11, 16, 18, 19
Natuur voor mensen, mensen voor natuur 4, 7, 8, 10, 13, 14, 17, 18, 21, 39
Natuurbeschermingswet 20
Nertsenhouderij 7
Nitratbeleid 15
Nitratrichtlijn 6, 23, 29
Noordzee 20

Pacht 3, 25
PKB Waddenzee 21
Pluimveehouderij 7, 24, 31
POP 11, 16, 17
Programma Beheer 3, 19, 29
Programma Internationaal Natuurbeheer 21

Randstadgroenstructuur 14
RBV 6, 23, 30
Reconstructie 11, 15, 17, 24, 30
Reconstructiewet 6, 15
RSG 24

Salmonella 6, 35
Scrapie 35
SDL 28
SEP 23
SGB 15, 16
SGR2 4, 13, 18
SGR 8, 13, 14, 19
Soortenbescherming 8, 21
Stidug 24

Vamil 28
Varkenshouderij 23, 24
Verdrogingsbestrijding 16
Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. 14, 16
Visserij 3, 20, 21, 25, 33
Voedsel en Groen 4, 5, 6, 7, 13, 22, 31, 39
Voedselcontrolebureau 6, 35
Voedselveiligheid 3, 4, 5, 6, 27, 34, 35, 38, 41
Vogelrichtlijn 3, 20

Waddenzee 20, 21
Wageningen UR 3, 39, 41
Waterbeheer 3, 16, 18
WED 10
WHV 7
Witboek Voedselveiligheid 6, 34, 35
WTO 8, 21, 26, 27

C. TOELICHTING PER BEGROTINGSARTIKEL

1. Aansluiting op de ontwerpbegroting 2000; Uitgaven

In totaal is voor de uitgaven f 4 036,9 mln. geraamd. Ten opzichte van de begroting 2000 betekent dit een verhoging van f 136,8 mln.. In 2000 was een meerjarencijfer voor 2001 opgenomen dat per saldo f 82,4 mln. lager was dan het begrotingsbedrag voor 2000. Ten opzichte van het meerjarencijfer 2000 is derhalve sprake van een verhoging met f 219,2 mln..

Meerjarencijfers totaal uitgaven (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		3 900,1	3 817,7	3 837,6	3 730,4	3 800,1	
1e suppletore begroting							
– Mestbeleid		481,7	– 39,6	– 53,0	– 14,0	– 35,0	
– EHS		79,0	88,0	86,0	82,0	65,0	
– Loonbijstelling		63,3	63,4	63,3	62,9	63,2	
– Nota NBL 21e eeuw		50,0					
– Prijsbijstelling		20,1	19,9	20,7	18,7	20,0	
– Eindejaarsmarge		31,6					
– BTW-compensatie		17,0	4,0	2,0			
– Landschapsbeheer/Natte natuur		17,0					
– Biologische landbouw		15,0					
– Voedselveiligheid		15,0					
– Agenda 2000		10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
– Integratie Praktijkonderzoek		5,0					
– Leerlingenstijging		3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
– VBTB		2,3	2,3				
– Voortgezet Agrarisch Onderwijs		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
– Herschikkingen/Ramingsbijstellingen		– 12,5	– 12,5	– 12,5	– 12,5	– 12,5	
– Desalderingen		– 11,4	– 6,9	– 7,0	– 6,8	– 16,0	
– Interdepartementale overboekingen		– 4,3	– 9,0	– 11,7	– 4,9		
– overige		0,1	– 0,4	– 0,3	– 0,4	– 0,3	
Subtotaal		4 683,0	3 940,9	3 939,1	3 869,4	3 898,5	
Nieuwe wijzigingen							
– Nota NBL 21e eeuw			50,0	100,0	100,0	100,0	
– Plattelandsontwikkelingsplan		45,8	27,7	18,4	20,5	20,3	
– Innovatie Fonds		40,0					
– Biologische landbouw			25,0	20,0	15,0	10,0	
– Voedselveiligheid			20,0	20,0	10,0	10,0	
– Natte natuur/ Landschapsbeheer			17,0				
– Landinrichting/Verdroging		25,0					
– Onderwijsintensiveringen		13,9	11,2	5,7	4,4	4,4	
– Leerlingenstijging VAO			15,0	15,0	15,0	15,0	
– Integratie praktijkonderzoek			10,0	5,0	– 5,0	– 10,0	
– Patrouillevaartuig		7,5	8,2				
– BTW-compensatie			5,4	5,4	5,4	5,4	
– Onderwijsintensiveringen (FES)		4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	
– Nitraatprojecten		4,0	1,0				
– Agenda 2000		3,3	8,3	8,3	8,3	8,3	
– Huisvesting AID		3,2	0,4	0,4	0,4	0,2	
– Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland		3,1	3,0	2,9	2,9	2,9	
– Uitgaven KVP		3,0					

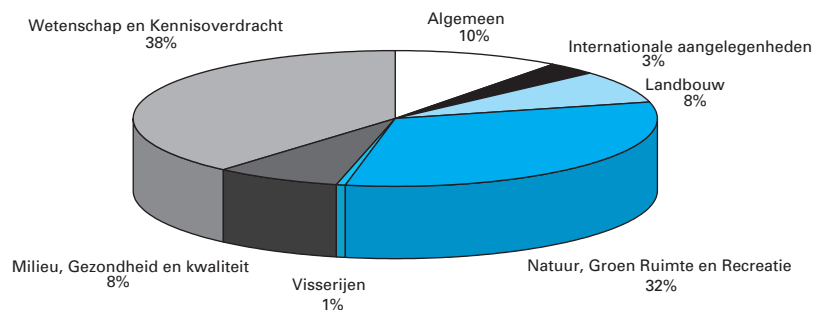
Meerjarencijfers totaal uitgaven (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
- Stelselwijziging Rijks- huisvesting		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
- Desalderingen		1,7	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	
- Project «aanvullend stikstof- beleid»		0,7					
- COKZ		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
- Intrekking Heffing DGF		- 44,0	- 116,0	- 108,0	- 106,0	- 104,0	
- Onderzoeksprojecten		- 5,2	- 1,0				
- Integratie IAC/LRI in WUR			- 0,6	- 0,6	- 0,6	- 0,6	
- Interdepartementale Overboe- king		- 2,8	5,0	7,6	8,3	9,9	
- Overige		- 1,2			0,1	- 5,0	
Stand ontwerpbegroting 2001	4 463,3	4 787,5	4 036,9	4 044,5	3 953,3	3 970,6	4 039,6
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	2 025,4	2 172,5	1 831,9	1 835,3	1 793,9	1 801,8	1 833,1

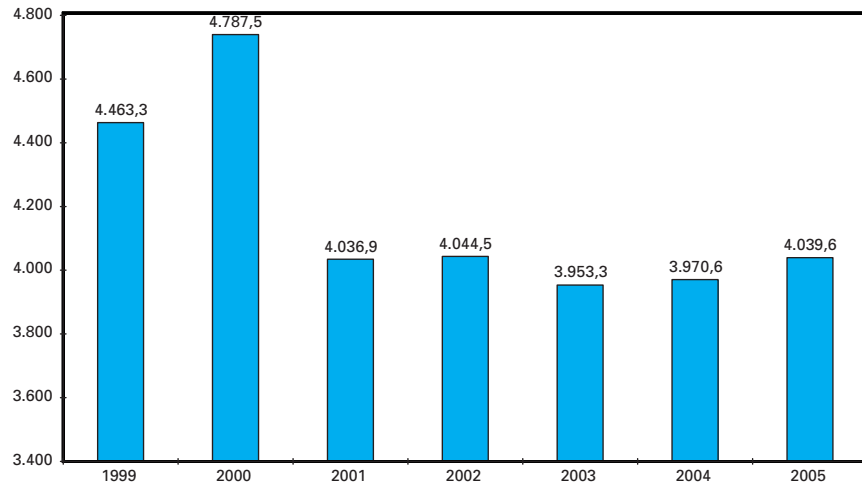
Toelichting

De belangrijkste budgettaire veranderingen van de begroting 2001 worden nader toegelicht in de memorie van toelichting paragraaf 1.2. financieel kader en in de artikelsgewijze toelichtingen.

Verdeling uitgaven over de Hoofdbeleidsterreinen

Uitgaven meerjarig (x f 1 mln.)

Toelichting

De hogere uitgaven in 2000 worden vooral veroorzaakt door de éénmalige uitgaven in het kader van het Mestbeleid. Het uitgavenbudget voor de komende jaren is structureel hoger ten opzichte van de ontwerp begroting 2000 door vooral de extra middelen die zijn toegevoegd aan de begroting voor de Ecologische Hoofd Structuur, Biologische Landbouw, voedselveiligheid, POP en de leerlingenstijging in het Voortgezet Agrarisch Onderwijs.

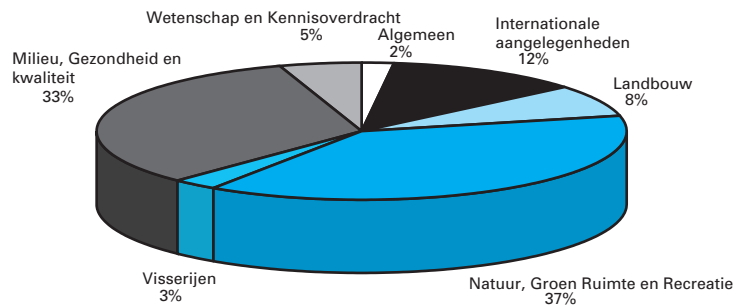
2. Aansluiting op de ontwerpbegroting 2000; Ontvangsten

In totaal is voor de ontvangsten f 596,0 mln. geraamd. Ten opzichte van de begroting 2000 betekent dit een verlaging met f 171,5 mln. In 2000 was een meerjarencijfer voor 2001 opgenomen dat per saldo f 27,3 mln. hoger was dan het begrotingsbedrag voor 2000. Ten opzichte van het meerjarencijfer 2000 is derhalve sprake van een verlaging met f 144,2 mln.

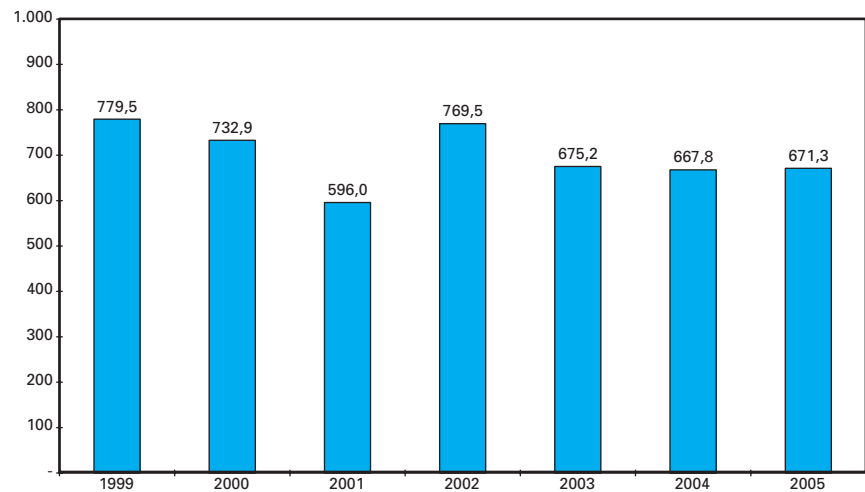
Meerjarencijfers totaal ontvangsten (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		740,2	767,5	767,1	760,5	762,5	
1e suppletore begroting							
– Wijziging financiering agentschappen		– 12,5					
– Desalderingen		– 11,4	– 7,0	– 7,0	– 6,8	– 16,0	
Subtotaal		716,3	760,5	760,0	753,7	746,5	
Nieuwe wijzigingen							
– Plattelandsontwikkelingsplan		45,8	27,7	18,4	20,5	20,3	
– EU-ontvangsten patrouille-vaartuig		6,8	8,2				
– EU bijdrage KVP		3,2					
– Perceptie kostenvergoedingen		3,3	3,3	13,1	8,2	8,2	
– Schuif perceptiekosten-vergoeding			– 87,0	87,0			
– Desaldering		1,7	– 0,1	– 0,1	– 0,1	– 0,1	
– Integratie IAC/ILRI in WUR			– 0,6	– 0,6	– 0,6	– 0,6	
– Intrekken heffing DGF		– 44,0	– 116,0	– 108,0	– 106,0	– 104,0	
– Overige		– 0,2	0,0	– 0,3	– 0,4	– 2,5	
Stand ontwerpbegroting 2001	779,5	732,9	596,0	769,5	675,2	667,8	671,3
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	353,7	332,6	270,5	349,2	306,4	303,0	304,6

Verdeling ontvangsten over de hoofdbeleidsterreinen

Ontvangsten meerjarig (x f 1 mln.)

Toelichting

De lagere ontvangsten in 2001 worden vooral veroorzaakt doordat de tijdige ratificering van het nieuwe Eigen Middelen besluit op dit moment onzeker is. Hetgeen leidt tot een jaar vertraging van de implementatie. Gevolg is dat de verhoging van de perceptiekosten vergoeding voor Nederland over 2001 eerst in 2002 wordt ontvangen.

3. Leeswijzer

Bij het opstellen van de ontwerpbegroting zijn, met het oog op het geven van een optimaal inzicht, de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Mutaties kleiner dan f 0,5 mln. worden per artikel opgeteld en onder de post overige opgenomen;
- Mutaties tussen f 0,5 mln. en f 3,0 mln. worden concreet benoemd, maar niet nader toegelicht;
- Mutaties groter dan f 3,0 mln., of meer dan 10% van het artikelbedrag of van inhoudelijk belang worden toegelicht.

Naast een toelichting van de mutaties bij de artikelen worden de belangrijkste mutaties bij de beschrijving van het hoofdbeleidsterrein weergegeven.

Uitgebreidere informatie over apparaatsuitgaven en subsidies is opgenomen in bijlage 1 respectievelijk bijlage 6.

Op ieder eerste artikel van een hoofdbeleidsterrein worden de apparaatsuitgaven van een aantal directies en diensten geraamd. Deze bestaat altijd uit de volgende artikelonderdelen:

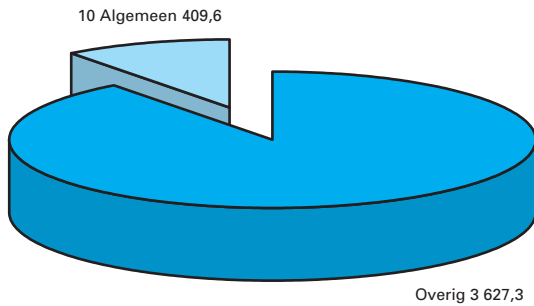
- ambtelijk personeel: de loonkosten en overig tot het loon te rekenen kosten van het ambtelijk personeel;
- overig personeel: de kosten van het niet-ambtelijk personeel (o.a. uitzendkrachten);
- materieel: de materiële uitgaven, waaronder reis-, pension- en verhuiskosten;
- post-actieven: de uitgaven ten behoeve van post-actieven van ná 1 april 1995 (onder andere de Regeling Rijkswachtgeldbesluit, de Uitkeringsregeling 1966 en de wachtgeld/VUT-regeling).

1. UITGAVEN EN VERPLICHTINGEN

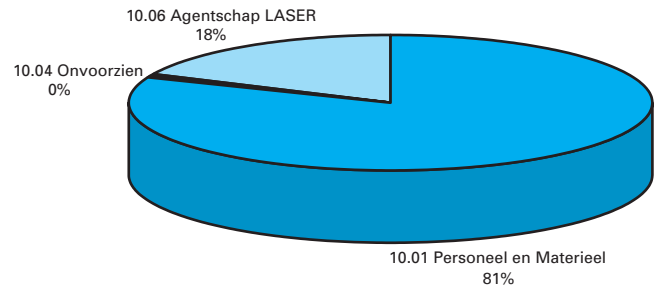
10. Algemeen

Onder het hoofdbeleidsterrein Algemeen worden de personele en materiële uitgaven geraamd van directies die niet tot één van de andere hoofdbeleidsterreinen behoren. Daarnaast zijn onder dit hoofdbeleidsterrein de technische artikelen voor prijsbijstelling, loonbijstelling en onvoorzien opgenomen, alsmede een artikel 10.05 voor overige subsidies en uitgaven en artikel 10.06 bijdrage agentschap LASER.

Aandeel uitgaven 10 Algemeen in de begroting 2001 (x f mln.)

Indeling uitgaven 10 Algemeen

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 10 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		395,7	375,7	364,4	367,0	370,3	
1e Suppletore begroting		96,9	90,8	90,3	87,0	87,3	
Nieuwe wijzigingen							
– Huisvesting AID		3,2	0,4	0,4	0,4	0,2	
– Stelselwijziging Rijks-huisvesting		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
– Desaldering		1,7	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	
– Patrouillevoertuig		0,8					
– COKZ		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
– Loonbijstelling		-51,9	-63,1	-63,1	-62,7	-63,0	
– Agenda 2000		-9,4	5,0	5,0	5,0	5,0	
– Interdepartementale overboeking		-2,8	-0,9	-1,3	-1,6	-1,1	
– Overige		-4,3	-0,7	1,0	3,1	3,1	
Stand ontwerpbegroting 2001	421,7	432,4	409,6	399,1	400,6	404,2	404,1
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	191,3	196,2	185,9	181,1	181,8	183,4	183,4

10.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post-actieven geraamd van de politieke en ambtelijke leiding, de stafdirecties, de Algemene Inspectiedienst, de directie Juridische Zaken en de regionale beleidsdirecties.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		320 861	303 205	294 585	298 134	301 476	
1e Suppletore begroting		5 258	4 787	5 337	5 737	4 437	
<i>Nieuwe wijzigingen</i>							
1 Prijsbijstelling/herschikking		14 475	17 641	19 868	20 050	21 596	
2 Agenda 2000		- 9 400	5 000	5 000	5 000	5 000	
3 Loonbijstelling		7 075	- 3 038	- 3 596	- 3 850	- 3 310	
4 Huisvesting AID		3 199	389	389	389	207	
5 Stelselwijziging rijks-huisvesting		2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
6 Desaldering		1 734	- 100	- 100	- 100	- 100	
7 Patrouillevaartuig		750					
8 COKZ		500	500	500	500	500	
9 Interdepartementale overboeking VROM		351	370	370	370	370	
10 Overige		1 310	1 882	1 882	1 482	1 482	
Stand ontwerpbegroting 2001	336 371	348 113	332 636	326 235	329 712	333 658	333 566
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	152 639	157 967	150 944	148 039	149 617	151 407	151 366

Toelichting

2. Agenda 2000

In het kader van de besluitvorming Voorjaarsnota 2000 is de LNV-begroting bijgesteld ten behoeve van hogere uitvoeringskosten over de begrotingsvoorbereiding i.v.m. Agenda 2000. Voor 2000 vindt de toedeling van de budgetten plaats. Voor 2001 en latere jaren worden de budgetten bij Voorjaarsnota 2001 toegewezen.

3. Loonbijstelling

Bij het toedelen van de loonbijstelling 2000 is uitgegaan van de maatregelen voor de CAO Rijk 2000-2001 benodigde loonbijstelling. Hierbij wordt geanticipeerd op de nog te ontvangen loonbijstelling 2001. Het hierdoor ontstane meerjarig tekort wordt vooruitlopend op deze loonbijstelling in mindering gebracht op het beschikbare budget van uitgavenartikel 10.01.

4. Huisvesting AID

De Algemene Inspectiedienst in Eindhoven heeft, uit het oogpunt van arbeidsomstandigheden, een ander pand moeten betrekken. Hiervoor wordt een eenmalige bijdrage verstrekt voor de inrichting. De structurele bijdrage heeft betrekking op de hogere huursom van het pand.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	165 707	176 017	163 845	11	10.0
02 Overig personeel	5 809	1 424	550	11	10.0
03 Post-actieven	18 822	15 217	13 456	11	10.0
04 Materieel	146 033	155 455	154 785	12/52	10.0
Totaal	336 371	348 113	332 636		

Prestatiegegevens

Algemene Inspectiedienst

De Algemene Inspectiedienst is belast met de handhavingsfunctie op de beleidsterreinen van het ministerie van LNV. De kerntaken van de dienst zijn:

- het controleren, opsporen en verifiëren van de naleving van de LNV-regelgeving c.q. het signaleren van het ontbreken daarvan en
- het geven van adviezen over de controleerbaarheid en de handhavingsaspecten van voorgenomen beleid en regelgeving.

De onderkende primaire prestaties van de AID zijn: controles, opsporingen en verificaties. Bij de hiervoor benodigde tijdsinzet wordt rekening gehouden met de tijdsinzet ten behoeve van beleidsadvisering en voorlichting. Deze activiteiten zijn derhalve in de uitgaven per prestatie verdisconteerd.

Omschrijving prestatie-eenheden bedragen in gulden	1999	2000	2001
<i>01 Akkerbouw/tuinbouw/sierteelt</i>			
- Aantal prestaties	938	950	950
- Totale kosten	1 271 885	1 338 426	1 338 426
- Gemiddelde kosten per prestatie	1 356	1 409	1 409
<i>02 Bestrijdingsmiddelen</i>			
- Aantal prestaties	13 316	6 900	6 900
- Totale kosten	6 393 801	6 378 523	6 378 523
- Gemiddelde kosten per prestatie	480	926	926
<i>03 Diergeneesmiddelen/diervoeder</i>			
- Aantal prestaties	1 508	870	870
- Totale kosten	6 632 861	4 684 490	4 684 490
- Gemiddelde kosten per prestatie	4 398	5 384	5 384
<i>04 Meststoffen</i>			
- Aantal prestaties	5 773	11 700	11 700
- Totale kosten	14 661 989	19 168 052	19 168 052
- Gemiddelde kosten per prestatie	2 540	1 638	1 638
<i>05 Natuurbescherming</i>			
- Aantal prestaties	4 013	3 100	3 100
- Totale kosten	4 881 289	5 219 097	5 219 097
- Gemiddelde kosten per prestatie	1 216	1 684	1 684
<i>06 Paardensport</i>			
- Aantal prestaties	102	140	140
- Totale kosten	550 004	501 910	501 910
- Gemiddelde kosten per prestatie	5 392	3 585	3 585
<i>07 TAB/zuivel</i>			
- Aantal prestaties	6 612	8 460	8 460
- Totale kosten	15 860 490	17 284 594	17 284 594
- Gemiddelde kosten per prestatie	2 399	2 043	2 043
<i>08 Varkensmaatregelen</i>			
- Aantal prestaties	5 710	8 130	8 130
- Totale kosten	8 480 691	10 536 475	10 526 475
- Gemiddelde kosten per prestatie	1 485	1 296	1 296
<i>09 Veehouderij/GBCS</i>			
- Aantal prestaties	11 284	10 817	10 817
- Totale kosten	9 436 013	10 216 655	10 216 655
- Gemiddelde kosten per prestatie	836	944	944
<i>10 Visserij</i>			
- Aantal prestaties	18 036	18 944	18 944
- Totale kosten	12 204 267	11 847 981	11 847 981
- Gemiddelde kosten per prestatie	677	625	625
<i>11 Vlees/Pluimvee</i>			
- Aantal prestaties	2 006	910	910
- Totale kosten	4 331 285	3 805 671	3 805 671
- Gemiddelde kosten per prestatie	2 159	4 182	4 182
<i>12 Fraude/Recherche</i>			
- Aantal prestaties	nvt	nvt	nvt
- Totale kosten	6 736 426	7 382 129	7 382 129
- Gemiddelde kosten per prestatie	nvt	nvt	nvt
<i>13 Overige</i>			
- Aantal prestaties	nvt	nvt	nvt
- Totale kosten			
- Gemiddelde kosten per prestatie			
<i>Totaal</i>			
- Aantal prestaties	69 298	70 921	70 921
- Totale kosten (x f 1 mln.)	91 441 000	98 373 000	98 373 000
- Gemiddelde kosten per prestatie	1 320	1 387	1 387

Toelichting

De gemiddelde kosten ten opzichte van 1999 stijgen enigszins. Factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn onder andere een hogere gemiddelde personeelslast en specifieke investeringen (met name in automatisering) voor bepaalde vakgebieden.

De fluctuatie van de gemiddelde kosten heeft vooral te maken met een verschil in controle-intensiteit zowel binnen als tussen de vakgebieden. De belangrijkste fluctuaties worden hier genoemd:

- Bestrijdingsmiddelen. Er is sprake van verschuiving van controle-object, waardoor de controles arbeidsintensiever zijn en daardoor ook meer kosten met zich mee brengen. Met dezelfde capaciteit konden in 2000 dan ook minder controles worden uitgevoerd.
- Diergeneesmiddelen/diervoerders. Het aantal prestaties lag in 1999 hoger vanwege de dioxinecrisis. De lagere gemiddelde kosten in 1999 worden veroorzaakt door een lagere arbeidsintensiviteit per controle in 1999.

10.02 Prijsbijstelling

De grondslag van het artikel

Het artikel dient ter verwerking van de gevolgen van prijsontwikkelingen. De toegekende prijsbijstelling wordt tijdelijk aan het artikel toegevoegd waarna toerekening plaatsvindt aan de relevante artikelen.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		-	-	-	-	-	
1e Suppletore begroting		20 138	19 937	20 714	18 669	20 031	
Nieuwe wijzigingen							
1 Verdeling prijsbijstelling		- 20 138	- 19 937	- 20 714	- 18 669	- 20 031	
Stand ontwerpbegroting 2001	-	-	-	-	-	-	-
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	-	-	-	-	-	-

Toelichting

1. Verdeling Prijsbijstelling

De prijsbijstelling is bijna volledig toegevoegd aan artikel 10.01 voor het oplossen van een aantal knelpunten.

Economische codering: 12

Functionele codering: 10.9

10.03 Loonbijstelling

De grondslag van het artikel

Het artikel dient ter verwerking van de gevolgen van loonontwikkelingen. De toegekende loonbijstelling wordt tijdelijk aan het artikel toegevoegd waarna toerekening plaatsvindt aan de loongevoelige artikelen.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		-	-	-	-	-	
1e Suppletore begroting		63 343	63 407	63 260	62 901	63 152	
Nieuwe wijzigingen							
1 Verdeling loonbijstelling		- 60 190	- 62 092	- 61 550	- 60 897	- 61 707	
2 Interdepartementale overboeking BZK		- 3 153	- 1 315	- 1 710	- 2 004	- 1 445	
Stand ontwerpbegroting 2001	-	-	-	-	-	-	-
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	-	-	-	-	-	-

Toelichting

1. Verdeling loonbijstelling

Het saldo van de loonbijstelling is als volgt over de artikelen verdeeld.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
U10.01 Personeel en materieel	7 075	- 3 038	- 3 596	- 3 850	- 3 310	- 2 917
U10.06 Agentschap LASER	1 193	2 064	2 043	2 047	2 047	2 047
U11.01 Personeel en materieel	458	440	439	440	440	440
U11.05 Uitvoering EU-maatregelen	1 618	1 618	1 618	1 618	1 618	1 618
U12.01 Personeel en materieel	744	1 357	1 341	1 343	1 343	1 343
U12.06 Agentschap BH	674	1 232	1 230	995	995	995
U13.01 Personeel en materieel	3 187	5 706	5 550	5 555	5 556	5 556
U13.03 Inrichting	1	1	1	1	1	1
U13.04 Beheer	4 334	6 261	6 300	6 338	6 364	6 364
U13.05 Overige subsidies en uitgaven	528	538	535	535	535	535
U14.01 Personeel en materieel	222	404	401	401	401	401
U15.01 Personeel en materieel	4 128	7 866	7 890	7 941	7 991	7 991
U15.02 Agentschap PD	482	875	862	863	863	863
U15.03 Gezondheid en Kwaliteitszorg	100	180	179	180	180	180
U16.01 Personeel en materieel	812	572	568	569	569	569
U16.02 Wetenschappelijk Onderzoek	8 366	9 192	9 148	8 962	8 962	8 962
U16.03 Praktijkonderzoek	1 260	1 280	1 264	1 264	1 264	1 264
U16.04 Bedrijfsontwikkeling	836	830	802	928	898	898
U16.05 Wetenschappelijk onderwijs	5 939	6 048	6 030	6 038	6 073	6 073
U16.06 Hoger agrarisch onderwijs	3 186	3 250	3 240	3 261	3 280	3 280
U16.07 Voortgezet agrarisch onderwijs	13 868	14 208	14 493	14 251	14 414	14 414
U16.08 Agrarisch praktijkschool-onderwijs	1 179	1 208	1 212	1 217	1 223	1 223
Totaal Loonbijstelling	60 190	62 092	61 550	60 897	61 707	62 100

2. Interdepartementale overboeking

In het CAO akkoord sector Rijk 2000 – 2001 is een aantal maatregelen en projecten voorzien die centraal, door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, worden uitgevoerd. Deze middelen staan op de LNV begroting en worden nu naar BZK overgeheveld.

Economische codering: 11

Functionele codering: 10.9

10.04 Onvoorzien

De grondslag van het artikel

Ingevolge artikel 5, zesde lid van de Comptabiliteitswet is een begrotingsartikel voor onvoorzien uitgaven opgenomen. Het artikel is bestemd voor uitgaven die ten tijde van de begrotingsvoorbereiding niet zijn voorzien.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2001	–	393	393	393	393	393	393
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	–	178	178	178	178	178	178

Economische codering: 12

Functionele codering: 10.9

10.05 Overige subsidies en uitgaven

De grondslag van het artikel

Het artikel bevat een raming van subsidies en uitgaven die niet onder één van de andere hoofdbeleidsterreinen vallen. Het betreft middelen die beschikbaar zijn voor emancipatieprojecten in de landbouw en voor aan ambtenaren verstrekte voorschotten.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		1 633	3 453	1 753	753	753	
Nieuwe wijzigingen							
1 Prijsbijstelling		105					
2 Kasschuif Floriade			– 300		300		
Stand ontwerpbegroting 2001	1 161	1 738	3 153	1 753	1 053	753	753
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	527	789	1 431	795	478	342	342

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Emancipatie	373	500	500	43F	10.0
02 Overige	788	1 238	2 653	72E	10.0
Totaal	1 161	1 738	3 153		

10.06 Agentschap LASER*De grondslag van het artikel*

Met ingang van 1 januari 1999 is het Agentschap LASER ingesteld. Op dit artikel wordt de bijdrage van het Ministerie van LNV aan het Agentschap LASER geraamd. Deze bijdrage is ter financiering van de producten en diensten die LASER aan LNV levert. Voor het jaar 2000 is in deze bijdrage tevens een bedrag ad. f 1,2 mln. opgenomen, waarmee een gedeelte van de vordering van LASER op LNV inzake Euro wordt ingelost. De begroting van het Agentschap wordt nader toegelicht onder wetsartikel 4 van deze begroting.

*De opbouw van de raming***Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)**

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		72 782	68 638	67 693	67 693	67 693	
1e Suppletore begroting		8 165	2 681	981	- 319	- 319	
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		1 193	2 064	2 043	2 047	2 047	
Stand ontwerpbegroting 2001	84 128	82 140	73 383	70 717	69 421	69 421	69 421
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	38 176	37 274	33 300	32 090	31 502	31 502	31 502

Economische codering: 03

Functionele codering: 10.1

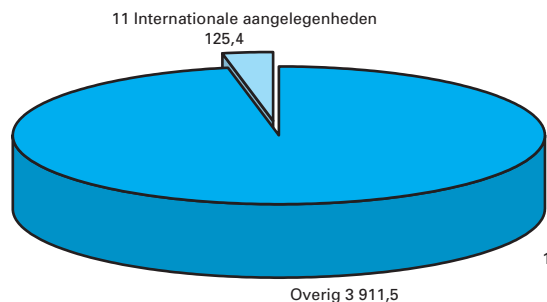
11. Internationale aangelegenheden

Op dit hoofdbeleidsterrein worden de uitgaven geraamd die in hoofdzaak dienen ter ondersteuning van het LNV-beleid in internationaal verband. Hiertoe behoren de uitgaven die betrekking hebben op de directie Internationale Zaken, de Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland (AVB) en t/m 2000 het Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en het International Institute for Land Reclamation and Improvement (ILRI).

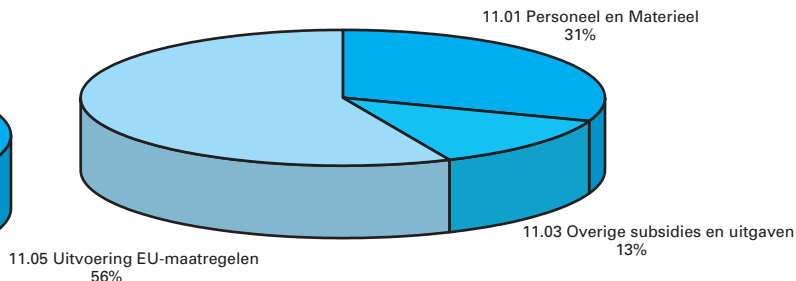
Daarnaast worden op dit hoofdbeleidsterrein de uitgaven en ontvangsten uit hoofde van de aan- en verkoop van de interventieproducten opgenomen alsmede de uitgaven samenhangend met de uitvoering van het markt- en prijsbeleid van de Europese Unie.

De uitgaven voor de Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland, de contributies aan de FAO en de UNEP en de bijdrage aan het Afrika Studiecentrum (ASC), worden volledig aan de homogene groep Internationale Samenwerking toegerekend.

Aandeel uitgaven 11 Internationale aangelegenheden in de begroting 2001 (x f 1 mln)

Indeling uitgaven 11 Internationale aangelegenheden

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 11 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		129,4	130,1	130,0	130,0	130,0	
1e Suppletore begroting		3,8	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3	
Nieuwe wijzigingen							
- Agenda 2000		5,0	3,3	3,3	3,3	3,3	
- Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland		3,1	3,0	2,9	2,9	2,9	
- Loonbijstelling		2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	
- BTW-compensatie IAC/ILRI			2,2	2,2	2,2	2,2	
- Integratie IAC/ILRI in Wagningen UR			- 14,4	- 14,4	- 14,4	- 14,4	
- Overige		1,8	- 0,6	- 0,6	- 0,6	- 0,6	
Stand ontwerpbegroting 2001	109,4	145,2	125,4	125,2	125,2	125,2	125,2
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	49,7	65,9	56,9	56,8	56,8	56,8	56,8

11.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post-actieven geraamd van de directie Internationale Zaken en de Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland. In het kader van de integratie per 1 januari 2001 van de stichting Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en de stichting International Institute for Land Reclamation and Improvement

(ILRI) in het Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) zijn de apparaatsuitgaven van het IAC en ILRI met ingang van 2001 ondergebracht bij hoofdbeleidsterrein 16 Wetenschap en kennisoverdracht.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		45 192	45 071	45 005	45 005	45 005	
1e Suppletore begroting		11					
Nieuwe wijzigingen							
1 Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland		3 090	2 991	2 877	2 877	2 877	
2 BTW-compensatie IAC/ILRI			2 200	2 200	2 200	2 200	
3 Loonbijstelling		458	440	439	440	440	
4 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR			- 12 025	- 11 976	- 11 976	- 11 976	
5 Overige		- 386	- 386	- 469	- 469	- 469	
Stand ontwerpbegroting 2001	51 611	48 365	38 291	38 076	38 077	38 077	38 077
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	23 420	21 947	17 376	17 278	17 279	17 279	17 279

Toelichting

1 Agrarische Vertegenwoordiging Buitenland

De verhoging van het onderhavige artikel wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de loonkosten van het lokaal personeel alsmede de huurkosten van de Agrarische Vertegenwoordiging. De verhoging van het artikel komt ten laste van de Homogene Groep Internationale Samenwerking.

4 Integratie IAC/ILRI in WUR

In het kader van de integratie per 1 januari 2001 van de stichting Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en de stichting International Institute for Land Reclamation and Improvement (ILRI) in het Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) worden de apparaatsuitgaven van het IAC en ILRI samengevoegd tot een nieuw artikelonderdeel op uitgavenartikel 16.02 Wetenschappelijk onderzoek. (zie ook U11.03 Overige subsidies en uitgaven, M11.01 Ontvangsten voor apparaat en M11.03 Overige ontvangsten).

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	38 895	37 289	27 322	11	10.0
02 Overig personeel	5 406	5 400	5 400	11	10.0
03 Post-actieven	176	154	60	11	10.0
04 Materieel	7 134	5 522	5 509	12/52	10.0
Totaal	51 611	48 365	38 291		

11.02 Bijdrage aan het LEF

Op dit artikel worden vanaf 2000 geen uitgaven meer geraamd in verband met de integratie van het LEF-A in de begroting van LNV.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2001	39 863	-	-	-	-	-	-
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	18 089	-	-	-	-	-	-

11.03 Overige subsidies en uitgaven

De grondslag van het artikel

Het artikel bevat een raming van uitgaven, die dienen ter ondersteuning van het LNV-beleid in internationaal verband, inclusief de uitgaven in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Het betreft ramingen voor bijdragen en contributies aan internationale organisaties, waaronder de FAO, en de bijdrage aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen ten behoeve van de Stichting Afrika Studiecentrum.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		17 913	18 721	18 721	18 721	18 721	
1e Suppletore begroting		- 187	- 337	- 337	- 337	- 337	
Nieuwe wijzigingen							
1 FAO-contributie		1 824					
2 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR			- 2 393	- 2 393	2 393	- 2 393	
3 Overige		390	- 89	- 89	- 89	- 89	
Stand ontwerpbegroting 2001	17 966	19 940	15 902	15 902	15 902	15 902	15 902
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	8 153	9 048	7 216	7 216	7 216	7 216	7 216

Toelichting

1 FAO-contributie

Het onderhavige artikel wordt verhoogd in verband met een aanpassing aan de dollarkoers.

Deze verhoging werkt door in de raming van de FAO-contributie en komt ten laste van de Homogene Groep Internationale Samenwerking.

2 Integratie IAC/ILRI in WUR

Zie de toelichting bij artikel 11.01 Personeel en Materieel.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			econ.	Codering funct.
	1999	2000	2001		
01 Contributies en bijdragen aan (internationale) organisaties	14 230	15 831	14 566	43G	01.53
02 Internationaal Agrarisch Centrum/Afrika Studiecentrum	2 302	2 811	1 336	43A	10.0
03 Bouwkundige voorzieningen	1 298	1 298		52	10.0
04 Overige	136			43	01.53
Totaal	17 966	19 940	15 902		

11.04 Interventievoorraden.

De grondslag van het artikel

Op dit artikel zijn de uitgaven uit hoofde van de aankoop van interventieproducten opgenomen. De aankoop van interventieproducten wordt gefinancierd uit de nationale middelen. Hiertegenover staan de opbrengsten uit verkopen (M11.04), alsmede de door de EU te vergoeden verliezen

op deze verkopen. De gefinancierde eindvoorraad die als gevolg van deze transacties ultimo van het begrotingsjaar resulteert, wordt als beginvoorraad overgeboekt naar het volgende jaar. De voorraadontwikkeling heeft aldus geen invloed op de begroting van LNV. In de onderhavige begroting zijn de artikelen die betrekking hebben op de voorraadontwikkeling pro memoria geraamd.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2001	-	-	pm	-	-	-	-
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	-	pm	-	-	-	-

11.05 Uitvoering EU-maatregelen

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden uitgaven samenhangend met de uitvoering van het markt- en prijsbeleid van de Europese Unie geraamd, inclusief de aankopen uit hoofde van de regeling Sociale Boter.

Op het artikelonderdeel «interventiekosten» worden de kosten van in-, open uitslag geraamd van de marktordeningsproducten zuivel, rundvlees en granen.

De medebewindskosten betreffen de vergoedingen voor taken die door de productschappen in medebewind worden verricht. Deze taken omvatten de uitvoering van maatregelen in het kader van het markt- en prijsbeleid van de Europese Unie en hebben in hoofdzaak betrekking op het opleggen van heffingen, het verlenen van exportrestituties, alsmede de administratie hiervan.

Ten behoeve van de afwikkeling van declaraties over afgesloten jaren met het EOGFL, afdeling Garantie, door middel van de zogenaamde apurement-procedure en de uitgaven in het kader van de regeling Sociale Boter, zijn op dit artikel stelposten opgenomen.

Op het onderdeel «overige uitgaven» worden onder andere de kosten van schikkingen geraamd die samenhangen met de uitvoering van de Superheffing.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		66 282	66 282	66 282	66 282	66 282	
1e Suppletore begroting		3 947					
Nieuwe wijzigingen							
1 Agenda 2000		5 000	3 300	3 300	3 300	3 300	
2 Loonbijstelling		1 618	1 618	1 618	1 618	1 618	
Stand ontwerpbegroting 2001	–	76 847	71 200	71 200	71 200	71 200	71 200
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	–	34 872	32 309	32 309	32 309	32 309	32 309

Toelichting

1 Agenda 2000

De besluitvorming in het kader van Agenda 2000 leidt zowel tot een uitbreiding van bestaande activiteiten (controle-activiteiten, invoercertificaten) alsmede tot nieuwe werkzaamheden (inkomensregelingen) bij de productschappen.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Interventiekosten	–	2 000	2 000	12	10.1
02 Medebewindskosten	–	62 347	58 200	11/12/52	10.1
03 Apurement	–	5 000	5 000	43G	10.1
04 Regeling Sociale Boter	–	5 000	5 000	41	10.1
05 Overige uitgaven	–	2 500	1 000	12	10.1
Totaal	–	76 847	71 200		

Prestatiegegevens

De gepresenteerde prestatiegegevens geven een globaal beeld van het aantal aanvragen voor exportrestituties, productiesteun, de invoer van landbouwproducten alsmede het aantal mutaties m.b.t. superheffing. Voorts zijn enkele gegevens opgenomen met betrekking tot het gemiddelde aantal afgehandelde aanvragen per mensjaar, de gemiddelde personeelsinzet, de berekende gemiddelde uitgaven per mensjaar, de gemiddelde uitvoeringskosten per aanvraag en het gemiddelde financieel belang per aanvraag.

Het betreft hier uitdrukkelijk alleen gegevens met betrekking tot werkzaamheden die in medebewind worden uitgevoerd door de productschappen. Voor de prestatiegegevens met betrekking tot interventie-

uitgaven en inkomenssteunmaatregelen door het Agentschap LASER
wordt verwezen naar wetsartikel 4 Agentschap LASER.

Aanvragen voor exportrestituties/Productiesteun/ certificaten invoer Landbouwproducten/ superheffingmutaties	1999 aantal aanvragen (x 1000)	2000 aantal aanvragen (x 1000)	2001 aantal aanvragen (x 1000)	2001 Geraamde uitgaven aan restituties (x f 1 mln.)	2001 Gem. financieel belang per aanvraag (x f 1,-)
Akkerbouw					
Restituties, productiesteun en invoer van akkerbouwpro- ducten	68	68	68	437	6 426
Restituties voor verwerkte grondstoffen in voedselpro- ducten	144	130	105	165	1 571
Zuivelproducten en melk					
Restituties en veredeling van zuivelproducten	62	62	62	906	14 613
Uitvoercertificaten	6	5	5		
Invoercertificaten	19	20	20		
Superheffing	43	42	42		
Vlees en eieren					
Exportrestituties	48	45	43	222	5 163
Invoerformulieren	19	20	20		
Certificaten	19	17	17		
Slachtpremies kalveren (aantal premiabele kalveren)	–	2 (1 300)	2 (1 300)	87	36 250
Groenten en fruit					
Exportrestituties en marktordening	14	12	12	70	5 833
Certificaten	8	9	9		
Margarine, vetten en oliën					
In- en uitvoerformulieren/certificaten	1	1	1		
Totaal aantal aanvragen (x 1000)	451	433	406		
Uitgaven medebewind (x f 1 mln.)	65,5	62,3	58,2		
Totale personeelsinzet medebewind					
In mensjaren	450,6	424,7	420		
Berekend gemiddeld aantal					
Aanvragen per mensjaar	1 000	1 020	967		
Berekende gemiddelde uitvoeringskosten per aanvraag (x f 1,-)	145,3	143,9	143,3		
Berekende gemiddelde uitgaven					
Per mensjaar (x f 1000)	145	147	139		

12. Landbouw

Zoals in de Nota Voedsel en Groen is aangegeven is het beleid de komende jaren gericht op een duurzaam werkend, op eigen kracht internationaal concurrerende agro-food complex, dat midden in de samenleving staat en toonaangevend binnen Europa is. Het beleid van de overheid speelt in op belangrijke technologische en economische veranderingen die van grote invloed zijn op de ontwikkeling van de productie, productiewijze en productie-omstandigheden in de land- en tuinbouw. De overheid stelt daarbij de kaders waarbinnen ondernemingen kunnen handelen. Boeren en tuinders moeten hun inkomen zoveel mogelijk in de markt verdienen, waarbij de agrarische productie dient plaats te vinden op een wijze die maatschappelijk verantwoord is. Onder meer in de Beleidsnota Biologische Landbouw (2001–2004) wordt hieraan

een verdere stimulans gegeven. Met het oog op het belang voor de afzet op de Duitse markt wordt geïnvesteerd in een verbetering van het imago van het Nederlandse product.

Voor de herstructurering van de glastuinbouw wordt, naast de reeds bestaande individuele subsidieregeling ter bevordering van de infrastructuur, ingezet op de ontwikkeling van een aantal hoogwaardige, duurzame projectvestigingslocaties.

Om in 2003 te voldoen aan de Europese Nitraatrichtlijn, is een samenhangend pakket flankerende maatregelen samengesteld, dat moeten leiden tot het binnen enkele jaren wegwerken van het mineralen overschot.

Daarmee wordt invulling gegeven aan een aantal hoofddoelen:

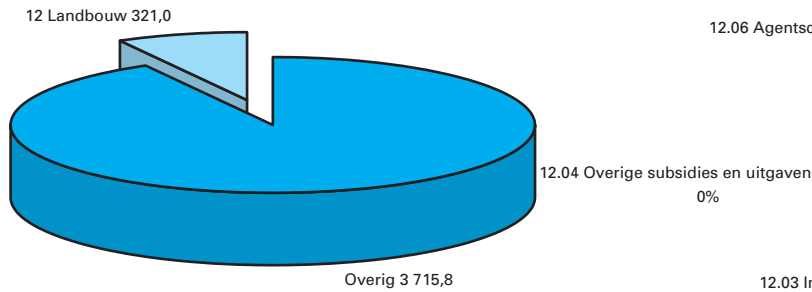
- het wegwerken van het nationale mestoverschot;
- een herstructurering van de intensieve veehouderij;
- een goede uitgangspositie voor het functioneren van het in te voeren stelsel van mestafzetcontracten;
- een versterking van de samenhang tussen het mestbeleid en het reconstructiebeleid.

Het centrale thema van het stimuleringsbeleid is het aanjagen van dynamiek en vernieuwing in de samenleving, waarbij het belang en de eigen verantwoordelijkheid van sectoren belangrijke uitgangspunten zijn. Een effectieve en doelmatige inzet van overheidsmiddelen voor innovatie zal worden bevorderd door de oprichting van een agro-innovatiefonds. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de in EU-verband gestelde kaders.

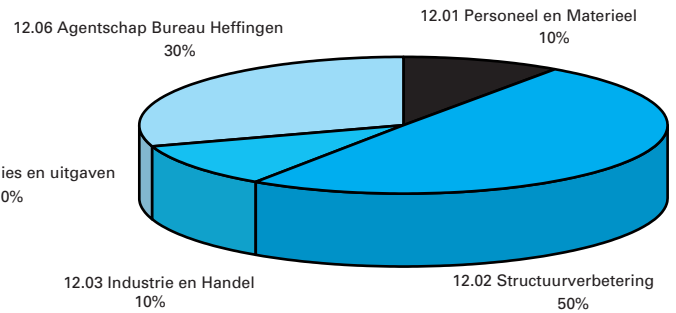
M.i.v. 2001 zal de verantwoordelijkheid voor de inzet van de middelen voor het sectorspecifieke energiebesparingsbeleid voor de agrosectoren van EZ overgaan naar LNV. De middelen zullen met name worden ingezet in het kader van de Meerjarenaafspraken energiebesparing.

In het kader van het klimaatbeleid (CO₂-reductieplan) wordt een aantal projecten o.b.v. duurzame grondstoffen ondersteund.

Aandeel uitgaven 12 Landbouw in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling uitgaven 12 Landbouw

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 12 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		285,8	282,6	281,0	201,3	203,4	
1e Suppletore begroting		514,2	6,9	8,6	26,5	26,3	
Nieuwe wijzigingen							
– Biologische Landbouw			25,0	20,0	15,0	10,0	
– Innovatie Fonds		40,0					
– Agenda 2000		4,2					
– EZ-Energiebesparingsbeleid			6,0	9,0	9,9	10,9	
– Loonbijstelling		1,4	2,6	2,6	2,3	2,3	
– Plattelandsontwikkelingsplan		3,8	-0,7	1,3	-9,1	-12,6	
– CO ₂ -reductieplan		-12,5	7,9	2,7	1,3	-2,1	
– Onderzoeksprojecten		-5,2	-1,0				
– Intrekking heffing DGF		-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	
– Agentschap PD		-2,7					
– Controle diervoeder			-2,0	-2,5	-3,0	-3,0	
– Overige		-1,9	-1,6	-1,5	-1,4	-1,3	
Stand ontwerpbegroting 2001	652,5	822,4	321,0	316,5	238,1	229,2	226,9
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	296,1	373,2	145,7	143,6	108,0	104,0	103,0

12.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post-actieven geraamd van de directie Landbouw, inclusief het Expertise-centrum LNV, en van de directie Industrie en Handel.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		36 256	35 812	35 323	35 323	35 323	
1e Suppletore begroting		- 6 350	- 6 272	- 6 229	- 6 624	- 6 624	
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		744	1 357	1 341	1 343	1 343	
2 Energiebesparingsbeleid		-	250	250	250	250	
3 Overig		- 194	- 191	- 188	- 188	- 188	
Stand ontwerpbegroting 2001	42 648	30 456	30 956	30 497	30 104	30 104	30 104
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	19 353	13 820	14 047	13 839	13 661	13 661	13 661

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	27 638	25 648	26 203	11	10.1
02 Overig personeel	1 546			11	10.1
03 Post-actieven	544	569	624	11	10.1
04 Materieel	12 920	4 239	4 129	12/52	10.1
Totaal	42 648	30 456	30 956		

12.02 Structuurverbetering

De grondslag van het artikel

Het beleid dat is gericht op de structuur van het individuele primaire landbouwbedrijf betreft met name de subsidiëring van bedrijfsinvesteringen. Hiervoor is een aantal regelingen beschikbaar, zoals de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw. De regeling ter verbetering van de verkaveling bestaat uit een subsidie op de afbraak van glas en een subsidie op het doen van investeringen op bestaande glaskavels van voldoende formaat.

De beschikbare middelen uit de ICES voor de glastuinbouw (deze kabinetsperiode f 45 mln.) worden ingezet ten behoeve van nieuwe grootschalige projectvestigingslocaties. De ondersteuning vindt plaats via de stimuleringsregeling Duurzame Glastuinbouwgebieden.

In het Actieprogramma Energiebesparing 1999/2002 is aangegeven dat de primaire verantwoordelijkheid voor het energiebesparingsbeleid voor de relevante beleidsterreinen overgaat van EZ naar de betrokken departementen. Het ministerie van LNV is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het energiebesparingsbeleid voor de primaire landbouwsectoren, toegesneden op de situatie in deze sectoren. De

middelen worden besteed in het kader van de Meerjarenaafspraken Energie in de glastuinbouw-, paddestoelen- en bloembollensector en het energie-onderdeel uit GLAMI voor de glastuinbouw. Deze middelen worden met name besteed aan onderzoek gericht op (teelt)techniek en energievoorziening, aan voorlichting en demonstratieprojecten. Voor de komende jaren wordt nog rekening gehouden met de uitfinanciering van enkele reeds gesloten investerings- en beëindigingsvergoedingsregelingen. Tevens is voor de instandhouding van het eigen vermogen van de Stichting Borgstellingsfonds voor de Landbouw een voorziening getroffen.

Voor het mestbeleid is in de periode 2000 tot en met 2004 in totaal f 929 mln. beschikbaar. Met deze extra middelen voor het mestbeleid worden met name de uitgaven voor de beëindigingsregeling veehouderijtakken (RBV) gefinancierd, alsmede de uitgaven voor sociaal-economische maatregelen waaronder het Sociaal Economisch Plan voor de veehouderij en de inkomensvoorziening voor oudere gewezen zelfstandigen in de veehouderij, en de handavings- en uitvoeringskosten van het mestbeleid. Het doel van de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken is om 21,5 kilogram fosfaat uit de markt te halen. Dit gebeurt door boeren een subsidie te geven voor het laten doorhalen van hun varkens- respectievelijk mestproductierechten. In 2000 heeft de 1^e openstelling van RBV plaatsgevonden (zie tabel).

Raming mestreductie en uitgaven (regeling beëindiging veehouderijtakken)

		2000
reductiedoelstelling	mln. kg fosfaat	21,5*
ingediende aanvragen	mln. kg fosfaat	7,5
	● aantal vleesvarkens	1 012 500
	● aantal vleeskuikens	13 500 000
	● aantal vleeskalveren	54 375
	fl. mln.	405
toezeggingen	mln. kg fosfaat	6,0
	fl. mln. (verplichtingen)	324
betalingen	mln. kg fosfaat	0,8
	fl. mln.	41

* Betreft de totale reductie doelstelling in kg. fosfaat tot en met 2002
Ter adstructie zijn de aantallen berekend o.b.v. fosfaatproductienormen per dier categorie

De maatregelen worden gefinancierd uit de beschikbare middelen op de LNV-begroting. Daar waar deze middelen niet toereikend zijn, worden deze gefinancierd uit een aparte voorziening binnen het Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Landbouw.

Daarnaast is voor het nitraatbeleid tot en met 2009 f 600 mln. beschikbaar gesteld voor flankerende maatregelen. Het betreft f 225 mln. op de VROM-begroting en f 375 mln. op de LNV-begroting (artikel 12.02/13.03) voor de periode 1999–2010. Van deze f 600 mln. is f 150 mln. gereserveerd voor kennisontwikkeling en -verspreiding (t/m 2003) en wordt f 450 mln. besteed aan structurele aanpassingen in de melkveehouderij (t/m 2009).

De uitgaven die specifiek op de akkerbouw zijn gericht bestaan voornamelijk nog uit uitgaven ten behoeve van de Beschikking ter zake van het uit de productie nemen van bouwland.

Voorts worden uitgaven voor het structuurbeleid als onderdeel van het Stimuleringskader op dit artikel verantwoord. Het betreffende programma, Markt en Concurrentiekracht, bestaat uit twee onderdelen: een innovatieprogramma, gericht op het stimuleren van innovatie door vernieuwers, en een verspreidingsprogramma, dat beleidsmatig gewenste en beproefde ontwikkelingsrichtingen door koplopers ondersteunt. Jaarlijks vindt besluitvorming plaats over de verdeling van de beschikbare middelen over de programma's Markt en Concurrentiekracht en Vernieuwing Landelijk Gebied (zie uitgavenartikel 13.05). Hierbij wordt rekening gehouden met reeds geormerkte beleidsprioriteiten en de uitfinanciering van lopende projecten binnen het Stimuleringskader. Binnen het programma Markt en Concurrentiekracht is, onder andere, ruimte geschapen voor het stimuleringsbeleid in het kader van de Integrale Notitie en voor het stimuleren van modern ondernemerschap in de glastuinbouw, alsmede de ondersteuning van initiatieven die passen binnen de boegbeelden in het kader van de Nota Milieu en Economie (NME).

Voor de Beleidsnota Biologische Landbouw 2001–2004 is f 85 mln. extra beschikbaar gesteld. Er wordt gestreefd naar een aandeel van de biologische landbouw in het totale agrarische areaal van ca. 10% in 2010. Voor het realiseren van deze ambitie ligt er een nadrukkelijke verantwoordelijkheid bij bedrijfsleven.

De overheid zal het agrocomplex stimuleren en waar mogelijk ondersteunen om op de veranderingen in de omgeving en op nieuwe marktbehoefte te anticiperen. In de visie nota Voedsel en Groen is aangegeven welke nieuwe beleidsimpulsen het kabinet wat dit betreft voor ogen staan. Om de diverse innovatieprogramma's die in de komende jaren worden ontwikkeld te kunnen financieren, streeft het kabinet naar de vorming van een agro-innovatiefonds van private en publieke middelen. Hiertoe behoort ook een gefaseerd actieplan voor de herschikking van financiële middelen ten gunste van het innovatiefonds.

De opbouw van de raming

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		169 871	170 022	169 560	110 642	111 673	
1e Suppletore begroting		490 794	11 225	12 825	33 220	33 517	
Nieuwe wijzigingen							
1 Biologische Landbouw			25 000	20 000	15 000	10 000	
2 Innovatiefonds		40 000					
3 Agenda 2000		4 200					
4 Energiebesparingsbeleid			6 670	6 670	7 870	7 870	
5 Bureau Heffingen			- 47 420	- 39 890	- 41 288	- 38 843	
6 Vertraging regeling RSBP		- 20 000	20 000				
7 Naar Onderzoek diverse projecten		- 5 000					
8 Agentschap PD (U15.02)		- 2 653					
9 Controle diervoeder (U15.01)			- 2 000	- 2 500	- 3 000	- 3 000	
10 Overige		- 3 227	- 1 232	- 1 275	- 1 275	- 1 275	
Stand ontwerpbegroting 2001	481 767	673 985	182 265	165 390	121 169	119 942	111 827
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	218 616	305 841	82 708	75 051	54 984	54 427	50 745

Toelichting

6 Vertraging regeling RSBP
In verband met de late openstelling van de Regeling Stimulering Biologische Landbouwproductiemethoden wordt een deel van het verplichtingenbudget van 2000 naar 2001 geschoven.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		169 460	173 889	176 202	111 724	111 724	
1e Suppletore begroting		494 219	10 740	12 321	33 043	32 875	
Nieuwe wijzigingen							
1 Biologische Landbouw			25 000	20 000	15 000	10 000	
2 Innovatiefonds		40 000					
3 Agenda 2000		4 200					
4 Energiebesparingsbeleid			2 701	4 969	5 896	6 943	
5 Bureau Heffingen			- 47 420	- 39 890	- 41 288	- 38 843	
6 Onderzoeksprojecten		- 5 161	- 1 000				
7 Agentschap PD		- 2 653					
8 Controle diervoeder			- 2 000	- 2 500	- 3 000	- 3 000	
9 Plattelandsontwikkelingsplan		3 782	- 746	1 289	- 9 079	- 12 629	
10 Overige		- 2 066	- 1 232	- 1 275	- 1 275	- 1 275	
Stand ontwerpbegroting 2001	452 217	701 781	159 932	171 116	111 021	105 795	99 967
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	205 207	318 454	72 574	77 649	50 379	48 008	45 363

Toelichting

1 Biologische Landbouw

In de Beleidsnota Biologische Landbouw (NPA) 2001–2004 staat aangegeven via welke maatregelen de overheid de komende jaren de groei van de biologische teelten zal ondersteunen en stimuleren. De overheids-ondersteuning richt zich o.a. op de omschakeling naar biologische landbouw, op een zodanige manier dat de vraag naar en het aanbod van biologische producten goed op elkaar worden afgestemd. Hierin is ook een belangrijke rol voor de supermarkten weggelegd. Daarnaast richt de aandacht op versterking en professionalisering van de (biologische) ketens.

Biologische landbouw	begroot 2001	streefcijfer 2001 t/m 2010
groei biologische productie (ha.)	7 180	37 000
groei biologische bedrijven (aantal)	380	3 175
RSBP (ha.)	4 720	

2 Innovatiefonds

Innovatie is één van de drie strategische beleidspijlers uit de LNV visienota «Voedsel en Groen». In «Voedsel en Groen» wordt de vorming van een agro-innovatiefonds aangekondigd: een fonds waarmee LNV toekomstgerichte vernieuwende investeringen wil financieren. Het innovatiefonds wordt gevoed met publieke en particuliere middelen (50/50) en heeft het karakter van een «revolving fund». Om vanuit de overheid een snelle impuls te geven aan innovatie is, ten behoeve van het innovatiefonds, in 2000 eenmalig f 40 mln. toegevoegd aan de LNV-begroting. Op dit moment wordt gewerkt aan een verdere uitwerking van het fonds.

3 Agenda 2000

In het kader van de uitvoering van Europese maatregelen (Agenda 2000) wordt het onderhavige artikel bijgesteld ten behoeve van de slachtpremie runderen.

4 Energiebesparingsbeleid

Het ministerie van LNV wordt met ingang van 2001 verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het energiebesparingsbeleid voor de primaire landbouwsectoren. De hiervoor bestemde middelen worden vanuit de begroting van het ministerie van Economische Zaken overgeheveld.

5 Bureau Heffingen

Uit de middelen voor de mestproblematiek wordt vanaf 2001 geld beschikbaar gesteld voor uitvoeringslasten van het mestbeleid bij het Bureau Heffingen. Het betreft een budgetoverheveling van artikel 12.02 Structuurverbetering naar artikel 12.06 bijdrage Bureau Heffingen. De toenemende uitvoeringswerkzaamheden van Bureau Heffingen zijn een gevolg van o.a. de uitbreiding van Minas, nieuw mestbeleid (stelsel van mestafzetovereenkomsten), het stelsel van pluimveerechten en het intensiveren van de communicatie met de agro-sector over de mestregelgeving.

6 Onderzoeksprojecten

De verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door de Dienst Landbouwkundig Onderzoek, die een onderzoek tot het omschakelen van het proefbedrijf «Aver Heino» uitvoert. Vanuit de zogenaamde «nitraatgelden» wordt bijgedragen aan de omschakeling van dit proefbedrijf. Dit gebeurt onder de condities dat het onderzoek bijdraagt aan kennisontwikkeling en -verspreiding met betrekking tot mineralenmanagement in de biologische en gangbare melkveehouderij. De uitgaven ter zake worden verantwoord op hoofdbeleidsterrein 16 Wetenschap en Kennisoverdracht.

9 Plattelandsontwikkelingsplan

Vanaf het jaar 2000 wordt het Plattelandsontwikkelingsplan (POP) ten uitvoer gebracht. Het POP is de Nederlandse uitwerking van de Europese Kaderverordening plattelandsontwikkeling. In het kader hiervan ontvangt LNV, onder voorbehoud van definitieve goedkeuring van het POP door de Europese Commissie in september, co-financiering vanuit het Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL-G). De uitgaven op dit artikel worden gewijzigd met het bedrag van de EU-bijdrage zoals in het POP is geraamd. Op de ontvangstenbegroting vindt een spiegelbeeldige mutatie plaats. Het gaat bij het onderhavige artikel om een viertal zaken.

Actualisatie van EU-ontvangsten met betrekking tot de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG).

De inkomsten betreffen zowel de EU-bijdrage vanwege de uitfinanciering van reeds aangegane verplichtingen, alsmede de EU-bijdrage als gevolg van nieuwe openstellingen van de RSG. De nieuwe openstellingen worden gefinancierd uit het Garantiefonds voor de landbouw via het Plattelandsontwikkelingsplan (POP).

VAL-regeling

Tot en met 2001 vindt de uitfinanciering van de Regeling Verwerking en Afzet Landbouwproducten (VAL) plaats uit het Oriëntatiefonds voor de landbouw. Als gevolg van de gehanteerde betalingssystematiek worden de EU-ontvangsten tot en met 2001 buiten begrotingsverband geraamd. In 2002 en 2003 vindt de uitfinanciering van de VAL plaats vanuit het Garantiefonds voor de Landbouw (in het kader van het POP). De EU-ontvangsten voor de VAL kunnen in deze jaren wel binnen begrotingsverband worden geraamd. Na 2003 vindt er volgens de huidige ramingen geen uitfinanciering meer plaats.

Regeling Stimulering Biologische Productiemethoden (RSBP)

In het kader van het Nieuwe Plan van Aanpak voor de biologische landbouw 2001 t/m 2004 zijn de uitgaven -en daarmee ook de EU-cofinanciering- voor de RSBP verhoogd. Voor de nieuwe openstellingen van de RSBP vindt de EU-bijdrage plaats uit het Garantiefonds voor de landbouw via het Plattelandsontwikkelingsplan (POP).

Demo-projecten

Het betreft hier de uitfinanciering van de subsidieregeling demonstratie- en bewustmakingsprojecten duurzame Landbouw (EU-demo). De EU-cofinanciering vindt plaats vanuit het Garantiefonds voor de landbouw en wordt in het kader van het POP binnen begrotingsverband gebracht.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Bedrijfsstructuur	30 254	37 728	48 357	37 610	38 182	47 529	43 A/62A	10.1
02 Mest	387 363	541 492	33 495	377 035	541 433	29 317	43D	07.35
03 Akkerbouw	–	760	1 882	2 465	2 619	2 656	31D	10.1
04 Innovatiestimulering	1 297			1 297			62A	10.1
05 Stimuleringskader markt en concurrentiekracht	62 853	54 005	98 531	33 810	79 547	80 430	62D	10.1
06 Innovatiefonds		40 000			40 000		62D	10.1
Totaal	481 767	673 985	182 265	452 217	701 781	159 932		

Prestatiegegevens

Een van de onderdelen van het Stimuleringskader is de innovatieregeling markt en concurrentiekracht. Met deze regeling wordt beoogd het innovatieve vermogen en de concurrentiepositie van de agro-sector te versterken. Er zijn vanaf 1997 toen de regeling in werking trad, tot en met 1999, 4 beoordelingsrondes (tenderopenstellingen) geweest. In totaal is aan 165 projecten subsidie verleend. Omdat de gesubsidieerde projecten vaak meerdere jaren lopen, zijn de meeste projecten nog in uitvoering: in 1998 zijn er acht projecten afgerond, in 1999 zijn dat er 26 geweest. Door dit geringe aantal is het slechts in beperkte mate mogelijk effecten te meten.

De effectindicatoren zijn gebaseerd op de resultaten van een enquête die bij de bedrijven met afgeronde projecten is uitgevoerd. De gepresenteerde prestatiegegevens zijn daarom vooral indicatief van aard. Om inzicht te verkrijgen in de effectiviteit is de doelstelling van de regeling vertaald in het economisch perspectief van de gesubsidieerde projecten en het uitstralingseffect van de projecten. Om een beeld te geven van de kwaliteit van de regeling zijn gegevens opgenomen over de ingediende en gehonoreerde bezwaarschriften.

	realisatie 1998	realisatie 1999	raming 2000	raming 2001
<i>Volume- en prijsinformatie</i>				
1. aantal gehonoreerde aanvragen	39	32	40	32
2. gemiddelde verleende subsidie per gehonoreerde aanvraag (x f 1000)	250	250	275	248
3. toegelicht verplichtingenbudget (x f 1 mln)	10	8	11	8
<i>Kostprijzen en kwaliteitsindicatoren</i>				
1. aantal ingediende aanvragen	175	195	250	230
beoordelingskosten per aanvraag	4 221	3 767	3 840	3 720
2. aantal lopende projecten	106	124	120	110
beheerskosten per project per jaar	1 761	1 286	2 190	1 720
3. aantal beoordeelde bezwaarschriften	126	77	80	80
kosten per bezwaarschrift	3 813	2 759	2 100	2 170
<i>Effectindicatoren</i>				
1. economisch perspectief per afgerond project:				
gemiddelde terugverdientijd (in jaren)	4	3,8	3,8	3,8
% leidend tot vervolgvactiteiten op eigen bedrijf	62,5	77%	77%	77%
2. uitstralingseffect:				
% leidend tot publicaties	87,5	85%	85%	85%
% leidend tot vervolgvactiteiten op andere bedrijven	37,5	54%	54%	54%
<i>Kwaliteitsindicatoren (in %)</i>				
1. aantal bezwaarschriften tov aantal ingediende aanvragen	17%	23%	20%	20%
2. (gedeeltelijk) gehonoreerde bezwaarschriften t.o.v. afgehandelde bezwaarschriften	7%	4%	5%	5%

Toelichting

Kostprijzen en kwaliteitsindicatoren

De beoordelingskosten per aanvraag hebben betrekking op het beoordelingstraject van de aanvraag tot en met de beslissing op de aanvraag; deze aanvragen zijn ingediend in een bepaalde openstellingsperiode (deze hoeft overigens niet overeen te komen met een kalenderjaar). De beheerskosten per project hebben betrekking op de fase na de beslissing op de aanvraag t/m de eindafrekening van het gesubsidieerde project en betreffen gemiddelde jaarkosten (dus niet van een specifieke tender). De kosten per bezwaarschrift hebben betrekking op de totale kosten. Het aantal beoordeelde bezwaarschriften betreft een gemiddelde per jaar.

Effectindicatoren

Ongeveer 3/4 van de projecten hebben geleid tot vervolgvactiteiten op het eigen bedrijf; het gaat hier in de meeste gevallen om het perfectioneren van de innovatie. Bijna alle afgeronde projecten hebben geleid tot een publicatie in de vakbladen van de agro-sector. Naar verwachting zal circa de helft van de gesubsidieerde projecten bij andere agro-bedrijven leiden tot gebruik van de innovatie of een follow-up van het project.

Kwaliteitsindicatoren

De kwaliteitsindicatoren hebben betrekking op bezwaarschriften zoals deze door uitvoerende dienst LASER worden behandeld. Het blijkt dat ongeveer 1/5 van de ingediende aanvragen leidt tot bezwaarschriften. Van de bezwaarschriften wordt circa 5% gehonoreerd.

Volume- en prijsinformatie Stimuleringskader

Regeling	Kasritme	1999				2000				2001			
		Gem. subs. bedrag x 1000	Aantal gesubs.	Totale verpl. x 1000	Totale uitgaven x 1000	Gem. subs. bedrag x 1000	Aantal gesubs.	Totale verpl. x 1000	Totale uitgaven x 1000	Gem. subs. bedrag x 1000	Aantal gesubs.	Totale verpl. x 1000	Totale uitgaven x 1000
<i>Opengestelde regelingen:</i>													
Innovatieregeling	4 jaar	265	32	8 472	8 189	275	40	11 000	15 643	275	29	8 000	5 872
Demo Markt- en Concurrentiekracht	4 jaar	248	19	4 714	1 454	250	16	4 000	2 727	250	16	4 000	2 257
Omschakeling Biologische Landbouw *	5 jaar	182	99	18 031	1 861	0	0	0	11 220	100	450	45 000	28 970
Kwaliteitszorg Biologische Landbouw	4 jaar	313	14	4 375	1 013	286	7	2 000	1 276	0	0	0	2 112
<i>Labelingen en diversen</i>													
In Beslaggenomen Goederen (IBG)	1 jaar			2 103	2 059			1 300	1 300			1 300	900
Verbetering productie en afzet van honing	2 jaar	170	7	1 180	565	88	7	615	615	88	7	615	615
Nota Milieu en Economie	4 jaar	408	2	815	750	0	0	0	1 224	400	12,5	5 000	2 017
Integrale Notitie Mest- en Ammoniakbeleid/NUBL	2 jaar			9 530	5 162			5 300	6 859			1 950	1 877
BF+ Glastuinbouw						800	20	4 000	4 000	800	25	5 000	5 000
Totale uitfinanciering gesloten regelingen				13 633	12 757				34 683				30 810
Verplichtingen die niet tot betaling leiden								25 790				27 666	
Totaal				62 853	33 810			54 005	79 547			98 531	80 430

* Het gemiddeld subsidiebedrag in 2000 en 2001 is lager omdat de subsidie per aanvrager is gebonden aan een maximum. Dit was in 1999 niet het geval.

12.03 Industrie en handel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden uitgaven geraamd ter verbetering van de marktstructuur van de nationale agrarische handel en industrie en voor de stimulering van de internationalisering van de Nederlandse agribusiness. Uitgaven worden gedaan die zijn gericht op de versterking van de concurrentiekracht, verbetering van de agrologistiek en stimulering van de samenwerking van de agro/foodketens met andere sectoren. Tevens worden op het artikel uitgaven geraamd voor een aantal projecten in het kader van het CO₂-reductieplan.

Met ingang van 2001 worden de uitgaven voor het energiebesparingsbeleid voor de voedings- en genotmiddelenindustrie op de LNV-begroting geraamd.

Een (aflopend) deel van de uitgaven houdt verband met de verplichte nationale bijdragen aan goedgekeurde projecten ingevolge Verordening EEG nr. 866/90. Tenslotte is er sprake van uitfinanciering van projecten uit de VROM-stimuleringsregeling Milieutechnologie en enkele EZ-clusterprojecten.

Daarnaast worden op dit artikel uitgaven geraamd verband houdende met de versterking van de internationale marktpositie van de agribusiness, zowel in hoog ontwikkelde als opkomende markten. Het gaat onder meer om uitgaven voor marktverkenningen, missies, symposia, bijdrage aan

vakbeurzen en uitgaven voor het Masterplan Duitsland. Dit is een publiek-privaat meerjarenplan met als doel het verbeteren van de beeldvorming van Nederlandse producten en van Nederland als agrarisch herkomst land.

De opbouw van de raming

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		13 375	15 201	15 395	10 907	10 943	
1e Suppletore begroting		30 058	1 790	1 890	90	90	
Nieuwe wijzigingen							
1 CO ₂ reductieplan		- 23 300	23 300				
2 EZ/Energiebesparing			3 754	3 754	3 754	3 754	
Stand ontwerpbegroting 2001	23 691	20 133	44 045	21 039	14 751	14 787	14 787
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	10 751	9 136	19 987	9 547	6 694	6 710	6 710

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		27 275	20 095	16 901	11 707	13 843	
1e Suppletore begroting		7 397	2 505	2 543	90	90	
Nieuwe wijzigingen							
1 CO ₂ reductieplan		- 12 500	7 900	2 700	1 300	- 2 100	
2 EZ/Energiebesparing			3 003	3 754	3 754	3 754	
Stand ontwerpbegroting 2001	19 148	22 172	33 503	25 898	16 851	15 587	20 587
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	8 689	10 061	15 203	11 752	7 647	7 073	9 342

Toelichting

1. CO₂ reductieplan

In de begroting 2000 is het artikel voor de jaren 1999-2004 in het kader van het CO₂-reductieplan bijgesteld ten behoeve van de uitvoering van projecten m.b.t. duurzame grondstoffen. Als gevolg van een vertraging in de uitvoering van de geplande projecten worden de hiervoor bestemde middelen doorgeschoven naar volgende jaren.

2. Energiebesparingsbeleid

Het Ministerie van LNV wordt met ingang van 2001 verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het energiebesparingsbeleid voor o.a.

de voedings- en genotmiddelenindustrie. De hiervoor bestemde middelen worden vanuit de begroting van het Ministerie van Economische Zaken overgeheveld.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Verbetering marktstructuur	2 587	2 834	30 527	4 135	3 341	18 870	12	10.1
02 Internationalisering en economische samenwerking	21 104	17 299	13 518	15 013	18 831	14 633	12	10.1
Totaal	23 691	20 133	44 045	19 148	22 172	33 503		

Prestatiegegevens

Door middel van prestatiegegevens worden de ramingen van de verplichtingenbedragen onderbouwd.

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>01 Verbetering marktstructuur</i>			
Aantal projecten	15	15	19
Gemiddeld bedrag per project	(x f 1 000) 173	189	1 409
Overige	(x f 1 mln.) –	–	3,7
Verplichtingen	(x f 1 mln.) 2,6	2,8	30,5
<i>02 Internationalisering en economische samenwerking</i>			
Aantal projecten	141	151	151
Gemiddeld bedrag per project	(x f 1 000) 150	115	89
Verplichtingen	(x f 1 mln.) 21,1	17,3	13,5

12.04 Overige subsidies en uitgaven

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de overige subsidies en uitgaven verantwoord van het hoofdbeleidsterrein Landbouw. De subsidies betreffen additionele projectfinancieringen aan het Nederlands Agrarisch Jongerencontact (NAJK). De overige uitgaven betreffen activiteiten in het kader van beleidsvoorbereiding.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		256	423	423	423	423	
1e Suppletore begroting		7 782	- 100				
Nieuwe wijzigingen		250					
Stand ontwerpbegroting 2001	87 151	8 288	323	423	423	423	423
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	39 547	3 761	147	192	192	192	192

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Overige	720	418	323	43A	10.0
02 Schade-uitkeringen	86 431	7 870		63D	10.01
Totaal	87 151	8 288	323		

12.05 Garanties

De grondslag van het artikel

Met de in 1994 tot stand gekomen wijziging van de financiële verhouding met de Stichting Borgstellingsfonds voor de Landbouw is de staatsgarantie gestabiliseerd op f 110 mln. Het eigen vermogen van de stichting is eind 1999 ca. f 47 mln. Tezamen met het garantiekapitaal dat wordt aangehouden bij de rijkshoofdboekhouding van ca. f 40 mln. is het totale garantievermogen f 196 mln. Dit vermogen dient ter dekking van het uitstaande borgbedrag dat ultimo 1999 ca. f 1 147 mln. bedroeg. Het uitstaande borgbedrag is het totaal van de leningen die land- en tuinbouwers bij banken hebben afgesloten en waarvoor de stichting borg staat. De inkomsten van de Stichting Borgstellingsfonds, bestaande uit rente, verhaalsvorderingen en provisie, dienen tot betaling van de schaden, respectievelijk tot versterking van het eigen vermogen.

Middels de regeling BF-bijzondere financiering wordt een aantal financiële voorwaarden van het huidige BF aangescherpt en wordt het nieuwe BF-plus opgericht. Het BF-plus biedt naast de mogelijkheid van garantie op gewone leningen ook de mogelijkheid van garantie op achtergestelde leningen (risicodragend vermogen). Doelgroep zijn de voorlopers uit de primaire agrarische sector. BF-plus wordt gericht ingezet op de zogenaamde «bedrijven van de toekomst». Dit zijn bedrijven die voorlopen in het voldoen aan de maatschappelijke randvoorwaarden zoals milieu,

diergezondheid en welzijn. Vooralsnog zal het BF-plus alleen worden opengesteld voor de glastuinbouw (met groen label). De eisen aan het bedrijf van de toekomst voor de overige sectoren worden nog ontwikkeld.

In het kader van het CO₂-beleid is het gewenst de restwarmte te (her)gebruiken. De mogelijkheid doet zich thans voor om de restwarmte van de Shell-fabriek te Moerdijk te gebruiken voor het daar nieuwe geplande glastuinbouwgebied door de installatie van een restwarmte-aftap. LNV heeft zich in 2000 garant gesteld voor de door Shell hiervoor gemaakte kosten (max. f 0,6 mln) in het geval dat het glastuinbouwgebied onverhoopt en, om redenen buiten Shell niet zou worden gerealiseerd.

Overzicht risico-ontwikkeling met betrekking tot garantie-overeenkomsten van het Rijk (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002 e.v.j.
Garantie plafond	196 100	203 000	209 900	216 000
Uitstaand risico per 1 januari	110 000	110 000	110 600	110 600
Vervallen of te vervallen garanties	-	-	-	-
Verleende of te verlenen garanties	-	600	-	-
Verliesdeclaraties jaar t	-	-	-	-
Uitstaand risico per 31 december	110 000	110 600	110 600	110 600

Prestatiegegevens

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>Borgstelling</i>			
Lopende overeenkomsten	5 846	5 342	4 800
Bij: nieuwe	351	328	237
Af: afgewikkeld	- 842	- 830	- 830
Af: verliesdeclaraties	- 13	- 40	- 60
Saldo	5 342	4 800	4 147
<i>Uitstaande borgbedragen (x f 1 mln.)</i>			
Saldo aanvang	1 046,6	1 147,3	1 277,8
Bij:	- 168,3	- 101,5	- 117,0
Af:	272,6	237,0	130,0
Af: verliesdeclaraties	- 3,6	- 5,0	- 12,0
Saldo ultimo	1 147,3	1 277,8	1 278,8

12.06 Agentschap Bureau Heffingen

De grondslag van het artikel

Met ingang van 1 januari 1998 is het Agentschap Bureau Heffingen ingesteld. Bureau Heffingen voert wet- en regelgeving op het gebied van mestbeleid uit. Op dit artikel wordt de bijdrage aan het Agentschap Bureau Heffingen geraamd. Deze bijdrage is ter financiering van de producten en diensten die Bureau Heffingen aan LNV levert.

Het mestbeleid is continu aan veranderingen onderhevig. De weg die de afgelopen jaren is ingeslagen (invoering van een stelsel van varkensrechten, invoering van Minas) heeft grote uitvoeringsconsequenties met zich meegebracht, en daarmee een stijging van de uitgaven bij Bureau Heffingen. In september 1999 is het nieuwe integraal mestbeleid

vormgegeven. Het nieuwe mestbeleid leidt tot extra uitvoeringswerkzaamheden (invoering van het stelsel van mestafzetcontracten) bij Bureau Heffingen.

Daarnaast brengen o.a. het tweede besluit harheidsgevallen en het stelsel van pluimveerechten eveneens extra werkzaamheden met zich mee. De bijdrage aan het Bureau Heffingen is in lijn met deze intensiveringen structureel verhoogd.

De begroting van het Agentschap wordt nader toegelicht onder wetsartikel 5 van deze begroting.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		52 586	52 373	52 113	42 113	42 113	
1e Suppletore begroting		11 112	- 3	- 3	- 3	- 3	
Nieuwe wijzigingen							
1 Uitvoering nieuw mestbeleid			47 420	39 890	41 288	38 843	
2 loonbijstelling		674	1 232	1 230	995	995	
3 Intrekking heffing DGF		- 4 700	- 4 700	- 4 700	- 4 700	- 4 700	
Stand ontwerpbegroting 2001	51 290	59 672	96 322	88 530	79 693	77 248	75 848
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	23 274	27 078	43 709	40 173	36 163	35 054	34 418

Economische codering: 03

Functionele codering: 10.01

13. Natuur, Groene Ruimte en Recreatie

Het hoofdbeleidsterrein Natuur, Groene Ruimte en Recreatie heeft betrekking op de inrichting en het beheer van het landelijke gebied. Het beleid beoogt de verschillende functies in het landelijk gebied – landbouw, natuur, landschap, bosbouw en recreatie – optimaal tot hun recht te laten komen. Het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) vormt het beleidsmatige en financiële kader voor de integratie van het ruimtebeslag van de verschillende sectoren. Prioriteit heeft de realisering van de 18 Strategische Groenprojecten en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Versterking van de leefbaarheid en de kwaliteit van het landelijk gebied zijn belangrijke thema's in het beleid voor de Groene Ruimte. Door middel van plattelandsvernieuwing wordt gezocht naar nieuwe economische dragers, het ontwikkelen van nieuwe productiemethoden in land- en tuinbouw en het bevorderen van de samenhang in overheidsbeleid waar een gebiedsspecifieke benadering vereist is.

Het instrumentarium voor de inrichting en beheer van de «groene ruimte» omvat o.a. de verwerving van landbouwgronden met natuuren recreatiebestemming, (land) inrichting en beheer van natuur, bos en landschap. Daarnaast vindt in een aantal gebieden, waaronder Waardevolle Cultuurlandschappen (WCL), een – tijdelijke – gebiedsspecifieke benadering

plaats. In deze gebieden doen zich specifieke knelpunten en kansen voor die met het generieke instrumentarium onvoldoende kunnen worden aangepakt.

Met een eeuw natuurbescherming en met tien jaar gericht natuurbeleid achter de rug, kan worden vastgesteld dat het met de natuur, het bos en het landschap wel de goede kant op gaat, maar dat realisatie van de al afgesproken doelen een extra inzet vereist. Tegelijkertijd is het natuurbeleid ook toe aan een verdere verbreding, die meer recht doet aan de maatschappelijke betekenis van natuur en de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor natuur. Het gaat daarbij om natuur die aansluit bij de wensen van mensen, bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar moet zijn, maar ook natuur die door mensen beschermd, beheerd, bewerkt en ontwikkeld wordt.

In het Regeerakkoord is aangegeven te streven naar een duurzame ontwikkeling en versterking van de kwaliteit van de samenleving. Dit onder meer door een evenwichtige ruimtelijk-economische ontwikkeling te koppelen aan investeren in de kwaliteit van het landschap. Het gaat hierbij om het landelijk gebied als de leefomgeving van nu 16, straks ruim 18, miljoen Nederlanders, als voorraadschuur van water, ruimte, biodiversiteit, als drager van economische activiteiten en als internationaal visitekaartje.

Vanuit deze meervoudige functionaliteit van het landelijk gebied is in de nota NBL'21 (natuur, bos en landschap in de 21^e eeuw) een visie beschreven met betrekking tot de toekomst van natuur en landschap.

Om de maatschappelijke verbreding van het natuurbeleid (breed) vorm te geven en de realisering van de hoofddoelstelling van het natuurbeleid dichterbij te brengen, wordt de komende tien jaar ingezet op drie speerpunten:

1. het met kracht en overtuiging voortzetten van de realisering van de Ecologische hoofdstructuur, met een versterkt accent op «verbinden»
2. de verbetering van de kwaliteit van het gehele landelijk gebied, met een accent op multifunctioneel grondgebruik en kwaliteit als richtsnoer voor het (economisch) handelen.
3. de versterking van het duurzaam gebruik van natuur en landschap, met een accent op «duurzaam ondernemen», waarbij natuurlijke producten en diensten worden benut en verzilverd.

Om de ruimtelijke samenhang en het functioneren van de EHS te versterken is het nodig op nationale schaal te investeren in een eerste tranche van zeven robuuste verbindingen met een totale omvang van ca. 13 000 ha. Deze verbindingen versterken tegelijkertijd de recreatiemogelijkheden, de landschappelijke identiteit en de mogelijkheden voor natuurlijk waterbeheer en waterberging.

Het primaire doel bij de verbetering van de kwaliteit van het landelijk gebied buiten de EHS is het veiligstellen en versterken van de identiteit en beleefbaarheid van het Nederlandse landschap. Beoogd wordt om in de periode tot 2020 een kwart (400 000 ha) van het huidige landbouwareaal een stevige kwaliteitsimpuls te geven door te investeren in 40 000 ha kenmerkende landschapselementen. Het gaat bij «groenblauwe dooradering» om het realiseren van een vlechtwerk van landschappelijke, recreatieve en ecologische verbindingen en (kleinere) vlakken. Met de thans beschikbare middelen kan reeds de helft (200 000 ha) van deze ambitie worden gefinancierd.

In 2000 is het subsidiestelsel Programma Beheer in werking getreden. Dit stelsel bestaande uit 2 regelingen, de Regeling Natuurbeheer en de Regeling Agrarisch Natuurbeheer, staat open voor particulieren, samenwerkingsverbanden van particulieren, natuurbeschermingsorganisaties en gemeenten. Met Programma Beheer wordt beoogd particulieren meer te betrekken bij natuurbeheer, meer bos, natuur en landschap buiten de EHS te realiseren alsmede een zakelijker verhouding met de beheerders te introduceren door de subsidie af te rekenen op bereikte natuurkwaliteiten (outputsturing). Beide regelingen komen in de plaats van diverse bestaande subsidie-instrumenten voor bos, natuur en landschap zoals de Regeling Functiebeloning bos en natuur, Beheer Samenwerking Bos, de Regeling Particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties en de Regeling Beheerovereenkomsten en Natuurontwikkeling (RBON). De subsidies, gekoppeld aan natuurdoelpakketten, bestaan ondermeer uit een bijdrage voor beheer, inrichting, functieverandering, recreatie, landschap en overgangsbeheer en worden in de meeste gevallen verleend voor een tijdvak van 6 jaar. Beide regelingen zijn ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie.

Op grond van de evaluatie in Natuurbalans 1999 en de graadmeters natuurbeleid kan geconcludeerd worden dat het areaal natuur toe neemt, maar dat de diversiteit aan soorten blijft afnemen. Bij de begrenzing wordt er bij de provincies op aangedrongen te streven naar een optimale afstemming van water-, ruimte- en milieuecondities.

Grote stedenbeleid

In het kader van het Grote Stedenbeleid worden de volgende middelen op de begroting geraamd en verantwoord.

Groene hart impuls

Van de uitgavenartikelen 13.03 en 13.04 wordt in totaal f 5 mln. structureel toegerekend aan het Grote Stedenbeleid. Het betreft een deel van de Groene Hart Impuls. Dit geld slaat overigens niet neer in de stad, maar draagt wel, gezien de ligging van het Groene Hart, bij aan het Grote Stedenbeleid.

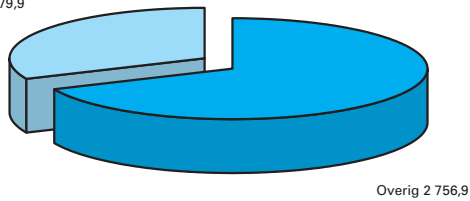
Groen in en om de stad

Samen met het Ministerie van VROM wordt de jaren 2000 t/m 2004 f 100 mln. ingezet voor projecten in het kader van Groen In en Om de Stad (GIOS). Het Ministerie van LNV financiert hiervan 50% (f 50 mln.). Deze bedragen zijn beschikbaar op de diverse artikelen van het onderhavige beleidsterrein. De verdeling over de genoemde jaren is als volgt: (bedragen x f 1 000). Een deel van deze bedragen slaat neer in niet-G25 steden.

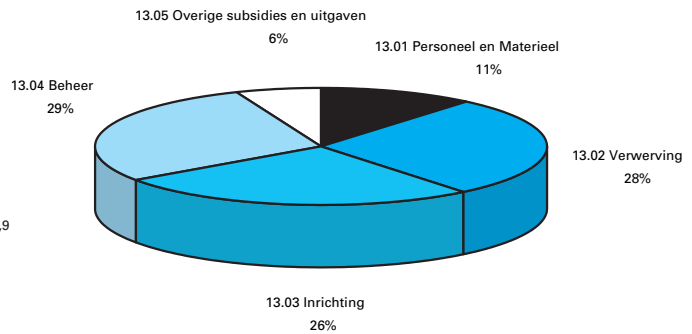
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
GIOS	7 000	12 000	15 500	7 500	8 000	–

Aandeel uitgaven 13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie 1 279,9

Indeling uitgaven 13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 13 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		1 134,5	1 142,3	1 179,3	1 166,0	1 221,4	
1e Suppletore begroting		144,6	30,1	7,2	29,7	- 11,0	
Nieuwe wijzigingen							
- Nota NBL 21			50,0	100,0	100,0	100,0	
- Plattelandsontwikkelingsplan		42,0	30,0	18,6	31,0	34,4	
- Landinrichting/verdroging		25,0					
- Natte natuur			10,0				
- Landschapsbeheer			7,0				
- Loonbijstelling		8,0	12,5	12,4	12,4	12,5	
- Kasverschuiving inrichting		12,5	- 7,9	- 2,7	- 1,3	2,1	
- Agenda 2000		3,5					
- Overige		4,0	5,9	4,8	3,1	- 2,0	
Stand ontwerpbegroting 2001	1 091,0	1 374,1	1 279,9	1 319,6	1 340,9	1 357,4	1 409,6
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	495,1	623,5	580,8	598,8	608,5	616,0	639,6

Toelichting

Nota NBL 21

Aan de begroting van dit hoofdbeleidsterrein worden middelen toegevoegd in het kader van de nota NBL 21 (Natuur, Bos en Landschap in de 21e eeuw). Deze nota bevat voorstellen om via de aanleg van groene verbindingzones de natuur- en reservaatgebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur aan één te schakelen en tevens de kwaliteit van het Landelijk Gebied te verbeteren door te investeren in een vlechtwerk van landschappelijke, recreatieve en ecologische verbindingen en (kleinere) vlakken, de zgn. «groenblauwe dooradering».

Plattelandsontwikkelingsplan

Vanaf het jaar 2000 wordt het Plattelandsontwikkelingsplan (POP) ten uitvoer gebracht. Het POP is de Nederlandse uitwerking van de Europese Kaderverordening plattelandsontwikkeling. In het kader hiervan ontvangt LNV, onder voorbehoud van definitieve goedkeuring van het POP door de Europese Commissie in september, co-financiering vanuit het Garantie-

fonds voor de Landbouw (EOGFL-G). De uitgaven op dit hoofd-beleidsterrein worden gewijzigd met het bedrag van de EU-bijdrage zoals in het POP is geraamd.

Op de ontvangstenbegroting vindt een spiegelbeeldige mutatie plaats. Het gaat hier om de uitgaven- en ontvangstenartikelen 13.02 t/m 13.05.

13.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post actieven geraamd van de directies Natuurbeheer, Groene Ruimte en Recreatie en de Dienst Landelijk Gebied.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		146 137	139 149	135 596	135 517	135 543	
1e Suppletore begroting		5 624	- 5 600	- 5 600	- 6 600	- 6 600	
Nieuwe wijzigingen							
1 Agenda 2000		3 500					
2 Loonbijstelling		3 187	5 706	5 550	5 555	5 556	
3 Overige		135	2 535	2 535	2 535	2 535	
Stand ontwerpbegroting 2001	167 973	158 583	141 790	138 081	137 007	137 034	137 034
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	76 223	71 962	64 341	62 658	62 171	62 183	62 183

Toelichting

1 Agenda 2000/POP

In het kader van de besluitvorming Voorjaarsnota 2000/Kaderbrief is de LNV-begroting bijgesteld ten behoeve van hogere uitvoeringskosten in verband met Agenda 2000: 2000 f 10 mln.; 2001 e.v.j. f 15 mln. Deze middelen zijn geparkeerd op uitgavenartikel 10.01 Personeel en materieel. Voor 2000 wordt op artikel f 3,5 mln. toegeedeeld aan het onderhavige artikel.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	109 297	112 842	107 578	11	10.2
02 Overig personeel	10 348	8 958	1 615	11	10.2
03 Post-actieven	488	1 369	1 337	11	10.2
04 Materieel	47 840	35 414	31 260	12/52	10.2
Totaal	167 973	158 583	141 790		

13.02 Verwerving

De grondslag van het artikel

Het beleidsterrein verwerving omvat alle grondverwervingsactiviteiten ten behoeve van de uitvoering van het beleid inzake landinrichting, natuur, openlucht recreatie (inclusief bufferzones) en bos- en landschapsbouw, zoals opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR).

Op basis van de provinciale invloedsferenkaarten komt het totaal te verwerven areaal natuur, recreatie, bos en landschap uiteindelijk in vrijwel gelijke mate in beheer bij Staatsbosbeheer respectievelijk de particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties. De aankoop van gronden t.b.v. Staatsbosbeheer wordt volledig door het Rijk bekostigd. De natuuraankopen door de particuliere organisaties worden door het Rijk en de provincies ieder voor de helft gesubsidieerd.

De gronden ten behoeve van de doorlevering aan Staatsbosbeheer worden, binnen en buiten landinrichting, verworven door het Bureau Beheer Landbouwgronden. Deze aankopen bestaan uit relatienota-reservaten, natuurontwikkelingsgebieden, landschapselementen en – incidenteel – natuurterreinen en bossen.

Daarnaast verwerft het Bureau Beheer Landbouwgronden terreinen voor de uitvoering van landinrichtingsprojecten. Indien het bureau bij de afronding van een landinrichtingsproject minder grond krijgt toebedeeld dan zij heeft ingebracht (zgn. Onderbedeling) dan wordt dit waardeverschil door het Rijk voorgefinancierd en door de belanghebbenden in termijnen terugbetaald via de landinrichtingsrente; de overige doorleveringen worden contant afgerekend.

Het Rijk subsidieert de rente en aflossing van de leningen die door de Vereniging Natuurmonumenten (onder garantstelling van het Rijk) zijn aangegaan voor de financiering van het rijksaandeel in de aankopen van relatienota-reservaten en natuurterreinen door de particuliere terreinbeherende organisaties. Met ingang van de zomer van het jaar 2000 zal bovengenoemde taak van de Vereniging Natuurmonumenten overgedragen worden aan het Groenfonds. Ook subsidieert het Rijk de aankopen van natuurontwikkelingsgebieden door de particuliere terreinbeherende organisaties.

Voor de verwerving van gronden door het Bureau Beheer Landbouwgronden op bovengenoemde beleidscategorieën is via het Groenfonds een financieringsfaciliteit beschikbaar. De gronden die aldus onder provinciale garantstelling worden verworven, blijven tot het moment van doorlevering aan de eindbeheerders in bezit en beheer bij het Bureau.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		191 589	196 939	218 939	235 939	303 439	
1e Suppletore begroting		101 485	98 040	93 650	96 300	84 300	
Nieuwe wijzigingen							
1 Nota NBL 21			37 500	75 000	75 000	75 000	
2 Plattelandsontwikkelingsplan		38 790	18 630	11 750	15 830	21 090	
3 Herschikking POP		- 7 340					
4 Randstadgroenstructuur		5 000	9 150	9 150	9 150	9 800	
5 NUBL		1 100					
6 Overige			- 233	- 286	- 286	- 286	
Stand ontwerpbegroting 2001	171 235	330 624	360 026	408 203	431 933	493 343	500 463
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	77 703	150 031	163 373	185 234	196 003	223 869	227 100

Toelichting

1 Nota NBL 21

Aan de begroting van dit hoofdbeleidsterrein worden middelen toegevoegd in het kader van de nota NBL 21 (Natuur, Bos en Landschap in de 21^e eeuw). Deze nota bevat voorstellen om via de aanleg van groene verbindingzones de natuur- en reservaatgebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur aaneen te schakelen en tevens de kwaliteit van het Landelijk Gebied te verbeteren door te investeren in een vlechtwerk van landschappelijke, recreatieve en ecologische verbindingen en (kleinere) vlakken, de zgn. «groenblauwe dooradering». Van deze middelen wordt vooralsnog 75% geraamd op het onderhavige artikel en 25% op artikel 13.03 Inrichting. Hiermee kunnen voor ca 13 000 ha groene verbindingzones en 13 000 ha groen-blauwe dooradering worden gefinancierd.

3 Herschikking POP

Met ingang van het jaar 2000 valt de regeling Beheersovereenkomsten en Natuurontwikkeling (RBON) onder de nieuwe Europese kaderverordening. Dit brengt met zich mee dat vanaf 2000 een lager cofinancieringspercentage geldt en als zodanig minder beroep kan worden gedaan op co-financiering van deze regeling.

Om aan de RBON-verplichtingen die vòòr het jaar 2000 zijn aangegaan te kunnen voldoen zullen de lager dan geraamde inkomsten gecompenseerd moeten worden. Hiertoe wordt het onderhavige artikel verlaagd onder gelijktijdige verhoging van artikel 13.04 Beheer, alwaar de RBON-uitgaven worden verantwoord.

4 Randstadgroenstructuur

Op het onderhavige artikel worden o.a. de aankopen ten behoeve van de Randstadgroenstructuur verantwoord. In dit kader wordt voor 2000 f 5,0 mln. vanuit het budget voor Inrichting Recreatie beschikbaar gesteld (artikel 13.03).

De onderverdeling in artikelonderdelen

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Aankopen t.b.v. SBB	67 294	178 838	167 316	67 294	178 838	167 316	72A	10.2
02 Overige staatsaankopen	23 881	47 569	- 3 202	23 881	47 569	- 3 202	72A	07.5
03 Natuurterreinen en reservaten	60 781	40 048	41 380	60 313	41 548	40 680	62A	07.5
04 Natuurontwikkeling	19 804	64 494	139 207	19 747	62 669	139 582	62A	07.5
05 Randstadgroenstructuur			15 650			15 650	162C	08.3
Totaal	171 760	330 949	360 351	171 235	330 624	360 026		

Prestatiegegevens

(Uitgaven x f 1000)

	1999	2000	2001
Nadere onderverdeling 01 Aankopen t.b.v. Staatsbos-beheer			
- Aankopen SBB	88 778	161 500	161 500
- Ruilingen SBB		196	196
- Plattelandsontwikkelingsplan		17 142	5 620
Totaal	88 778	178 838	167 316
Nadere onderverdeling 02 Overige staatsaankopen			
- Overdracht van gronden als onderbedeling	26 041	23 882	24 369
- Financiering BBL	- 23 643	23 687	- 27 571
Totaal	2 397	47 569	- 3 202

De door het Bureau Landbouwgronden in 1998 gerealiseerde en voor de jaren 1999 en 2000 geplande areaaluitbreiding bij Staatsbosbeheer en overige staatsaankopen zien er als volgt uit.

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>01 Aankopen t.b.v. Staatsbosbeheer (ha.)</i>			
- relatiemota-reservaten	801	1 480	1 480
- natuurontwikkeling	817	740	740
- nota nadere uitwerking rivierengebied (NURG)	543		
- natuurterreinen	296	620	620
- bos- en landschap	362	90	90
- bufferzones	201	300	300
Totaal aantal hectares	2 477	3 230	3 230
Gemiddeld bedrag per hectare (in glds.)	45 595	50 000	50 000
Uitgaven (x f 1 mln.)	112,9	161,5	161,5
waarvan uitbreiding in bufferzones (x f 1 000)	9 401		
waarvan aandeel RWS (NURG) (x f 1 000)	14 762		
Ruilingen SBB (x f 1 000)		196	196
Plattelandsontwikkelingsplan (x f 1 mln.)		17,1	5,6

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Totaal 01	(x f 1 mln.)	88,8	178,8	167,3
<i>02 Overige Staatsaankopen</i>				
Overdracht van gronden als onderbedeling				
- Aantal hectares		476	478	487
- Gemiddeld bedrag per hectare	(in gllds.)	54 708	50 000	50 000
- Uitgaven	(x f 1 000)	26 041	23 882	24 369
<i>Financiering Bureau Beheer Landbouwgronden</i>				
Aankopen:				
- Aantal hectares		6 980	3 769	3 043
- Gemiddeld bedrag per hectare	(in gllds.)	73 486	74 745	75 875
Totaal uitgaven Bureau Beheer Landbouwgronden	(x f 1 000)	512 929	281 692	230 921
Overdrachten en Verkopen/Ontvangsten:				
Overdrachten/Verkopen:				
- Aantal hectares		6 453	4 446	4 455
- Gemiddeld bedrag per hectare	(in gllds.)	59 811	54 886	54 876
- Uitgaven	(x f 1 000)	385 963	244 005	244 492
Waarvan onderbedeling	(x f 1 000)	26 041	23 882	24 369
Ontvangsten financiering derden	(x f 1 000)	144 295	-	-
Exploitatie-saldo	(x f 1 000)	6 314	14 000	14 000
Totaal ontvangsten Bureau Beheer Landbouwgronden	(x f 1 000)	536 572	258 005	258 492
Saldo Bureau Beheer Landbouwgronden	(x f 1 000)	- 23 643	23 687	- 27 571
Totaal 02 (overdrachten + saldo Bureau)	(x f 1 mln.)	2 397	47 569	- 3 202
<i>03 Natuurterreinen en reservaten</i>				
Bijdrage voor rente en aflossing:				
Stand leningen ultimo	(x f 1 mln.)	356	360	364
Aantal jaartranches leningen		29	30	30
Gem. Rente/afl. Per jaartranche	(x f 1 mln.)	1,35	1,31	1,35
Rente	(x f 1 mln.)	24,6	23,3	23,7
Aflossingen	(x f 1 mln.)	14,5	16,1	16,7
Rente en aflossingen	(x f 1 mln.)	39,1	39,4	40,4
Bijdrage à fonds perdu:				
Aantal ha.		1 307	-	3 000
Gem. Bijdrage per ha. (50%)	(x f 1 000)	16	-	-
Bijdrage à fonds perdu	(x f 1 mln.)	20,9	-	77,0
Afrekening oude verplichtingen	(x f 1 mln.)	0,3	2,1	0,3
Totaal 03	(x f 1 mln.)	60,3	41,5	40,7
<i>04 Natuurontwikkeling</i>				
Verwerving				
Aantal ha.		622	950	
Gem. Bijdrage per ha. (50%)	(x f 1 000)	29	45	
Uitgaven	(x f 1 mln.)	18,1	43,2	39,7
Afrekening oude verplichtingen	(x f 1 mln.)	1,1	-	-
Inrichting natte natuur				
Aantal ha		167	167	167
Bijdrage per ha	(x f 1 000)	60	59	64
Uitgaven	(x f 1 mln.)	10,0	3,7	10,7
Overige activiteiten	(x f 1 mln.)	0,1	1,4	-
Waarvan uitvoering door DLG	(x f 1 mln.)	- 9,5	-	-
NBL 21	(x f 1 mln.)	-	-	37,5
Herverdeling ICES/EHS	(x f 1 mln.)	-	-	38,5
Plattelandsontwikkelingsplan	(x f 1 mln.)	-	14,4	13,4
Totaal 04	(x f 1 mln.)	19,7	62,7	139,6

Met verwijzing naar mijn brief van 28 december 1998 aan de Tweede Kamer is de Kamer toegezegd om periodiek te worden geïnformeerd over de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur middels het formuleren van tussendoelen.

Deze tussendoelen hebben zowel een kwantitatief als kwalitatief karakter en omvatten een periode van 4 jaar. In onderstaand schema valt te lezen dat voor wat betreft de kwantiteit het Rijk en de provincies een taakstelling hebben om – gegeven de beschikbare meerjarencijfers binnen de begroting van LNV – ca. 20 000 ha door middel van gerichte aankopen te realiseren.

Ten aanzien van particulier natuurbeheer kan vermeld worden dat als gevolg de Regeerakkoord – ombuiging uit hoofde van doelmatig natuurbeheer – (voor de lopende kabinetsperiode een bezuiniging van 80 mln) de oorspronkelijke taakstelling van 6 700 ha verhoogd is tot 19 400 ha. Dit betekent concreet minder verwerving van met name relatienota-reservaten en meer inschakeling van vooral boeren bij het natuurbeheer hetgeen een versterking van het draagvlak voor het natuurbeleid betekent. Meer aandacht voor particulier natuurbeheer is overigens één van de doelstellingen van het subsidiestelsel Programma Beheer, dat met ingang van 1 februari 2000 operationeel is.

Met betrekking tot de gewenste kwaliteit van de EHS in 2018 zijn afspraken met de provincies gemaakt te komen tot het opleveren van de zgn. Provinciale afrondingskaarten en meer informatie over de kwaliteit van bestaande bos- en natuurterreinen.

	Taakstelling	Gerealiseerd per 1-1-2000	Restant t/m 2018	Prognose 2001	Taakstelling 1999-2003
Natuurreservaat*	100 000	45 260	34 740	3 500	9 000 – 15 000
Natuurontwikkeling	50 000	17 250	32 750	1 750	6 000 – 8 000
Natuurterreinen	36 000	14 200	21 800	1 250	4 000 – 6 000
Totaal	186 000	76 710	89 290	6 500	19 000 – 29 000

* Inclusief de 19 400 hectares Particulier Natuurbeheer

Naast de financiële verantwoording zal ook jaarlijks door middel van de Natuurbalans gerapporteerd worden over de voortgang van de tussendoelen.

Jaarlijks wordt berekend welke gevolgen de grondprijsstijging voor de verwervingsbudgetten heeft, waarna in principe bijstelling van de budgetten plaatsvindt. De thans verwerkte compensatie betreft de grondprijsstijging sinds het laatste regeerakkoord, te weten van f 47 754,- naar f 65 000,- gemiddeld per hectare. Dat laatste bedrag komt vrijwel overeen met de gemiddelde grondprijs per 1 januari 2000. Uit bovenstaand overzicht valt af te lezen dat de totale verwervingsdoelstelling tot en met 2018 ca. 186 000 hectare bedraagt. Daarvan was per 1 januari 2000 circa 76 000 hectare gerealiseerd. Er moet dus nog circa 89 000 ha. (exclusief particulier natuurbeheer) worden verworven.

De taakstelling en realisatie per 1 januari 2000 voor de overige categorieën van het Structuurschema Groene Ruimte zijn als volgt:

	Taakstelling	Begrensd/in planvorming	Waarvan verworven	Waarvan ingericht
<i>Recreatie:</i>				
Recreatie bos	9 090 ha	9 010 ha	5 680 ha	4 000 ha
Staatsbos	4 110 ha	3 940 ha	1 810 ha	1 230 ha
Groene verbindingen	450 km	320 km	–	10 km
Recreatie in landinrichting	–	4 320 ha	687 ha	570 ha/470 km
<i>Recreatienetwerken:</i>				
Recreatie Toervaart Nederland	4 200 km	1 680 km	–	1 470 km
Landelijk Fietsplatform	3 500 km	3 560 km	–	2 980 km
Lange afstandspaden	4 500 km	4 500 km	–	4 300 km
<i>Bos- en landschap</i>				
Bos in uitbreidingslocaties	3 000 ha	1 930 ha	1 530 ha	1 170 ha
Overig bos en landschap in landinrichting	–	7 180 ha	4 190 ha	2 980 ha/570 km

13.03 Inrichting

De grondslag van het artikel

Op het onderhavige begrotingsartikel worden de uitgaven geraamd voor de uitvoering van inrichtingsactiviteiten in het landelijk gebied. Het instrumentarium omvat verschillende (wettelijke) regelingen die zowel sectoraal als integraal in het landelijk gebied kunnen worden ingezet voor de realisatie van de doelstellingen op het terrein van natuur, recreatie, bos, landschap, milieu en land- en tuinbouw.

De belangrijkste basis voor de uitgaven op dit artikel wordt gevormd door de landinrichtingswet. Daarnaast bestaat er een aantal regelingen en wetten die specifiek gericht zijn op de uitvoering van maatregelen in een bepaald gebied c.q. sector (bv. Reconstructiewet Midden Delfland en Regeling Reconstructie Oude glastuinbouwgebieden).

De landinrichtingsprojecten kunnen variëren van relatief eenvoudige (herverkavelings)plannen tot complexe inrichtings- en reconstructieplannen. De Herijking Landinrichting, welke in 1998 met de Tweede Kamer is besproken, zal leiden tot een flexibeler landinrichtingsinstrument. Dit komt onder meer tot uiting in een kortere looptijd van projecten.

Op dit artikel wordt voorts het merendeel van de uitgaven ten behoeve van de Kwaliteitsimpuls Groene Hart geraamd. Het gaat daarbij o.a. om een samenstel van maatregelen gericht op verbetering van de ontsluiting van het Groene Hart (zoals de aanleg van bruggen, tunnels, recreatieve verbindingen) en versnelling van landinrichtingsprojecten.

Het onderdeel Agrarisch natuurbeheer van de kwaliteitsimpuls Groene Hart wordt op artikel 13.04 Beheer geraamd.

Vanuit dit artikel wordt de inrichting van recreatieve voorzieningen in de Randstadgroenstructuur (buiten landinrichting) en de realisatie van routenetwerken gesubsidieerd en worden bijdragen verstrekt aan particuliere terreinbeherende organisaties voor de inrichting van reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden. Ook de uitgaven in het kader van de bosuitbreiding op landbouwgronden worden op dit artikel geraamd.

Op dit artikel worden tevens uitgaven geraamd voor enkele projecten in het kader van het klimaatbeleid, onderdeel «Overige klimaatgelden». Dit betreft de ontwikkeling van een systeem van CO₂-certificaten en enkele houtprojecten.

De opbouw van de raming

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		333 841	306 724	315 196	291 096	270 196	
1e Suppletore begroting		35 696	- 68 550	- 83 050	- 53 050	- 73 400	
Nieuwe wijzigingen							
1 Nota NBL 21			12 500	25 000	25 000	25 000	
2 Plattelandsontwikkelingsplan		5 260	2	- 4 297	- 66	- 2 452	
3 Verlaging verplichtingen-budget		- 41 005	- 37 005	- 29 575	- 29 675	- 13 175	
4 Herschikking Programma Beheer		- 34 336	- 41 483	- 42 859	- 39 182	- 36 782	
5 Randstadgroenstructuur		- 5 000	- 9 150	- 9 150	- 9 150	- 9 800	
6 Bebossing landbouwgronden		- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500	
7 NUBL		- 1 100					
8 Overige		1	1	1	- 799	- 799	
Stand ontwerpbegroting 2001	343 035	291 857	161 539	169 766	182 674	157 288	208 662
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	155 662	132 439	73 303	77 036	82 894	71 374	94 687

Toelichting

3 Verlaging verplichtingenbudget

In 1999 is, in het kader van de herijking landinrichting, een omschakeling ingezet van langlopende verplichtingen naar kortlopende verplichtingen. Onderdeel van deze herijking is de versnelde afbouw van de oude verplichtingenstanden, hetgeen een groter beslag legt op de kasbudgetten. Vanwege de systeemwijziging van langlopend naar kortlopend én in verband met de versnelde afbouw van verplichtingen is tijdelijke verlaging van de verplichtingenbudgetten noodzakelijk. Thans wordt het verplichtingenniveau hierop aangepast hetgeen effect heeft op de jaren tot en met 2004. Deze mutatie dient in samenhang te worden gezien met de meerjarige kasschuif (zie «Opbouw uitgaven vanaf de ontwerp-begroting»).

Ten tijde van het opstellen van de ontwerpbegroting 2002 zullen onderliggende cijfers wederom op de dan geactualiseerde stand rondom de verplichtingen worden beoordeeld om de verplichtingenruimte voor met name de jaren 2005 en verder te bepalen.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		410 481	408 349	413 919	384 319	363 419	
1e Suppletore begroting		14 194	- 61 550	- 76 050	- 44 050	- 73 400	
Nieuwe wijzigingen							
1 Nota NBL 21			12 500	25 000	25 000	25 000	
2 Landinrichting/verdroging		25 000					
3 Kasverschuiving Inrichting		12 500	- 7 900	- 2 700	- 1 300	2 100	
4 Plattelandsontwikkelingsplan		5 260	2	- 4 297	- 66	- 2 452	
5 Randstadgroenstructuur		- 5 000	- 9 150	- 9 150	- 9 150	- 9 800	
6 Herschikking Programma Beheer			- 7 431	- 10 846	- 11 182	- 12 782	
7 Bebossing landbouwgronden		- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500	
8 NUBL		- 1 100					
9 Overige		1	1	1	- 799	- 799	
Stand ontwerpbegroting 2001	379 549	459 836	333 321	334 377	341 272	289 786	318 485
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	172 232	208 664	151 254	151 734	154 862	131 499	144 522

*Toelichting***1 Nota NBL 21^e eeuw**

Aan de begroting van dit hoofdbeleidsterrein worden middelen toegevoegd in het kader van de nota NBL 21 (Natuur, Bos en Landschap in de 21^e eeuw). Deze nota bevat voorstellen om via de aanleg van groene verbindingzones de natuur- en reservaatgebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur aaneen te schakelen en tevens de kwaliteit van het Landelijk Gebied te verbeteren door te investeren in een vlechtwerk van landschappelijke, recreatieve en ecologische verbindingen en (kleinere) vlakken, de zgn. «groenblauwe dooradering». Van deze middelen wordt vooralsnog 25% geraamd op het onderhavige artikel en 75% op artikel 13.02 Verwerving. Hiermee kunnen voor ca 13 000 ha groene verbindingzones en ca. 13 000 ha groen-blauwe dooradering worden gefinancierd.

2 Landinrichting/verdroging**3 Horizontale verschuiving**

Zoals reeds eerder aangegeven, worden in het kader van de herijking landinrichting niet langer langlopende verplichtingen aangegaan. Wel worden de komende jaren reeds aangegane langlopende verplichtingen uitgefincierd. Om een soepele en snelle overgang naar het nieuwe, kortlopende verplichtingenregime mogelijk te maken is het noodzakelijk om in het jaar 2000 over aanvullende kasruimte te beschikken. Dit wordt gerealiseerd door middel van een kasschuif (12,5 mln in 2000) met compensatie vanuit de jaren 2001 t/m 2005.

Tevens zal de LNV-begroting uit generale middelen voor het jaar 2000 worden bijgesteld met 25,0 mln. In dit bedrag zijn tevens middelen begrepen voor de besteding van verdroging. Deze middelen zijn bestemd voor de uitfinanciering van in het verleden aangegane verplichtingen.

5 Herschikking

Het onderhavige artikel wordt verlaagd ter compensatie van de budgettaire problematiek op artikel 10.01 Personeel en Materieel.

6 Herschikking Programma Beheer

Dit jaar treedt het subsidiestelsel Programma Beheer in werking. Op grond hiervan vindt een herschikking plaats naar artikel 13.04 Beheer. Van kas- en verplichtingenbudgetten van die regelingen die met ingang van het jaar 2000 onderdeel zullen uitmaken van het nieuwe subsidiestelsel Programma Beheer. Het betreft hier een technische mutatie. Zie de toelichting bij artikel 13.04 Beheer.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Landinrichtingsprojecten	222 553	237 141	116 626	323 513	368 979	247 177	51	10.2
02 Waterbeheersing	32 951	13 865	10 695	18 624	13 865	10 695	62C	07.35
03 Gebiedsgerichte bestrijding van verdroging	29 486	11 360	1 980	15 509	28 760	23 160	62C	07.35
04 Recreatie	6 824	16 719	13 443	9 161	22 665	19 389	62C	08.3
05 Natuurterreinen en reservaten	–	1 682	10 070	–	2 712	17 172	62C	07.5
06 Bosaanleg	44 171	5 424	4 193	5 905	17 809	11 196	31	10.3
07 landschap	495	1 741	527	1 209	1 121	527	62A	10.3
08 Overige	6 555	3 925	4 005	5 628	3 925	4 005	62D	10.2
Totaal	343 035	291 857	161 539	379 549	459 836	333 321		

Prestatiegegevens

De gepresenteerde prestatiegegevens geven een onderbouwing van de ramingen van artikelonderdelen en geven een indicatie van de voortgang van landinrichtingsprojecten.

<i>01 Landinrichtingsprojecten</i>	1999		2000	
	aantal projecten	nominale opp. (ha)	aantal projecten	nominale opp. (ha)
In voorbereiding per 31 december	82	354 096	67	298 860
waarvan:				
– integrale projecten	35	149 126	32	122 770
– projecten met een administratief karakter	27	87 830	18	63 230
– Aanpassingsrichtingen	6	8 010	5	10 650
– Strategische Groen Projecten	14	109 130	12	102 210
In voorbereiding met 1 of meer modules in uitvoering per 31 december	10	78 539	26	149 707
waarvan:				
– integrale projecten	3	17 540	9	48 594
– projecten met een administratief karakter	2	43 494	9	64 298
– regeling infrastructuur glastuinbouw	2	PM	2	PM
– aanpassingsrichtingen	–	–	1	1 960
– Strategische Groen Projecten	3	17 505	5	34 855
In uitvoering per 31 december	109	581 538	99	525 541
waarvan:				
– integrale projecten	85	543 590	75	487 593
– projecten met een administratief karakter	13	33 855	13	33 855
– Reconstructiegebieden op basis van de regeling Reconstructie Oude Glastuinbouwgebieden	9	2 255	9	2 255
– aanpassingsrichtingen	1	490	1	490
– Strategische Groen Projecten	1	1 348	1	1 348

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>01 Landinrichtingsprojecten</i>			
<i>Nieuwe toezeggingen:</i>			
– aantal toezeggingen	10 ¹	16 ¹	15 ¹
– aantal hectares			
– gemiddelde toezegging per ha.			
– totale toezegging (x f 1 mln.)	–	149,8	86,5
Herzieningen en overig (x f 1 mln.)	–	25,1	1,9
Kwaliteitsimpuls Groene Hart (x f 1 mln.)	–	6,4	4,7
Reconstructie/Bevar (x f 1 mln.)	–	53,9	19,5
Plattelandsontwikkelingsplan (x f 1 mln.)		1,9	4,0
Totaal 01 (verpl.) (x f 1 mln.)	222,6	237,1	116,6
<i>02 Waterbeheersing</i>			
– aantal rijksbijdragertoezeggingen	120	47	35
– gemiddeld bedrag per toezegging/project (x f 1 000)	275,0	285,0	285,0
Plattelandsontwikkelingsplan (x f 1 mln.)		0,4	0,7
Totaal 02 (verpl.) (x f 1 mln.)	33,0	13,9	10,7
<i>03 Gebiedsgerichte bestrijding verdroging</i>			
– aantal rijksbijdragertoezeggingen	101	32	–
– gemiddeld bedrag per toezegging (x f 1 000)	292,0	305,0	–
verplichtingen	29,5	9,9	–
<i>Natuur</i>			
– aantal hectares		1 700	
– gemiddeld bedrag per hectare (in glds.)		– 1 212	
– aangegaan door DLG (x f 1 mln.)		4,0	
verplichtingen (x f 1 mln.)		– 2,1	2,0
Plattelandsontwikkelingsplan (x f 1 mln.)		3,6	–
Totaal 03 (verpl.) (x f 1 mln.)		11,4	2,0
<i>04 Recreatie</i>			

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Totaal 04 (uitgaven)	(x f 1 mln.)	9,1	22,7	19,4
<i>05 Natuurterreinen en reservaten</i>				
– Nota NBL 21		–	–	12,5
1. Inrichting N.O.projecten				
aantal ha.		669	715	985
gem. uitgaven per ha. (50%)	(in gllds.)	7 425	997	2 713
uitgaven	(x f 1 mln.)	5,0	0,7	2,7
2. A2-EHS				
aantal projecten		15	15	15
gemiddelde bijdrage (25%)	(x f 1 000)	133	133	133
uitgaven	(x f 1 mln.)	2,0	2,0	2,0
Totaal uitgaven inrichting natuurterreinen	(x f 1 mln.)	7,0	2,7	4,7
waarvan uitvoering door DLG	(x f 1 mln.)	– 7,0		
Totaal 05 (uitgaven)	(x f 1 mln.)	–	2,7	17,2
<i>06 Bosaanleg</i>				
A. Publiek Private Samenwerking (PPS)				
aantal ha.			150	150
gem. bijdrage per ha. (in gllds.)			9 333	8 000
uitgaven	(x f 1 mln.)	0,2	1,4	1,2
B. Reg. Stim. Bosuitbr. op Landb.gronden (SBL)				
Bebossing				
aantal opgeleverde ha.		18	1 000	1 000
gem. bijdrage per ha. (in gllds.)		35 402	5 000	5 000
uitgaven	(x f 1 mln.)	0,6	5,0	5,0
Inkomenscompensatie				
Aantal opgeleverde ha.				
cumulatief		2 053	3 600	3 600
gem. bijdrage per ha. (in gllds.)		1 498	1 371	555
uitgaven	(x f 1 mln.)	3,1	4,9	2,0
Totale uitgaven SBL	(x f 1 mln.)	3,6	9,9	7,0
Overige uitgaven	(x f 1 mln.)	2,1	7,1	7,0
Plattelandsontwikkelingsplan	(x f 1 mln.)		– 0,7	– 5,0
Totaal 06 (uitgaven)	(x f 1 mln.)	5,9	17,8	11,2
<i>07 Landschap</i>				
Landschapsplannen				
Aantal plannen		14	13	20
Gem. bijdrage per plan	(x f 1 000)	18	40	26
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,2	0,5	0,5
Landschapsverzorgingsbijdrage				
Aantal ha.		130	156	–
Gem. bijdrage per ha.		7 385	2 635	–
Uitgaven	(x f 1 mln.)	1,0	0,4	–
Overige uitgaven	(x f 1 mln.)	–	0,2	–
Totaal 07 (uitgaven)	(x f 1 mln.)	1,2	1,1	0,5
<i>08 Overig</i>				
Particuliere werken				
– aantal aktes kavelruil		335	165	207
– gemiddeld bedrag per akte	(x f 1 000)	14	14	15
– bijstelling op toezeggingen voorgaande jaren	(x f 1 mln.)	1,8	1,5	0,8
– verplichtingen	(x f 1 mln.)	4,7	2,3	3,1
– Overige subsidies	(x f 1 mln.)	0,1	0,1	0,1
Totaal 08 (verpl.)	(x f 1 mln.)	6,6	3,9	4,0

¹ I.v.m. de uitvoering van het project «Drieslag» is op dit moment geen nadere onderbouwing van de cijfers te geven.

13.04 Beheer

De grondslag van het artikel

Grondslag voor dit artikel vormen de uitgaven voor het beheer van terreinen uit hoofde van het recreatie- en het natuurbeleid. Het systeem van het beheer van de natuur in Nederland is herzien in het kader van het Programma Beheer (Kamerstukken II, 25 420 nr 1). Deze herziening is aanleiding geweest voor een aantal wijzigingsvoorstellen. In de eerste plaats is besloten de beheerbijdrage afhankelijk te maken van de gerealiseerde natuurkwaliteit via de systematiek van natuurdoeltypen. De beheerbijdrage voor een bepaalde kwaliteit is gebaseerd op de genormeerde netto-kosten van de benodigde maatregelen om die kwaliteit te bereiken (normkosten). In de tweede plaats worden de mogelijkheden verruimd voor particulier natuurbeheer, zowel binnen als buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Binnen de EHS worden daartoe – naast de bijdragen voor het beheer – toeslagen verstrekt ter compensatie van de financiële gevolgen van de functiewijziging van de grond. Buiten de EHS worden in het kader van het Programma Beheer extra middelen beschikbaar gesteld voor de instandhouding van leef- en verspreidingsgebieden van soorten en voor trekvogelroutes (beheer van ganzen en smienten c.q. weidevogels), alsmede voor het beheer van landschapselementen.

Op dit artikel wordt voorts de Rijksbijdrage aan Staatsbosbeheer geraamd. Deze bijdrage is gebaseerd op de systematiek van normkosten en natuurdoeltypen, zoals die bij het Programma Beheer ten algemene wordt voorgestaan. Verder worden op dit artikel de uitgaven geraamd voor het reguliere beheer van bos- en natuurterreinen en landschappen door particulieren, recreatieschappen, terreinbeherende organisaties, andere overheden en organisaties, alsmede voor het onderhoud van landschappen en historische tuinen. In het kader van het herstelbeleid voor bos en natuur worden uitgaven gedaan voor aanvullende beheermaatregelen in verband met verzuring, verdroging en vermesting. Ten behoeve van investeringen en exploitatie van bezoekerscentra, specifiek beheer, educatie en voorlichting worden op basis van opgestelde beheer- en inrichtingsplannen bijdragen verstrekt.

Tenslotte worden op dit artikel de uitgaven geraamd voor de Regeling Beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling (RBON) en de bergboerenregeling.

De opbouw van de raming

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		369 309	327 615	334 535	335 880	344 580	
1e Suppletore begroting		126 641	- 700	- 1 000	- 1 700	- 1 700	
Nieuwe wijzigingen							
1 Horizontale verschuiving Programma Beheer		109 073	114 213	- 19 022	- 17 205	- 34 901	
2 Verhoging Programma Beheer		40 000					
3 Herschikking Programma Beheer		38 205	46 368	46 754	43 077	40 677	
4 Natte natuur			10 000				
5 Landschapsbeheer			7 000				
6 Plattelandsontwikkelingsplan		- 2 068	4 047	4 372	7 382	7 792	
7 Herschikking POP		7 340					
8 Loonbijstelling		4 334	6 261	6 300	6 338	6 364	
9 Mainport Rotterdam		- 650	- 650	- 650	- 650		
10 Overige		609	500	- 467	- 1 606	- 1 606	
Stand ontwerpbegroting 2001	408 004	692 793	514 654	370 822	371 516	361 206	381 454
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	185 144	314 376	233 540	168 272	168 587	163 908	173 096

Toelichting

1 Horizontale verschuiving Programma Beheer

De veranderde systematiek van het nieuwe subsidiestelsel Programma Beheer, waarbij van kortlopende verplichtingen wordt overgegaan naar langlopende verplichtingen noopt tot een ophoging van de verplichtingenbudgetten voor de jaren 2000 en 2001. Hiertoe vindt een verplichtingenverschuiving plaats uit latere jaren.

2 Verhoging Programma Beheer

De éénmalige ophoging van het verplichtingenbudget Programma Beheer met f 40 mln. is bedoeld voor die groep van aanvragers van de RBON-subsidie, waarvan in de loop van het jaar 2000 de overeenkomst afloopt en die als gevolg van de uitputting van het budget van de Subsidie-regeling Agrarisch Natuurbeheer voor het jaar 2000 niet in aanmerking zouden komen voor een nieuwe subsidie in het kader van Programma Beheer.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		319 659	333 709	349 729	350 729	359 429	
1e Suppletore begroting		15 080	- 700	- 1 000	- 1 700	- 1 700	
Nieuwe wijzigingen							
1 Natte natuur			10 000				
2 Landschapsbeheer			7 000				
3 Herschikking Programma Beheer			7 431	10 846	11 182	12 782	
4 Plattelandsontwikkelingsplan		- 2 068	4 047	4 372	7 382	7 792	
5 Herschikking POP		7 340					
6 Loonbijstelling		4 334	6 261	6 300	6 338	6 364	
7 Mainport Rotterdam		- 650	- 650	- 650	- 650		
8 Overige		609	500	- 467	- 1 606	- 1 606	
Stand ontwerpbegroting 2001	299 036	344 304	367 598	369 130	371 675	383 061	398 491
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	135 697	156 238	166 809	167 504	168 659	173 826	180 827

*Toelichting***1 Natte Natuur****2 Landschapsbeheer**

In het kader van een extra impuls van de Regeerakkoordintensiveringen wordt aan dit artikel voor 2001 f 17,0 mln. toegevoegd ten behoeve van investeringen in natte natuurontwikkelingsgebieden en het herstel en beheer van landschappen.

3 Herschikking Programma Beheer

Als gevolg van de introductie van het nieuwe subsidiestelsel Programma Beheer worden met ingang van het jaar 2000 alle kas- en verplichtingenbudgetten van de regelingen die opgaan in Programma Beheer toegevoegd aan het onderhavige artikel. Het betreft hier een technische mutatie.

5 Herschikking POP

Met ingang van het jaar 2000 valt de regeling Beheersovereenkomsten en Natuurontwikkeling (RBON) onder de nieuwe Europese kaderverordening. Dit brengt met zich mee dat vanaf 2000 een lager cofinancieringspercentage geldt en als zodanig minder beroep kan worden gedaan op co-financiering van deze regeling.

Om aan de RBON-verplichtingen die vóór het jaar 2000 zijn aangegaan te kunnen voldoen zullen de lager dan geraamde inkomsten gecompenseerd moeten worden, hetgeen een verhoging van het onderhavige artikel betekent. Hiertegenover wordt artikel 13.02, Verwerving, met hetzelfde bedrag verlaagd.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Rijksbijdrage SBB	154 106	168 727	144 848	150 507	161 590	142 921	43A	10.3
02 Recreatie	–	3 100	3 100	36	3 100	3 100	43C	08.3
03 Bos	15 956	424	–	12 247	11 212	12 363	31	10.3
04 Natuur	71 212	34 717	11 172	40 127	35 767	10 806	43C	07.5
05 Landschap	13 909	15 441	17 768	15 628	16 230	17 760	43C	07.5
06 Herstelbeheer	16 282	17 016	7 864	12 870	16 402	7 897	43C	07.5
07 Nationale Parken	7 436	8 069	8 524	7 160	7 770	8 525	43C	07.5
08 Relatie Nota	129 103	27 453	0	60 461	61 752	58 983	43C	07.5
09 Overige	–	1 784	5 367	–	2 639	5 367	43D	07.5
10 Programma beheer	–	416 062	316 011	–	27 842	99 876	43C	07.5
Totaal	408 004	692 793	514 654	299 036	344 304	367 598		

Prestatiegegevens

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>01 Rijksbijdrage SBB</i>			
Doeltype Natuur, Bos, Landschap ¹			
– aantal hectares	198 571	199 691	203 371
– prijs per hectare ²	(in glds.) 248	270	270
Totaalbedrag Natuur, Bos, Landschap	(x f 1 000) 49 151	53 993	54 889
Doeltype Recreatie ¹			
– aantal hectares	201 335	202 970	206 135
– prijs per hectare ²	(in glds.) 226	218	224
Totaalbedrag Recreatie	(x f 1 000) 45 546	44 234	46 190
Kampeerterreinen			
– aantal	51	51	51
– opbrengst per terrein	(in glds.) 6 863	11 294	10 824
Totale opbrengst	(x f 1000) 350	576	552
Natuuractiviteitencentra			
– aantal	7	7	8
– prijs	(in glds.) 307 143	323 571	335 500
Totale kosten	(x f 1 000) 2 150	2 265	2 684
Doeltype-onafhankelijke kosten ³	(x f 1 000) 20 856	16 496	16 149
Overige producten en activiteiten ⁴	(x f 1 000) 18 968	23 760	23 561
Sanering vervuilde bodems	8 900		
O.B.N. en nationale parken	(x f 1 000) 5 286	4 418	p.m.
Totaal 01	(x f 1 000) 150 507	144 590	142 921
BTW compensatie	(x f 1 000)	17 000	4 000
<i>02 Recreatie</i>			
Beheer recreatiegebieden Grevelingen en Midden Delfland			
– aantal hectares	–	4 750	4 750
– gemiddeld bedrag per hectare	(in glds.) –	653	653
Totaal 02	(x f 1 mln.) –	3,1	3,1
<i>03 Bos</i>			
A. Uitloop Bijdrage Bos- en Landschapsbouw			
Aantal ha.	639	–	–

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Bijdrage per ha.	(in glds.)	-	-	-
Uitgaven	(x f 1 mln.)	-	-	-
B. Uitloop Regeling Samenwerking Bos				
Aantal ha.		88 240	18 500	18 500
Bijdrage per ha.	(in glds.)	10	10	10
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,9	0,2	0,2
C. Regeling functiebeloning bos				
Aantal ha.		78 865	119 000	119 000
Bijdrage per ha.	(in glds.)	144	93	102
Uitgaven	(x f 1 mln.)	11,4	11,0	12,2
Totaal 03	(x f 1 mln.)	12,2	11,2	12,4
04 Natuur				
Beheersbijdrage				
Aantal ha.		138 995	155 000	100 000
Bijdrage per ha.	(in glds.)	200	148	140
Uitgaven	(x f 1 mln.)	27,9	23,0	8,0
Natuurbeschermingswet				
Aantal terreinen beschermd natuurmonument		233	233	233
Aantal ha. Terreinen		321 000	321 000	321 000
Aantal beheersplannen		70	70	70
Aantal ha. Beheersplannen		4 300	4 300	4 300
Gem. bijdrage per ha. Beheersplan	(in glds.)	420	484	534
Uitgaven	(x f 1 mln.)	1,8	2,1	2,3
Regeling functiebeloning natuur				
Aantal ha.		18 817	10 000	10 000
Bijdrage per ha.	(in glds.)	99	197	89
Uitgaven	(x f 1 mln.)	1,9	2,0	-
Gezamenlijk beheer				
Aantal ha.		13 000	18 000	18 000
Bijdrage per ha.	(in glds.)	377	296	-
Uitgaven	(x f 1 mln.)	4,9	5,3	-
Weidevogelbeheer				
Aantal ha.		6 000	-	-
Bijdrage per ha.	(in glds.)	267	-	-
Uitgaven	(x f 1 mln.)	1,6	-	-
Natuurbraak				
Aantal ha.		1 321	3 200	3 200
Bijdrage per ha.	(in glds.)	67	152	152
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,1	0,5	0,8
Particulier Natuurbeheer				
Aantal ha.		234	-	-
Bijdrage per ha.	(in glds.)	1 274	-	-
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,3	-	-
Schaapskuddes				
Aantal		14	18	18
Gem. bijdrage per kudde.	(x f 1 000)	10	12	12
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,1	0,2	-
Implementatie Programma Beheer				
Aantal projecten		20	-	-
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000)	36	-	-
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,7	-	-
Overige uitgaven/ontvangsten	(x f 1 mln.)	0,7	2,7	- 0,3
Totaal 04	(x f 1 mln.)	40,1	35,8	10,8
05 Beheer Landschap				
Besch. Bijdr. Achterst. Onderh. hist. parken/tuinen en buitenplaatsen				
Aantal parken in herstel		41	35	460
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000)	15	16	46
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,6	0,6	0,6

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Regeling niet-terreinbeh. org., onderd. ST.PHB				
Aantal parken en tuinen in onderhoud		250	260	–
Gem. bijdrage per park/tuin	(x f 1 000)	18	17	–
Uitgaven	(x f 1 mln.)	4,5	4,5	4,0
Regeling niet-terreinbeh. org., overige uitgaven				
Aantal gesubsidieerde organisaties		11	12	–
Gem. bijdrage per organisatie	(x f 1 000)	819	702	–
Uitgaven	(x f 1 mln.)	9,0	8,4	9,1
Landschapsprogramma				
Aantal projecten		20	12	–
Bijdrage per ha.	(x f 1 000)	17	90	–
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,3	1,1	0,1
Natuur in en om de stad				
Aantal projecten		8	–	–
Bijdrage per project	(x f 1 000)	146	–	–
Uitgaven	(x f 1 mln.)	1,2	–	–
Landschapsprogramma agrarisch natuurbeheer				
Aantal projecten		1	25	42
Bijdrage per project	(x f 1 000)	300	67	156
Uitgaven	(x f 1 mln.)	0,3	1,7	6,6
waarvan uitvoering door DLG	(x f mln.)	– 0,3	–	–
Plattelandsontwikkelingsplan	(x f 1 mln.)	–	–	– 2,5
Totaal 05	(x f 1 mln.)	15,6	16,2	17,8
<i>06 Herstelbeheer</i>				
EGM-Natuur en Bos				
Aantal projecten		265	300	300
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000)	67	54	67
Uitgaven	(x f 1 mln.)	17,9	16,2	7,7
waarvan uitgevoerd door Staatsbosbeheer	(x f 1 mln.)	– 5,0	–	–
Overige uitgaven	(x f 1 mln.)	–	0,2	0,2
Totaal 06	(x f 1 mln.)	12,9	16,4	7,9
<i>07 Nationale parken</i>				
Aantal parken		14	15	17
Gem. bijdrage per park.	(x f 1 000)	532	545	519
Uitgaven	(x f 1 mln.)	7,4	8,2	8,8
waarvan uitgevoerd door Staatsbosbeheer	(x f 1 mln.)	– 0,2	0,4	– 0,3
Totaal 07	(x f 1 mln.)	7,2	7,8	8,5
<i>08 Relatienota</i>				
Relatienota (stand per 31 december)				
– Gebieden/oppervlakte met vastgesteld beheersplan	ha.	198 242	–	–
– Totale oppervlakte met afgesloten beheersovereenkomsten	ha.	71 578	66 982	75 385
– Gemiddelde beheersvergoeding	(in glds.)	845	845	845
Plattelandsontwikkelingsplan	(x f 1 mln.)	–	– 5,2	– 4,7
Totaal 08 1)	(x f 1 mln.)	60,5	61,8	59,0
waarvan:				
Bergboerenregeling (stand per 31 december)				
– Oppervlakte met een berg-overeenkomst	ha.	9 941	9 171	8 443
– Gemiddelde beheersvergoeding	(in glds.)	205	205	205
Ruime Jas-overeenkomsten				
– Oppervlakte	ha.	2 188	395	–
– Gemiddelde beheersvergoeding	(in glds.)	1 169	1 169	–
<i>10 Programma Beheer</i>				
Particulier natuurbeheer				
Aantal ha.		–	2000	2000
Bijdrage per ha. (in glds.)		–	451	713

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Uitgaven	(x f 1 mln.)	–	0,9	1,4
Overige uitgaven	(x f 1 mln.)	–	26,9	98,5
Totaal 10	(x f 1 mln.)	–	27,8	99,9

¹ Naast de hectares waarop doelstellingsgericht beheer plaats vindt, heeft SBB 28 936 ha in eigendom die vallen onder de categorie «overig terrein». Dit betreft terreinen waarvan het beheer is overgedragen aan een andere beheersinstantie (o.a. natuurbeschermingsorganisaties en recreatieschappen). Bovendien vallen onder deze categorie de oppervlakten, die noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering of op andere wijze indirect bijdragen aan het behalen van de doelstellingen (wegen etc.).

² De prijs per eenheid is gebaseerd op de integrale kostprijs.

Onder doeltypes-onafhankelijke kosten zijn o.a. opgenomen waterschapslasten en schouw.

³ Onder overige producten en activiteiten zijn o.a. opgenomen de kosten voor voorlichting, educatie en vermaatschappelijking alsmede de kosten voor achterstallige inrichting en de invoering van de euro.

13.05 Overige subsidies en uitgaven

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven geraamd voor de ondersteuning van de algemene activiteiten van, met name, particuliere organisaties op het terrein van recreatie, bos en natuur, inclusief de uitgaven voor het internationale natuurbeleid.

In het kader van het soortenbeleid worden uitgaven gedaan ter compensatie van de schade aan landbouwgewassen en voor de uitvoering van soortenbeschermingsplannen zoals uiteengezet in het Plan van Aanpak (TK 25 000 XIV 43). Ook op artikel U 13.04 worden uitgaven geraamd voor soortenbeleid (o.a. weidevogelbeheer).

Voorts worden op dit artikel de uitgaven geraamd voor Rijksprioritaire gebieden, regionale (plattelandsvernieuwing, het beleid voor de waardevolle cultuurlandschappen (WCL) en het onderdeel Vernieuwing Landelijk Gebied van het Stimuleringskader. Dit beleid beoogt onder meer het stimuleren van (regionale) vernieuwende initiatieven in de groene ruimte en het bevorderen van de samenhang in het beleid door een integrale benadering. De uitgaven voor de boegbeelden «recreatie en milieu» en «natuur en markt» uit de Nota Milieu en Economie maken onderdeel uit van het stimuleringskader.

De opbouw van de raming

Opbouw verplichtingen vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		73 195	67 962	64 911	63 373	63 373	
1e Suppletore begroting		2 696	- 1 941	- 5 422	- 14 210	- 13 560	
Nieuwe wijzigingen							
1 VROM/NME 21		10 000					
2 OS/NME 21		8 000					
3 Plattelandsontwikkelingsplan			7 294	6 764	7 888	7 999	
4 Verplichtingenverschuiving		6 000	- 2000	- 2000	- 2000		
5 OCW/NME 21		2000					
6 Mainport Rotterdam		650	650	650	650		
7 Loonbijstelling		528	538	535	535	535	
8 Herschikking Programma Beheer		- 3 869	- 4 885	- 3 895	- 3 895	- 3 895	
9 Overige		- 300	- 300	- 392	- 360	- 360	
Stand ontwerpbegroting 2001	75 975	98 900	67 318	61 151	51 981	54 092	55 062
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	34 476	44 879	30 548	27 749	23 588	24 546	24 986

Toelichting

4 Verplichtingenverschuiving

In het kader van het Meerjarenprogramma Natuur, Milieu en Educatie in de 21^e eeuw (zie toelichting bij de uitgaven) worden alle verplichtingen aangegaan in het jaar 2000. Als zodanig worden de op dit artikel geraamde LNV-bijdragen voor de jaren 2001 t/m 2003 naar het jaar 2000 geschoven.

8 Herschikking Programma Beheer

Als gevolg van de introductie van het nieuwe subsidiestelsel Programma Beheer worden met ingang van het jaar 2000 alle verplichtingenbudgetten van die regelingen die opgaan in Programma Beheer toegevoegd aan artikel 13.04 Beheer. Het betreft hier een technische mutatie.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		66 624	64 128	61 076	59 538	59 538	
1e Suppletore begroting		8 210	- 110	- 3 810	- 14 210	- 13 560	
Nieuwe wijzigingen							
1 Plattelandsontwikkelingsplan			7 294	6 764	7 888	7 999	
2 VROM/NME 21		2 500	2 500	2 500	2 500		
3 OS/NME 21		2000	2000	2000	2000		
4 Mainport Rotterdam		650	650	650	650		
5 Loonbijstelling		528	538	535	535	535	
6 OCW/NME 21		500	500	500	500		
7 Overige		- 300	- 300	- 392	- 360	- 360	
Stand ontwerpbegroting 2001	73 186	80 712	77 200	69 823	59 041	54 152	55 122
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	33 210	36 626	35 032	31 684	26 792	24 573	25 013

Toelichting

2 VROM/NME 21 (M13.05)

3 OS/NME 21

6 OCW/NME 21

Het Ministerie van LNV coördineert het project «Leren voor Duurzaamheid» in het kader van het meerjarenprogramma Natuur, Milieu en Educatie in de 21^e eeuw. De Ministers van Ontwikkelingssamenwerking, Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer stellen voor de jaren 2000 t/m 2003 eveneens middelen beschikbaar. In het jaar 2000 worden de verplichtingen aangegaan met uitfinanciering in de kas t/m het jaar 2003.

*De onderverdeling in artikelonderdelen***De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)**

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Recreatie	6 186	5 660	5 915	4 206	5 660	5 915	43A	08.3
02 Bos	1 555	1 723	1 200	1 228	1 839	1 167	43A	10.3
03 Natuur	20 713	24 241	19 829	16 957	20 452	22 407	43A	07.5
04 Soortenbescherming en faunabeheer	8 938	4 177	3 258	9 471	4 168	3 258	43C	07.5
05 Gebiedsgericht beleid	11 574	2 834	6 892	15 228	7 951	6 992	43C	07.5
06 WCL projecten	14 668	19 644	16 860	14 520	16 523	16 860	43C	07.5
07 Stimuleringskader vernieu- wing landelijk gebied	12 341	40 621	13 364	11 576	24 119	20 601	62D	10.1
08 Overige	-	-	-	-	-	-	43C	10.1
Totaal	75 975	98 900	67 318	73 186	80 712	77 200		

Prestatiegegevens

Omschrijving prestatie-eenheden	1999	2000	2001
<i>02 Bos</i>			
Overige subsidies bosbouw			
Aantal projecten	–	6	6
Gem. kosten per project	(x f 1 000) –	49	–
Uitgaven	(x f 1 mln.) –	0,3	0,1
Overige uitgaven	(x f 1 mln.) –	0,1	–
Projectsubsidies bosbouw	(x f 1 mln.) –		
Versterking natuur/bosbeheer			
Aantal ha.	100 000	100 000	100 000
Gem.kosten per ha.	(in glds.) 12	15	12
Uitgaven	(x f 1 mln.) 1,2	1,5	1,2
Totaal 02	(x f 1 mln.) 1,2	1,9	1,2
<i>03 Natuur</i>			
Internationaal natuurbeleid			
1. Tropische natuur			
Aantal projecten	4	5	6
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000) 50	60	67
Uitgaven	(x f 1 mln.) 0,2	0,3	0,4
2. Europese natuur			
Aantal projecten	7	8	8
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000) 214	213	250
Uitgaven	(x f 1 mln.) 1,5	1,7	2,0
3. Wetlands en kusten			
Aantal projecten	7	8	7
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000) 129	63	71
Uitgaven	(x f 1 mln.) 0,9	0,5	0,5
4. Integratie biodiversiteit in andere beleidssectoren			
Aantal projecten	10	12	12
Gem. bijdrage per project	(x f 1 000) 40	50	50
Uitgaven	(x f 1 mln.) 0,4	0,6	0,6
Totaal internationaal natuurbeleid	(x f 1 mln.)	2,7	3,1
Overige activiteiten	(x f 1 mln.) 16,8	17,8	19,3
waarvan uitgegeven door anderen	(x f 1 mln.) – 3,0	–	–
Totaal 03	(x f 1 mln.) 16,9	20,5	22,4
<i>04 Soortenbescherming en faunabeheer</i>			
Schadeuitkeringen onbejaagbaar wild			
Aantal uitkeringen ganzen	1 700	1 500	1 500
Gem. uitkering	(in glds.) 2 235	2 500	2 500
Uitgaven	(x f 1 mln.) 3,8	3,8	3,8
Overige onbejaagbare soorten			
Aantal uitkeringen	800	800	800
Gem. uitkering	(in glds.) 2 500	2 500	2 500
Uitgaven	(x f 1 mln.) 2,0	2,0	2,0
Overige uitgaven	(x f 1 mln.) 0,2	–	–
Gedoogovereenkomsten dassen			
Aantal	550	500	500
Gem. uitkering	(in glds.) 909	1 000	1 000
Uitgaven	(x f 1 mln.) 0,5	0,5	0,5
Vogelwetsorten			
Aantal uitkeringen	100	200	250
Gem. uitkering	(in glds.) 1 000	1 000	800
Uitgaven	(x f 1 mln.) 0,1	0,2	0,2
Totaal schadeuitkering	(x f 1 mln.) 6,3	6,5	6,5
Meeropbrengsten uit jachtakten (f 40)	(x f 1 mln.) – 1,3	– 1,2	1,2
Uitgaven	(x f 1 mln.) 5,0	– 0,2	– 1,2
Soortenbesch.plannen in uitvoering			
Aantal plannen	9	9	10
Gem. uitkering per plan	(x f 1 000) 422	389	350
Uitgaven	(x f 1 mln.) 3,8	3,5	3,5
Diverse projecten	(x f 1 mln.) –	0,6	0,6

Omschrijving prestatie-eenheden		1999	2000	2001
Totaal soortenbescherming	(x f 1 mln.)	3,8	4,0	4,1
waarvan uitgegeven door IBN, DLO of SBB	(x f 1 mln.)	- 0,2	-	-
Overige activiteiten	(x f 1 mln.)	0,9	0,4	0,4
Totaal 04	(x f 1 mln.)	9,5	4,2	3,3
<i>05 Gebiedsgericht beleid</i>		<i>13,5</i>	<i>8,0</i>	<i>7,0</i>
<i>06 WCL-projecten</i>				
Aantal WCL-projecten		11	11	11
Gem. LNV-bijdrage per WCL-project	(x f 1 000)	1 290	1 500	1 536
Totaal 06	(x f 1 mln.)	14,2	16,5	16,9

07 Stimuleringskader: Vernieuwing van het landelijk gebied

Gegevens met betrekking tot effectiviteit

Het doel van de stimuleringsregeling «Vernieuwing Landelijk Gebied» is het bevorderen van dynamiek en vernieuwing in de agrarische sectoren en het landelijk gebied door het ondersteunen van initiatieven. Deze regeling is gericht op drie thema's. Ten eerste heeft de regeling tot doel het sociaal-economisch draagvlak in het landelijk gebied te versterken. Tevens wordt beoogd de relatie tussen de stad en het landelijk gebied te verbeteren. Als laatste heeft de regeling tot doel het particulier natuurbeheer te bevorderen.

Bij deze subsidieregeling is gekozen voor een «tendersysteem» voor de beoordeling van de ingediende projectaanvragen. Dit houdt in dat de regeling jaarlijks voor een bepaalde periode wordt opengesteld. Over het algemeen is er sprake van één à twee aanvraagperiodes per jaar. De eerste periode liep van 24 april tot 30 juni 1997, de tweede van 18 december 1997 t/m 16 februari 1998, de derde periode van 2 juni 1998 t/m 13 juli 1998, de vierde openstellingsperiode liep van 20 mei 1999 t/m 5 juli 1999 en de laatste van 1 mei 2000 t/m 6 juni 2000. De gegevens van deze laatste openstellingstermijn zijn pas eind 2000 beschikbaar. Tijdens bovenstaande openstellingen konden individuen en organisaties projectvoorstellen indienen. Na de sluiting zijn de projectvoorstellen door een onafhankelijke commissie van deskundigen onder leiding van professor Van der Zwan beoordeeld op mate van vernieuwing, landelijke voorbeeldwerking en samenwerking. Voor de eerste vier openstellingsperiodes heeft dit tot de volgende resultaten.

Aangevraagde projecten per thema

Thema	Aantal aangevraagde projecten				
	1 ^e tender	2 ^e tender	3 ^e tender	4 ^e tender	Totaal
Sociaal-economische versterking	102	28	4	7	141
Verbetering relatie stad-land	106	4	3	1	114
Vernieuwing in het beheer	22	8	1	4	35
Combinatie van bovenstaande niet ingevuld		72	27	55	154
		5			5
Totaal	230	117	35	67	449

Zoals in onderstaande tabel naar voren komt werd door de onafhankelijke beoordelingscommissie geconcludeerd dat slechts een klein deel van de totale aanvragen aan de gestelde criteria voldeed. De realisatie van vernieuwingen in het landelijk gebied is een complexe activiteit. Er zijn vele actoren bij betrokken en de vernieuwing stijgt uit boven het bedrijfsniveau doordat er sprake is van een gebiedsgerichte aanpak. Hierdoor komen vernieuwingen langzamer op gang dan innovaties op bedrijfsniveau. In dit kader is het resultaat van de regeling goed te noemen.

Goedgekeurde aanvragen naar thema

Thema	Aantal goedgekeurde projecten				
	1 ^e tender	2 ^e tender	3 ^e tender	4 ^e tender	Totaal
Sociaal-economische versterking	10	2	–	–	12
Verbetering relatie stad-land	13	–	–	–	13
Vernieuwing in het beheer	3	1	–	–	4
Combinatie van bovenstaande	–	11	6	11	28
Totaal	26	14	6	11	57

De inschrijving op de eerste tender bedroeg ca. 129 miljoen gulden. Voor de eerste tender was 11,6 miljoen gulden beschikbaar. Na de selectie door de commissie Van der Zwan is hiervan 10,8 miljoen gulden daadwerkelijk verplicht.

De inschrijving op de tweede tender bedroeg ca. 100 miljoen gulden. In de tweede tender is, na de beoordeling, 5,2 miljoen gulden verplicht van de beschikbare 15 miljoen gulden.

De inschrijving op de derde tender bedroeg ca. 15 miljoen gulden. In deze tender is voor een bedrag van ruim 3 miljoen gulden aan projecten goedgekeurd hetgeen betekent dat van de beschikbare 15 miljoen gulden voor een bedrag van ruim 3 miljoen aan verplichtingen is aangegaan.

Voor de vierde tender was een bedrag van 5 miljoen gulden beschikbaar. De inschrijving voor deze tender bedroeg ruim 98 miljoen gulden. Na beoordeling van de ingediende projecten is voor een bedrag van ruim 3 miljoen gulden aan verplichtingen aangegaan.

De gemiddelde toegekende verplichting van een aangevraagd en goedgekeurd project bedroeg:

gemiddeld	toegekende verplichting	aangevraagd project (x f 1 000)	toegekend project (x f 1 000)
1 ^e tender		561	415
2 ^e tender		548	443
3 ^e tender		435	534
4 ^e tender		496	307

Mate vernieuwing

In de eerste twee tenders zijn 36 van de 347 aanvragen afgewezen omdat niet werd voldaan aan het criterium vernieuwing. Bij 233 aanvragen was het ontbreken van vernieuwing één van de redenen om af te wijzen naast het ontbreken van samenwerking en/of uitstraling naar anderen.

In de derde tender zijn in totaal 29 projecten afwezen. Van deze projecten zijn er 7 afgewezen op formele gronden en zijn 22 projecten afgewezen omdat ze niet voldeden aan de doelstelling van de regeling. In nagenoeg alle gevallen betekende dit dat de beoordelingscommissie van mening was dat de projecten in onvoldoende mate beschikken over een innovatief karakter, samenwerking dan wel uitstraling.

In de vierde tender zijn in totaal 56 projecten afgewezen waarvan 5 op formele gronden zijn afgewezen. De overige 51 projecten beschikken in onvoldoende mate over een innovatief karakter, samenwerking dan wel uitstraling.

Samenwerking met anderen bij de goedgekeurde projecten

	1 ^e tender	2 ^e tender	3 ^e tender	4 ^e tender	Totaal
Afgesloten contracten	2	5	2	2	11
Opgerichte verenigingen	–	1	–	–	1
Opgerichte stichtingen	1	–	–	1	2
Overlegorganen	–	2	–	–	2
Informeel	–	5	3	–	8
Overig	13	1	–	–	14
niet ingevuld				7	7
Totaal	16	14	5	10	45

Het grootste deel van de aanvragers werkt officieel samen met anderen en heeft daartoe een contract of convenant afgesloten. Een klein deel heeft de intentie tot samenwerking. De samenwerking bestaat op grond van het afsluiten van een contract, de oprichting van een stichting, vereniging, CV of BV. Daarnaast komt het voor dat er een intentie tot samenwerking is getekend.

Dit betekent dat voor het overgrote deel van de goedgekeurde projecten sprake is van een officiële samenwerking. Dit betekent niet dat bij de overige goedgekeurde projecten geen sprake is van inzet en betrokkenheid van meerdere partijen/personen. In de vierde tender bijvoorbeeld zijn alle goedgekeurde aanvragen ingediend door een vereniging, stichting of coöperatie.

Landelijke voorbeeldwerking

Uit de evaluatie van de eerste twee tenders blijkt dat van de 347 ingediende projecten in 212 projecten een voorbeeldfunctie aan bod komt. Voor deze tenders ligt de verhouding binnen de categorie goedgekeurde projecten als volgt: 31 projecten met een voorbeeldfunctie en 9 projecten zonder voorbeeldfunctie. De voorbeeldfuncties zijn onderverdeeld in een aantal categorieën.

Bij de goedgekeurde projecten treffen we de volgende voorbeeldfuncties aan: publicatie, demonstratie, rondleiding, voordrachten tijdens symposia en dergelijke, informatieverbreiding naar achterban direct of via intermediaire organisaties en combinaties van de genoemde functies. Een combinatie van functies komt het meeste voor.

De derde en vierde tender zijn nog niet op dit punt geëvalueerd.

Conclusie

De regeling Vernieuwing Landelijk Gebied zal medio 2001 geëvalueerd worden. Op dit moment is er nog geen sprake van een grondig inzicht in de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Dit wordt veroorzaakt doordat de regeling slechts enkele jaren (sinds 1997) van kracht is. Derhalve zijn nog niet voldoende projecten afgerond om uitspraken te kunnen doen over de doeltreffendheid van het ingezette beleid.

13.06 Garanties

De grondslag van het artikel

Door de Staat worden garanties verleend voor leningen die met ingang van medio 2000 worden aangegaan door het Groenfonds ten behoeve van de gesubsidieerde aankoop van natuurterreinen en reservaten, op grond van de regeling «bijdragen particuliere terreinbeherende organisaties». Daarnaast is de garantie van de Staat aan de Stichting Nederlandse Draf- en Rensport met ingang van 1999 verlaagd naar f 2,5 mln. Deze garantie loopt vooralsnog tot eind 2000.

Overzicht risico-ontwikkeling met betrekking tot garantie-overeenkomsten van het Rijk (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
01 Natuurgebieden en landschappen							
Garantieplafond	45 900	25 354	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
uitstaand renterisico	24 694	23 553	23 822	23 947	24 058	24 124	24 225
uitstaand risico per 1 jan.	355 816	356 004	359 717	362 968	366 221	368 928	372 924
aflossingen (-/-)	14 812	16 287	16 749	16 747	17 293	16 004	15 067
vervallen of te vervallen garanties (-/-)	27 500	5 354					
verleende of te verlenen garanties	42 500	25 354	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
uitstaand risico per 31 dec.	356 004	359 717	362 968	366 221	368 928	372 924	377 857
02 Stichting Nederlandse Draf- en rensport							
garantieplafond							
uitstaand risico per 1 jan.							
Vervallen of te vervallen garanties							
verleende of te verlenen garanties		2 500					
uitstaand risico per 31 dec.		2 500					

Prestatiegegevens

omschrijving prestatie-eenheden (aantal hectares)	1999	2000	2001
01 Natuurgebieden en landschappen te verlenen (verleende) garantie			
– natuurgebieden	561	500	500
– relatienota-reservaten	900	500	500
Totaal	1 461	1 000	1 000

14. Visserij

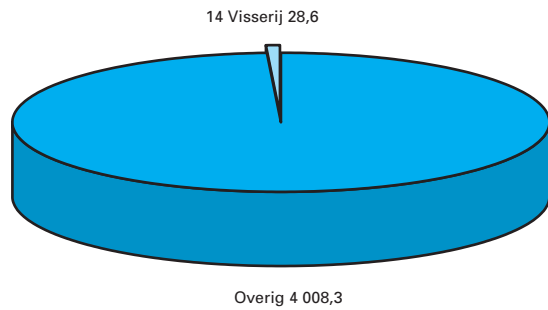
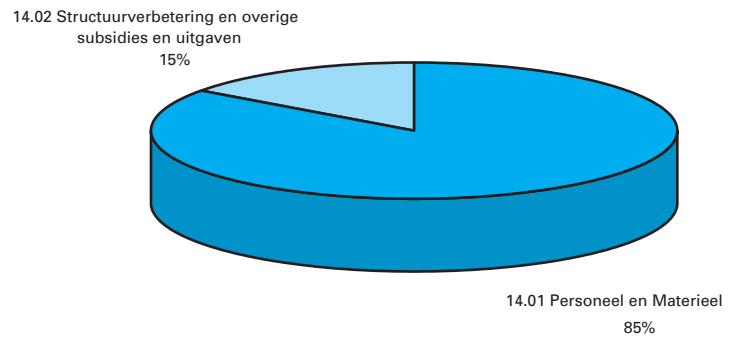
Op dit hoofdbeleidsterrein worden uitgaven geraamd ter realisatie van het Nederlandse beleid voor de sectoren zee-, kust- en binnenvisserij en aquacultuur alsmede de apparaatsuitgaven van de directie Visserij.

De Structuurnota zee- en kustvisserij «Vissen naar evenwicht» (TK 1992–1993, 22 993) is de beleidsgrondslag voor het overheidshandelen. Ook de Nota Milieu en Economie (TK 1996–1997, 25 405, nr .1) richt zich tot de Nederlandse visserij; de beperking van de bijvangst vormt daarbij één van de prioritaire actiepunten. Een tussentijdse evaluatie van het beleid ten aanzien van de schelpdiervisserij in de kustwateren heeft zijn beslag gekregen in het beleidsbesluit Schelpdiervisserij in de Kustwateren 1999–2003. Het nieuwe beleidsbesluit Binnenvisserij is het resultaat van de evaluatie van het beleid ten aanzien van de binnenvisserij.

Doelstelling van het Nederlandse visserijbeleid is een (ecologisch, sociaal en economisch) verantwoorde visserij en een evenwichtige exploitatie van visbestanden te bevorderen. Bij de verwezenlijking van de beleidsdoelen wordt een grote eigen verantwoordelijkheid gelegd bij het visserijbedrijfsleven.

Het Gemeenschappelijke Visserij Beleid (GVB) van de Europese Unie stelt de kaders voor het Nederlandse zeevisserijbeleid. Het GVB zal in 2002 worden herzien.

Voor structurele maatregelen in de visserijsector kan in de jaren 2000–2006 worden geput uit het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV). De uitvoeringsbepalingen die de inzet van dit Europese structuurfonds regelen, zijn momenteel bij de Europese Commissie in voorbereiding. In het licht van de taakstelling uit het Vierde Meerjarige Oriëntatie Programma (MOP IV) 1997–2001 is het de inzet van Nederland om het merendeel van de FIOV-gelden aan te wenden voor vloot gerichte maatregelen.

Aandeel uitgaven 14 Visserij in de begroting 2001 (x f 1 mln.)**Indeling uitgaven 14 Visserij****Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 14 (x f 1 mln.)**

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		18,2	17,9	15,1	15,1	15,1	
1e Suppletore begroting		2,2	1,9	1,9	1,9	1,9	
Nieuwe wijzigingen							
– EU-medefinanciering							
– patrouillevaartuig		6,8	8,2				
– Loonbijstelling		0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	
– Overige		-0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	
Stand ontwerpbegroting 2001	31,4	26,9	28,6	17,6	17,6	17,6	17,6
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	14,2	12,2	13,0	8,0	8,0	8,0	8,0

14.01 Personeel en materieel*De grondslag van het artikel*

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post-actieven geraamd van de directie Visserij. De post materieel betreft hoofdzakelijk de uitgaven voor de huidige acht onderzoeks- en beheersvaartuigen, die bij de rederij van Visserij in beheer zijn. Op deze post worden verder de exploitatie-uitgaven van het patrouillevaartuig voor de AID controles op zee begroot.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		14 353	14 210	14 083	14 083	14 083	
1e Suppletore begroting		1 909	1 530	1 530	1 530	1 530	
Nieuwe wijzigingen							
1 EU-medefinanciering patrouillevaartuig		6 791	8 185				
2 Loonbijstelling		222	404	401	401	401	
3 Overige		- 750					
Stand ontwerpbegroting 2001	26 115	22 525	24 329	16 014	16 014	16 014	16 014
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	11 850	10 221	11 040	7 267	7 267	7 267	7 267

Toelichting

1 EU-medefinanciering patrouillevaartuig

De bouw van het patrouillevaartuig voor de versterking van de controle op zee wordt mede-gefinancierd door de Europese Commissie. De betreffende ontvangsten worden verantwoord op ontvangstenartikel 14.01. Hiertegenover staan hogere uitgaven op het onderhavige artikel.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	8 194	7 610	7 720	11	10.4
02 Overig personeel	943	513	510	11	10.4
03 Post-actieven	159	92	95	11	10.4
04 Materieel	16 819	14 310	16 004	12	10.4
Totaal	26 115	22 525	24 329		

14.02 Structuurverbetering en overige subsidies en uitgaven

De grondslag van het artikel

Op dit artikel zijn de uitgaven geraamd voor de huidige Regeling capaciteitsvermindering zeevisserij (de saneringsregeling 1999), de tijdelijke regeling voor aquacultuur en de uitgaven voor enkele projecten van uiteenlopende aard.

Op het terrein van capaciteitsvermindering van de vloot mag Nederland FIOV-middelen slechts inzetten voor klassieke saneringssteun, aangezien ons land in de ogen van de Europese commissie niet aan de doelstellingen van het meerjarige oriëntatieprogramma voldoet.

De andere structurele maatregelen, die voortkomen uit het programma van het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV 1994–1999), worden deels buiten begrotingsverband (geheel of gedeeltelijk) uit Europese middelen gefinancierd. Het betreft de tijdelijke subsidie-regelingen voor de promotie van visserijproducten, de verbetering van de uitrusting van vissershavens, diversificatie vissershavens, alsmede de vergoedingsregeling voor uittreding van vissers uit de visserijsector. De uitgaven voor de regeling ter bevordering van investeringen in de verwerking en afzet van visproducten als onderdeel van de investerings-regeling Markt en Concurrentiekracht (Stimuleringskader) worden begroot op het artikel 12.02 Structuurverbetering.

De besluitvorming over het Nederlandse FIOV-programma voor de jaren 2000 tot en met 2006 is op dit moment nog niet afgerond.

Opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		3 833	3 676	1 012	1 012	1 012	
1e Suppletore begroting		278	360	360	360	360	
Nieuwe wijzigingen 1 Overige		250	250	250	250	250	
Stand ontwerpbegroting 2001	5 245	4 361	4 286	1 622	1 622	1 622	1 622
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	2 380	1 979	1 945	736	736	736	736

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 structuurverbetering	6 753	1 113	1 183	5 215	3 783	3 843	43A	10.4
02 overige	181	578	443	30	578	443	43D	10.4
Totaal	6 934	1 691	1 626	5 245	4 361	4 286		

15. Milieu, Gezondheid en Kwaliteit

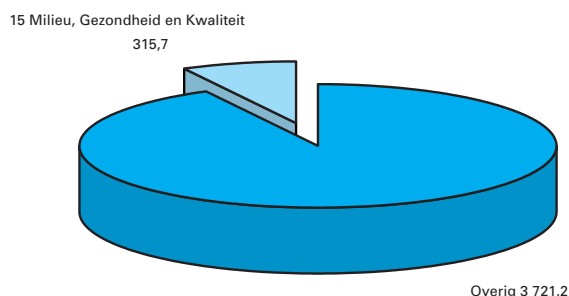
Op dit hoofdbeleidsterrein worden de uitgaven geraamd voor het veterinaire en fytosanitaire beleid en het milieu- en kwaliteitsbeleid. Het nationale beleid wordt in sterke mate internationaal bepaald (EU en WTO). De aspecten milieu, voedselveiligheid, diergezondheid en dierenwelzijn spelen een belangrijke rol in het bewerkstelligen van consumentenvertrouwen.

Het diergezondheidsbeleid is onderworpen aan een intensieve herijking gericht op het versterken van de diergezondheidszorg. Het uitgangspunt is dat primair de veehouder zelf de verantwoordelijkheid draagt voor de

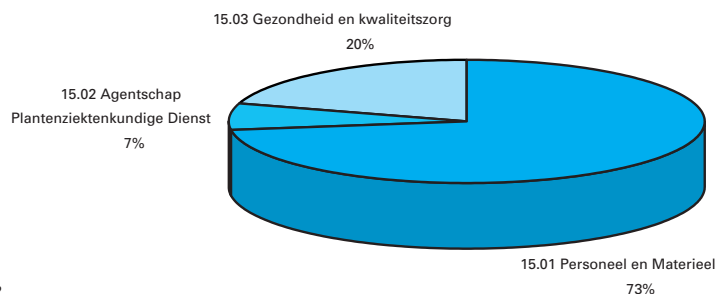
gezondheid van zijn veestapel, ook in financiële zin. De overheid zal zich nadrukkelijker gaan richten op haar maatschappelijke en EU-rechtelijke verantwoordelijkheden door het stellen van duidelijke kaders en randvoorwaarden. Dit betreft in hoofdzaak de bestrijding van zeer besmettelijke dierziekten en zoönosen (dierziekten die een gevaar vormen voor de volksgezondheid), de bewaking van de preventieve diergezondheidszorg en veterinaire exportcertificering voor dierziekten waarvoor de EU vrijwaring voorschrijft en een bijdrage aan effectief destructiebeleid. De ondernemer zal waar mogelijk de kosten van de preventieve zorg en de ziektebestrijding moeten dragen.

Hiertoe is in overleg met het bedrijfsleven een systematiek ontwikkeld waarbij de kosten van besmettelijke dierziekenuitbraken door het bedrijfsleven worden gefinancierd in de vorm van een bankgarantie. In het kader van het voedselveiligheids- en diergezondheidsbeleid zet de overheid middelen in ter ondersteuning van de ontwikkeling van diagnostiek, de uitroeiing van ziekten en de opzet van ketenbrede bewakings- en garantiesystemen. Naar aanleiding van de in 1997 uitgebroken Klassieke Varkenspest zijn de veterinaire hygiëne-eisen verscherpt, met name op het gebied van reiniging en ontsmetting. De eisen aan diervoeders en de grondstoffen die hierin verwerkt worden en de controle daarop, zullen worden verscherpt.

Aandeel uitgaven 15 Milieu, Gezondheid en kwaliteit in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling uitgaven 15 Milieu, Gezondheid en kwaliteit

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 15 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		331,0	403,1	397,7	398,3	399,3	
1e Suppletore begroting		16,3	- 5,6	- 5,2	- 5,0	- 5,0	
Nieuwe wijzigingen							
- Voedselveiligheid			20,0	20,0	10,0	10,0	
- Loonbijstelling		4,7	8,9	8,9	9,0	9,0	
- BTW compensatie (GD)			1,9	1,9	1,9	1,9	
- Uitgaven KVP		3,0					
- Exploitatie bijdrage PD		2,7					
- Diervoeder			2,0	2,5	3,0	3,0	
- Intrekking Heffing DGF		- 39,3	- 111,3	- 103,3	- 101,3	- 99,3	
- Overige		- 1,3	- 3,3	- 3,9	- 4,0	- 3,9	
Stand ontwerpbegroting 2001	309,4	317,1	315,7	318,6	311,9	315,0	315,0
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	140,4	143,9	143,2	144,6	141,5	142,9	142,9

15.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post actieven geraamd van de directie Veterinaire, Voedings- en Milieu-aangelegenheden en de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees.

De opbouw van de raming

Opbouwwitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		223 814	225 370	227 135	229 618	232 676	
1e Suppletore begroting		- 1 331	- 3 295	- 3 278	- 3 278	- 3 278	
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		4 128	7 866	7 890	7 941	7 991	
2 Diervoeder		1 500	2 000	2 500	3 000	3 000	
3 Projectdirectie Biotechnologie		1 300	1 400	200			
4 Herschikking		- 1 836	- 3 749	- 4 260	- 4 305	- 4 307	
5 Overige		300	300	300	300	300	
Stand ontwerpbegroting 2001	208 389	227 875	229 892	230 487	233 276	236 382	236 382
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	94 563	103 405	104 320	104 590	105 856	107 265	107 265

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	147 636	165 112	169 132	11	10.1
02 Overig personeel	5 612			11	10.1
03 Post-actieven	745	1 404	1 446	11	10.1
04 Materieel	54 396	61 359	59 314	11/52	10.1
Totaal	208 389	227 875	229 892		

15.02 Agentschap Plantenziektenkundige Dienst

De grondslag van het artikel

Op dit artikel wordt de bijdrage van het ministerie van LNV aan het Agentschap Plantenziektenkundige Dienst geraamd. De begroting van het Agentschap wordt nader toegelicht onder wetsartikel 6 van deze begroting.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		20 990	20 785	20 392	20 392	20 392	
1e Suppletore begroting		- 3	- 3	- 3	- 3	- 3	
Nieuwe wijzigingen							
1 Exploitatie bijdrage PD		2 653					
2 loonbijstelling		482	875	862	863	863	
Stand ontwerpbegroting 2001	23 841	24 122	21 657	21 251	21 252	21 252	21 252
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	10 819	10 946	9 828	9 643	9 644	9 644	9 644

Toelichting

1 Exploitatiebijdrage Plantenziektenkundige Dienst

De LNV-bijdrage aan de Plantenziektenkundige Dienst voor 2000 dient eenmalig te worden verhoogd met f 2,7 mln. De verhoging van de bijdrage is noodzakelijk in verband met tegenvallende opbrengsten uit exportinspecties, hogere kosten voor het uitvoeren van groente- en fruitinspecties en het niet volledig realiseren van voorgenomen besparingen. Compensatie wordt geboden op artikel 12.02 Structuurverbetering.

Economische codering: 03

Functionele codering: 10.1

15.03 Gezondheid en Kwaliteitszorg

De grondslag van het artikel

Het diergezondheidsbeleid is onderworpen aan een intensieve herijking gericht op het versterken van de diergezondheidszorg. Het uitgangspunt is dat primair de veehouder zelf de verantwoordelijkheid draagt voor de gezondheid van zijn veestapel, ook in financiële zin.

De overheid zet middelen in ter ondersteuning van de ontwikkeling van diagnostiek, de uitroeiing van ziekten en de opzet van ketenbrede bewakings- en garantiesystemen. Per dierziekte dient een traject te worden afgelegd van achtereenvolgens diagnostiekontwikkeling, onderzoek dierziektestatus, opzet van certificeringssystemen, bestrijding van ziekte en uiteindelijk het permanent volgen van de gezondheidssituatie. De eerste jaren zal derhalve de nadruk liggen op de ontwikkeling van diagnostiek en het bepalen van de dierziektestatus in Nederland. De activiteiten zullen in overleg met het bedrijfsleven nader vorm worden gegeven.

In het kader van de uitvoering van taken op het gebied van het preventieve diergezondheidsbeleid werd een subsidie van f 12,5 mln. aan de Stichting Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) verleend. Met ingang van 1-1-2000 is de subsidierelatie met de GD geleidelijk afgebouwd en zal de GD vergoedingen ontvangen voor diensten die worden verricht in het

kader van samenwerking met of op verzoek van LNV. Deze diensten zullen worden belast met BTW. LNV is voor de hieruit voortvloeiende extra kosten generaal gecompenseerd.

De uitgaven en inkomsten voor de dierziektebestrijding bij varkens, runderen, schapen, geiten en pluimvee t.a.v. varkens worden met ingang van 1 september 1998 verantwoord op het Diergezondheidsfonds (DGF). Dit begrotingsfonds is in de plaats gekomen van het Fonds Politieele Dierziektebestrijding van de Stichting Gezondheidszorg voor Dieren.

Zoals in het Regeerakkoord 1998 is aangegeven vormt dierenwelzijn een belangrijk onderdeel van de noodzakelijke herstructurering van de veehouderij. Naast wetgeving zijn financiële middelen beschikbaar voor de ondersteuning van dit beleid. Een ander kwaliteitsaspect in de bedrijfsvoering heeft betrekking op de ondernemingsrisico's die verbonden zijn aan het werken met levende productiemiddelen.

Het bieden van waarborgen voor de betrouwbaarheid van voedsel staat voorop in het beleid voor de voedselproductie en -consumptie. De veiligheid van dierlijke producten en de hiermee vervaardigde levensmiddelen wordt in belangrijke mate bepaald door het gebruikte diervoeder. Het beleidsbesluit diervoeder geeft een belangrijke impuls aan de verbetering van de gewenste kwaliteitsborging. De hiermee samenhangende controlewerkzaamheden alsmede de kosten voor een aantal onderzoeksprojecten worden op onderhavig artikel verantwoord.

Tevens worden op dit artikel de uitgaven verantwoord voor beleids-ondersteunende activiteiten op het gebied van milieu en kwaliteitszorg. De initiatieven op het gebied van voorlichting ten aanzien van voeding worden verricht door het Voedingscentrum Nederland. LNV draagt bij in de kosten van het Voedingscentrum Nederland.

De opbouw van de raming.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		86 224	156 987	150 173	148 273	146 273	
1e Suppletore begroting		17 584	- 2 263	- 1 927	- 1 692	- 1 692	
Nieuwe wijzigingen							
1 Voedselveiligheid			20 000	20 000	10 000	10 000	
2 Uitgaven KVP		3 000					
3 BTW Compensatie (GD)			1 900	1 900	1 900	1 900	
4 Loonbijstelling		100	180	179	180	180	
5 Diervoeder		- 1 500					
6 Projectdirectie Biotechnologie		- 1 300	- 1 400	- 200			
7 Intrekken heffing DGF		- 39 300	- 111 300	- 103 300	- 101 300	- 99 300	
8 Overige		271					
Stand ontwerpbegroting 2001	77 126	65 079	64 104	66 825	57 361	57 361	57 361
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	34 998	29 532	29 089	30 324	26 029	26 029	26 029

Toelichting

1 Voedselveiligheid

Naar aanleiding van een reeks incidenten op het gebied van de voedselveiligheid (BSE, dioxine en hormonen) worden aanvullende maatregelen genomen. Het gaat hierbij met name om verscherping van het toezicht op de diverse schakels in de productieketen. Tevens zullen initiatieven worden genomen om de consument/burger te informeren over het onderwerp voedselveiligheid. Hiertoe zal door het Voedingscentrum Nederland (VCN) een communicatieplan worden ontwikkeld. Voor deze voorlichtingsactiviteiten is voor de komende jaren f 5 mln. aan middelen beschikbaar gesteld.

7 Intrekken heffing Diergezondheidsfonds

Met betrekking tot het Diergezondheidsfonds is met het bedrijfsleven overeenstemming bereikt over een nieuwe financieringsstructuur bij de bestrijding van dierziekten. Als gevolg hiervan komen de voorgenoemde Rijkshellingen met betrekking tot de bestrijding van dierziekten bij runderen, varkens, pluimvee en schapen te vervallen en wordt er een garantiesystematiek ingevoerd. Daarbij stelt het bedrijfsleven zich garant voor de financiering van besmettelijke dierziekten bij varkens voor f 500 mln., bij runderen voor f 500 mln., bij pluimvee voor f 25 mln. en bij schapen en geiten voor f 5 mln.

Als gevolg van de nieuwe systematiek komen de geraamde heffingen op het ontvangstenartikel 15.03 te vervallen, vervallen de uitvoeringskosten bij Bureau Heffingen en vervalt de bijdrage op artikel 15.03 aan het DGF.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Gezondheidszorg dieren	25 914	36 180	53 434	38 577	48 667	56 081	43A	10.01
02 Dierenwelzijn en risico-afdekking	1 810	6 662	1 584	1 714	6 289	1 584	12	10.01
03 kwaliteitszorg	2 123	2 803	2 438	5 871	3 195	2 438	43A	10.01
04 Voorlichting Voeding	110	3 928	4 001	106	3 928	4 001	43A	10.01
05 Klassieke Varkenspest	30 858	3 000		30 858	3 000		43D	10.01
06 Diergezondheidsfonds							43A	10.01
Totaal	60 815	52 573	61 457	77 126	65 079	64 104		

16. Wetenschap en Kennisoverdracht

Kennis is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van de Nederlandse samenleving. Daarbij is de kwaliteit van het kennissysteem van essentiële betekenis. Voor het LNV-beleid staan daarbij de beleidsinstrumenten Onderwijs, Onderzoek en Voorlichting centraal. De specifieke overheidsverantwoordelijkheid ligt op het terrein van het fundamenteel onderzoek en (lange termijn) kennis-ontwikkeling, het publieke «groene» onderwijs en de verantwoordelijkheid voor een adequate LNV-kennisinfrastructuur als geheel. De verantwoordelijkheid voor de korte termijn kennis-ontwikkeling via het praktijkonderzoek, de voorlichting en het cursus-

onderwijs wordt primair gelegd bij ondernemers en andere belanghebbenden in de agrosector en de groene ruimte.

Het kennissysteem en de infrastructuur moeten bijdragen aan een optimale ondersteuning bij het realiseren van veranderingen waarvoor de LNV-sectoren zich gesteld zien. Het LNV-kennissysteem staat niet op zichzelf, maar in open verbinding met andere kennisintensieve instellingen en organisaties.

In de afgelopen jaren is de Landbouwkennisinfrastructuur ingrijpend aangepast. Dit biedt een sterke positie bij samenwerking met andere kennisactoren en het aanpakken van nieuwe thema's.

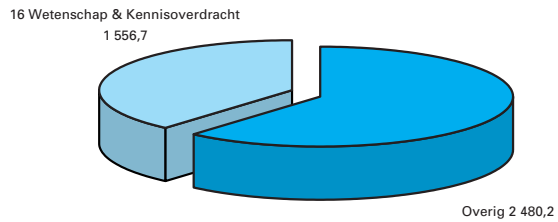
Het fundamenteel, strategisch- en toepassingsgericht onderzoek wordt uitgevoerd door de stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) en de Landbouwuniversiteit Wageningen (LUW). Thans wordt het Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) nader vorm gegeven en uitgebouwd tot een wetenschappelijk centrum met een unieke en gerenommeerde internationale positie. Hiertoe worden ingaande 2001 het Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en het International Institute for Landreclamation and Improvement (ILRI) eveneens geïntegreerd in Wageningen UR.

Het praktijkonderzoek wordt uitgevoerd door proefstations en regionale onderzoekscentra. Dit onderzoek is erop gericht de resultaten van het fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek te vertalen voor, en te implementeren in de verschillende agrarische bedrijfstakken. Eind 2000 wordt het Praktijkonderzoek verzelfstandigd. Alsdan zal het deel uit gaan maken van het Wageningen UR.

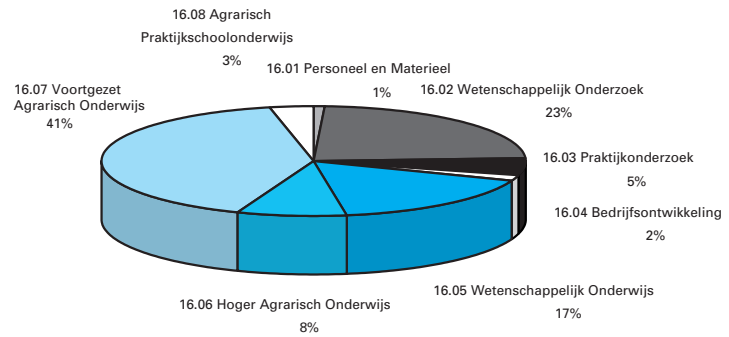
Bedrijfsvoorlichting richt zich op de verspreiding van kennis met het oog op een duurzame ontwikkeling van agrarische ondernemingen. De DLV Adviesgroep NV geeft advies, voorlichting en begeleiding met betrekking tot bedrijfsvoeringsaspecten in alle agrarische sectoren.

Het agrarisch onderwijs leidt leerlingen en studenten op voor de LNV-werkterreinen. Het agrarisch onderwijs valt onder dezelfde wet- en regelgeving als het overige algemene onderwijssysteem en heeft in grote lijnen dezelfde structuur. Vanaf 1999 is de regeling «Versterking Innovatie Agrarisch Onderwijs (VIA)» van kracht. Deze regeling moet een nieuwe impuls geven aan de vernieuwing en innovatie van het agrarisch beroepsopleiding.

Aandeel uitgaven 16 Wetenschap en kennisoverdracht in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling uitgaven 16 Wetenschap en kennisoverdracht

Totaalbeeld Hoofdbeleidssterrein 16 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		1 605,5	1 466,0	1 470,1	1 452,7	1 460,5	
1e Suppletore begroting		5,0	- 0,5	- 0,9	- 0,8	- 0,8	
Nieuwe wijzigingen							
- Loonbijstelling		35,4	36,5	36,7	36,4	36,6	
- Leerlingenstijging VAO			15,0	15,0	15,0	15,0	
- Integratie IAC/ILRI in WUR			13,8	13,8	13,8	13,8	
- Integratie praktijkonderzoek			10,0	5,0	- 5,0	- 10,0	
- Onderwijsintensivering		13,9	11,2	5,7	4,4	4,4	
- Onderwijsintensiveringen (FES)		4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	
- Nitraatprojecten		4,0	1,0				
- Project «aanvullend stikstofbeleid»		0,7					
- BTW compensatie			1,3	1,3	1,3	1,3	
- desaldering begeleidende maatregelen			- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5	
- Overige		1,1	- 0,1	- 0,2	- 0,3	- 0,2	
Stand ontwerpbegroting 2001	1 848,1	1 669,6	1 556,7	1 548,0	1 519,0	1 522,1	1 541,1
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	838,6	757,6	706,4	702,4	689,3	690,7	699,3

16.01 Personeel en materieel

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de uitgaven voor personeel, materieel en post-actieven geraamd van de directie Wetenschap en Kennisoverdracht en de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		12 187	12 020	11 879	11 879	11 879	
1e Suppletore begroting		1 230					
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		812	572	568	569	569	
2 Veranderkosten Praktijkonderzoek		500					
Stand ontwerpbegroting 2001	15 482	14 729	12 592	12 447	12 448	12 448	12 448
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	7 025	6 684	5 714	5 648	5 649	5 649	5 649

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Ambtelijk personeel	12 577	11 978	10 689	11	04.0
02 Overig personeel	88	13	13	11	04.0
03 Post-actieven	388	383	395	11	04.0
04 Materieel	2 429	2 355	1 495	11/52	04.4
Totaal	15 482	14 729	12 592		

16.02 Wetenschappelijk onderzoek

De grondslag van het artikel

Het artikel heeft betrekking op uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek in relatie tot de beleidsterreinen van LNV dat uitgevoerd wordt bij wetenschappelijke kennisinstellingen. Het betreft hier hoofdzakelijk fundamenteel en strategisch onderzoek dat explorerend en/of ondersteunend is aan LNV-beleid. Naast lange-termijnonderzoek kan het hierbij ook kortdurend onderzoek betreffen. Ingaande 2001 is, in verband met de integratie van deze instellingen in Wageningen UR, eveneens onderdeel van dit artikel de te verstrekken bijdrage aan het Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en het International Institute for Landreclamation and Improvement (ILRI).

Vanaf het jaar 2000 wordt gestreefd naar meer integrale en probleemgerichte onderzoekprogramma's waarin een meer interdisciplinaire benadering gevolgd wordt. Tevens vindt een verschuiving plaats van capaciteit van de primaire sector naar vraagstukken in de kolom en bevordering van maatschappelijke gewenste productiewijzen.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		338 580	335 103	332 331	318 549	318 549	
1e Suppletore begroting		11 861	2 629	3 286	1 860	- 1 840	
Nieuwe wijzigingen							
1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR			13 818	13 769	13 769	13 769	
2 Loonbijstelling		8 366	9 192	9 148	8 962	8 962	
3 Nitraatprojecten		4 000	1 000				
4 Overige		514	5	5	5	5	
Stand ontwerpbegroting 2001	740 691	363 321	361 747	358 539	343 145	339 445	339 445
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	336 111	164 868	164 154	162 698	155 712	154 033	154 033

Toelichting

1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR

In het kader van de integratie per 1 januari 2001 van de stichting Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) en de stichting International Institute for Landreclamation and Improvement (ILRI), in het Wageningen UR worden de betreffende budgetten overgeheveld naar het wetenschappelijk onderzoek. De personele en materiële budgetten worden, onder aftrek van de middelen, samengevoegd en ondergebracht op een nieuw artikelonderdeel «Bijdrage IAC/ILRI» op begrotingsartikel U16.02.

3 Nitraatprojecten

Bij de Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek wordt onderzoek tot het omschakelen van het proefbedrijf «Aver Heino» uitgevoerd. Vanuit de zogenaamde «nitraatgelden» wordt bijgedragen aan de omschakeling van dit proefbedrijf. Dit gebeurt onder de condities dat het onderzoek bijdraagt aan kennisontwikkeling en -verspreiding met betrekking tot mineralenmanagement in de biologische en gangbare melkveehouderij.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Bijdrage Stichting DLO	703 042	328 650	312 407	705 994	327 583	313 645	43A	10.01
02 Overige Subsidies en uitgaven	37 698	36 119	33 852	34 697	35 738	33 886	34A	10.01
03 Bijdrage IAC/ILRI	-	-	14 216	-	-	14 216	43A	10.01
Totaal	740 740	364 769	360 475	740 691	363 321	361 747		

Prestatiegegevens

In onderstaande tabel is de bijdrage aan de Stichting DLO weergegeven per onderzoeksthema over 2000 en de prognoses voor 2001. Voor 1999 is een zo goed mogelijke verdeling gemaakt per thema zoals die met ingang van de ontwerpbegroting 2001 wordt gehanteerd.

01 Bijdrage Stichting DLO

bedragen x f 1 mln.

Thema	Realisatie 1999	Raming 2000	Raming 2001
Vitaal Platteland	19,5	19,3	19,2
– aantal programma's		8	7
– gem. inzet per programma		2,4	2,7
Gezonde land- en tuinbouw en visserij	115,3	114,9	108,7
– aantal programma's		41	38
– gem. inzet per programma		2,8	2,9
Natuur voor mensen	30,1	27,9	11,8
– aantal programma's		9	4
– gem. inzet per programma		3,1	3,0
Kwaliteit van de voeding	31,3	29,6	20,9
– aantal programma's		12	9
– gem. inzet per programma		2,5	2,3
Inspelen op internationalisering	8,7	8,5	8,4
– aantal programma's		4	3
– gem. inzet per programma		8,4	2,8
Specifieke bijdragen	7,5	6,5	7,5
Nieuwe projecten			28,0
<i>Programming</i>	212,4	206,7	204,5
Overige onderzoekopdrachten	10,3	6,2	5,2
Strategische expertise ontwikkeling (SEO)	41,1	40,6	41,9
Niet Gealloceerde Programmamiddelen		6,1	2,9
	263,8	259,6	254,5
BTW	38,0	36,2	37,3
	301,8	295,8	291,8
Overdracht bouwtaken praktijkonderzoek		12,0	4,0
Bijstelling a.g.v. BTW	4,0	3,0	3,0
Aflossing lening	6,2	6,2	6,2
Kasimpuls	5,0	5,0	5,0
Voorziening loonbijstelling		2,0	
Vaste lasten onroerend goed	1,1	1,1	1,1
Compensatie vraaguitval derden	2,5	2,5	2,5
Lening aankoop gebouwen	298,4		
Subsidie aankoop gebouwen	79,5		
Reorganisatielasten	7,5		
Totaal	706,0	327,6	313,6

02 Overige subsidies en uitgaven

bedragen x f 1 mln.

Thema	Realisatie 1999	Raming 2000	Raming 2001
Vitaal Platteland	1,2	1,3	0,8
Gezonde Land- en Tuinbouw	9,3	6,3	4,7
Kwaliteit van de voeding	10,3	10,3	10,8
Natuur voor mensen	2,6	4,3	2,9
Kennis en innovatie	2,0	2,8	3,3
Inspelen op internationalisering	2,8	3,0	2,8
Diversen	6,5	7,8	8,6
Totaal	34,7	35,8	33,9

16.03 Praktijkonderzoek

De grondslag van het artikel

Dit artikel bevat de LNV-financiering van het praktijkonderzoek. Het praktijkonderzoek bestaat uit proefstations en regionale onderzoekscentra en houdt zich naast het vertalen en het implementeren van de resultaten van het fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek in de verschillende agrarische sectoren bezig met toegepast onderzoek. Het praktijkonderzoek voert onderzoek uit voor het bedrijfsleven en het ministerie van LNV. Het praktijkonderzoek zal in 2000 worden verzelfstandigd en op gaan in Wageningen UR door middel van fusie van de stichtingen voor praktijkonderzoek met de Stichting DLO. Voor het Praktijkonderzoek Veehouderij zal dit eind 2000 zijn afgerond en voor het Plantaardige Praktijkonderzoek zal dit begin van het jaar 2001 zijn beslag krijgen.

Aandachtspunten in de onderzoeksprogrammering voor de komende jaren zijn:

- * Geïntegreerde bedrijfssystemen
- * Biologische teelt- en bedrijfssystemen
- * Problematiek van mineralen en ammoniak
- * Gewasbeschermingsproblematiek
- * Emissiebeperking bestrijdingsmiddelen
- * Welzijn en diergezondheidszorg
- * Agrarisch natuurbeheer
- * Integraal waterbeheer
- * Energiebeleid in de tuinbouw
- * Arbeid en arbeidsomstandigheden
- * Innovaties ter versterking van de concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw
- * Integrale kwaliteitszorg

Tevens worden op dit artikel de uitgaven aan bouwkundige investeringen, aankopen van onroerend goed en bouwkundig onderhoud van gebouwen in gebruik bij de proefstations geraamd. Voor 2000 is hier tevens inbegrepen de voorgenomen overdracht van de onroerende zaken in eigendom bij Domeinen aan Wageningen UR/DLO.

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		201 592	70 000	69 320	69 320	69 320	
1e Suppletore begroting		- 8 358	- 4 000	- 5 000	- 3 700		
Nieuwe wijzigingen							
1 Integratiekosten Praktijkonderzoek			10 000	5 000	- 5 000	- 10 000	
2 Loonbijstelling		1 260	1 280	1 264	1 264	1 264	
3 Aanvullend stikstofbeleid		690					
4 Veranderkosten Praktijkonderzoek		- 500					
Stand ontwerpbegroting 2001	54 582	194 684	77 280	70 584	61 884	60 584	70 584
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	24 768	88 344	35 068	32 030	28 082	27 492	32 030

Toelichting

1 Integratiekosten Praktijkonderzoek

Het praktijkonderzoek wordt in de Wageningen UR geïntegreerd. Hiermee wordt het geheel aan wetenschappelijk-fundamenteel onderzoek tot en met het toegepaste onderzoek in één organisatie ondergebracht. Voor dit nieuwe centrum wordt het praktijkonderzoek ingrijpend vernieuwd. De hiermee gepaard gaande kosten zoals verplaatsings-, verhuis- en inrichtingskosten hebben een verhoging van de uitgaven tot gevolg. De bijstelling betreft een eerste voorziening voor de overgangskosten.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de verplichtingen en uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Verplichtingen			Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Bijdrage Praktijkonderzoek	50 510	63 659	75 061	49 945	64 522	75 942	43A	10.01
02 Gebouwen en grond	3 481	130 202	1 378	4 637	130 162	1 338	12/52	10.01
Totaal	53 991	193 861	76 439	54 582	194 684	77 280		

Prestatiegegevens

Onderstaand overzicht geeft weer de indicatieve verdeling voor 1999 en 2000 van de netto LNV-bijdrage over de sectoren. Het totaalbedrag correspondeert met het totaalbedrag met onderdeel 01 «Bijdrage Praktijkonderzoek».

LNV-bijdrage aan Praktijkonderzoek over de sectoren
bedragen x f 1 mln.

Uitgaven	Realisatie 1999	Raming 2000	Raming 2001
Bloembollen	4,5	4,4	4,5
Bloemisterij/glasgroenten	8,8	8,7	8,8
Champignons	1,4	1,4	1,4
Boomteelt	2,1	2,1	2,2
Fruitteelt	2,5	2,0	2,0
Akkerbouw/vollegroendsgroenten	8,9	8,9	8,9
Varkens	2,9	2,9	2,6
Rundvee/paarden	6,6	6,0	6,4
Pluimvee	1,9	1,9	2,0
Bijenhoudery	0,3	0,3	0,3
Kleine aarde	0,1	0,1	0,0
Bouw en herstructurering fruitteelt en overbruggingskosten	5,2	0,4	
Diversen	4,7	4,6	0,8
Integratie Praktijkonderzoek in Wageningen UR		5,0	10,0
Omzetstijging PV/PPO		5,1	10,8
Startinvesteringen PV/PPO		1,1	
BTW-invoering		9,6	9,6
Nog te alloceren middelen			5,6
Totaal	49,9	64,5	75,9

16.04 Bedrijfsontwikkeling

De grondslag van het artikel

Dit artikel heeft betrekking op de voorlichtingsactiviteiten inzake de sociaal en technisch economische aangelegenheden. In het jaar 2000 wordt voor de laatste maal specifiek aan de Sociaal Economische Voorlichting (SEV)-organisaties en de DLV Adviesgroep NV subsidie verstrekt voor het uitvoeren van thematische voorlichtingsprogramma's. Met ingang van 2001 zal de gunning van voorlichtingsopdrachten plaatsvinden op basis van openbare aanbesteding.

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		30 392	25 282	24 360	28 617	27 617	
1e Suppletore begroting		538	- 239	- 217			
Nieuwe wijzigingen							
1 BTW-compensatie			1 300	1 300	1 300	1 300	
2 Loonbijstelling		836	830	802	928	898	
3 Overige		648	- 122	- 132	- 241	- 241	
Stand ontwerpbegroting 2001	33 122	32 414	27 051	26 113	30 604	29 574	29 574
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	15 030	14 709	12 275	11 850	13 887	13 420	13 420

Toelichting

1 BTW-compensatie

De aansturing en bekostiging van de Sociaal Economische voorlichting zal ingaande 2001 dusdanig worden vormgegeven dat over de bijdrage aan de SEV BTW verschuldigd is. Dientengevolge wordt het budget overeenkomstig opgehoogd.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Sociaal-Economische voorlichting	7 505	10 492	10 991	43A	10.1
02 Demoprojecten	2 346	–	–	43A	10.1
03 Technische-economische ontwikkelingen	23 271	21 922	16 060	43A	10.1
Totaal	33 122	32 414	27 051		

Prestatiegegevens

Uitgaven per thema

bedragen x f 1 mln.

Thema	Realisatie 1999	Raming 2000	Raming 2001
1. Milieu	8,5	9,4	
2. Diergezondheid en Welzijn	2,2	2,2	
3. Vrouw en bedrijf	1,3	2,8	
4. Concurrentiekracht	6,7	5,6	
5. Biologische Landbouw	2,2	2,5	
6. Multifunctioneel grondgebruik	3,9	5,6	
7. Gezin, bedrijfsovername en -beëindiging	1,2	1,8	
8. SEP	4,2	2,3	
9. Diversen	0,6	0,2	1,2
10. Vitaal Platteland			5,0
11. Gezonde Land- en Tuinbouw			16,8
12. Kwaliteit van de voeding			0,5
13. Natuur voor mensen			3,0
14. Kennis en innovatie			0,5
Totaal	30,8	32,4	27,0

16.05 Wetenschappelijk onderwijs

De grondslag van het artikel

De uitgaven voor het Wetenschappelijke onderwijs vinden hun grondslag in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW). Het betreft de uitgaven ten behoeve van de Landbouwuniversiteit Wageningen. Het op de WHW gebaseerde Bekostigingsbesluit WHW bepaalt de rijksbijdrage aan de universiteiten. Overeenkomstig dit bekostigingsbesluit wordt voor de Landbouwuniversiteit Wageningen

jaarlijks de rijksbijdrage met de daarin samenstellende delen vastgesteld: het onderwijsdeel, het onderzoekdeel, het deel uitkeringen na ontslag en het investeringsdeel.

Vanaf 2000 is voor de universiteiten het Prestatie Bekostigingsmodel (PBM) van toepassing. Het PBM, waarin het verwevenheidsdeel als apart onderdeel is verdwenen, werkt – evenals het voorgaande bekostigingsmodel – als een verdeelmodel tussen universiteiten. Het PBM maakt de bekostiging meer afhankelijk van prestaties, met name in het onderwijsdeel. Daar het ministerie van LNV één universiteit bekostigt, werkt het PBM voor de Landbouwwuniversiteit Wageningen niet als een verdeelmodel en ontbreken derhalve de prestatieprikkels die de andere universiteiten ondervinden. Daarom wordt met de Universiteit Wageningen een model uitgewerkt dat aansluit bij het PBM met voor de Landbouwwuniversiteit Wageningen relevante prestatieprikkels.

Naast bovengenoemde rijksbijdrage worden aan instellingen werkzaam op het terrein van het wetenschappelijk onderwijs project- en exploitatiebijdragen verstrekt, die betrekking hebben op innovatie en dienstverlening (onderdeel overige subsidies en uitgaven).

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		253 127	250 426	247 231	248 478	249 673	
1e Suppletore begroting		350					
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		5 939	6 048	6 030	6 038	6 073	
2 Onderwijsintensiveringen		1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	
Stand ontwerpbegroting 2001	256 126	260 716	257 774	254 561	255 816	257 046	258 270
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	116 225	118 308	116 973	115 515	116 084	116 642	117 198

Toelichting

2 Onderwijsintensiveringen

Bij Kaderbrief 2000 is geld vrijgemaakt voor intensiveringen in het onderwijs. Hiermee zullen de overheidsvoorwaarden voor AIO's worden verbeterd en aantrekkelijker gemaakt. Het landbouwonderwijs volgt hiermee de ontwikkelingen in het door OC&W gefinancierde onderwijs.

Onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Rijksbijdrage LUW					
– Onderwijs	67 247	70 421		43A	04.43
– Basisfinanciering onderwijs			23 383	43A	04.43
– Prestatiefinanciering onderwijs			26 973	43A	04.43
– Onderzoek	162 689	164 052		43A	04.43
– Basisfinanciering onderzoek			153 188	43A	04.43
– Prestatiefinanciering onderzoek			27 544	43A	04.43
– Uitkering na ontslag	8 160	8 167	8 319	43A	04.43
– Investerings	13 552	13 552	13 552	62A	04.43
02 Overige subsidies en uitgaven	4 478	4 524	4 815	43A	04.43
Totaal	256 126	260 716	257 774		

Prestatiegegevens

Studentenaantallen/prestatie eenheden	1999 (1997/1998)	2000 (1998/1999)	2001 (1999/2000)
Prestatie-indicatoren bekostiging			
Totaal aantal ingeschreven studenten*	3 860	3 781	3 640
Aantal instroom eerste jaars excl. extranei en toehoorders	902	815	757
Aantal afgestudeerden	935	651	563
Promoties	174	181	183

* m.i.v. 2001 zal naar verwachting een nieuw bekostigingsmodel worden ingevoerd

Uitgaven per ingeschreven student (x f 1 000)	1999	2000	2001
Onderwijs	17,4	18,6	13,8
Collegegeld voltijd	2 800	2 850	2 900
Collegegeld deeltijd	1 275	1 300	1 325

Het collegegeld wordt jaarlijks met ca. 2% verhoogd op grond van de in het regeerakkoord afgesproken indexatie.

Aantal netto ingeschrevenen Universiteit Wageningen per studiejaar per opleiding (exclusief extranei en auditoren)	1999 totaal	1999 1e jaars	1999 einddi- ploma	2000 totaal
Biologie	400	88	54	386
Bosbouw/Bos- en Natuurbeheer	160	65	25	206
Tropische cultuurtechniek	2		1	1
Landbouwtechniek	104	15	14	98
Agrosysteemkunde	46	2	9	47
Landinrichtingswetenschappen	305	58	51	306
Tropisch landgebruik	226	43	21	217
Boden, water en atmosfeer	233	45	17	239
Econ. van landbouw en milieu	257	52	43	236
Rurale ontwikkelingsstudies	163	24	23	164
Huishoud en consum. wetenschappen	152	29	23	136
Landbouwplantenteelt (incl. Tropische Plant.)	31	20	4	14
Tuinbouw	43		10	23
Plantenveredeling en gewasbescherming	174	14	27	185
Zoötechniek	321	88	39	334
Levensmiddelentechnologie	264	42	46	255
Voeding van de mens	234	60	39	263
Milieuhygiëne	352	49	65	281
Moleculaire wetenschappen	139	30	18	141
Bioprocestechnologie	254	33	34	249
Totaal	3 860	757	563	3 781

16.06 Hoger Agrarisch Onderwijs

De grondslag van het artikel

De uitgaven voor het Hoger Agrarisch Onderwijs vinden hun grondslag in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW). Voor de minister van LNV betreft het de uitgaven ten behoeve van zes instellingen voor Hoger Agrarisch Onderwijs waaronder de Agrarische Pedagogische Hogeschool.

De rijksbijdrage volgens het huidige bekostigingsmodel is samengesteld uit een exploitatiedeel, inclusief een huisvestingsdeel en uit een deel uitkeringen voor ontslag.

Bij de normstelling, die betrekking heeft op het exploitatiedeel is rekening gehouden met de inkomsten uit collegegelden.

Over de wachtgelden in het HAO (onderdeel uitkeringen na ontslag) zijn budgettaire afspraken gemaakt in het kader van het wachtgeld arrangement voor het HBO.

Naast bovengenoemde rijksbijdrage worden middelen toegekend ten behoeve van specifieke activiteiten, zoals: inhoudelijke onderwijs- vernieuwing, onderwijsondersteuning, internationalisering, informatie en communicatie technologie (ICT) en flankerend personeelsbeleid (mobiliteitsbevordering). In de komende jaren zal een groot deel van de specifieke middelen worden ondergebracht in het budget voor de regeling Versterking Innovatie Agrarisch Onderwijs (VIA-regeling; Stcrt. 134 dd. 20 juli 1998).

De opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		127 607	127 677	127 367	128 058	128 717	
1e Suppletore begroting		- 381	100				
Nieuwe wijzigingen							
1 Loonbijstelling		3 186	3 250	3 240	3 261	3 280	
2 Overige				- 200	- 350	- 350	
Stand ontwerpbegroting 2001	126 681	130 412	131 027	130 407	130 969	131 647	132 308
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	57 485	59 178	59 457	59 176	59 431	59 739	60 039

Onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Coding	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Rijksbijdrage				43A	04.44
- Exploitatie (incl. huisvesting)	104 508	109 904	101 283	43A	04.44
- Uitkering na ontslag	5 849	5 257	4 900	43A	04.44
02 Overige subsidies en uitgaven	16 324	15 251	24 844	43A	04.44
Totaal	126 681	130 412	131 027		

Prestatiegegevens

Studentenaantallen	1999 (1997/1998)	2000 (1998/1999)	2001 (1999/2000)
Totaal aantal studenten HAO	8 769	8 698	8 537
Afgestudeerden	1 672	1 539	1 683
Uitvallers	809	895	892
Instroom	2 410	2 363	2 414
gemiddelde studieduur afgestudeerden	4,41 jaar	4,37 jaar	4,25 jaar
gemiddelde studieduur uitvallers	1,74 jaar	1,76 jaar	1,70 jaar
Uitgaven per ingeschreven student	2000	2001	
- exploitatie	12,6	11,9	
- uitkeringen na ontslag	0,6	0,6	

16.07 Voortgezet agrarisch onderwijs

De grondslag van het artikel

De uitgaven voor het Voortgezet Agrarisch Onderwijs zijn voor het agrarisch voorbereidend beroepsonderwijs gebaseerd op de Wet Voortgezet Onderwijs (WVO) en voor het voortgezet agrarisch onderwijs gebaseerd op artikel 2.2.1 van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Het voortgezet agrarisch beroepsonderwijs wordt voornamelijk verzorgd door Agrarische Opleidings Centra (AOC's).

De bekostiging van de AOC's vindt plaats in de vorm van een lump-sumbijdrage. Per 1 januari 2000 zal een nieuwe bekostigingssystematiek worden ingevoerd. Daarin is (voor het MBO-deel) sprake van 80% input en 20% diploma-bekostiging.

In het kader van de per 1 juli 1997 van kracht geworden «verzelfstandiging huisvesting BVE-sector», zijn ook de huisvestingskosten in de lump-sum opgenomen. De uitgaven voor wachtgelden worden in de vorm van een opslag op de lump-sum, in de rijksbijdrage aan de instellingen vergoed. Per 1 augustus 1998 is de verantwoordelijkheid voor deze uitgaven verder gedecentraliseerd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in wettelijke uitgaven (collectieve last) en bovenwettelijke uitgaven (instellingslast). Ter stimulering van innovaties binnen het agrarisch onderwijs is medio 1998 de regeling Versterking Innovatie Agrarisch Onderwijs (VIA) van kracht geworden (Stb. 134 d.d. 20 juli 1998).

Op dit artikel worden de uitgaven geraamd voor het middelbaar agrarisch onderwijs, het agrarisch voorbereidend beroepsonderwijs, het deeltijd middelbaar agrarisch onderwijs, de opleidingen leerlingwezen en de door de scholen uitgevoerde cursussen.

Opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		589 952	593 099	605 001	594 906	601 661	
1e Suppletore begroting		- 49	1 000	1 000	1 000	1 000	
Nieuwe wijzigingen							
1 Leerlingenstijging VAO			15 000	15 000	15 000	15 000	
2 Loonbijstelling		13 868	14 208	14 493	14 251	14 414	
3 Onderwijsintensiveringen		12 594	9 890	4 395	3 050	3 050	
4 Onderwijsintensiveringen (FES)		4 000	4 000	3 000	3 000	3 000	
5 Plattelandsontwikkelingsplan			- 1 499	- 1 499	- 1 499	- 1 499	
6 Overige				200	350	350	
Stand ontwerpbegroting 2001	565 744	620 365	635 698	641 590	630 058	636 976	643 881
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	256 723	281 509	288 467	291 141	285 908	289 047	292 180

Toelichting

1 Leerlingen stijging VAO

Als gevolg van een stijging van het aantal leerlingen in het voortgezet agrarisch onderwijs, is de begroting met f 15 mln. verhoogd. Hiermee is het budget voor het voortgezet agrarisch onderwijs aangepast aan het leerlingenaantal in het cursusjaar 1999/2000.

3 Onderwijsintensiveringen

Er is geld vrijgemaakt voor intensiveringen in het onderwijs. Hiermee zal onder andere het beroep van leraar (financieel) aantrekkelijker worden gemaakt. Ook wordt er extra geld beschikbaar gesteld voor beroepsopleidingen, schoolspecifieke budgetten en leermiddelen. Het landbouwonderwijs volgt hiermee de ontwikkelingen in het door OC&W gefinancierde onderwijs.

4 Onderwijsintensiveringen (FES)

Om de toepassing van ICT in het onderwijs te vergroten, worden extra middelen beschikbaar gesteld. Deze onderwijsintensiveringen worden gefinancierd uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES).

5 Plattelandsontwikkelingsplan

In het kader van het Plattelandsontwikkelingsplan vervalt de co-financiering voor de regeling cursus onderwijs vanaf 2001.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Rijksbijdrage					
– Exploitatie	451 857	486 924	506 220	43A	04.34
– Huisvesting	48 936	51 107	52 662	43A	04.34
– Uitkeringen na ontslag	19 878	20 335	20 350	43A	04.34
02 Overige subsidies en uitgaven					
Onderwijsvernieuwing	16 757	20 344	17 194	43A	04.34
Onderwijsondersteuning	8 922	10 073	7 767	43A	04.34
Internationalisering	245	445	284	43A	04.34
– Flankerend personeelsbeleid	717	480	898	43A	04.34
– Volwasseneneducatie	8 104	6 650	6 000	43A	04.34
– Informatie en Communicatie Technologie	5 116	15 800	18 000	43A	04.34
– ESF-VSV		3 000	3 000	43A	04.34
– Overig	5 212	5 207	3 323	43A	04.34
Totaal	565 744	620 365	635 698		

Prestatiegegevens

Aantal leerlingen (basis voor de bekostiging)	1998	1999	2000	2001 (raming)
Agrarisch VBO	18 492	19 019	19 681	20 317
Agrarisch Leerweg Ondersteunend Onderwijs (LOO)	8 557	9 212	9 825	10 644
Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL):				
– primair	5 080	5 346	5 226	5 226
– secundair/tertiair	2 779	2 782	2 779	2 779
Beroeps Opleidende Leerweg (BOL):				
– 2/3/4 jarig	16 716	16 450	16 203	16 545

Verdeling van de leerlingen over de volgende schooltypes in het schooljaar 1999/2000	Totaal	Agrarische Opleidings centra	Categorale scholen	Scholen gemeenschappen*
Agrarisch VBO	19 681	16 122	555	3 004
Agrarisch LOO	9 825	8 609	202	1 014
Beroeps Begeleidende Leerweg:				
– primair	5 226	5 226		
– secundair/tertiair	2 779	2 779		
Beroeps Opleidende Leerweg	16 203	16 203		

* Scholengemeenschappen ressorterend onder het ministerie van OCW met een agrarische afdeling

Normatieve kostprijzen VAO (prijs per leerling)	1999	2000	2001
LOO	13 856	14 272	14 414
VBO	9 585	9 873	9 971
BOL	9 808	10 102	10 203
BBL primair	5 175	5 330	5 384
BBL secundair/tertiair	5 013	5 163	5 215

16.08 Agrarisch Praktijkschoolonderwijs

De grondslag van het artikel

De uitgaven voor het agrarisch praktijkschoolonderwijs zijn gebaseerd op artikel 2.2.12 van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). De bekostiging van de exploitatie-uitgaven vindt plaats in de vorm van een lump-sum vergoeding per instelling. De uitgaven voor wachtgelden worden in de vorm van een opslag op de lump-sum, in de rijksbijdrage aan de instellingen vergoed. De verantwoordelijkheid voor deze uitgaven is verder gedecentraliseerd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in wettelijke uitgaven (collectieve last) en bovenwettelijke uitgaven (instellingslast).

Het agrarisch praktijkschoolonderwijs richt zich voornamelijk op de praktische ondersteuning van met name het voortgezet agrarisch onderwijs. Op de drie innovatie- en praktijkcentra (IPC's) wordt instructie gegeven over o.a. bosbouw, champignonteelt, cultuurtechniek, dierverzorging, internationaal onderwijs, landen tuinbouwtechniek, levensmiddelen technologie, mengvoederindustrie, pluimvee-, rundvee-, en varkenshouderij.

De besluitvorming inzake het rapport Peper heeft tot gevolg dat de verplichting voor de AOC's om hun leerlingen praktijkonderwijs te laten volgen bij de IPC's wordt opgeheven. Met ingang van het schooljaar 1999/2000 is een deel van het budget van dit artikel bestemd voor de ingeschreven deelnemers in het 1° leerjaar van het Voortgezet Agrarisch Onderwijs.

Opbouw van de raming

Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		52 098	52 415	52 646	52 888	53 119	
1e Suppletore begroting		- 172					
Nieuwe wijzigingen							
1 loonbijstelling		1 179	1 208	1 212	1 217	1 223	
2 Overige		- 125	- 119	- 109			
Stand ontwerpbegroting 2001	55 638	52 980	53 504	53 749	54 105	54 342	54 588
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	25 247	24 041	24 279	24 390	24 552	24 659	24 771

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de uitgaven (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Uitgaven			Codering	
	1999	2000	2001	econ.	funct.
01 Rijksbijdrage					
– Exploitatie	44 898	29 996	22 430	43A	04.34
– Uitkeringen na ontslag	1 825	1 913	1 913	43A	04.34
02 Bijdragen aan de AOC's voor praktijk- leren	3 659	12 100	20 000	43A	04.34
03 Overige subsidies en uitgaven	5 256	8 971	9 161	43A	04.34
Totaal	55 638	52 980	53 504		

Prestatiegegevens

Prestatie-indicatoren bekostiging	1999	2000	2001
Aantal leerlingcursistweken	50 840	50 840	50 840
Aantal logiescursistweken	28 954	27 304	27 500
Gemiddelde prijs per cursistweek	838	842	850
Gemiddelde personeelslast (GPL):			
– ondersteunend en beheerspersoneel	69 818	75 245	75 500
– instructiepersoneel	88 779	93 679	93 850

16.09 Garanties

De grondslag van het artikel

Dit artikel bevat de garantie voor de rente en aflossing van leningen voor gebouwen en terreinen van gesubsidieerde scholen voor agrarisch onderwijs.

De onderverdeling in artikelonderdelen

Overzicht risico-ontwikkeling (xf 1 000) met betrekking tot garantie-overeenkomsten van het Rijk

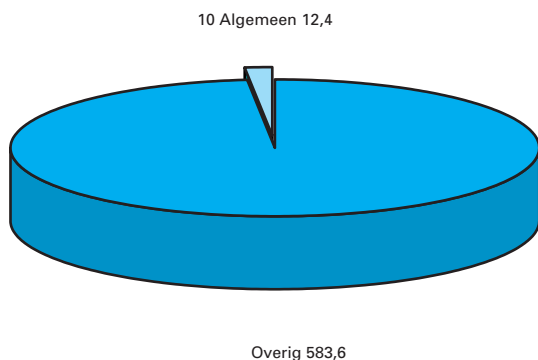
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
garantieplafond							
uitstaand risico per 1 januari	14 700	13 300	12 000	10 790	9 400	8 300	7 100
vervallen of te vervallen garanties	1 400	1 300	1 210	1 390	1 100	1 200	1 400
verleende of te verlenen garanties	–	–	–	–	–	–	–
uitstaand risico per 31 december	13 300	12 000	10 790	9 400	8 300	7 100	5 700

WETSARTIKEL 2 (ONTVANGSTEN)

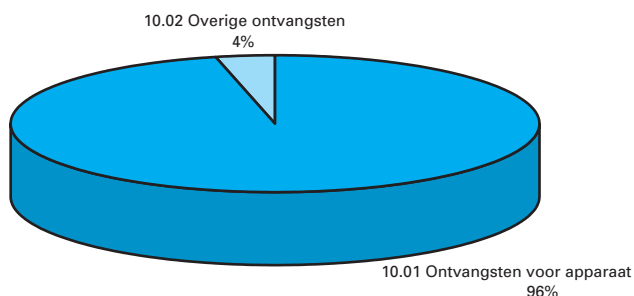
10 Algemeen

Daar waar bij de ontvangsten sprake is van tarieven zijn deze in beginsel kostendeckend. De integrale kostprijs vormt de basis voor de tariefstelling. Uitzondering hierop zijn publikaties waar in bepaalde gevallen de differentiële kosten de basis vormen voor de tarieven.

Aandeel ontvangsten 10 Algemeen in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 10 Algemeen

Totaalbeeld Hoofdbeleidssterrein 10 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		48,3	12,5	12,3	12,3	12,4	
1e Suppletore begroting		- 11,8	-	-	-	-	
Nieuwe wijzigingen							
- Desaldering		1,7	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	
- Overige						- 0,1	
Stand ontwerpbegroting 2001	240,3	38,2	12,4	12,2	12,2	12,2	12,2
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	109,0	17,3	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6

10.01 Ontvangsten voor apparaat

De geldende tariefregelingen

Dit artikel bevat ramingen voor onder meer ontvangsten voor door directies en diensten geleverde diensten en verrichte werkzaamheden. De met deze ontvangsten samenhangende uitgaven worden verantwoord op artikel 10.01 Personeel en Materieel. Voorts worden op dit artikel ontvangsten in de sociale sfeer verantwoord.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de tarieven en andere factoren welke voor enkele ontvangsten bepalend zijn. Hierbij is de indeling volgens de artikelonderdelen aangehouden.

Tarieven

Artikelonderdeel	laatstelijk gewijzigd
01 Jaarcijnzen, waarvan de tarieven zijn gebaseerd op het Koninklijk Besluit van 5 april 1967	6 januari 1993
01 Griffierechten (Raad voor het Kwekersrecht), waarvan de tarieven zijn gebaseerd op een Ministeriële beschikking	13 december 1991
01 Griffierechten (Pachtzaken), waarvan de tarieven zijn gebaseerd op het Koninklijk Besluit van 14 augustus 1995	7 augustus 1998
01 Besluit Tarieven Europees Kwekersrecht, Verordening (EU) nr. 2100/94 van de Raad inzake het communautair Kwekersrecht van 27 juli 1994	26 augustus 1997

Overige ontvangsten

Artikelonderdeel	Bepalende factor voor ontvangsten
03 Diverse ontvangsten; hieronder vallen verkopen van publikaties, abonnementen, diverse doorberekeningen. Omwille van de toegankelijkheid en stimulerende functie wordt in de meeste gevallen de marginale of directe kosten doorberekend	–
03 Bijdragen van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in de AAW-uitkeringen	–

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		12 236	12 023	11 893	11 893	11 983	
1e Suppletore begroting		724	– 3				
Nieuwe wijzigingen							
1 Desaldering		1 734	– 100	– 100	– 100	– 100	
2 Overige						– 90	
Stand ontwerpbegroting 2001	14 060	14 694	11 920	11 793	11 793	11 793	11 793
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	6 380	6 668	5 409	5 351	5 351	5 351	5 351

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Ontvangsten			econ.	Codering funct.
	1999	2000	2001		
01 Jaarcijzen en Griffierechten	7 768	8 389	8 389	16	10.0
02 Verrichte werkzaamheden	–	–	–	16	10.1
03 Overige	6 292	6 305	3 531	16	10.1
Totaal	14 060	14 694	11 920		

Prestatiegegevens

De kengetallen geven een globale indruk van de werkzaamheden van een aantal onderdelen die ondergebracht zijn bij de directie Juridische zaken.

Omschrijving prestatie-eenheden (aantallen)	1998	1999	2000	2001
<i>01 Jaarcijzen en griffierechten Raad van het Kwekersrecht</i>				
– Aanvragen	893	901	900	900
– Aantal toegewezen aanvragen met inschrijving in rassenregister	751	555	600	600
– Aanhangige rechten	4 962	4 696	4 300	4 000
– Bemiddeling Europese aanvragen	80	59	50	50
<i>02 Grondkamers</i>				
– Ter goedkeuring voorgelegde pachtovereenkomsten (artikel 5)	18 703	13 344	16 983	16 983
– Bijzondere pachten (éénmalige- en teelpachten)	9 768	10 261	11 631	11 631
– Ter beoordeling voorgelegde verzoeken tot herziening tegen prestatie pachtovereenkomst (artikel 19)	555	757	1 561	1 561
– Overige voorgelegde zaken	643	599	566	566
<i>03 Diverse ontvangsten (Kamer van de Binnenvisserij)</i>				
– Verzoeken tot goedkeuring huurovereenkomsten visrecht	591	661	450	450
– Verzoeken toestemming tot uitgifte visvergunningen	507	358	400	400
– Waarmerking/toestemming	50 000	25 000	25 000	25 000
<i>03 Diverse ontvangsten Veterinair Tuchtcollege</i>				
– Aantal klachten	67	94	95	95
<i>03 Diverse ontvangsten Veterinair beroepscollege</i>				
– Aantal klachten	14	17	20	20

10.05 Overige ontvangsten

Dit artikel bevat ontvangsten met betrekking tot rente en aflossing van aan ambtenaren verstrekte rentedragende en renteloze leningen. De conversie van het Agentschapsvermogen, waarbij de waarde van de vaste activa

minus de langlopende voorzieningen bij de agentschappen, wordt als ontvangst door het moederdepartement op dit artikel begroot.

De opbouw van de raming

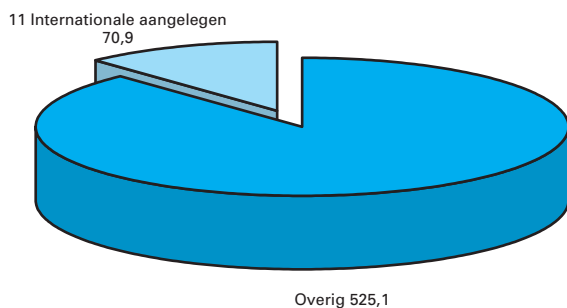
Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		36 034	446	446	446	446	
1e Suppletore begroting		- 12 494					
Stand ontwerpbegroting 2001	226 194	23 540	446	446	446	446	446
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	102 642	10 682	202	202	202	202	202

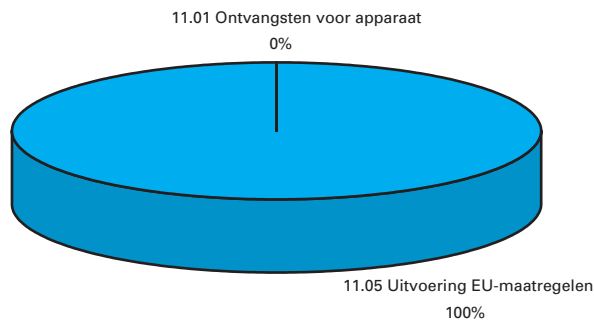
Economische codering: 77E
Functionele codering: 10.0

11. Internationale aangelegenheden

Aandeel ontvangsten 11 Internationale aangelegenheden in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 11 Internationale aangelegenheden

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 11 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		73,3	155,3	155,3	155,3	155,3	
Nieuwe wijzigingen							
- Perceptiekostenvergoeding		3,3	3,3	13,1	8,2	8,2	
- Schuif perceptiekostenvergoeding			- 87,0	87,0			
- Integratie IAC/ILRI in Wagningen UR			- 0,6	- 0,6	- 0,6	- 0,6	
- Overige		- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1	
Stand ontwerpbegroting 2001	0,8	76,5	70,9	254,7	162,8	162,8	162,8
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	0,4	34,7	32,2	115,6	73,9	73,9	73,9

11.01 Ontvangsten voor apparaat

De grondslag van het artikel

Dit artikel bevat ramingen voor ontvangsten van de directie Internationale Zaken.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		303	303	303	303	303	
Nieuwe wijzigingen							
1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR			- 100	- 100	- 100	- 100	
2 Overige		- 123	- 123	- 123	- 123	- 123	
Stand ontwerpbegroting 2001	266	180	80	80	80	80	80
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	121	82	36	36	36	36	36

Toelichting

1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR

In het kader van de integratie per 1 januari 2001 van de stichting International Institute for Land Reclamation and Improvement (ILRI) in het Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) worden de apparaatsuitgaven van het ILRI op uitgavenartikel 11.01 Personeel en materieel en de ontvangsten van het ILRI op het onderhavige artikel samengevoegd tot een nieuw artikelonderdeel op uitgavenartikel 16.02 Wetenschappelijk onderzoek. (zie ook U11.01 Personeel en materieel, U11.03 Overige subsidies en uitgaven en M11.03 Overige ontvangsten).

Economische codering: 16

Functionele codering: 10.0

11.02 Bijdrage van het LEF

Op dit artikel worden vanaf 2000 geen ontvangsten meer geraamd in verband met de integratie van het LEF-A in de begroting van het ministerie van LNV.

11.03 Overige ontvangsten

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden t/m 2000 de terugontvangen subsidievoorschotten van het Internationaal Agrarisch Centrum geraamd.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (*xf 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		500	500	500	500	500	
Nieuwe wijzigingen							
1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR			- 500	- 500	- 500	- 500	
Stand ontwerpbegroting 2001	515	500	-	-	-	-	-
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	234	227	-	-	-	-	-

Toelichting

1 Integratie IAC/ILRI in Wageningen UR

In het kader van de integratie per 1 januari 2001 van de stichting Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) in het Wageningen Universiteit en Researchcentrum (Wageningen UR) worden de apparaatsuitgaven van het IAC op uitgavenartikel 11.01 Personeel en materieel, de subsidie aan het IAC op uitgavenartikel 11.03 Overige subsidies en uitgaven en de terugontvangen subsidievoorschotten van het IAC op het onderhavige artikel samengevoegd tot een nieuw artikelonderdeel op uitgavenartikel 16.02 Wetenschappelijk onderzoek. (zie ook U11.01 Personeel en materieel, U11.03 Overige subsidies en uitgaven en M11.01 Ontvangsten voor apparaat).

Economische codering: 43A

Functionele codering: 10.0

11.04 Interventievoorraden

Op dit artikel worden de opbrengsten uit hoofde van de verkopen van interventieproducten geraamd, de bijdrage van het EOGFL wegens afzetverliezen en de waarde van de gefinancierde eindvoorraad.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000/2001		-	pm	-	-	-	
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	-	pm	-	-	-	-

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	Ontvangsten			econ.	Codering funct.
	1999	2000	2001		
01 Verkoop interventieproducten	-	pm	pm	57	10.1
02 Bijdrage van het EOGFL wegens verlies op aan- en verkopen	-	pm	pm	57	10.1
03 Gefinancierde eindvoorraad	-	pm	pm	57	10.1
Totaal	-	pm	pm		

11.05 Uitvoering EU-Maatregelen

Op dit artikel worden de ontvangen vergoedingen van de EU voor de uitvoering van EU-landbouwmaatregelen geraamd. Daarnaast worden op dit artikel de verkoopopbrengsten en bijdragen van het EOGFL met betrekking tot de Regeling Sociale Boter geraamd. Tenslotte worden op dit artikel de ontvangsten samenhangend met de uitvoering van EU maatregelen geraamd, niet zijnde EU vergoedingen. Het gaat daarbij met name om vervallen waarborgen en terugontvangen voorschotten op medebewindskostenvergoedingen.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		72 526	154 526	154 526	154 526	154 526	
Nieuwe wijzigingen							
1 Perceptiekostenvergoeding		3 300	3 300	13 100	8 200	8 200	
2 Schuif perceptiekostenvergoeding			- 87 000	87 000			
Stand ontwerpbegroting 2001	-	75 826	70 826	254 626	162 726	162 726	162 726
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	34 408	32 139	115 544	73 842	73 842	73 842

Toelichting

1 Perceptiekostenvergoeding

Door de verdergaande liberalisering wordt de toegang tot de Europese markt vergroot. De hiermee gepaard gaande volumestijging van de import, zorgt voor een toename van de ontvangsten in het kader van douanerechten en productieheffingen.

2 Schuif perceptiekostenvergoeding

Tijdige ratificering van het nieuwe Eigen Middelen besluit is op dit moment onzeker, hetgeen leidt tot een jaar vertraging van de implementatie. Gevolg is dat de verhoging van de perceptiekostenvergoeding voor Nederland over 2001 eerst in 2002 wordt ontvangen.

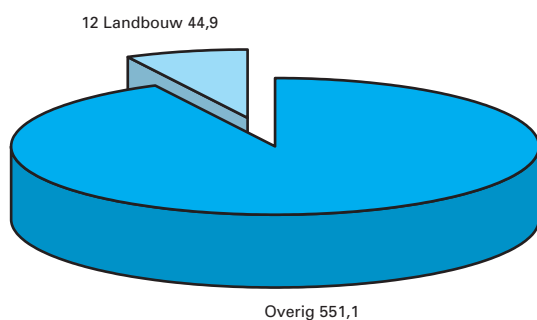
De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

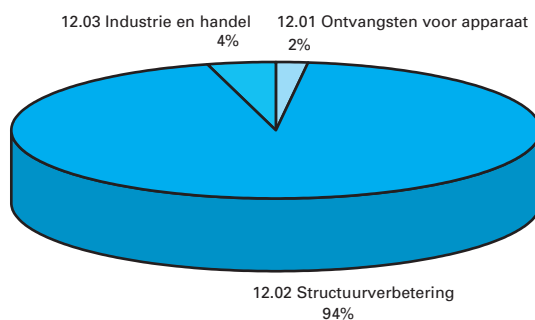
Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten 2001	econ.	Codering funct.
01 Rentevergoeding openbare opslag	-	600	600	26	10.1
02 Vergoeding in-, op- en uitslagkosten	-	3 426	3 426	12	10.1
03 Perceptiekostenergoeding heffingen	-	58 300	53 300	47G	10.1
04 Apurement	-	-	-	43G	10.1
05 Regeling Sociale Boter	-	5 000	5 000	47G	10.1
06 Vervallen waarborgen	-	7 000	7 000	47D	10.1
07 Overige ontvangsten	-	1 500	1 500	47D	10.1
Totaal	-	75 826	70 826		

12. Landbouw

Aandeel ontvangsten 12 Landbouw in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 12 Landbouw

Totaalbeeld Hoofdbeleidssterrein 12 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		64,7	51,4	52,2	51,6	51,6	
1e Suppletore begroting		- 4,4	- 5,0	- 5,0	- 6,8	- 7,0	
Nieuwe wijzigingen							
- Plattelandsontwikkelingsplan		3,8	- 0,7	1,3	- 9,1	- 12,6	
- Overige		- 0,7	- 0,8	- 0,8	- 0,7	- 0,8	
Stand ontwerpbegroting 2001	48,3	63,4	44,9	47,7	35,0	31,2	32,8
Stand ontwerpbegroting 2001 in 1 mln.	21,9	28,8	20,4	21,6	15,9	14,2	14,9

12.01 Ontvangsten voor apparaat

De grondslag van het artikel

Dit artikel bevat ramingen voor ontvangsten van de directie Landbouw met betrekking tot de CBS-structuur enquêtes alsmede een raming van ontvangsten in het kader van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW).

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		1 312	1 312	1 312	1 312	1 312	
1e Suppletore begroting		- 414	- 414	- 414	- 414	- 414	
Stand ontwerpbegroting 2001	1 503	898	898	898	898	898	898
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	682	407	407	407	407	407	407

Economische codering: 16

Functionele codering: 10.1

12.02 Structuurverbetering

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden ontvangsten uit heffingen in het kader van het mestbeleid en de ontvangsten uit hoofde van EU-bijdragen aan structuurverbeteringsregelingen geraamd.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		56 314	42 971	43 753	43 221	43 221	
1e Suppletore begroting		76	- 128	- 177	- 177	- 345	
Nieuwe wijzigingen 1 Plattelandsontwikkelingsplan		3 782	- 746	1 289	- 9 079	- 12 629	
Stand ontwerpbegroting 2001	37 794	60 172	42 097	44 865	33 965	30 247	31 847
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	17 150	27 305	19 103	20 359	15 413	13 725	14 452

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar artikel 12.02 bij de uitgavenbegroting.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten 2001	econ.	Codering funct.
01 EU-ontvangsten bedrijfsstructuur	772	5 907	4 340	47G	10.1
02 Heffingen Mestbeleid	33 569	34 000	16 000	47G	10.1
03 EU-ontvangsten akkerbouw	898	810	810	36	07.35
04 Overige ontvangsten	1 035	1 837	1 837	77A	10.1
05 Stimuleringskader	1 520	17 618	19 110	47G	10.1
Totaal	37 794	60 172	42 097		

12.03 Industrie en handel

De grondslag van het artikel

De ontvangsten op dit artikel hebben betrekking op kosten voor vakbeurzen en tentoonstellingen. De door LNV ten behoeve van het bedrijfsleven gemaakte kosten worden aan hen doorberekend. Daarnaast wordt op dit artikel de bijdrage van het bedrijfsleven ten behoeve van het Masterplan Duitsland geraamd.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		100	100	100	100	100	
1e Suppletore begroting		2 200	1 800	1 800			
Stand ontwerpbegroting 2001	1 519	2 300	1 900	1 900	100	100	100
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	689	1 044	862	862	45	45	45

Economische codering: 16

Functionele codering: 10.1

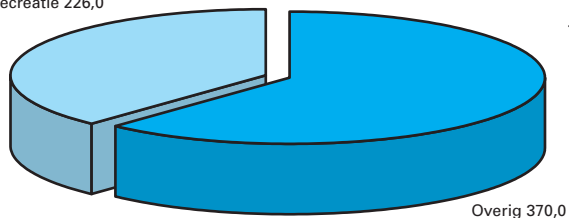
12.04 Overige ontvangsten

Op dit artikel werden t/m 1999 de ontvangsten geraamd en verantwoord, die voortvloeiden uit de tarieven voor de registratie van bestrijdingsmiddelen. In verband met de verzelfstandiging van het College Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB) per 1 januari 2000 is dit artikel komen te vervallen.

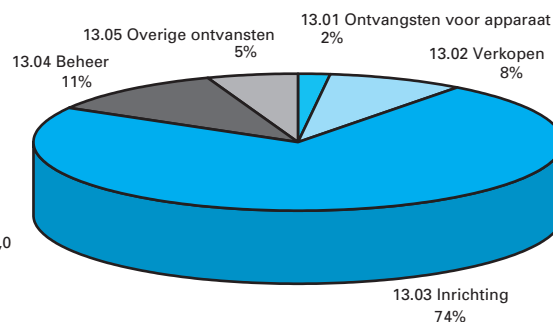
13. Natuur, Groene Ruimte en Recreatie

Aandeel ontvangsten 13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie 226,0

Indeling ontvangsten 13 Natuur, Groene Ruimte en Recreatie

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		197,6	193,9	195,3	194,8	195,6	
1e Suppletore begroting		- 3,3	1,3	1,3	3,3	- 5,7	
Nieuwe wijzigingen							
– Plattelandsontwikkelingsplan		42,0	30,0	18,6	31,0	34,4	
– Overige		1,0	0,8	0,7	0,6	- 1,4	
Stand ontwerpbegroting 2001	199,4	237,3	226,0	215,9	229,7	222,9	224,8
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	90,5	107,7	102,6	97,9	104,2	101,1	102,0

13.01 Ontvangsten voor apparaat

Op dit artikel worden de ontvangsten verantwoord van de directies Natuurbeheer, Groene Ruimte en Recreatie en de Dienst Landelijk Gebied.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		3 972	3 972	3 972	3 972	3 972	
Nieuwe wijzigingen							
1 Herschikking		378	378	125			
Stand ontwerpbegroting 2001	14 229	4 350	4 350	4 097	3 972	3 972	3 972
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	6 457	1 974	1 974	1 859	1 802	1 802	1 802

13.02 Verwerving

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		-	-	-	-	-	
Nieuwe wijzigingen							
1 Plattelandsontwikkelingsplan		38 790	18 630	11 750	15 830	21 090	
Stand ontwerpbegroting 2001	-	38 790	18 630	11 750	15 830	21 090	23 210
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	-	17 602	8 454	5 332	7 183	9 570	10 532

Economische codering: 47G
Functionele codering: 10.3

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan

Zie de toelichting bij Hoofdbeleidsterrein 13 van de uitgavenbegroting.

13.03 Inrichting

De ontvangsten op dit artikel betreffen:

- landinrichtingsrente, deze wordt geïnd over afgesloten landinrichtingsprojecten met een tijdshorizon van 26 of 30 jaar,
- bijdragen van derden in het kader van landinrichting,
- diverse ontvangsten in het kader van landinrichting,
- ontvangsten van de Europese Unie in het kader van het Plattelandsontwikkelingsplan,
- ontvangsten van de Europese Unie in het kader van het aanleggen van bossen op landbouwgronden (vroegere begeleidende maatregelen) zowel in het kader van landinrichting als daarbuiten.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (* f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		170 043	164 726	165 026	164 526	165 326	
1e Suppletore begroting		- 165	2000	2000	4 000	- 5 000	
Nieuwe wijzigingen							
1 Plattelandsontwikkelingsplan		5 260	2	- 4 297	- 66	- 2 452	
2 Bebossing landbouwgronden (U13.03)		- 1 500	- 1 500	- 1 500	1 500	- 1 500	
Stand ontwerpbegroting 2001	166 911	173 638	165 228	161 229	166 960	156 374	155 073
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	75 741	78 793	74 977	73 163	75 763	70 959	70 369

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan
Zie de toelichting bij Hoofdbeleidsterrein 13 van de uitgavenbegroting.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten		Codering funct.
			2001	econ.	
01 Landinrichtingsrente	94 237	94 120	88 503	77D	10.2
02 Bijdragen van derden	63 814	65 200	64 700	16	10.2
03 Diverse ontvangsten landinrichting	3 426	1 473	1 473	16	10.2
04 EU-structuurfondsen	1 417	-	-	47G	10.2
05 EU-begeleidende maatregelen	4 017	12 845	10 552	47G	10.3
Totaal	166 911	173 638	165 228		

13.04 Beheer

Op dit artikel worden de EU-ontvangsten voor relatienota-beheersovereenkomsten (vroegere begeleidende maatregelen) geraamd. Bovendien is in het kader van het Plattelandsontwikkelingsplan EU co-financiering voorzien voor Programma Beheer.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		19 794	21 323	22 508	22 508	22 508	
1e Suppletore begroting		- 2 396					
Nieuwe wijzigingen							
1 Plattelandsontwikkelingsplan		- 2 068	4 047	4 372	7 382	7 792	
Stand ontwerpbegroting 2001	15 185	15 330	25 370	26 880	29 890	30 300	30 480
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	6 891	6 956	11 512	12 198	13 563	13 750	13 831

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan
Zie de toelichting bij Hoofdbeleidsterrein 13 van de uitgavenbegroting.

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten 2001	econ.	Codering funct.
01 Staatsbosbeheer				16	10.3
02 Beheersovereenkomsten	15 185	14 100	12 610	47G	07.5
03 EU-financiering Programma Beheer		1 230	12 760	47G	07.5
Totaal	15 185	15 330	25 370		

13.05 Overige ontvangsten

Het artikel bevat een raming van de ontvangsten uit de verkoop van jachtakten en diverse ontvangsten op het terrein van recreatie, bos en natuur.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		3 833	3 833	3 833	3 833	3 833	
1e Suppletore begroting		- 700	- 700	- 700	- 700	- 700	
Nieuwe wijzigingen							
1 Plattelandsontwikkelingsplan			7 294	6 764	7 888	7 999	
2 OS/NME 21 (U13.05)		2000	2000	2000	2000		
3 Overige		54					
Stand ontwerpbegroting 2001	3 090	5 187	12 427	11 897	13 021	11 132	12 102
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	1 402	2 354	5 639	5 399	5 909	5 051	5 492

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan
Zie de toelichting bij Hoofdbeleidsterrein 13 van de uitgavenbegroting.

2 OS/NME 21 (U13.05)
Het Ministerie van LNV coördineert het project «Leren voor duurzaamheid» in het kader van het programma Natuur, Milieu en Educatie in de 21e eeuw (NME 21). Hiervoor wordt ook door het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking bijgedragen. Dit gebeurt via een interne verrekening waardoor zowel het ontvangstenbudget op het onderhavige artikel als het uitgavenbudget op artikel 13.05 wordt verhoogd.

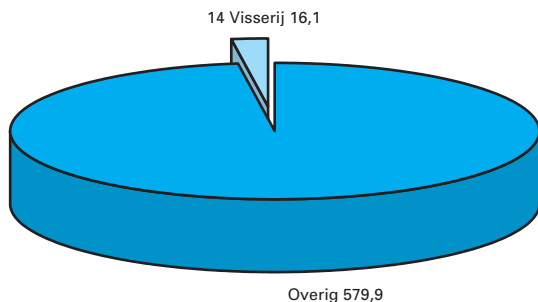
De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

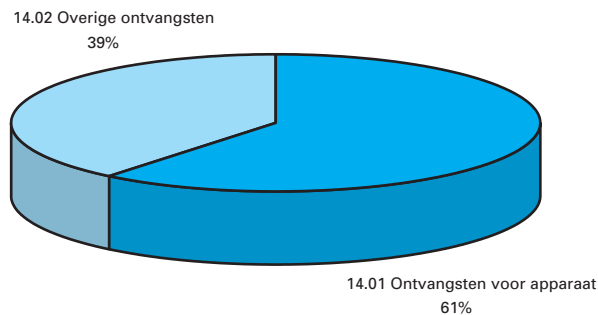
Artikelonderdeel	Ontvangsten			econ.	Codering funct.
	1999	2000	2001		
01 Jachtakten	2 129	2 272	2 272	16	10.4
02 Diversen	961	2 915	10 155	16	07.5
Totaal	3 090	5 187	12 427		

14. Visserijen

Aandeel ontvangsten 14 Visserij in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 14 Visserij

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 14 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		6,6	6,4	6,4	6,4	6,4	
1e Suppletore begroting		0,4	1,5	1,5	1,5	1,5	
Nieuwe wijzigingen – EU-ontvangsten patrouille- vaartuig		6,8	8,2				
Stand ontwerpbegroting 2001	7,0	13,7	16,1	7,9	7,9	7,9	7,9
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1 mln.	3,2	6,2	7,3	3,6	3,6	3,6	3,6

14.01 Ontvangsten voor apparaat

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de apparaatsontvangsten verantwoord van de directie Visserij.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		130	130	130	130	130	
1e Suppletore begroting		323	1 500	1 500	1 500	1 500	
Nieuwe wijzigingen							
1 EU-ontvangsten patrouille- vaartuig		6 791	8 185				
Stand ontwerpbegroting 2001	78	7 244	9 815	1 630	1 630	1 630	1 630
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	35	3 287	4 454	740	740	740	740

Toelichting

1 EU-medefinanciering patrouillevaartuig

De bouw van het patrouillevaartuig voor de versterking van de controle op zee wordt mede-gefinancierd door de Europese Commissie. De betreffende ontvangsten worden verantwoord op het onderhavige artikel. Hiertegenover staan hogere uitgaven op uitgavenartikel 14.01.

Economische codering: 16

Functionele codering: 10.4

14.02 Overige ontvangsten

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de ontvangsten geraamd uit vergunning verlening en verhuur van percelen en visrechten.

Opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		6 440	6 295	6 295	6 295	6 295	
1e Suppletore begroting		50					
Stand ontwerpbegroting 2001	6 888	6 490	6 295	6 295	6 295	6 295	6 295
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	3 126	2 945	2 857	2 857	2 857	2 857	2 857

Economische codering: 29

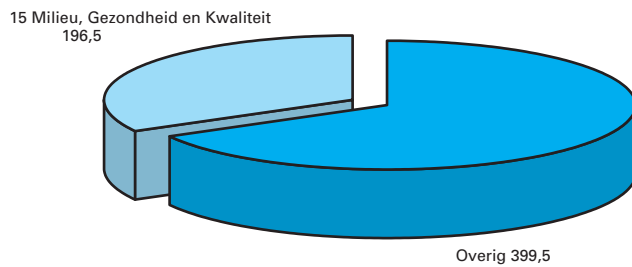
Functionele codering: 10.4

01 Privaatrechtelijke en publiekrechtelijke vergunningen

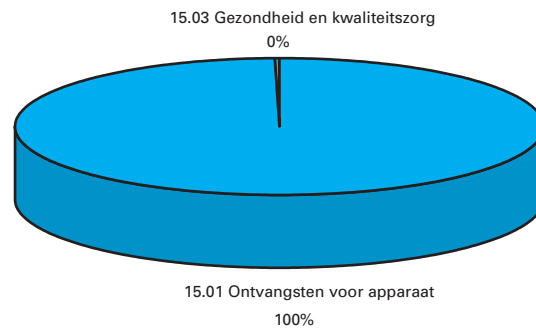
(x f 1 000)	Ontvangsten		
	1999	2000	2001
- Mosselpercelen	4 972	4 800	4 800
- Verwater- en fondspcelen	177	150	150
- Oesterpercelen	861	860	860
- Visrechten binnenvisserij	519	500	275
- Overige ontvangsten	359	180	210
Totaal	6 888	6 490	6 295

15. Milieu, Gezondheid en Kwaliteit

Aandeel uitgaven 15 Milieu, Gezondheid en Kwaliteit in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 15 Milieu, Gezondheid en Kwaliteit

Totaalbeeld Hoofdbeleidsterrein 15 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		312,1	312,5	310,9	312,4	313,5	
Nieuwe wijzigingen							
- EU bijdrage KVP		3,2					
- Intrekken heffing DGF		- 44,0	- 116,0	- 108,0	- 106,0	- 104,0	
- Overige		- 0,2					
Stand ontwerpbegroting 2001	247,7	271,1	196,5	202,9	206,4	209,5	209,5
Stand ontwerpbegroting 2001 in 1 mln.	112,4	123,0	89,2	92,1	93,7	95,1	95,1

15.01 Ontvangsten voor apparaat

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de ontvangsten van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees en de apparaatsontvangsten van de directie Veterinaire, Voedings- en Milieuaangelegenheden en het Bureau Registratie Diergeneesmiddelen verantwoord.

De geldende tariefregelingen

De tarieven van het Bureau Registratie Diergeneesmiddelen zijn gebaseerd op de Diergeneesmiddelenwet in het bijzonder de Regeling registratie diergeneesmiddelen 1995 (Stcrt. 1994,208, laatstelijk gewijzigd Stcrt. 1999, 248) en het Besluit jaarlijkse registratievergoeding, (Stb. 1988, 482, laatstelijk gewijzigd bij KB van 31 augustus 2000).

Keuringsgelden Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees

De ontvangsten van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees zijn gebaseerd op de volgende tariefregelingen.

	Publikatie	Laatste wijziging
● Regeling tarieven keuring vlees en vleesproducten 1993	Stcrt. 1993, 99	Stcrt. 2000, 98
● Regeling RVV-tarieven Gezondheids- en welzijnswet voor dieren 1994	Stcrt. 1994, 113	Stcrt. 2000, 98
● Artikel 7 van de regeling betreffende het bijeenbrengen van dieren	Stcrt. 1996, 61	Stcrt. 2000, 98
● Warenwetregeling Gezondheidscontroles levensmiddelen van dierlijke oorsprong (derde landen)	Stcrt. 1994, 245	Stcrt. 1999, 19
● Besluit rijksinvoerkeurlonen voor vlees	Stcrt. 1957, 164	Stcrt. 1977, 21
● Regeling Rijksinvoerkeurloon voor vleeswaren	Stcrt. 1968, 47	Stcrt. 1999, 19
● Besluit tarieven in- en doorvoer veeproducten 1993	Stcrt. 1993, 120	Stcrt. 1999, 38
● Regeling tarieven in- en doorvoer overige producten 1993	Stcrt. 1993, 120	Stcrt. 2000, 98
● Regeling vergoeding werkzaamheden op verzoek 1993	Stcrt. 1993, 99	Stcrt. 2000, 98
● Regeling gebruik Rijksquarantainestation te Hoek van Holland	Stcrt. 1975, 49	Stcrt. 1993, 40

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		192 185	196 076	202 497	205 980	209 037	
Nieuwe wijzigingen							
– Overige		– 300					
Stand ontwerpbegroting 2001	151 359	191 885	196 076	202 497	205 980	209 037	209 037
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	68 684	87 074	88 975	91 889	93 470	94 857	94 857

De onderverdeling in artikelonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten 2001	econ.	Codering funct.
01 Diergeneesmiddelenregistratie	2 724	3 363	3 663		
02 Keuringsgelden Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees	144 586	186 522	190 413		
03 Diverse ontvangsten	4 049	2 000	2 000		
Totaal	151 359	191 885	196 076	16	10.1

Prestatiegegevens

Onderstaande prestatiegegevens geven een onderbouwing van de raming van de ontvangsten van keuringsgelden door de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees.

	RVV-output	Productie-eenheid	Aantal in 1 000	Ontvangsten x f 1 mln.	Ontvangsten per produkt
1999	vleeskeuring	bezoeken	169	9 049	53,54
	vleeskeuring	slachtvarkens	18 605	63 043	3,39
	vleeskeuring	overige slachtdieren*	2 849	28 494	10,00
	vleeskeuring	slachtpluimvee	466 132	12 027	0,03
	vleeskeuring	kwartier uitsnijden, vleesproductie, koel/vries	580	15 653	26,99
	invoer	tonnage	337	4 927	14,62
	uitvoer vee	kwartieren	160	6 840	42,75
	werkzaamheden op verzoek	kwartieren	34	2 116	62,24
	werkzaamheden op verzoek	certificaten	97	2 437	25,12
		Totaal			144 586
2000	vleeskeuring	bezoeken	181	11 544	63,63
	vleeskeuring	slachtvarkens	19 974	80 383	4,02
	vleeskeuring	overige slachtdieren*	3 059	36 352	11,88
	vleeskeuring	slachtpluimvee	500 442	15 344	0,03
	vleeskeuring	kwartier uitsnijden, vleesproductie, koel/vries	671	19 864	29,60
	invoer	tonnage	362	6 268	17,37
	uitvoer vee	kwartieren	183	8 726	47,81
	Aanvoer vis	tonnage	129	2 214	17,18
	werkzaamheden op verzoek	kwartieren	37	2 699	73,94
	werkzaamheden op verzoek	certificaten	104	3 109	29,86
	Totaal			186 522	
2001	vleeskeuring	bezoeken	185	11 785	63,63
	vleeskeuring	slachtvarkens	20 391	82 060	4,02
	vleeskeuring	overige slachtdieren*	3 123	37 111	11,88
	vleeskeuring	slachtpluimvee	510 882	15 664	0,03
	vleeskeuring	kwartier uitsnijden, vleesproductie, koel/vries	685	20 278	29,60
	invoer	tonnage	369	6 417	17,37
	uitvoer vee	kwartieren	186	8 908	47,81
	Aanvoer vis	tonnage	32	2 260	17,18
	werkzaamheden op verzoek	kwartieren	37	2 755	73,94
	werkzaamheden op verzoek	certificaten	106	3 174	29,86
	Totaal			190 413	

* De categorie «overige slachtdieren» bestaat uit runderen, kalveren en schapen

Toelichting

De ontvangsten van de RVV stijgen in 2000 en 2001 ten opzichte van 1999 door de stijging van het aantal gedeclareerde uren. Dit wordt veroorzaakt door de toename van het aantal dierenartsen en keuringsassistenten en een hogere productiviteit door een efficiëntere inzet in het keuringsproces. Tevens zijn de tarieven per 1 juni 2000 voor een aantal sectoren verhoogd.

15.03 Gezondheid en kwaliteitszorg

De grondslag van het artikel

Op dit artikel worden de terugontvangen subsidievoorschotten en de Eu-vergoeding KVP geraamd.

De opbouw van de raming

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		119 941	116 441	108 441	106 441	104 441	
Nieuwe wijzigingen							
1 EU-bijdrage KVP		3 249					
2 Intrekken heffing DGF		- 44 000	- 116 000	- 108 000	- 106 000	104 000	
Stand ontwerpbegroting 2001	96 327	79 190	441	441	441	441	441
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	43 711	35 935	200	200	200	200	200

Toelichting

1 EU-bijdrage KVP

De Europese Commissie heeft bij beschikking van 25 mei 2000 de laatste tranche van de totale bijdrage voor de uitroeiing van de Klassieke Varkenspest in 1997 in Nederland vastgesteld op f 78 249 000. Op onderhavig artikel was voor de bijdrage van de EU een stelpost opgenomen van f 75 mln. De ontvangstentaakstelling dient derhalve te worden verhoogd met f 3,2 mln.

2 Intrekken heffing Diergezondheidsfonds

Met het bedrijfsleven is overeenstemming bereikt over een nieuwe financieringsstructuur bij de bestrijding van dierziekten. Als gevolg hiervan komen de voorgenomen Rijksheffingen met betrekking tot de bestrijding van dierziekten bij runderen, varkens, pluimvee en schapen te vervallen en wordt er een garantiesystematiek ingevoerd. Daarbij stelt het bedrijfsleven zich garant voor de financiering van besmettelijke dierziekten bij varkens voor f 500 mln., bij runderen voor f 500 mln., bij pluimvee voor f 25 mln. en bij schapen en geiten voor f 5 mln.

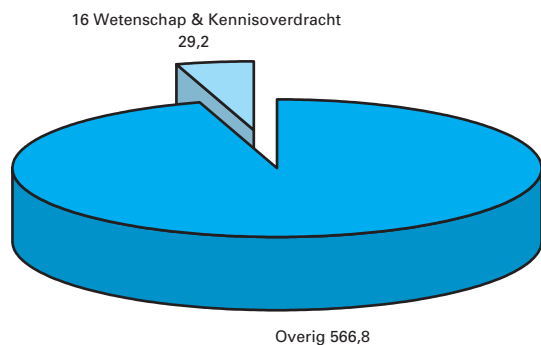
Als gevolg van de nieuwe systematiek komen de geraamde heffingen op het ontvangsten artikel 15.03 te vervallen, vervallen de uitvoeringskosten bij Bureau Heffingen en vervalt de bijdrage op artikel 15.03 aan het DGF.

Economische codering: 08/47G

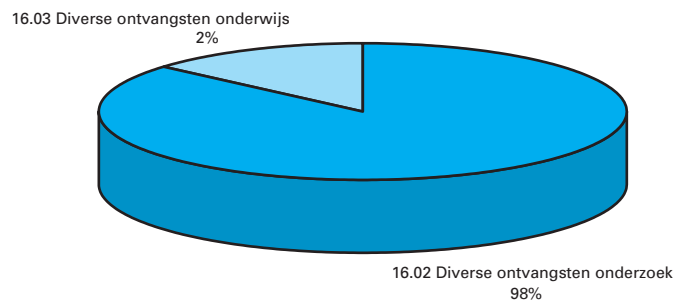
Functionele codering: 10.1

16. Wetenschap en kennisoverdracht

Aandeel ontvangsten 16 Wetenschap en kennisoverdracht in de begroting 2001 (x f 1 mln.)

Indeling ontvangsten 16 Wetenschap en kennisoverdracht

Totaalbeeld Hoofdbeleidssterrein 16 (x f 1 mln.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		37,5	35,5	34,5	27,5	27,5	
1e Suppletore begroting		- 4,8	- 4,8	- 4,8	- 4,8	- 4,8	
Nieuwe wijzigingen – Desaldering begeleidende maatregelen			- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5	
Stand ontwerpbegroting 2001	36,1	32,7	29,2	28,2	21,2	21,2	21,2
Stand ontwerpbegroting 2001 in 1 mln.	16,4	14,8	13,2	12,8	9,6	9,6	9,6

16.01 Ontvangsten voor apparaat

Op dit artikel worden algemene ontvangsten geraamd die niet zijn toe te rekenen aan de programma-artikelen.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2001	70	37	37	37	37	37	37
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	32	17	17	17	17	17	17

Economische codering: 16
Functionele codering: 04.0

16.02 Diverse ontvangsten onderzoek

Dit artikel bestaat uit de bijdrage uit het Fonds Economische Structuurverbetering alsmede de rente en aflossing over de lening van de Stichting DLO inzake de aankoop van gebouwen.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		32 500	30 500	29 500	22 500	22 500	
1e Suppletore begroting		- 1 840	- 1 840	- 1 840	- 1 840	1 840	
Stand ontwerpbegroting 2001	26 099	30 660	28 660	27 660	20 660	20 660	20 660
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	11 843	13 913	13 005	12 552	9 375	9 375	10 736

Economische codering: 16
Functionele codering: 10.01

16.03 Diverse ontvangsten onderwijs

Op dit artikel worden de terug te ontvangen subsidievoorschotten van de onderwijsinstellingen geraamd.

De ontvangsten

Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (x f 1 000)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stand ontwerpbegroting 2000		4 999	4 999	4 999	4 999	4 999	
1e Suppletore begroting		- 3 000	- 3 000	- 3 000	- 3 000	3 000	
Nieuwe wijzigingen 1 Plattelandsontwikkelingsplan			- 1 499	- 1 499	1 499	- 1 499	
Stand ontwerpbegroting 2001	9 913	1 999	500	500	500	500	500
Stand ontwerpbegroting 2001 in EUR 1000	4 498	907	227	227	227	227	227

Toelichting

1 Plattelandsontwikkelingsplan
In het kader van het Plattelandsontwikkelingsplan vervalt de co-financiering voor de regeling cursus onderwijs vanaf 2001.

De onderverdeling in artikelenonderdelen

De onderverdeling naar artikelonderdelen van de ontvangsten (x f 1 000)

Artikelonderdeel	1999	2000	Ontvangsten 2001	econ.	Codering funct.
01 Wetenschappelijk onderwijs		100	100	43C	04.0
02 Hoger Agrarisch Onderwijs		300	300	43C	04.0
03 Voortgezet Agrarisch Onderwijs	9 913	5 499	4 000	43C	04.0
04 Agrarisch Praktijkschoolonderwijs		100	100	43C	04.0
Totaal	9 913	5 999	4 500		

16.04 Bedrijfsontwikkeling

Op dit artikel worden vanaf 1999 geen ontvangsten meer geraamd.

D. TOELICHTING BIJ DE AGENTSCHAPSBEGROTING(EN)

WETSARTIKEL 4 (agentschap LASER)

1. Profiel van LASER

De kerntaak van LASER is de uitvoering van regelingen op het terrein van primaire landbouw, visserij, verwerkende industrie, natuur, bos, landschap en recreatie. In overwegende mate betreft het subsidieregelingen van de Minister van LNV, waaronder de programma's die tot vernieuwing aanzetten om zo de concurrentiekracht van de Nederlandse agrosector te vergroten en duurzame ontwikkeling van natuur, bos, landschap en recreatie te bevorderen.

De beleidsdirecties van het Ministerie zijn opdrachtgever van LASER. Daarnaast werkt LASER ook voor andere opdrachtgevers, zoals andere departementen, provincies en gemeenten. De bestuursraad van LNV is de eigenaar van LASER.

LASER is erkend als betaalorgaan van de Europese Unie. LASER voert een aantal, kwantitatief omvangrijke, Europese subsidie- en interventieregelingen uit namens het Ministerie.

De regelingen die LASER uitvoert hebben in veel gevallen betrekking op de uitvoering van financiële regelingen in de vorm van subsidies, interventies en garanties. Ook worden op grond van wettelijke bepalingen vergunningen verstrekt en ontheffingen verleend. Advies over de uitvoerbaarheid van regelingen maakt deel uit van het werk. Daarnaast worden gegevens verzameld, bewerkt en verstrekt. In noodsituaties is LASER onder meer actief op het terrein van crisisbeheersing (o.a. de uitbraak van klassieke varkenspest) en de uitvoering van schade-regelingen zoals de uitvoering van de Wet tegemoetkoming Schade bij ongevallen en rampen (WTS) als gevolg van de hevige regenval en de Oogstschade regeling van LNV. Het totale werkterrein van LASER is daarmee zeer gevarieerd en onderhevig aan wisselende politiek-maatschappelijke accenten.

De omvang van LASER is afhankelijk van het werkpakket waarvoor LASER opdracht krijgt en fluctueert over de jaren heen. Een groot deel van de piekbelasting in de werkzaamheden wordt opgevangen door de inzet van tijdelijke krachten. De formatie omvang die ten grondslag ligt aan de personele lasten in de staat van baten en lasten is gebaseerd op een meerjarige extrapolatie van de opdrachten voor 2000, exclusief de Oogstschade regeling en de WTS schaderegelingen welke een incidenteel karakter hebben.

Het agentschap LASER voert een administratie waarbij de kosten die verbonden zijn aan de LASER-producten inzichtelijk worden gemaakt. Hierdoor zijn op basis van integrale kostprijzen afspraken met opdrachtgevers gemaakt over de te leveren producten met de bijbehorende tarieven. Het creëren van een opdrachtgevers-/opdrachtnemers relatie vormt een goede basis om aantoonbaar doelmatiger te werken. De taakstelling tot het verbeteren van de doelmatigheid wordt ook zichtbaar gemaakt doordat in de meerjarenramingen de personeels-uitgaven afnemen bij een gelijkblijvend werkpakket. Het gaat hierbij om een besparing van ruim 12% op de personele kosten over een periode van

4 jaar vanaf 1998. Ook het volgen van de tariefontwikkelingen over de jaren heen is een prikkel om de doelmatigheid te verbeteren.

Produkten en tarieven

De regelingen die LASER uitvoert voor de opdrachtgevers zijn de producten van LASER. LASER voert ca. 140 regelingen uit. Jaarlijks worden de uit te voeren regelingen, de betreffende volumina en uitvoeringsmodaliteiten in een managementafspraken («regelingsafspraken») overeengekomen met de opdrachtgevers van LNV. Voor opdrachtgevers buiten LNV worden afspraken geformaliseerd in de vorm van samenwerkingsovereenkomsten (tweeden) resp. contracten (derden). De kosten gemoeid met de uitvoering worden per produkt gecalculeerd en door middel van tarieven doorberekend aan de opdrachtgever. De door te berekenen tarieven zijn gebaseerd op de integrale kostprijs. De integrale kostprijs van LASER omvat – naast de reguliere personele en materiële exploitatiekosten en afschrijvingskosten – zogenaamde verborgen kosten. Dit zijn kosten die gemaakt worden ten behoeve van de bedrijfsvoering van LASER, doch waarvan de uitgaven ten laste komen van andere directies of diensten binnen LNV. Deze verborgen kosten worden niet doorberekend aan de interne LNV opdrachtgevers. De belangrijkste verborgen kosten zijn in de toelichting op de staat van baten en lasten van deze begroting opgenomen.

2. Begroting van baten en lasten van het agentschap LASER (bedragen x f 1 000)

Omschrijving	1999	2000	2001	EUR 2001	2002	2003	2004	2005
Baten								
Opbrengst LNV	85 709	80 949	73 383	33 299	70 717	69 421	69 421	69 421
Opbrengst Tweeden/Derden	44 242	7 075	7 015	3 183	7 015	7 015	7 015	7 015
Rente	265							
Buitengewone Baten	1 997							
Subtotaal Baten	132 213	88 024	80 398	36 482	77 732	76 436	76 436	76 436
Verborgen opbrengsten	12 357	13 768	13 768	6 247	13 768	13 768	13 768	13 768
<i>Totaal Baten</i>	<i>144 570</i>	<i>101 792</i>	<i>94 166</i>	<i>42 729</i>	<i>91 500</i>	<i>90 204</i>	<i>90 204</i>	<i>90 204</i>
Lasten								
Personele kosten	58 367	58 729	53 196	24 139	50 713	49 882	49 793	49 720
Materieel	55 445	20 894	17 916	8 130	15 889	15 531	15 604	15 641
Huisvestingskosten	2 244	2 358	2 358	1 070	2 358	2 358	2 358	2 358
Opdrachtafhankelijke kosten	1 031	1 031	431	196	431	431	431	431
Afschrijvingskosten Immat.	1 832	2 307	3 055	1 386	4 900	5 000	5 019	4 973
Afschrijvingskosten Mat.	1 847	1 831	2 232	1 013	2 008	1 903	1 888	1 935
Dotaties Voorzieningen	7 842	82	170	77	172	175	178	188
Buitengewone Lasten	3 364							
Rente conversielening		231	56	25	56			
Rente leningen		212	635	288	856	807	816	841
Subtotaal Lasten	130 941	87 675	80 049	36 324	77 383	76 087	76 087	76 087
Verborgen Lasten	12 357	14 117	14 117	6 405	14 117	14 117	14 117	14 117
<i>Totaal Lasten</i>	<i>143 298</i>	<i>101 792</i>	<i>94 166</i>	<i>42 729</i>	<i>91 500</i>	<i>90 204</i>	<i>90 204</i>	<i>90 204</i>
<i>Saldo van baten en lasten</i>	<i>1 272</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Economische codering: 03
Functionele codering: 10.1

Toelichting

- *De opbrengsten LNV* volgen uit het meerjarig beeld van de uit te voeren regelingen op grond van het werkpakket 2000. Dit betreft de vergoeding voor de door LASER met opdrachtgevers overeengekomen uitvoering van regelingen die onder de respectievelijke beleidsvelden vallen, vanaf 2000 inclusief de rentekosten die voortvloeien uit de per 1 januari 2000 te effectueren conversie van het eigen vermogen van LASER en de rentekosten samenhangende met de financiering van de investeringen via de leen- en depositofaciliteit van het Ministerie van Financiën. Op artikel U10.06 is de totale vergoeding van het ministerie aan het Agentschap LASER weergegeven. De opbrengst LNV in het baten-lasten overzicht is voor 2000 f 1,2 mln. lager dan de bijdrage op artikel U10.06. Dit houdt verband met de bijdrage voor de Euro conversie die wordt beschouwd als kapitaalbijdrage. De omzetraming voor 2001 en verder heeft een voorlopig karakter. In het najaar wordt conform de jaarplan cyclus binnen LNV het opdrachten pakket 2001 voor LASER definitief vastgesteld, inclusief bijbehorende tarieven. De daling in de opbrengst in 2001 hangt samen met de beëindiging van de Oogtschade regeling en de financiering van de uitvoeringskosten van de regeling agressieve diersoorten via leges heffing aan derden.
- *De opbrengsten tweeden en derden* betreffen enerzijds het in rekening brengen van regelingen die uitgevoerd worden voor andere ministeries (tweeden) en diensten voor lagere overheden (derden), en anderzijds vergoedingen voor verstrekte vergunningen, de verkoop van kaarten etc. Voor 2001 zijn de opbrengsten en lasten van de uitvoering van WTS regelingen in het kader van de hevige regenval niet meegenomen. In de omzet is rekening gehouden met de legesheffing in verband met de regeling agressieve diersoorten aan derden.
- *De verborgen opbrengsten* hebben een fictief karakter. Het is de tegenpost van de kosten die bij andere LNV-diensten worden verantwoord ten behoeve van de voortbrenging van producten en diensten van LASER, maar die niet aan LASER worden doorberekend en dus ook niet door LASER aan LNV- opdrachtgevers in rekening worden gebracht. Wel worden deze kosten aan opdrachtgevers buiten LNV in rekening gebracht. De uitgaven van deze LNV-diensten zijn als stelpost onder de verborgen lasten geraamd.
- *De personele kosten* hebben betrekking op de salariskosten van zowel de vaste als tijdelijke formatie. Op de personele inzet is een efficiëntie taakstelling verwerkt, die in 2000 2,5% en in 2001 en 2002 4% van de in 1998 geldende basisformatie van 590 fte bedraagt. Deze efficiëntie winst komt tot uiting in de aflopende reeks van de personele kosten.
- *De materiële kosten* hebben o.a. betrekking op opleidingen, reis- en verblijfkosten en bureaunkosten. Daarnaast zijn er kosten geraamd voor de inhuur van derden om regelingen te kunnen uitvoeren. Het betreft o.a. kosten verband houdend met het onderhoud van de geautomatiseerde systemen.
- *De huisvestingskosten* hebben betrekking op de exploitatielasten voor

de huisvesting. De (gecalculeerde) huur die aan de RGD betaald zou moeten worden voor de vijf regionale vestigingen zijn verantwoord onder de verborgen lasten.

- *De afschrijvingen op immateriële vaste activa* hebben vnl. betrekking op het gebruik van informatie technologie (IT) voor de uitvoering van regelingen. LASER is een IT-intensieve organisatie; het merendeel van de activa en afschrijvingskosten heeft betrekking op hard- en software. De afschrijvingskosten volgen uit de boekwaarde van de activa en uit het investeringsprogramma van LASER.
- *Dotaties voorzieningen* bestaan uit een dotatie aan de voorziening groot onderhoud panden welke conform richtlijnen in de toekomst voor rekening komen van het agentschap.
- *De opdrachtafhankelijke kosten* zijn directe kosten die gemaakt worden als «meerwerk» op verzoek van een opdrachtgever. Deze additionele kosten worden één op één doorberekend en maken geen deel uit van de reguliere kostenstructuur van LASER.
- *Rente conversie lening* hangt samen met de conversie van eigen vermogen naar vreemd vermogen zoals geëffectueerd per 1 januari 2000 volgens richtlijn van het Ministerie van Financiën. De lening wordt in 3 jaar afgelost.
- *Rente leningen* heeft betrekking op de rente kosten samenhangend met de financiering van de investeringen van het agentschap via de leen- en depositofaciliteit van het Ministerie van Financiën. De rentekosten worden via de tarieven doorbelast aan de opdrachtgevers. Vanaf 2000 zullen de tarieven als gevolg hiervan licht stijgen. Voor het beroep op de leen- en depositofaciliteit is het meerjarig investeringsbeeld gebruikt.
- *De verborgen lasten* betreffen kosten die van belang zijn voor de bedrijfsvoering van LASER, maar die elders op de begroting van LNV worden verantwoord. Het betreft de gecalculeerde huur voor de regionale vestigingen en een verborgen aandeel in de huur van het hoofdgebouw van LNV. Voorts worden hieronder kosten geraamd voor verrichte werkzaamheden van interne LNV-diensten die van belang zijn voor de bedrijfsvoering van LASER. Deze kosten worden elders ten laste van de LNV-begroting verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen voor de kapitaalgoederen LASER zijn als volgt:

- Machines en installaties	7 jaren
- Overige kantoormachines	3 jaren
- Kantoorinventaris	7 jaren
- Hardware	3 jaren
- Overige materiële vaste activa	5 jaren
- Immateriële vaste activa	4 jaren
- Licenties	3 jaren

De afschrijvingen vinden lineair plaats.

3. Begroting van kapitaaluitgaven en -ontvangsten (bedragen x f 1 000)
De specificatie van de rekening van kapitaaluitgaven en kapitaalontvangsten:
het kasstroom overzicht van het agentschap LASER

Omschrijving	2000	2001	EUR2001	2002	2003	2004	2005
Rekeningcourant RHB 1 januari	10 993	7 962	3 613	8 667	8 875	8 912	9 226
Totaal operationele kasstroom	469	2 892	1 312	6 290	6 175	6 989	6 990
-/- totaal investeringen	- 8 438	- 10 638	- 4 827	- 5 314	- 3 815	- 9 379	- 4 770
+ totaal boekwaarde desinvesteringen							
Totaal investeringskasstroom	- 8 438	- 10 638	- 4 827	- 5 314	- 3 815	- 9 379	- 4 770
-/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	- 4 625						
+ eenmalige storting door moederdepartement							
-/- aflossing op conversielening	- 3 500			- 1 125			
-/- aflossingen op leningen		- 2 188	- 933	- 4 957	- 6 138	- 6 676	- 6 465
+ beroep op leenfaciliteit	13 108	10 638	4 827	5 314	3 815	9 379	4 770
Totaal financieringskasstroom	4 983	8 450	3 835	- 768	- 2 323	2 704	- 1 695
Rekeningcourant RHB 31 december	7 962	8 667	3 933	8 875	8 912	9 226	9 750

Economische codering: 03
 Functionele codering: 10.1

4. KENGETALLEN EN INDICATOREN

In dit hoofdstuk worden beheersmatige kengetallen en indicatoren weergegeven die een indruk geven van de uitvoering van het beleid door LASER.

4.1 Prestaties en doelmatigheidskengetallen

In onderstaande tabel is een categorisering van de produkten van LASER aangebracht, verdeeld naar de soorten regelingen die door LASER worden uitgevoerd. In kolom E worden de gemiddelde uitvoeringskosten per prestatie in beeld gebracht. In kolom B is daartoe het totaal aantal prestaties opgenomen, geënt op het aantal behandelde aanvragen. Voor de categorieën Marktordening, Overige regelingen en Niet-structurele regelingen is de gemiddelde uitvoeringskosten per prestatie niet opgenomen, vanwege de diversiviteit in prestatie definiëring binnen deze categorieën. De totale kosten van de marktordeningsregelingen geeft een beeld van de beschikbaarheidsorganisatie en van de (bij planning reeds bekende) maatregelen. Daarbij is het laatste sterk indicatief aangezien dit van ontwikkelingen op de internationale markt afhankelijk is. Binnen de categorie «Overig» zijn o.a. de regeling In Beslaggenomen Goederen (f 0,9 mln.) en de WTS (opzet structurele organisatie ad. f 1,0 mln.) opgenomen. Voor de categorie «Niet structurele regelingen» geldt dat de regelingen WTS (u.h.v. overvloedige regenval 1998) en de Oogstschaderegeling in 2000 zullen aflopen.

2000 Categorie	A Output	B Aantal prestaties	C Totale uitvoerings- kosten (x f 1 mln.)	D Aantal regelingen	E Gemiddelde uitvoerings- kosten per prestatie	F Vermoedelijk behoefte subsidie- omvang (x f 1 mln.)
Subsidieregelingen EU	subsidie verstrekking	270 079	f 41,6	33	f 154,-	420
Subsidieregelingen Nationaal	subsidie verstrekking	6 548	f 4,3	28	f 648,-	32
Stimuleringsregelingen Nationaal	subsidie verstrekking	2 801	f 3,7	14	f 1 332,-	66
Vergunningsregelingen Nationaal	afgifte vergunningen verzamelen en verstrek- ken van gegevens	115 275	f 13,6	21	f 118,-	n.v.t.
Registrerende regelingen	verstrekken van adviezen	243 100	f 11,2	7	f 46,-	n.v.t.
Adviserende regelingen		7 828	f 5,3	7	f 680,-	n.v.t.

Categorie	Output	Totale uitvoeringskosten (x f 1 mln.)	Aantal regelingen	Vermoede- lijk behoefte subsidie omvang
Marktordeningsregelingen EU	aan- en verkoop interventie-producten	f 15,1	25	316
Overige regelingen	divers	f 2,2	5	n.v.t.
Niet structurele regelingen (WTS/Oogstschaderegeling)		f 4,8	3	16
Totaal		f 101,8	143	f 850

Voor 2001 geldt dat de opgenomen gegevens in onderstaande tabel een indicatief karakter hebben, omdat het uit te voeren werkpakket regelingen en de tarieven voor 2001 nog definitief moeten worden vastgesteld. De bepaling van de kengetallen 2001 vindt plaats middels een extrapolatie van de vastgestelde kostprijzen/tarieven uit 2000, gegeven de opgestelde begroting 2001 ad. f 94,2 mln (cf. overzicht baten en lasten).

2001 Categorie	A Output	B Aantal prestaties	C Totale uitvoerings- kosten (x f 1 mln.)	D Aantal regelingen	E Gemiddelde uitvoerings- kosten per prestatie	F Raming subsidie- omvang (x f 1 mln.)
Subsidieregelingen EU	subsidie verstrekking	270 079	f 40,4	33	f 150,-	420
Subsidieregelingen Nationaal	subsidie verstrekking	6 548	f 4,1	28	f 630,-	32
Stimuleringsregelingen Nationaal	subsidie verstrekking	2 801	f 3,6	14	f 1 293,-	66
Vergunningsregelingen Nationaal	afgifte vergunningen verzamelen en verstrek- ken van gegevens	115 275	f 13,2	21	f 115,-	n.v.t.
Registrerende regelingen	verstrekken van adviezen	243 100	f 10,9	7	f 45,-	n.v.t.
Adviserende regelingen		7 828	f 5,2	7	f 660,-	n.v.t.

Categorie	Output	Totale uitvoeringskosten (x f 1 mln.)	Aantal regelingen	Raming subsidie omvang
Marktordeningsregelingen EU	aan- en verkoop interventie-producten	f 14,6	25	316
Overige regelingen	divers	f 2,2	5	n.v.t.
Niet structurele regelingen (WTS/Oogstschaderegeling)		f –		–
Totaal		f 94,2	140	f 834

4.2 Beheersmatige indicatoren

In aanvulling op bovenstaande tabel onderscheidt LASER de volgende indicatoren om het (financieel) beheer van LASER te kunnen monitoren. Deze indicatoren geven inzicht in de betreffende ontwikkelingen over de jaren heen.

Indicator	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Gemiddelde tariefontwikkeling(1999=100)*	100	96,3	95,1	90,3	90,3	90,3
Resultaatontwikkeling**	1,3	0	0	0	0	0
Flexibiliteit personele inzet***	0,32	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25

* De gemiddelde tariefontwikkeling kan gerelateerd worden aan de gemiddelde uurtarieven die door LASER worden gehanteerd bij het bepalen van de kosten per regeling. Als kanttekening geldt dat in de weergegeven tarieven geen rekening wordt gehouden met een prijsindexering (u.h.v. loon- en prijsontwikkelingen) vanaf 2001.

** De indicator resultaatontwikkeling heeft betrekking op de resultante van lasten en baten (realisatie). Voorcalculatorisch zijn de baten en lasten in evenwicht.

*** De flexibiliteit is gedefinieerd als de formatie bezet door uitzendkrachten en contractanten, gedeeld door de totale bezette formatie.

4.3 Kwaliteitsindicator

Als kwaliteitsindicator is gekozen voor het aantal bezwaarschriften in verhouding tot het aantal prestaties. Onderstaande categorieën komen overeen met de categorieën uit paragraaf 4.1.

2001 Categorie	Output	Aantal Bezwaarschriften	Aantal prestaties	% bezwaarschr. t.o.v. prestaties
Subsidie regelingen EU	Subsidie verstrekking	3 396	270 079	1,3%
Subsidieregelingen Nationaal	Subsidie verstrekking	106	6 548	1,6%
Stimuleringsregelingen Nationaal	Subsidie verstrekking	193	2 801	6,9%
Vergunningsregelingen Nationaal	Afgifte vergunningen	2 595	115 275	2,3%
Adviserende regelingen	verstrekken van adviezen	14	7 828	0,2%

1. Profiel van Bureau Heffingen

Bureau Heffingen zet, met gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie, wet- en regelgeving om in administratieve processen en registreert en beoordeelt gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van wet- en regelgeving.

De uitvoeringswerkzaamheden van Bureau Heffingen bestaan uit:

- Uitvoering van de Meststoffenwet, waaronder het MINeralen Aangifte Systeem, de Wet verplaatsing mestproductie en de Wet herstructurering varkenshouderij. Hierbij gaat het onder meer om de registratie en beoordeling van gegevens, zoals oppervlakten landbouwgrond en aantallen dieren, mestproductierechten en varkensrechten, om het opleggen en innen van heffingen, maar ook om de erkenning van intermediaire ondernemingen, het omzetten van mestproductierechten varkens/kippen naar varkensrechten en de uitvoering van de Opkoopregeling varkensrechten.
- Registratie van meststromen. Centraal hierin staat de verwerking van afleveringsbewijzen dierlijke meststoffen en overige organische meststoffen.
- Controleren van internationale mesttransporten. In het kader van de Regeling keuring en handel dierlijke producten en de Europese Verordening op de Overbrenging van Afvalstoffen zorgt Bureau Heffingen voor de administratieve controle van grensoverschrijdende mesttransporten.
- Afhandelen bezwaar- en beroepszaken.
- Uitvoeren van de Regeling administratieve voorschriften bestrijdingsmiddelen.
- Leveren van inbreng bij de vormgeving van het nieuwe mestbeleid en de totstandkoming van regelgeving.
- Het verschaffen van gegevens ter beoordeling van de effectiviteit van het gevoerde beleid.
- Optimalisatie bedrijfsprocessen d.m.v. automatisering (b.v. Analyst notebook, Datamining en Warehousing en Rebus).
- Voorlichting en communicatie.

Er zijn veel ontwikkelingen gaande. Het aantal Minas-plichtigen zal in 2001 uitgebreid worden met ca. 40 000 bedrijven door verlaging van de GVE-grens (GrootVeeEenheid) en door het verplicht stellen van Minas voor akkerbouwbedrijven. Daarnaast worden de verliesnormen van Minas aangescherpt. Dit stelsel moet per 1 januari 2002 ingaan. De voorbereiding van werkzaamheden vinden nu reeds plaats.

Bureau Heffingen levert capaciteit voor het project Basisregistratie Percelen en een centrale registratie van mestafzetovereenkomsten vanuit het nieuwe mestbeleid. Verder is het project MAORI (MestAfzetOvereenkomsten Registratie Informatiesysteem) van start gegaan. Om te zorgen dat in Nederland niet meer dieren worden gehouden dan er ruimte is voor de door hen geproduceerde mest komt er een stelsel van mestafzetcontracten voor alle bedrijven met vee. Tevens toetst Bureau Heffingen de ingediende aanvragen in het kader van de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV).

De omzetting van mestproductierechten naar pluimveerechten voor ca. 8 000 bedrijven is in voorbereiding. Het stelsel van pluimveerechten bevat een nieuw productieplafond voor het aantal kippen en kalkoenen dat maximaal op het bedrijf mag worden gehouden, en komt voor deze

diersoorten in de plaats van mestproductierechten. Tenslotte is Bureau Heffingen begonnen met de werkzaamheden voor de uitvoering van het 2e Wijzigingsbesluit hardheidsgevallen herstructurering varkenshouderij.

Bekostiging

Voor de uitvoering van wettelijke taken en voor ondersteuning van de beleidsdirecties ontvangt Bureau Heffingen jaarlijks een vergoeding van het ministerie van LNV.

Door invoering van het stelsel van baten en lasten kunnen de kosten per product en dienst beter inzichtelijk worden gemaakt. Het budget van Bureau Heffingen wordt op basis van te leveren producten bepaald.

Voor het registreren van wijzigingen in de mestproductierechten en varkensrechten wordt het profijtbeginsel toegepast. Bureau Heffingen brengt in beginsel een kostendekkend tarief in rekening. Tevens wordt voor het registreren van een blokkaderecht (bij overdracht van mestproductierechten/varkensrechten) het profijtbeginsel toegepast.

Stelsel van baten en lasten

Bureau Heffingen hanteert als agentschap het stelsel van baten en lasten. Dit ter bevordering van een flexibele en transparante bedrijfsvoering. Het aanbrengen van een causale relatie tussen baten en lasten verbetert het bedrijfseconomisch inzicht. Ook voor het uitvoeren en het hanteren van het profijtbeginsel is een stelsel van baten en lasten een nuttig instrument.

Planning en verslaglegging

Ten behoeve van de planning en de verslaglegging is een productenkader (zie paragraaf 4.1) opgesteld waarin de kerntaken van Bureau Heffingen zijn benoemd. Per kerntaak worden de gerealiseerde output, de bestede uren, de lasten, de baten LNV en de overige baten vermeld.

Begin 2000 is de aansturingrelatie tussen de Bestuursraad van LNV en Bureau Heffingen aangepast. Het aansturingconvenant vormt de basis voor het protocol dat is opgesteld. In het protocol zijn de afspraken vastgelegd tussen de directie Landbouw (aansturing en coördinatie van het beleidsproces) en Bureau Heffingen (uitvoering van de onder het protocol vallende beleidsinstrumenten) inzake de te volgen procedure bij de totstandkoming en het onderhouden van opdrachten. Bureau Heffingen is met ingang van het jaar 2000 gestart met het via offertes inzichtelijk maken op welke wijze zij de uitvoering het meest efficiënt ter hand kan nemen en welke kosten en tijd daarmee gemoeid zijn.

Over de planning van de uit te voeren activiteiten, die in het jaarplan en de begroting zijn opgenomen, wordt vooraf met de Bestuursraad van het ministerie van LNV overleg gevoerd. Over de realisatie van het jaarplan en de begroting wordt aan de Bestuursraad gerapporteerd. Dit gebeurt op basis van het productenkader in de CCS-rapportage.

Bureau Heffingen heeft voor een belangrijk deel te maken met frequent wijzigende wet- en regelgeving (bv. Whv, MINAS, Varkensheffing). Het gevolg is dat gedurende het jaar allerlei interventies plaats vinden die nopen tot bijstelling van de geplande productie en doelstellingen.

2. Begroting van baten en lasten van het agentschap Bureau Heffingen (bedragen x f 1 000)

Omschrijving	1999	2000	2001	EUR2001	2002	2003	2004	2005
Baten								
Opbrengst LNV	50 043	59 672	96 322	43 709	81 787	79 693	77 248	75 848
Opbrengst derden	1 467	2 000	400	182	400	400	400	400
Opbrengst VROM/RGD			2 300	1 044	2 300	2 300	2 300	2 300
Rente	258	80	80	36	80	80	80	80
Buitengewone baten	364							
<i>Totale baten</i>	<i>52 132</i>	<i>61 752</i>	<i>99 102</i>	<i>44 971</i>	<i>84 567</i>	<i>82 473</i>	<i>80 028</i>	<i>78 628</i>
Lasten								
Personele kosten	23 577	24 640	41 498	18 831	36 811	35 830	36 708	37 007
Materieel	20 020	21 200	37 374	16 960	26 444	26 571	24 196	23 257
Huisvesting	1 943	6 420	9 182	4 167	9 469	9 347	9 283	9 100
Afschrijvingskosten								
materieel	2 253	3 353	4 168	1 891	4 715	4 268	3 561	2 850
immaterieel	2 814	4 681	5 693	2 583	6 029	5 382	5 151	5 342
Rentelasten		1 458	1 187	539	1 099	1 075	1 129	1 072
Dotaties voorzieningen	744							
Buitengewone lasten	320							
<i>Totale lasten</i>	<i>51 671</i>	<i>61 752</i>	<i>99 102</i>	<i>44 971</i>	<i>84 567</i>	<i>82 473</i>	<i>80 028</i>	<i>78 628</i>
Saldo van baten en lasten	461	-	-	-	-	-	-	-

Economische codering: 03

Functionele codering: 10.1

- *De opbrengst LNV* in 2001 sluit aan bij de in de begroting van LNV geraamde bedragen op artikel U 12.06 Agentschap Bureau Heffingen. Het betreft een vergoeding voor de in het productenkader geraamde diensten en producten die het agentschap levert aan het ministerie van LNV, vanaf 2000 inclusief de rentekosten die voortvloeien uit de per 1 januari 2000 geëffectueerde conversie van het eigen vermogen van Bureau Heffingen en de rentekosten samenhangende met de financiering van de investeringen via de leen- en depositofaciliteit van het Ministerie van Financiën. Het mestbeleid is continu aan veranderingen onderhevig. De weg die de afgelopen jaren is ingeslagen (invoering van een stelsel van varkensrechten en invoering van Minas) heeft grote uitvoeringsconsequenties met zich meegebracht. Zowel intensivering van bestaand beleid (o.a. uitbreiding van Minasplichtigen) alsmede nieuw beleid (o.a. invoering van systeem van mestafzetcontracten, het tweede besluit hardheidsgevallen en het stelsel van pluimveerechten) brengt nog steeds een voortdurende groei aan werkzaamheden voor Bureau Heffingen met zich mee, en daarmee een verhoging van de LNV-bijdrage. Daarnaast is het streven om het negatieve eigen vermogen van Bureau Heffingen binnen enkele jaren terug te brengen tot tenminste nihil. E.e.a. zal mede afhangen van het moment waarop de activiteiten van Bureau Heffingen beginnen te stabiliseren.
- In 1998 is door het moederdepartement een bijdrage ad. f 9,4 mln. verstrekt voor de voorbereiding en uitvoering van de varkensheffing in het kader van het Diergezondheidsfonds. De f 9,4 mln. is toegekend onder de restrictie dat het niet benodigde bedrag wordt teruggestort. Aangezien inmiddels is besloten af te zien van de varkensheffing, is er een afrekening gemaakt met betrekking tot de uitvoeringskosten in de

jaren 1998 en 1999. Deze afrekening bedraagt totaal f 2,657 mln. In 2002 stort Bureau Heffingen het niet benodigde deel (f 6,743 mln.) terug aan LNV. Deze terugstorting loopt rechtstreeks via de balans van Bureau Heffingen.

- De *opbrengst derden* heeft grotendeels betrekking op opbrengsten als gevolg van het registreren van blokkaderecht en het toepassen van het profijtbeginsel bij overdracht mestproductierechten en varkensrechten.
- De *opbrengst VROM/RGD* heeft voorlopig een fictief karakter en betreft de huurcompensatie als gevolg van de stelselwijziging bij de RGD. Deze opbrengst komt overeen met een deel van de huur die vanaf 2001 aan de RGD betaald zou moeten worden.
- De *rentebaten* hebben betrekking op het voordelige saldo van de Rekening-courant, gebaseerd op het ervaringscijfer uit 1999.
- De *personele kosten* in 2001 hebben betrekking op de salariskosten van het personeel op de vaste en tijdelijke formatieplaatsen (470 fte) en van uitzendkrachten (37 fte).
- De *materiële kosten* in 2001 bestaan uit personeelsgebonden kosten (f 5,2 mln.), automatiseringskosten (f 12,7 mln.) en logistieke kosten (f 19,4 mln.).
- De *huisvestingskosten* betreffen de exploitatielasten (huur en schoonmaakkosten etc.) van de panden waarin Bureau Heffingen is gehuisvest. Vanaf 2001 is de (gecalculeerde) huur die aan de RGD betaald zou moeten worden meegenomen in de exploitatielasten voor de huisvesting.
- De *afschrijvingen* voeden de begroting van kapitaaluitgaven en -ontvangsten. De afschrijvingen vinden lineair plaats en zijn gebaseerd op de historische aanschafwaarde. De afschrijvingslasten in 2001 bestaan uit afschrijvingen van investeringen vòòr 2000 (f 4,1 mln.) en van investeringen vanaf 2000 (f 5,8 mln.).
- De *rentelasten* vloeien voort uit de wijzigingen die het Ministerie van Financiën per 1 januari 2000 heeft doorgevoerd met betrekking tot de financiering van de vaste activa. Zie bij *opbrengst LNV*.

3. Begroting van kapitaaluitgaven en -ontvangsten (bedragen x f 1 000)
De specificatie van de rekening van kapitaaluitgaven en kapitaalontvangsten:
Het kasstroomoverzicht van het agentschap Bureau Heffingen

Omschrijving	2000	2001	EUR2001	2002	2003	2004	2005
Rekeningcourant RHB 1 januari	6 408	6 408	2 908	6 408	6 408	6 408	6 408
Totaal operationele kasstroom	8 033	9 861	4 475	10 744	9 650	8 712	8 193
-/- totaal investeringen	- 14 551	- 9 135	- 4 145	- 7 384	- 6 904	- 7 971	- 7 061
+ totaal boekwaarde desinvesteringen							
Totaal investeringskasstroom	- 14 551	- 9 135	- 4 145	- 7 384	- 6 904	- 7 971	- 7 061
+ eenmalige uitkeringen door moederdep.	- 14 608						
-/- aflossingen op leningen	- 8 033	- 9 861	- 4 475	- 10 744	- 9 650	- 8 712	- 8 193
+ beroep op leenfaciliteit	29 159	9 135	4 145	7 384	6 904	7 971	7 061
Totaal financieringskasstroom	6 518	- 726	- 330	- 3 360	- 2 746	- 741	- 1 132
Rekeningcourant RHB 31 december	6 408	6 408	2 908	6 408	6 408	6 408	6 408

Economische codering: 03

Functionele codering: 10.1

De investeringen 2001 ad. f 9,1 mln. zijn onderverdeeld in:

- Immateriële vaste activa (f 4,7 mln.) bestaande uit f 0,6 mln. voor het ontwerpen van formulieren door derden en f 4,1 mln. voor het ontwikkelen van programmatuur (afschrijvingstermijn 3 jaren)
- Hard- en software (f 2,9 mln.) (afschrijvingstermijn 3 jaren)
- Inventaris/installaties en overige materiële vaste activa (f 1,5 mln.) bestaande uit kantoormeubilair, kantoormachines en overige aanschaffingen uit (afschrijvingstermijn 5 jaren)
- Verbouwingen en huisvesting (f 0,1 mln.) (afschrijvingstermijn 10 jaren)

4. KENGETALLEN EN INDICATOREN

In dit hoofdstuk worden beheersmatige kengetallen en indicatoren weergegeven die een indruk geven van de uitvoering van het beleid door Bureau Heffingen.

4.1 Prestaties

In onderstaande tabel is per productgroep een indicatie gegeven van de in 2001 te verrichten prestaties met de daarmee gemoeid zijnde lasten en baten. De productgroepen komen overeen met de kernactiviteiten van Bureau Heffingen. Het productenkader geeft aan welke producten door het agentschap worden geleverd tegen het daarvoor toegekende budget. Door telkens veranderende wetgeving is het pakket werkzaamheden van Bureau Heffingen continu aan verandering onderhevig. Dit heeft gevolgen voor de lasten (en baten) per producteenheid. Een vergelijking tussen de verschillende jaren wordt hierdoor vooralsnog bemoeilijkt.

Voor de Begroting 2002 zal het productenkader aangepast worden waarbij een onderverdeling in dynamische producten en stabiele producten zal worden onderzocht. Bureau Heffingen is reeds bezig met een andere inrichting van het productenkader om efficiency en transparantie te verbeteren.

Productenkader 2001	Product-Eenheden x 1 000	Uren x 1 000	Personeel x 1 000	Lasten Materieel x 1 000	Totaal x 1 000	Baten LNV x 1 000	Baten overig x 1 000	uren per product Eenheid	lasten per product- Eenheid
1) Registraties	1 623	254	10 300	13 550	23 850	22 859	991	0,16	14,70
2) Heffingen	4	30	1 212	1 611	2 823	2 753	69	7,11	705,75
3) Mineralen Aangifte Systeem*	690	331	13 441	17 292	30 733	29 962	771	0,48	44,54
4) Bezwaar en beroep	15	93	3 771	5 014	8 785	8 569	216	6,14	585,67
Subtotaal	2 332	708	28 724	37 467	66 191	64 143	2 047	0,30	28,38
5) Informatievoorziening	351	140	5 689	7 563	13 252	12 926	326	0,40	37,75
6) Ondersteuning beleid	125	175	7 084	12 576	19 660	19 253	406	1,40	157,28
Totaal	2 808	1 023	41 497	57 605	99 102	96 322	2 780	0,36	35,29

* de registrerende werkzaamheden in het kader van MINAS zijn ondergebracht bij punt 1 Registraties.

Toelichting productenkader:

- 1) Registraties: betreft o.a. de registraties van mestproductierechten, afleveringsbewijzen, registraties in het kader van Minas en registraties in het kader van de Wet herstructurering varkenshouderij.
- 2) Heffingen: betreft de afronding van werkzaamheden in het kader van de overschotheffing en de varkensheffing (aflopend).
- 3) Minas: betreft de aangiften Minas en de invordering daarvan.
- 4) Bezwaar en beroep: betreft aantallen bezwaren en beroepszaken
- 5) Informatievoorziening: betreft grotendeels aantallen telefoontjes, en verder bezoeken en internet.
- 6) Ondersteuning beleid: betreft beleidsondersteuning door Bureau Heffingen vnl. m.b.t. nieuw mestbeleid.

Het productenkader 2000 zoals dat was opgenomen in de begroting van 2000:

Productenkader 2000	Product-Eenheden x 1 000	Uren x 1 000	Personeel x 1 000	Lasten Materieel x 1 000	Totaal x 1 000	Baten LNV x 1 000	Baten overig x 1 000	uren per product Eenheid	lasten per product- Eenheid
1) Registraties	1 053	228	8 897	18 030	26 927	24 785	2 142	0,22	25,56
2) Heffingen	47	13	514	721	1 234	1 173	62	0,28	26,00
3) Mineralen Aangifte Systeem*	70	133	5 188	6 906	12 094	11 491	603	1,89	172,34
4) Bezwaar en beroep	34	108	4 220	4 434	8 654	8 223	431	3,14	251,57
Subtotaal	1 205	482	18 818	30 090	48 908	45 671	3 238	0,40	40,58
5) Informatievoorziening	149	74	2 912	3 060	5 972	5 675	297	0,50	40,19
6) Ondersteuning beleid		17	637	668	1 305	1 240	65		
Totaal	1 354	572	22 368	33 818	56 186	52 586	3 600	0,42	41,50

* de registrerende werkzaamheden in het kader van MINAS zijn ondergebracht bij punt 1 Registraties.

Het productenkader 1999 zoals dat is opgenomen in de financiële verantwoording van 1999 (realisatie):

Productenkader 1999	Product-Eenheden x 1 000	Uren x 1 000	Personeel x 1 000	Lasten Materieel x 1 000	Totaal x 1 000	Baten LNV x 1 000	Baten overig x 1 000	uren per product Eenheid	lasten per product- Eenheid
1) Registraties	1 369	358	12 675	15 815	28 489	26 906	1 620	0,26	20,81
2) Heffingen	29	64	2 280	2 404	4 684	4 839	98	2,22	161,91
3) Mineralen Aangifte Systeem*	38	111	3 921	5 919	9 840	8 323	169	2,89	256,95
4) Bezwaar en beroep	4	30	1 054	858	1 912	2 238	45	7,36	473,36
Subtotaal	1 440	562	19 930	24 995	44 926	42 303	1 932	0,39	31,19
5) Informatievoorziening	175	71	2 501	2 167	4 668	5 309	108	0,40	26,66
6) Ondersteuning beleid	0	32	1 145	932	2 077	2 431	49		
Totaal	1 615	665	23 577	28 094	51 671	50 043	2 089	0,41	31,99

* de registrerende werkzaamheden in het kader van MINAS zijn ondergebracht bij punt 1 Registraties.

4.2 Doelmatigheid en productiviteit

In onderstaande tabel wordt een vergelijking gepresenteerd van de gewogen gemiddelde uren, lasten en baten per producteenheid van bovenstaande productenkaders. Dit overall-kengetal zal op termijn een indicatie van de doelmatigheid en productiviteit geven. Bureau Heffingen opereert in een zeer dynamische omgeving wat vergelijking van de doelmatigheidsontwikkeling tussen verschillende jaren vooralsnog bemoeilijkt.

Over-all kengetal	Uren 1999	Lasten 1999	Baten 1999	Uren 2000	Lasten 2000	Baten 2000	Uren 2001	Lasten 2001
Gewogen gemiddelde per producteenheid op index basis	0,41 100	31,99 100	32,27 100	0,42 102	41,5 130	41,5 129	0,36 88	35,29 110

4.3 Aanvullende kengetallen

Voor Minas is aangegeven in welke trajecten de Minas plichtige bedrijven zullen deelnemen. Het betreft het aantal aanmeldingen (= geregistreeerde bedrijven). Per bedrijf kunnen er meerdere aangiften ter afhandeling binnenkomen.

Minas	1999	%	2000	%	2001	%	2002	%
<i>Minas aanmelding</i>	95 500	100	99 500	100	99 500	100	99 500	100
Beperkt	35 500	37	35 500	36	–	–	–	–
Forfaitair	13 000	14	13 800	14	20 900	21	20 900	21
Verfijnd	45 500	47	48 700	49	77 100	77	77 100	77
Intermediairs	1 500	2	1 500	1	1 500	2	1 500	1

Toelichting bij Minas aanmelding:

1. Jaar 2000: verwacht aantal bedrijven met bijbehorende registratie. Door verlaging aanvoernormen in 2000, vindt er een verschuiving plaats van ongeveer 4 000 beperkte bedrijven die van beperkte aanmelding overstappen naar forfaitair en verfijnd volgens de verhouding 20/80. Tevens is er een groei van 4 000 (akkerbouw)-bedrijven t.o.v. 1999 opgenomen. Deze (natuurlijke) groei betreft bedrijven die nog niet in kaart waren gebracht. Per saldo blijft het aantal «beperkte» bedrijven constant en stijgt het aantal forfaitaire en verfijnde bedrijven met respectievelijk 800 en 3 200.
2. Jaar 2001: vanwege het verdwijnen van de GVE/grens per hectare verdwijnen de «beperkte» bedrijven. Deze gaan naar forfaitair en verfijnd in de verhouding 20/80. Afhankelijk van politieke besluitvorming komt er mogelijk toch een «tussencategorie» type aangifte (vergelijkbaar met beperkt) voor de «pure akkerbouwbedrijven».

4.4 Kwaliteitsindicator

2001	ingediende aangiften		bezwaarschriften ¹		beroepschriften ¹	
	#	#	%	#	%	
MINAS	95 750	12 394	13%	600	1%	
wv. Forfaitair	22 500	4 195	19%			
wv. Verfijnd	71 000	7 924	11%			
wv. Intermediairs	2 250	275	12%			

¹ inclusief het aantal bezwaar- en beroepsschriften dat wordt ingediend in 2000 en 2001 naar aanleiding van de afhandeling van de aangiften

De ingediende bezwaren bij de forfaitaire, verfijnde en intermediaire aangifte hebben grotendeels betrekking op het aangiftejaar 1998 en zijn inclusief bezwaren tegen de ambtshalve aanslagen en naheffingsaanslagen, alsmede de principiële bezwaren tegen het Minas-systeem. Aangezien Minas in 1998 is ingevoerd zijn er nog geen ervaringscijfers met betrekking tot de afhandeling van de Minas-aangiften bekend.

WETSARTIKEL 6 (AGENTSCHAP PLANTENZIEKTENKUNDIGE DIENST)

1. Profiel van de Plantenziektenkundige Dienst

De Plantenziektenkundige Dienst (PD) heeft tot taak om ziekten en plagen in de plantaardige sector te weren en waar mogelijk te helpen beheersen en bestrijden. Dit om de wereldwijde handel in planten en plantendelen, die voor ons land in economisch opzicht zo belangrijk is, mogelijk te maken en desgewenst uit te breiden. Daarnaast zijn de activiteiten erop gericht om aantasting van natuur en landschap door vreemde organismen tegen te gaan. Tenslotte wordt, door de introductie van ziekten en plagen te voorkomen dan wel te beperken bijgedragen aan de vermindering van het gebruik en geringere afhankelijkheid van chemische bestrijdingsmiddelen.

De PD voert deze taak uit in het kader van de Plantenziektenwet, de Bestrijdingsmiddelenwet, Europese regelgeving en internationale verdragen.

Voor de uitvoering van wettelijke taken, waarop het profijtbeginsel niet van toepassing is, en voor beleidsondersteuning ten behoeve van LNV ontvangt de PD een bijdrage van het ministerie (begrotingsartikel 15.02 Agentschap Plantenziektenkundige Dienst). Voor de uitvoering van wettelijke taken, waarop het profijtbeginsel van toepassing is, brengt de PD een in beginsel kostendekkend tarief (retributie) in rekening. Daar waar de dienst, afgeleid van zijn kerntaken, opdrachten voor derden uitvoert in concurrentie, gelden marktconforme tarieven.

LNV streeft naar een verbreding van de toepassing van het profijtbeginsel. Daarom zal met ingang van 1 januari 2001 voor importinspecties een (kostendekkend) tarief gaan gelden. Waar mogelijk zal aandacht worden geschonken aan het realiseren van kostenbesparingen, opdat wordt verzekerd dat de diensten van de PD tegen redelijke kosten worden voortgebracht.

2. Begroting van baten en lasten van het agentschap Plantenziektenkundige Dienst (bedragen x f 1 000)

Omschrijving	1999	2000	2001	EUR2001	2002	2003	2004	2005
Baten								
Opbrengst LNV	23 141	24 822	21 657	9 828	21 251	21 252	21 252	21 251
Opbrengst derden	16 625	16 698	21 175	9 609	20 500	20 500	20 500	20 500
Rente	- 12							
Overige baten	48							
<i>Totale baten</i>	39 802	41 520	42 832	19 436	41 751	41 752	41 752	41 752
Lasten								
Apparaatskosten								
Vaste personele kosten	25 519	26 707	27 256	12 368	27 461	27 463	27 463	27 463
Variabele pers. Kosten	4 529	4 471	4 718	2 141	3 321	3 355	3 358	3 367
Materieel	10 109	9 033	9 435	4 281	9 325	9 359	9 362	9 371
Huisvesting	-	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Afschrijvingen								
Immaterieel	164	173	192	87	230	218	217	214
Materieel	799	843	938	426	1 121	1 064	1 059	1 045
Rente		193	193	88	193	193	193	193
Dotaties voorzieningen		100	100	45	100	100	100	100
Overige lasten	60							
<i>Totale lasten</i>	41 180	41 520	42 832	19 436	41 751	41 752	41 752	41 752
<i>Saldo van baten en lasten</i>	- 1 378	-	-	-	-	-	-	-

- *De opbrengst LNV* sluit aan bij de in de meerjarenraming van LNV verantwoorde uitgaven op artikel U15.02 Agentschap PD. Het betreft een vergoeding voor de geraamde diensten en produkten ten behoeve van LNV inclusief de rentekosten die voortvloeien uit de per 1 januari 2000 te effectueren conversie van het eigen vermogen van de PD en de rentekosten samenhangende met de financiering van de investeringen via de leen- en depositofaciliteit van het Ministerie van Financiën. Daarnaast is in de LNV-bijdrage voor 2000 rekening gehouden met een vooruitbetaling aan de PD in 1999 van f 0,7 mln. waardoor de LNV-bijdrage op artikel U15.02 lager is dan de «opbrengsten LNV» in de begroting van baten en lasten.
- *De opbrengst derden* (retributies en marktinkomsten) zal ten opzichte van voorgaande jaren aanzienlijk stijgen als gevolg van de introductie van een tarief voor het verrichten van importinspecties. Daarnaast wordt voor 2001 rekening gehouden met incidentele extra opbrengsten als gevolg van een groot aantal af te geven verlengingen van Vergunningen Vakbekwaamheid Gewasbescherming.
- *De vaste personele kosten* betreffen de salarissen van de vaste personeelsformatie.
- *De variabele personele kosten* (ingehuurd personeel) betreffen de kosten van detacherings- en uitzendkrachten.
- *De materiële kosten* betreffen hoofdzakelijk reis- en verblijfsvergoedingen, bureau- en laboratoriumbenodigdheden en dienstverlening door derden.
- *Huisvesting*: de huisvestingskosten zijn voornamelijk opgenomen als pm-post, omdat er nog onvoldoende zekerheid bestaat over de gevolgen van de Stelselwijziging Rijkshuisvesting. In lijn hiermee zijn ook de huisvestingsbaten van LNV en derden niet in de begroting verwerkt.

- De afschrijvingen op immateriële activa betreffen door de PD zelf ontwikkelde software. De betreffende afschrijvingstermijn is gesteld op 5 jaar.
- Inzake de afschrijvingen op materiële activa wordt, afhankelijk van de economische/technische levensduur, een afschrijvingstermijn van 3 tot 10 jaar gehanteerd.
- De rente betreft de rentelast als gevolg van de Vermogensconversie Agentschappen en de rente op de leningen voor het doen van nieuwe investeringen.
- De dotaties voorzieningen betreffen wachtgeldverplichtingen, dubieuze debiteuren en assurantie eigen risico.

3. Begroting van kapitaaluitgaven en -ontvangsten (bedragen x f 1 000)

De specificatie van de rekening van kapitaaluitgaven en kapitaalontvangsten:

Het kasstroomoverzicht van het agentschap Plantenziektenkundige Dienst

Omschrijving	2000	2001	EUR2001	2002	2003	2004	2005
Rekening courant RHB 1 januari	- 904	- 884	- 401	- 884	- 884	- 884	- 884
Totaal operationele kasstroom	1 016	1 131	513	1 350	1 282	1 277	1 259
-/- totaal investeringen	- 1 000	- 1 000	- 454	- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 1 000
+ totaal boekwaarde desinvesteringen							
Totaal investeringskasstroom	- 1 000	- 1 000	- 454	- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 1 000
-/- eenmalige uitkering aan moederdepartement	- 3 861						
+ eenmalige storting door moederdepartement							
-/- aflossingen op leningen	- 1 016	- 1 131	- 513	- 1 350	- 1 282	- 1 277	- 1 259
+ beroep op leenfaciliteit	4 861	1 000	454	1 000	1 000	1 000	1 000
Totaal financieringskasstroom	- 16	- 131	- 59	- 350	- 282	- 277	- 259
Rekening courant RHB 31 december	- 884	- 884	- 401	- 884	- 884	- 884	- 884

4. KENGETALLEN EN INDICATOREN

4.1 Kosten en opbrengst derden per productgroep

Onder productgroep wordt een cluster van taken begrepen, die naar hun aard bijeenhoren of samenhangen. In onderstaande tabellen worden de kosten en opbrengsten weergegeven.

Kosten per productgroep (x f 1 000)

Productgroep	1999	2000	2001
Import	5 891	5 940	6 127
Export	10 668	10 757	11 096
Fytosanitaire acties	10 351	10 400	10 728
Systeemborging	233	235	242
Deugdelijkheidsbeoordeling bestrijdingsmiddelen	303	305	315
Fytofarmaceutische acties	800	806	832
Diagnose en identificatie	6 492	6 545	6 752
Expertise en faciliteiten	2 576	2 597	2 679
Beleidsvoorbereiding en -uitwerking	3 481	3 510	3 621
Beleidsvaluatie	422	425	440
Totaal kosten	41 180	41 520	42 832

Verdeling opbrengsten (x f 1 000)

Opbrengst derden (retributies en marktinkomsten) Productgroep	1999	2000	2001
Import	n.v.t.	n.v.t.	3 000
Export	7 201	7 232	7 190
Fytosanitaire acties	3 897	3 914	3 891
Systeemborging	28	28	28
Deugdelijkheidsbeoordeling bestrijdingsmiddelen	591	594	590
Fytofarmaceutische acties	420	422	1 994
Diagnose en identificatie	2 960	2 973	2 956
Expertise en faciliteiten	1 528	1 535	1 526
Beleidsvoorbereiding en -uitwerking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Beleidsvaluatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<i>Totaal opbrengst derden</i>	<i>16 625</i>	<i>16 698</i>	<i>21 175</i>
<i>Opbrengst LNV</i>	<i>23 141</i>	<i>24 822</i>	<i>21 657</i>
<i>Overige opbrengsten</i>	<i>36</i>		
<i>Totaal opbrengsten</i>	<i>39 802</i>	<i>41 520</i>	<i>42 832</i>

De omvang van de uit te voeren wettelijke taken kan per jaar sterk wisselen door uitbraak van ziekten en ontwikkelingen op het gebied van import en export. Met ingang van 2001 zal voor het uitvoeren van importinspecties een tarief in rekening gebracht worden.

4.2 Prestaties

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de belangrijkste prestaties weer. Deze opsomming is niet limitatief.

Prestaties (aantallen)

Product	Productgroep	1999	2000	2001
Inspecties importzending	Import	45 116	45 000	45 000
Gewaarmerkte export-certificaten	Export	227 159	236 000	236 000
Bedrijfsbezoeken	Fytosan. Acties	6 045	7 500	7 500
Perceelsbezoeken	Fytosan. Acties	72 599	72 500	72 500
Mutaties besmetverklaringen	Fytosan. Acties	661	500	500
Monsternamen bruinrot	Fytosan. Acties	78 421	78 000	78 000
Diagnostische inzendingen	Diagnose/identificatie	56 317	56 000	56 000
Adviesuren landbouwkundige deugdelijkheid	Deugd. beoordeling Bestrijdingsmiddelen	3 733	2 900	2 900
Verstreckte vergunningen	Fytosan./fytofarm. Acties	13 854	14 000	49 000

Het aantal verstreckte vergunningen stijgt in 2001 ten opzichte van 2000. Dit wordt veroorzaakt door het afgeven van verleningen van Vergunningen Vakbekwaamheid Gewasbescherming. Deze vergunningen zijn in 1996 voor het eerst afgegeven en hebben een looptijd van 5 jaar.

4.3 Doelmatigheid

In de onderstaande tabellen zijn indicatoren van doelmatigheid weergegeven.

Inzet arbeidscapaciteit (%)	1999 %	2000 %	2001 %
Bruto capaciteit	100,0	100,0	100,0
Bezettingsgraad (= netto capaciteit)	85,9	85,9	85,9
Afwezigheid (verlof en ziekte)	14,1	14,1	14,1
Netto capaciteit	100,0	100,0	100,0
Primair proces	64,7	66,6	66,3
Management en beheer	28,1	27,2	27,2
Kennis- en methodenontwikkeling	7,2	6,2	6,5

Onder bruto capaciteit wordt de totaal beschikbare arbeidscapaciteit verstaan. Het betreft hier zowel de vaste personeelsformatie als de detacherings- en uitzendkrachten.

Indexcijfer rendement financieringsaandeel LNV (1994=100)	1999	2000	2001
Arbeidscapaciteit/vergoeding LNV	95	110	110

De relatie tussen de arbeidscapaciteit (uren bruto capaciteit) en de financiering uit algemene middelen (vergoeding LNV), geeft een overall-indicatie van de doelmatigheid. Dit indexcijfer geeft namelijk aan wat de Nederlandse samenleving aan produkten en activiteiten terugkrijgt voor elke gulden belastinggeld die in de Plantenziektenkundige Dienst wordt gestoken. Dit verhoudingsgetal is geïndexeerd, waarbij 1994 op 100 is gesteld. Het streven is om de index minimaal op 110 te houden.

Gemiddelde duur prestaties (in uren)	1999	2000	2001
Inspectie importzending	0,8	0,6	0,8
Inspectie exportzending	0,3	0,4	0,3
Verstrekken vergunning	0,6	0,4	0,5

Het uitvoeren van inspecties en het afgeven van vergunningen behoort tot de kerntaken van de PD.

4.4 Doeltreffendheid

Wering van ziekten en plagen (die niet in Nederland voorkomen) is één van de kerntaken van de PD. De volgende tabel geeft van alle geïnspecteerde importzendingen het aantal geweerde zendingen met schadelijke organismen weer.

Wering schadelijke organismen	1999	2000	2001
Aantal geïnspecteerde zendingen	45 116	45 000	45 000
Aantal geweerde zendingen	247	250	250
Percentage geweerde zendingen	0,55%	0,56%	0,56%

Het aantal onderschepte zendingen met quarantaine-organismen is met name afhankelijk van de aard en omvang van de importactiviteiten, bij gelijkblijvende inspectie-intensiteit.

4.5 Kwaliteit

Naast doelmatigheid en doeltreffendheid dient de PD vooral naar optimale kwaliteit in de uitvoering van zijn wettelijke taken en dienstverlening te streven. Deze kwaliteitseis komt voor een overheidsdienst in eerste instantie neer op naleving van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Zoals gebruikelijk worden bezwaarschriften beoordeeld door LNV (niet de PD) en beroepsschriften door een rechtbank. Onderstaande tabel geeft een indicatie van de zorgvuldigheid in het handelen van de PD.

Beroep- en bezwaarschriften	1999	2000	2001
Aantal uitspraken	10	18	12
Afgewezen (%)	100	100	100
Toegekend (%)	0	0	0

De PD werkt permanent aan kwaliteitsprojecten binnen een vastgesteld kwaliteitsbeleid op hoofdlijnen. Het meest omvangrijke kwaliteitsverbeteringsproject is het project Kwaliteit Export- en Importinspecties. Hiervoor is een erkenning aangevraagd bij de Raad voor Accreditatie.